- ACCESUL LA INFORMAȚIILE DE INTERES PUBLIC -

- LEGEA 544/2001 -

GHID TEORETIC ŞI PRACTIC PENTRU JUDECĂTORI

- Iulie 2005 -

Aceasta publicatie a fost posibila datorita sustinerii acordate de Agentiei Statelor Unite pentru Dezvoltare Internationala (USAID), în conditiile Acordului de Cooperare nr. 186-A-00-03-00103-00.Opiniile exprimate în prezentul text apartin autorilor si nu reflecta neaparat punctul de vedere al Agentiei Statelor Unite pentru Dezvoltare Internationala.

Mulţumiri:

Doresc să mulţumesc în mod deosebit echipei biroului CEELI România care a contribuit la pregătirea şi realizarea seminariilor: Luminiţa Nicolae, consilier juridic, Ruxandra Costache, consilier juridic, Genoveva Bolea, coordonator de program şi Adina Edu director administrativ - financiar; Ana Maria Andronic, consilier juridic, şi Violeta Bălan, bursier în cadrul CEELI, care şi-au adus contribuţia la pregătirea acestui raport; formatorilor care au moderat seminariile, domnii judecători Roxana Trif şi Alexandru Vasiliu de la Curtea de Apel Braşov; preşedinţilor curţilor de apel care au găzduit cu generozitate seminariile; şi, în mod special, tuturor participanţilor ale căror opinii vor contribui la perfecţionarea cadrului legislativ şi la aplicarea prevederilor legale privind accesul la informaţiile de interes public în România.

Madeleine Crohn,
Director
ABA CEELI România

C U P R I N S

I. CONSIDERAŢII GENERALE 7
A. Accesul la informaţii şi autorităţile publice 7
B. Reglementarea accesului liber la informaţia
de interes public în legislaţiile naţionale ale altor state 11
C. Evaluare a legii române nr. 544/2001 privind liberul
acces la informaţiile de interes public 13
II. ASPECTE NECLARE/CONTROVERSATE ALE LEGII 544/2001 19
III. INFORMAŢIA CU CARACTER NEPUBLIC LA NIVELUL
INSTANŢELOR DE JUDECATĂ 37
IV. JURISPRUDENŢA INSTANŢELOR ÎN MATERIA LEGII 544/2001 41

RAPORT FINAL ASUPRA TREI SEMINARII ORGANIZATE DE ABA/CEELI
CU FINANŢARE DIN PARTEA AGENŢIEI STATELOR UNITE
PENTRU DEZVOLTARE INTERNAŢIONALĂ *105*
I. SUMAR 105
II. CONŢINUTUL SEMINARIILOR 107
III. DEZBATERILE 109
A. Studiile de caz 109
B. Aspecte de practică judiciară 116
C. Informaţiile/documentele publice 122
D. Organizarea şi funcţionarea birourilor de informaţii şi relaţii publice
astfel cum este reglementată în Regulamentul de Ordine Interioară
al Instanţelor şi Parchetelor 126
E. Evaluarea seminariilor 127
IV. CONCLUZII 128
V. ANEXE 129
- Legea 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public 129
- Hotărârea Guvernului nr.123/2002 de aprobare a Normelor metodologice
de aplicare aLegii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public 135
- Legea 182/12 aprilie 2002 privind protecţia informaţiilor clasificate 143
- Legea 677/21 noiembrie 2001 pentru protecţia persoanelor cu privire
la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date 154
- Ordonanţa Guvernului nr.27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare
a petiţiilor 172
- Legea nr.233/2002 pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului nr.27/2002
privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor 174
- Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului de Miniştri către statele membre
privind accesul la documentele publice 176
- Recomandarea nr. R (81) 19 a Comitetului de Miniştri către statele membre

privind accesul la informaţii deţinute de autorităţile publice 181

- Recomandarea nr. R (2000) 13 a Comitetului de Miniştri către statele membre referitoare la politica europeană privind accesul la arhive 186
- Recomandarea nr. R (91) 10 a Comitetului de Miniştri către statele membre privind comunicarea către terţi datelor personale deţinute de autorităţile publice 190
- Reglementarea 1049/2001 a Parlamentului European privind accesul public la documentele Parlamentului European, Consiliului şi Comisiei 196

PREFAŢĂ

Motto:
"Dreptul persoanei de a avea acces la orice
informaţie de interes public
nu poate fi îngrădit…"
Constituţia României, art.31 alin. (1)

Ideea elaborării unui ghid practic adresat, în primul rând, judecătorilor care se confruntă cu problematica accesului la informaţia de interes public, a avut ca prim fundament caracterul de noutate introdus de Legea nr. 544/2001, act normativ care a dat substanţă articolului 31 din Constituţia României.

Ulterior, s-a constatat însă că dispoziţiile acestei legi sunt fie interpretate diferit, fie controversate, fie chiar încălcate de instituţiile publice cărora legea se adresează. Iar instanţele de judecată au o dublă responsabilitate în lumina Legii nr. 544/2001, ele trebuind pe de o parte să se supună regimului de transparenţă instituit de lege, punând la dispoziţia publicului informaţiile şi documentele cu caracter public din sfera lor de activitate, dar şi să soluţioneze plângerile adresate instanţei, în caz de încălcare a dispoziţiilor acesteia.

Dorind să vină în sprijinul instanţelor, pentru o cât mai judicioasă aplicare şi interpretare a Legii nr. 544/2001 şi a legislaţiei naţionale şi internaţionale referitoare la accesul la informaţia de interes public, ABA/CEELI a elaborat prezentul ghid practic, ai cărui destinatari sunt, astfel cum s-a menţionat, magistraţii-judecători, precum şi persoanele care conduc compartimentele specializate de informare pe care instanţele judecătoreşti au obligaţia să le înfiinţeze în baza art.4 alin (1) al Legii.

Lucrarea de faţă pune la dispoziţia instanţelor, în baza observaţiilor formulate chiar de către judecători, recomandări cu privire la categoriile de informaţii ce nu pot fi incluse în listele de informaţii sau documente cu caracter public şi, prin urmare, nu pot fi comunicate solicitanţilor în aplicarea art. 5 alin (1) lit. g) şi h).

De asemenea, autorii Ghidului au inclus, alături de consideraţiile teoretice, şi un capitol de jurisprudenţă, apreciind ca util demersul de a face cunoscută, la nivel naţional, practica acelor instanţe care s-au confruntat deja cu problematica accesului la informaţiile de interes public.

Consideraţii şi aprecieri de ordin practic în materia Legii nr. 544/2001, care sperăm că vor fi de interes pentru cititorii acestui ghid, sunt cuprinse şi în raportul final întocmit de ABA/CEELI, ca urmare a seminariilor organizate pentru judecătorii de la instanţele din raza a şase curţi de apel, în perioada iunie – octombrie 2004.

ABA/CEELI doreşte să mulţumească pentru sprijinul oferit în realizarea „Ghidului pentru judecători în domeniul accesului la informaţia de interes public", membrilor grupului de lucru

constituit în acest scop, respectiv: Laura Andrei, preşedinte al secţiei a 8ª civilă a Tribunalului Bucureşti; Codru Vrabie, Transparency International; Laura Ştefan şi Eugenia Rotaru, GRASP; Constantin Mârza, ProDemocraţia; Ion Georgescu, Institutul Român de Training; Cristian Ghinea, Societatea Academică din România; şi Cătălina Rădulescu, Centrul de Resurse Juridice.

Mulţumim, totodată, instanţelor judecătoreşti pentru disponibilitatea şi sprijinul oferit în redactarea prezentei lucrări, fără de care capitole precum cel referitor la informaţia cu caracter nepublic şi jurisprudenţă nu ar fi putut fi elaborate.

Şi, în mod special, mulţumirile noastre se îndreaptă către moderatorii seminariilor organizate de ABA/CEELI, Roxana Trif şi Alexandru Vasiliu, judecători, Curtea de Apel Braşov.

Ne exprimăm speranţa că prezentul ghid practic va fi nu numai lecturat de către cei cărora le-a fost destinat, dar îşi va dovedi pe viitor şi deplina utilitate.

Autorii,
Luminiţa Nicolae şi Ruxandra Costache

I. CONSIDERAŢII GENERALE

Una dintre cele mai importante realizări din ultimii ani în privinţa creşterii transparenţei instituţiilor publice, a controlului societăţii civile asupra acestora şi, implicit, a consolidării democraţiei, a constituit-o adoptarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public. Apariţia acestei legi a creat premisele pentru ca articolul 31 din Constituţia României, cel care garantează dreptul cetăţenilor de a avea acces la informaţiile publice, să fie cu adevărat respectat.[1]

România este o ţară în tranziţie spre democraţie care, din păcate, se caracterizează în prezent printr-un nivel de corupţie ridicat. Transparenţa instituţională şi responsabilitatea guvernanţilor şi a instituţiilor publice sunt minime, cultura respectării drepturilor individuale – inclusiv a dreptului de acces la informaţii – lipseşte, libertatea presei este îngrădită în diverse feluri, controlul politic asupra instituţiilor statului este extrem de redus. În aceste condiţii, accesul real şi constant la informaţiile de interes public este un element cheie în procesul de democratizare.

Accesul la informaţii permite publicului să aibă o imagine adecvată şi să-şi formeze o opinie critică cu privire la societatea în care trăieşte şi la autorităţile care îl guvernează; încurajează participarea informată a persoanelor/grupurilor/comunităţilor la chestiunile de interes public; ajută la creşterea eficienţei administraţiei, legislativului şi justiţiei şi la menţinerea integrităţii acestora prin reducerea riscului corupţiei; contribuie la legitimitatea administraţiei ca serviciu public şi la creşterea încrederii în instituţiile şi autorităţile publice. Accesul la informaţii are capacitatea să conducă la transparenţă instituţională, transparenţă în gestionarea banului public, responsabilitatea funcţionarilor publici, expunerea corupţiei şi, nu în ultimul rând, la satisfacerea intereselor individuale ale persoanelor care doresc informaţii de interes public. Practic, accesul real al persoanelor şi al presei la informaţiile de interes public determină în mod esenţial evoluţia spre o democraţie stabilă.[2]

A. Accesul la informaţii şi autorităţile publice

Accesul la informaţia de interes public poate fi definit drept posibilitatea oricărei persoane de a obţine informaţii aflate în posesia instituţiilor statului. Indiferent de variantele terminologice diverse prin care este exprimat (”libertate de informare”, ”transparenţă administrativă”, ”guvernare deschisă”), accesul la informaţia de interes public este acum parte dintr-un ”aquis” democratic pe care orice ţară care pretinde că deţine o guvernare responsabilă îl aplică într-o măsură cât mai mare.

[1] ”Monitorizarea modului de aplicare a Legii 544/2001” – raport al Asociaţiei Pro Democraţia şi Iris Center, publicat în anul 2004.

[2] ”Limitele accesului la informaţii în legislaţia română. Necesitatea unor corelări legislative” - studiu al Asociaţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki (APADOR – CH), noiembrie 2002.

Există importante raţiuni de principiu pentru care accesul la informaţie este important într-o societate:

- informaţia este un prim element pe care îl presupune cunoaşterea;
- informaţia este un ingredient esenţial al formării atitudinilor care susţin sau inhibă schimbarea într-o societate;
- informaţia este necesară grupurilor active pentru a le permite să se angajeze în dezbateri deschise cu autorităţile publice pe teme care afectează interesele lor sau ale unor categorii mai largi;
- accesul la informaţie reduce dezechilibrul de putere dintre guvernanţi şi guvernaţi;
- accesul la informaţie impune constrângeri asupra comportamentului birocratic, descurajând, într-o anumită măsură, ineficienţa, abuzurile şi corupţia din instituţiile publice.[3]

Autorităţile publice dintr-o societate democratică administrează statul în numele publicului. Puterea lor este delegată din partea poporului. Autorităţile publice au îndatorirea democratică de a răspunde solicitărilor de informaţii, deoarece informaţiile pe care acestea le deţin aparţin publicului.

Principiul este unul foarte clar – dar **ce este o autoritate publică?**

Definiţia autorităţii publice diferă de la o ţară la alta, diferite legi având definiţii oarecum diferite.

Unele organizaţii internaţionale, precum Consiliul Europei sau Articolul 19[4], au încercat să dea o definiţie conceptului de „autoritate publică", utilizând experienţele cele mai bune din diferite ţări.

Definiţia Consiliului Europei

Consiliul Europei propune o definiţie a autorităţilor publice care se concentrează mai mult asupra a ceea ce fac acestea, în loc să se rezume la ce sunt ele. În scopul libertăţii de informare, Consiliul Europei defineşte autorităţile publice după cum urmează:

i. guvernarea şi administraţia la nivel naţional, regional sau local;
ii. persoanele fizice sau juridice, în măsura în care acestea îndeplinesc funcţii publice sau exercită autoritate administrativă în conformitate cu prevederile legale naţionale.

Prima dintre aceste definiţii este probabil cât se poate de clară, însă cea de a doua este importantă deoarece înseamnă că orice instituţie – fie publică fie privată – trebuie considerată autoritate publică dacă exercită funcţii publice sau îşi desfăşoară activitatea în virtutea unei legi.

Exemple de astfel de instituţii ar putea fi: companiile de transport, şcolile sau companiile medicale private.

Definiţia Organizaţiei ARTICOLUL 19

Organizaţia ARTICOLUL 19 susţine că definiţia autorităţilor publice *ar trebui să includă toate ramurile şi nivelurile de guvernare, inclusiv guvernarea locală, organismele alese, autorităţile*

[3] Transparency International – "Accesul la informaţia de interes public în România" – studiu realizat în septembrie 2001.
[4] Articolul 19 este o organizaţie britanică neguvernamentală non-profit, cu parteneri în peste 30 de ţări, care promovează libertatea de exprimare şi accesul la informaţiile publice; denumirea organizaţiei provine de la articolul 19 al Declaraţiei universale a drepturilor omului (www.article19.org).

care operează în virtutea unui mandat statutar, companiile naţionalizate şi corporaţiile publice, autorităţile nedepartamentale sau organizaţiile cvasi non-guvernamentale, autorităţile judiciare şi organismele private care desfăşoară operaţii publice (precum întreţinerea drumurilor sau operarea transportului feroviar).

În ce măsură poate fi aplicat principiul libertăţii de informare asupra organismelor private din societate, cum ar fi companiile, precum şi asupra guvernelor?

Definiţia „autorităţii publice" propusă de ARTICOLUL 19 răspunde parţial la această întrebare. Dacă o companie privată exercită autoritate publică delegată, atunci aceasta va fi supusă aceluiaşi regim privind accesul la informaţii. Aceasta înseamnă că o astfel de companie ar trebui să stabilească mecanismele necesare pentru a soluţiona solicitările de informaţii.

Definiţia „autorităţilor publice" dată de ARTICOLUL 19 merge cu un pas înainte. Aceasta include instituţiile private în regimul privind accesul la informaţii, în măsura în care acestea deţin informaţii care ar putea fi în avantajul societăţii în ansamblu: *Organismele private propriu-zise ar trebui de asemenea incluse dacă acestea deţin informaţii a căror dezvăluire e posibil să reducă riscul de lezare a intereselor publice majore, precum mediul şi sănătatea. Organizaţiile inter-guvernamentale ar trebui şi ele supuse regimului privind libertatea de informare. [...]"*

La prima vedere, această extindere a ariei de aplicare a libertăţii pare una radicală. Cu toate acestea, faptul că organismele private, precum companiile, ar trebui supuse unor reglementări stricte privind unele dintre activităţile lor este unul general acceptat. De exemplu, acestea nu au libertate deplină de a adopta atitudini care pun în pericol mediul, sănătatea sau bunăstarea publică. Extinderea ariei de aplicare a libertăţii de informare pentru a cuprinde aceste aspecte ale comportamentului organismelor private afirmă pur şi simplu că aceste instituţii au o obligaţie faţă de public în general.

Lista „autorităţilor publice" ale unei ţări nu va rămâne mereu aceeaşi. Acestea se schimbă de-a lungul timpului. Se înfiinţează noi agenţii, în timp ce altele îşi pot pierde statutul public. Acest lucru se datorează faptului că statutul unei „autorităţi publice" depinde de activităţile unei instituţii şi nu de denumirea sa formală. O companie privată poate fi contractată de administraţia aflată la guvernare pentru a presta anumite servicii publice. Din acel moment, în legătură cu aceste servicii publice, compania trebuie considerată ca fiind un organism public, având obligaţia să răspundă le solicitările de informaţii înaintate în virtutea legislaţiei privind libertatea de informare.

Ce se înţelege prin informaţii publice?

În continuare, sunt prezentate două definiţii ale informaţiei publice, date de organizaţii internaţionale:

Definiţia informaţiei dată de Organizaţia ARTICOLUL 19

În viziunea acestei organizaţii, informaţiile includ toate documentele deţinute de o autoritate publică, indiferent de forma în care acestea sunt stocate (document tipărit, bandă magnetică, versiune electronică etc.), sursa acestora (chiar dacă un document a fost elaborat de acea autoritate publică sau de o alta) şi data elaborării.

Definiţia informaţiei dată de Consiliul Europei

Recomandarea Consiliului Europei se aplică „documentelor oficiale”. Aceste documente sunt definite ca incluzând „toate informaţiile stocate în orice formă, elaborate sau primite şi deţinute de autorităţile publice şi care au legătură cu orice funcţie publică sau administrativă.

Desigur, viaţa unui funcţionar responsabil de informaţii ar fi mult mai uşoară dacă fiecare persoană care solicită informaţii ar putea să precizeze cu exactitate **documentul** pe care îl doreşte. Dar, fără îndoială, solicitanţii nu pot face acest lucru. Reprezentantul publicului ştie doar care sunt **informaţiile** pe care le caută. De obicei, acesta nu cunoaşte sistemul de evidenţă a documentelor pe care îl utilizează autoritatea publică.

Ce măsuri trebuie să ia un organism public pentru a promova accesul la informaţii?

Adoptarea unei legislaţii de calitate privind libertatea de informare nu constituie sfârşitul procesului, ci începutul acestuia. Punerea în aplicare a legii constituie de obicei o provocare mult mai mare decât elaborarea acesteia. Guvernul are responsabilitatea de a lua măsuri care să garanteze că legea este pusă efectiv în aplicare.

Considerăm că pot fi identificate şase măsuri:

1. publicarea informaţiilor;
2. distribuirea sarcinilor de serviciu personalului corespunzător;
3. instruirea funcţionarilor care lucrează cu informaţiile şi a altor funcţionari publici;
4. instituirea sau perfecţionarea sistemelor existente de administrare a informaţiilor şi arhivelor;
5. publicitatea legată de existenţa legii privind libertatea de informare;
6. raportarea asupra activităţilor legate de libertatea de informare.

Conform Legii **române nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public**, **publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 23.10.2001**, orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice informaţii de interes public, iar autorităţile şi instituţiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informaţiile de interes public solicitate în scris sau verbal.

În lumina principiului consacrat de art. 31 din Constituţia României, dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public nu poate fi îngrădit, iar autorităţile publice, potrivit competenţelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetăţenilor asupra activităţilor publice şi a problemelor de interes personal ale acestora.

Acest drept însă trebuie exercitat astfel încât să nu aducă atingere vieţii intime, familiale şi private, valori ocrotite în egală măsură, conform art. 26 din Legea fundamentală.

De asemenea, potrivit art. 52 din Constituţia României, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului şi repararea pagubei.

Legea nr. 544/2001 dă eficienţă acestor principii constituţionale, statuând în primul articol că: *„accesul liber la informaţii de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relaţiilor dintre persoane şi autorităţile publice, în conformitate cu Constituţia României şi cu documentele internaţionale ratificate de Parlamentul României”*.

Adoptarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, chiar dacă vine după 11 ani de la schimbarea regimului politic, este fără îndoială primul demers important în asigurarea accesului la informaţii. La elaborarea legii au fost avute în vedere atât legislaţia promovată de Uniunea Europeană şi Consiliul Europei în acest domeniu cât şi legile similare în vigoare în alte ţări europene (Franţa, Marea Britanie, Finlanda, Italia).

B. Reglementarea accesului liber la informaţia de interes public în legislaţiile naţionale ale altor state[5]

În ultimii ani, un număr mult mai mare de ţări a adoptat legi privind libertatea de informare. Pe parcursul acestui proces, s-au născut anumite principii fundamentale care stau la baza unei legislaţii solide privind libertatea de informare.

Pericolul constă în aceea că, pe măsură ce libertatea de informare devine un termen la modă, guvernele vor adopta legi în acest domeniu care de fapt nu sporesc accesul publicului la informaţii ci, în cel mai rău caz, ar putea chiar să-l blocheze.

Principiile fundamentale sunt importante deoarece oferă un etalon conform căruia se poate testa dacă o lege naţională va spori într-adevăr accesul publicului la informaţii. Desigur, nu toate legile naţionale vor ajunge la înălţimea acestor principii, însă, acestea din urmă constituie un etalon al celor mai bune practici, care este util pentru interpretarea legilor existente şi în campaniile susţinute în favoarea reformei juridice. Lista de mai jos provine din *Principiile legislaţiei privind libertatea de informare*, prevăzute de Articolul 19.

1. Legislaţia privind libertatea de informare trebuie să se călăuzească după principiul maximei dezvăluiri.
2. Organismele publice trebuie să fie supuse obligaţiei de a face publice informaţiile de maximă importanţă.
3. Organismele publice trebuie să promoveze în mod activ guvernarea deschisă.
4. Excepţiile trebuie formulate cu claritate şi precizie.
5. Cererile de informaţii trebuie soluţionate în timp scurt şi în mod echitabil şi trebuie să se asigure o revizuire independentă a tuturor solicitărilor neonorate.
6. Publicul nu trebuie să fie împiedicat de costuri excesive să solicite informaţii.
7. Reuniunile organismelor publice trebuie să fie deschise publicului.
8. Legile care nu sunt în conformitate cu principiul maximei dezvăluiri trebuie să fie modificate sau abrogate.

[5] Transparency International – ”Accesul la informaţia de interes public în România” – studiu realizat în septembrie 2001

9. Persoanele care furnizează informaţii referitoare la nerespectarea legii – informatorii – trebuie să se bucure de protecţie.

În cele mai multe ţări, guvernele şi celelalte autorităţi publice au funcţionat timp de decenii în cadrul unei culturi a secretomaniei. Legat de aceasta, există două aspecte:

- autorităţile publice nu înţeleg îndatorirea pe care o au de a menţine publicul informat;
- publicul nu înţelege dreptul său la informare.

Pentru ca spiritul unei legi privind libertatea de informare să funcţioneze pe deplin, este important ca ambele aspecte să fie abordate[6].

Suedia

Suedia este prima ţară din lume al cărei parlament a adoptat o lege a accesului la informaţia de interes public (*Legea libertăţii presei*, 1766). Legea prevedea că documentele oficiale trebuie "la cerere, puse la dispoziţia oricărei persoane", fără perceperea vreunei taxe. Deciziile autorităţilor de a refuza accesul la documente oficiale pot fi atacate la tribunalele administrative generale şi, în ultimă instanţă, la Curtea Supremă Administrativă. Avocatul poporului (*Ombudsman*), care funcţionează pe lângă parlament, deţine anumite funcţii de supraveghere în domeniul liberului acces la informaţie.

Ungaria

În Ungaria sunt reglementate în cadrul aceluiaşi act normativ (Legea 63/1992) atât accesul liber la informaţiile de interes public cât şi protecţia datelor personale. Comisarul parlamentului pentru protecţia datelor şi accesului la informaţie supervizează aplicarea Legii 63/1992, acţionând în acelaşi timp ca un *Ombudsman* pentru protecţia datelor personale şi pentru liberul acces la informaţia de interes public. El este responsabil de întocmirea şi întreţinerea Registrului pentru protecţia datelor personale şi pentru pronunţarea unor opinii juridice privind legislaţia relevantă şi asupra fiecărei categorii de secrete de stat. În conformitate cu Legea secretului de stat din 1995, comisarului parlamentului i s-a mai conferit şi prerogativa de a schimba încadrarea unor documente clasificate drept secrete de stat.

Republica Cehă

Parlamentul Republicii Cehe a adoptat în 1999 o lege a accesului liber la informaţie inspirată după modelul legii similare din Statele Unite. Legea garantează accesul cetăţenilor la toate documentele instituţiilor publice, ale administraţiilor locale şi ale altor instituţii precum Camera Avocaţilor şi Camera Medicilor, fiind exceptate informaţiile clasificate, secretele comerciale şi datele personale.

Franţa

Legea cadru care reglementează accesul la informaţie este Legea nr.78-753/17.05.1978 privind libertatea accesului la documentele administrative, care garantează dreptul de acces la documentele instituţiilor publice. Conform legii, toate documentele sunt publice, cu excepţia datelor

ce conţin deliberări ale instituţiilor guvernamentale, a datelor privind siguranţa naţională, a informaţiilor protejate prin legea privind protecţia datelor personale şi a altor documente protejate prin lege. Comisia pentru accesul la documentele administrative are funcţia de a superviza aplicarea legii.

Statele Unite ale Americii

Legea libertăţii informaţiei (*Freedom of Information Act – FOIA*) a fost adoptată în anul 1966, în urma unei intense dezbateri publice care a pus în evidenţă carenţele Legii privind procedurile administrative în materie de asigurare a accesului public la informaţia aflată în posesia agenţiilor guvernamentale. În anul 1996, Congresul a îmbunătăţit cadrul legislativ al accesului la informaţie prin adoptarea unor amendamente cunoscute sub denumirea de *Electronic Freedom of Information Act Amendments*. Ceea ce conferă specificul legislaţiei americane în domeniu este adaptarea continuă la exigenţele dezbaterilor publice vizând liberul acces la informaţia de interes public.

Zimbabwe - o lege privind libertatea de informare care a înrăutăţit lucrurile.

În anul 2002, guvernul din Zimbabwe a cedat presiunilor exercitate de o campanie care a durat mai mulţi ani, condusă de grupuri care militau pentru drepturile omului şi grupuri de presă şi a adoptat o lege privind libertatea de informare – Legea privind accesul la informare şi la protejarea vieţii private.

Noua lege acorda într-adevăr un drept limitat de acces la informaţiile guvernamentale. Însă, în acelaşi timp, aceasta punea o serie de obstacole serioase în calea libertăţii de informare autentice:

- toţi jurnaliştii şi toate publicaţiile trebuiau să primească licenţă de funcţionare de la guvern;
- celor mai mulţi corespondenţi străini li s-a interzis să mai transmită;
- condiţiile aspre referitoare la proprietate au redus posibilităţile trusturilor de presă private de a atrage investiţii.

Au fost incluse restricţii suplimentare referitor la difuzarea de „ştiri false”.

C. Evaluare a legii române nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public[7]

Pentru evaluarea legii române privind accesul la informaţia de interes public, *Transparency International* a folosit un set de criterii şi standarde larg acceptate pe plan internaţional, elaborate de organizaţia neguvernamentală *Articolul 19* în lucrarea *The Public's Right to Know: Principles on Freedom of Information Legislation* („Dreptul de a şti al publicului: Principiile legislaţiei privind dreptul la informaţie”).

Aceste principii ce ar trebui să stea la baza unei legi a accesului la informaţie, definite de organizaţia Articolul 19, sunt următoarele:

[6] Richard Carver –Manual de pregătire realizat în cadrul proiectului ARTICOLUL 19: Accesul la democraţie în Europa Centrală şi de Est.

[7] Transparency International – ”Accesul la informaţia de interes public în România” – studiu realizat în Septembrie 2001

1. Principiul accesului maxim la informaţie – orice informaţie deţinută de o instituţie publică trebuie să fie accesibilă publicului, iar excepţiile trebuie precis definite.

Legea nr. 544/2001 – Art.1 – Accesul liber şi neîngrădit al persoanei la orice informaţii de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relaţiilor dintre persoane şi autorităţi publice, în conformitate cu Constituţia României şi cu documentele internaţionale ratificate de Parlamentul României.

2. Obligaţia publicării informaţiei – instituţiile publice nu trebuie doar să facă accesibile informaţiile la cerere, ci şi să dea publicităţii documente de interes public, în limita capacităţii şi resurselor de care dispun.

Legea nr. 544/2001 – Art.5 **(1)** Fiecare autoritate sau instituţie publică are obligaţia să comunice din oficiu următoarele informaţii de interes public:

a) actele normative care reglementează organizarea şi funcţionarea autorităţii sau instituţiei publice;

b) structura organizatorică, atribuţiile departamentelor, programul de funcţionare, programul de audienţe al autorităţii sau instituţiei publice;

c) numele şi prenumele persoanelor din conducerea autorităţii sau a instituţiei publice şi ale funcţionarului responsabil cu difuzarea informaţiilor publice;

d) coordonatele de contact ale autorităţii sau instituţiei publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail şi adresa paginii de Internet;

e) sursele financiare, bugetul şi bilanţul contabil;

f) programele şi strategiile proprii;

g) lista cuprinzând documentele de interes public;

h) lista cuprinzând categoriile de documente produse şi/sau gestionate, potrivit legii;

i) modalităţile de contestare a deciziei autorităţii sau a instituţiei publice în situaţia în care persoana se consideră vătămată în privinţa dreptului de acces la informaţiile de interes public solicitate.

(2) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să publice şi să actualizeze anual un buletin informativ care va cuprinde informaţiile prevăzute la alin. (1).

(3) Autorităţile publice sunt obligate să dea din oficiu publicităţii un raport periodic de activitate, cel puţin anual, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

(4) Accesul la informaţiile prevăzute la alin. (1) se realizează prin:

a) afişare la sediul autorităţii sau al instituţiei publice ori prin publicare în Monitorul Oficial al României sau în mijloacele de informare în masă, în publicaţii proprii, precum şi în pagina de Internet proprie;

b) consultarea lor la sediul autorităţii sau al instituţiei publice, în spaţii special destinate acestui scop.

3. Promovarea transparenţei administrative – guvernul şi instituţiile publice trebuie să încurajeze o cultură civică şi instituţională a transparenţei şi să asigure resursele necesare pentru promovarea publică a următoarelor obiective:

- campanii de informare publică privind dreptul de acces la informaţie;
- programe de educaţie publică privind exercitarea acestui drept;
- diminuarea culturii secretului în instituţiile publice prin programe de instruire a funcţionarilor pentru aplicarea legislaţiei privind accesul la informaţie.

Legea nr. 544/2001 – legea nu conţine prevederi relevante.

4. Definirea limitativă a excepţiilor – informaţiile exceptate de la accesul public trebuie să fie strict definite de la caz la caz, refuzul de a permite accesul la informaţie trebuie să treacă un test cu trei dimensiuni:

a. informaţia respectivă este legată de un scop legitim menţionat prin lege;
b. accesul la informaţia respectivă periclitează protejarea acelui scop;
c. periclitarea acelui scop este mai importantă decât interesul public de a avea acces la informaţia respectivă.

Legea nr. 544/2001 – art. 12 enumeră limitativ categoriile de informaţii care sunt exceptate de la accesul liber:

(1) Se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, prevăzut la art. 1, următoarele informaţii:
a) informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informaţiilor clasificate, potrivit legii;
b) informaţiile privind deliberările autorităţilor, precum şi cele care privesc interesele economice şi politice ale României, dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, potrivit legii;
c) informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii;
d) informaţiile cu privire la datele personale, potrivit legii;
e) informaţiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidenţiale ori se pun în pericol viaţa, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfăşurare;
f) informaţiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părţile implicate în proces;
g) informaţiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecţie a tinerilor.
(2) Răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informaţiilor aparţinând categoriilor prevăzute la alin (1) revine persoanelor şi autorităţilor publice care deţin astfel de informaţii, precum şi instituţiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informaţiilor.

Nu este eliminat riscul ca, în practică, excepţiile de la acces să fie stabilite prin definirea unor categorii largi de informaţii şi nu prin decizii de la caz la caz.

5. Introducerea unor proceduri de facilitare a accesului la informaţie – solicitările de acces la informaţie trebuie procesate rapid, de compartimente specializate, şi trebuie asigurată existenţa sancţiunilor şi a posibilităţilor de apel împotriva refuzării accesului.

Legea nr. 544/2001 – art. 4 prevede obligaţia instituţiilor publice de a organiza compartimente specializate de informare şi relaţii publice sau de a desemna persoane cu aceste atribuţii.

Art. 7 stabileşte termene precise de răspuns la solicitările de informaţii:

(1) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la o solicitare de informaţii de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea şi difuzarea informaţiei solicitate depăşeşte 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

(2) Refuzul comunicării informaţiilor solicitate se motivează şi se comunică în termen de 5 zile de la primirea petiţiilor.

(3) Solicitarea şi obţinerea informaţiilor de interes public se pot realiza şi în format electronic, dacă sunt întrunite condiţiile tehnice necesare.

Art. 21 prevede aplicarea unor sancţiuni disciplinare împotriva funcţionarilor care refuză în mod nejustificat accesul la informaţii:

(1) Refuzul explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorităţi ori instituţii publice de a aplica prevederile prezentei legi constituie abatere şi atrage răspunderea disciplinară a celui vinovat.

(2) Împotriva refuzului prevăzut la alin. (1) se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii sau al instituţiei publice respective în termen de 30 de zile de la luarea la cunoştinţă de către persoana lezată.

(3) Dacă după cercetarea administrativă reclamaţia se dovedeşte întemeiată, răspunsul se transmite persoanei lezate în termen de 15 zile de la depunerea reclamaţiei şi va conţine atât informaţiile de interes public solicitate iniţial, cât şi menţionarea sancţiunilor disciplinare luate împotriva celui vinovat.

Art. 22 prevede recurgerea la justiţie pentru contestarea unei decizii de refuz al accesului la informaţie:

(1) În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori al instituţiei publice. Plângerea se face în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut la art. 7.

(2) Instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale.

(3) Hotărârea tribunalului este supusă recursului.

(4) Decizia Curţii de apel este definitivă şi irevocabilă.

(5) Atât plângerea, cât şi apelul se judecă în instanţă în procedură de urgenţă şi sunt scutite de taxă de timbru.

6. Nivelul rezonabil al costurilor accesului la informaţie – accesul la informaţie nu trebuie descurajat printr-un nivel excesiv al taxelor percepute solicitanţilor.

Legea nr. 544/2001 – art. 9 prevede că solicitantul va suporta costul serviciilor de copiere, dacă solicitarea de informaţii implică realizarea de copii ale unor documente.

Legea nu ia în considerare alte tipuri de costuri decât cele de multiplicare (de ex. costuri legate de documentare, prelucrarea datelor, etc.), ceea ce poate conduce la imposibilitatea instituţiilor publice de a onora cereri complexe de informaţie.

7. Caracterul public al şedinţelor instituţiilor publice – şedinţele instituţiilor publice trebuie anunţate în prealabil şi să fie deschise publicului iar excepţiile de la această regulă trebuie să fie definite precis şi limitativ.

Legea nr. 544/2001 nu conţine dispoziţii relevante în acest sens.

8. Prioritatea accesului la informaţie – legea privind accesul la informaţie trebuie să stipuleze că orice alt act normativ va fi interpretat în conformitate cu prevederile sale şi să prevină riscul ca regimul excepţiilor să fie extins în mod arbitrar prin alte reglementări.

Legea nr. 544/2001 – art. 25 prevede abrogarea oricărei reglementări contrare dispoziţiilor legii accesului la informaţia de interes public.

9. Protecţia "avertizorilor" (a persoanelor care avertizează asupra comiterii unei ilegalităţi) – persoanele care semnalează public comiterea unor ilegalităţi trebuie protejate de sancţiuni penale, administrative sau disciplinare, chiar dacă în acest fel dau publicităţii informaţii exceptate de la accesul public.

Legea nr. 544/2001 – art.13 prevede că informaţiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau instituţie publică constituie informaţii de interes public şi nu pot fi clasificate. Implicit, persoanele care avertizează asupra comiterii unor asemenea ilegalităţi sunt protejate de consecinţele divulgării unor astfel de informaţii.

Se constată că Legea nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile de interes public satisface formal cea mai mare parte a criteriilor inspirate de cele nouă principii elaborate de organizaţia *Articolul 19*. Din păcate, proiectul de lege nu reuşeşte să impună aplicarea consecventă a testului tridimensional (invocarea scopului legitim, demonstrarea efectului negativ şi a insuficienţei interesului public) ca temei pentru a decide asupra informaţiilor exceptate de la accesul public. Există două criterii în raport cu care textul de lege nu conţine prevederi relevante şi anume cele privind promovarea unei culturi a transparenţei instituţionale şi accesul public la şedinţele instituţiilor publice.

II. ASPECTE CONTROVERSATE SAU NECLARE ALE LEGII NR. 544/2001

Grupul de lucru pentru elaborarea prezentei broşuri[8] a identificat câteva dintre aspectele controversate sau neclare ale Legii nr. 544/2001, aspecte ce nu au beneficiat de o interpretare concisă nici prin Normele metodologice adoptate.

În aceste condiţii, ne-am propus să prezentăm în acest capitol câteva dintre aceste aspecte, cu puncte de vedere aparţinând profesioniştilor care s-au aplecat asupra problematicii accesului la informaţiile de interes public.

Instituţiile publice obligate, potrivit Legii nr. 544/2001, să acorde informaţii de interes public

În aplicarea Legii nr. 544/2001 s-au constatat limitări ale liberului acces la informaţia de interes public din cauza faptului că instituţiile cărora le este adresată cererea de informaţie publică apreciază că nu se încadrează în enumerarea limitativă a articolului 12 din Lege.

Societatea Academică din România (SAR)[8] a identificat câteva dintre aceste instituţii care au refuzat furnizarea de informaţii publice cu această motivare, exemplele de mai jos relevând atât răspunsul instituţiei, cât şi recomandările de bună practică ale SAR.

Invocarea unor contracte cu societăţi private

Ministerul Turismului a încheiat un contract cu o agenţie de publicitate pentru gestionarea celor 75 miliarde lei (pentru anul 2003) destinaţi publicităţii. În acelaşi sens a procedat şi APAPS (Agenţia de Privatizare). Ambele instituţii nu au răspuns la întrebările referitoare la modul în care au fost cheltuiţi aceşti bani, invocând faptul că partenerii sunt firme private. Argumentul acestor instituţii nu este acceptabil, informaţiile solicitate fiind în mod evident de interes public, iar o astfel de interpretare nu face decât să eludeze legea în spiritul ei.

O practică pozitivă însă pe această problemă a fost creată de AVAB (Agenţia de Valorificare a Activelor Bancare) care, deşi a încheiat un contract similar cu o agenţie privată de publicitate, a ataşat răspunsului un centralizator din partea agenţiei.

Exemplul AVAB oferă şi soluţia unei practici unitare: instituţiile trebuie să încheie contracte cu firme private în care să se prevadă funcţionarea în regimul accesului liber la informaţii. Cu alte cuvinte, dacă agenţii privaţi doresc să utilizeze bani publici, ei trebuie să se supună prevederilor

[8] În luna septembrie 2003, s-a constituit la iniţiativa ABA/CEELI un grup de lucru în domeniul accesului la informaţia de interes public. În cadrul acestui grup de lucru au fost reprezentate: Tribunalul Bucureşti, prin preşedintele secţiei a 8ª civilă, judecător Laura Andrei; Transparency International, prin Codru Vrabie; GRASP, prin Laura Ştefan şi Eugenia Rotaru; ProDemocraţia, prin Constantin Mârza; Institutul Român de Training, prin Ion Georgescu; Societatea Academică din România, prin Cristian Ghinea; şi Centrul de Resurse Juridice, prin Cătălina Rădulescu.

[9] Cristian Ghinea – Transparenţă pentru o presă independentă – studiu de caz pe baza legii liberului acces la informaţiile de interes public.

legale în materie, respectiv să se supună principiului conform căruia bani publici înseamnă informaţie publică.

Invocarea liberei concurenţe

În răspunsul dat solicitărilor de informaţie publică, unele instituţii (Ministerul pentru Întreprinderi Mici şi Mijlocii şi Administraţia Naţională a Drumurilor) au invocat art.12 lit. c din Legea nr. 544/2001, care exceptează de la statutul de informaţie publică ”informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii”.

Nici una dintre cele două instituţii nu a motivat răspunsul, respectiv nu a arătat cum anume ar afecta concurenţa furnizarea acelor informaţii.

SAR apreciază că, dimpotrivă, dacă transparenţa ar fi regula în alocarea acestor fonduri, concurenţa loială între organele media ar fi încurajată, cei mai buni câştigând.

Invocarea statutului organizaţiei

Legea nr. 544/2001 (art.2, lit. a) arată că se supun liberului acces la informaţii ”orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice.” După cum se poate observa, legea face referire explicită la regii autonome dar nu şi la aşa-numitele societăţi sau companii naţionale. E greu de argumentat conform cărui principiu diferă cele două forme de organizare, de vreme ce toate aceste societăţi utilizează fonduri publice.

De exemplu, Societatea de Administrare Active Feroviare a transmis informaţiile solicitate complet şi detaliat, supunându-se prevederilor legale, deşi are aceeaşi formă de organizare şi aceeaşi subordonare (Ministerul Transporturilor) ca şi CFR Călători, care a refuzat furnizarea de informaţii, invocând propriul statut.

Limitele accesului la informaţii în Legea nr. 544/2001 şi în Normele metodologice de aplicare a acestei legi[9]

Articolul 5 al Legii nr. 544/2001 impune autorităţilor şi instituţiilor publice obligaţia de a comunica, din oficiu, prin publicarea unui buletin anual informativ, o serie de informaţii de interes public, enumerate limitativ. Între acestea este şi ”lista cuprinzând documentele de interes public.” Aceasta determină, în mod evident, o selecţie, anterioară publicării, din partea autorităţilor şi instituţiilor publice a informaţiilor pe care le deţin, permiţându-le să decidă, pe criterii discreţionare şi subiective, că anumite categorii de informaţii nu ar fi de interes public, fără ca potenţialii solicitanţi de informaţii să fie informaţi cu privire la categoriile de informaţii la care, potrivit voinţei autorităţii sau instituţiei publice, nu au acces. Textul în discuţie trebuie schimbat, în sensul obligării instituţiilor şi autorităţilor publice să afişeze lista tuturor categoriilor de documente/informaţii aflate în posesia lor, cu menţiunea, acolo unde se consideră necesar, că anumite documente/informaţii nu

[9] Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki (APADOR-CH) – studiu realizat în noiembrie 2002.

sunt considerate de interes public. Aceasta nu ar duce la divulgarea informaţiilor pe care instituţiile şi autorităţile nu le consideră a fi de interes public, întrucât ar putea fi indicată numai categoria sau domeniul în care informaţiile nu ar fi de interes public.

Articolul 12 din Legea nr. 544/2001, care reglementează excepţiile accesului liber la informaţiile de interes public, depăşeşte, prin motivele enumerate, limitele impuse de Constituţie. Astfel, articolul 31 din Constituţie, care garantează dreptul la informaţie, prevede în alineatul 3 că accesul la informaţii *"nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecţie a tinerilor sau securitatea naţională."* În continuare, articolul 49 din Constituţie, care reglementează posibilitatea şi condiţiile în care poate avea loc *"restrângerea exerciţiului unor drepturi sau al unor libertăţi"* enumeră limitativ motivele pentru care exerciţiul unui drept poate fi limitat: "apărarea siguranţei naţionale, a ordinii, a sănătăţii ori a moralei publice, a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor, desfăşurarea instrucţiei penale, prevenirea consecinţelor unei calamităţi naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav".

Comparând limitările posibile instituite de cele două articole din Constituţie cu cele enumerate în art.12 din Legea nr. 544/2001, rezultă că acesta din urmă conţine limitări inexistente în Constituţie, deci nepermise de legea fundamentală. Acestea sunt cele din paragrafele (b) *"informaţiile privind deliberările autorităţilor, precum şi cele care privesc interesele economice şi politice ale României, dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, potrivit legii"* şi (c) *"informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, dacă publicarea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii"*. În ceea ce priveşte limitarea impusă de paragraful (b), trebuie menţionat că referirea din text la categoria informaţiilor clasificate nu aduce nicidecum această limitare în sfera siguranţei naţionale – care ar fi, potrivit Constituţiei, un motiv legitim de restrângere a accesului la informaţii, întrucât acest motiv, al protecţiei siguranţei naţionale este clar prevăzut în paragraful (a) al articolului 12. Prin urmare, motivele de limitare a accesului la informaţii din paragraful (b) se situează în mod evident dincolo de limitele constituţionale. Oricum, informaţiile privind "interesele economice şi politice ale României" sau "deliberările autorităţilor" – fără ca aceste informaţii să se încadreze în categoria siguranţei naţionale – nu trebuie nicidecum să constituie secrete, ele afectând viaţa fiecărei persoane din această ţară; iar în ceea ce priveşte autorităţile, ele funcţionează pe bani publici şi trebuie să fie responsabile în faţa contribuabililor, aşa încât deliberările lor nu trebuie să fie ţinute secrete. La rândul său, limitarea din paragraful (c) – fără a-i discuta cu acest prilej oportunitatea – este şi ea în mod evident neconstituţională, negăsindu-se în nici una din categoriile de restricţii permise de Constituţie.

Limitele accesului la informaţii în Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate

Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate, adoptată la 12 ani după Revoluţie, permite administraţiei, instituţiilor şi autorităţilor de stat, serviciilor secrete, armatei şi industriei militare să se sustragă în totalitate de la controlul public, sub argumentul protecţiei informaţiilor secrete de stat şi de serviciu. În condiţiile în care controlul public se realizează, în mod esenţial, prin exercitarea dreptului de acces la informaţiile de interes public, restricţiile substanţiale

aduse accesului la informaţii de Legea nr. 182/2002 au consecinţe extrem de grave sub aspectul lipsei de transparenţă instituţională, a lipsei de responsabilitate şi a menţinerii corupţiei.

Prevederile din Legea nr. 182/2002, ca de altfel ale tuturor legilor din categoria celor care tratează chestiuni legate de siguranţa naţională, secrete de stat, servicii secrete, contravin normelor standard europene.

Astfel, Recomandarea (2002) 2 a Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind accesul la documente oficiale prevede posibilitatea unor excepţii de la accesul la informaţii, dar numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiţii: "*...Limitările trebuie prevăzute clar de lege, trebuie să fie necesare într-o societate democratică şi să fie proporţionale cu scopul pe care îl protejează...*" (IV.1); "*Accesul la un document poate fi refuzat dacă dezvăluirea informaţiei din documentul oficial ar leza sau ar putea leza oricare din valorile menţionate în paragraful 1, cu excepţia situaţiei în care există un interes predominant în dezvăluirea informaţiei*." (IV.2). Această normă exclude restricţiile de conţinut tipice legislaţiei române, mai ales atunci când este vorba de siguranţa naţională, introduce principiul proporţionalităţii şi al evaluării comparative a intereselor implicate în fiecare situaţie în parte şi garantează interesul public predominant în dezvăluirea unei informaţii.

La rândul său, Recomandarea 1402 (1999) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind controlul serviciilor secrete reduce definiţia siguranţei naţionale la "*pericole clare şi prezente împotriva ordinii democratice a statului şi societăţii*". *Obiectivele economice sau lupta împotriva crimei organizate nu trebuie să intre sub jurisdicţia serviciilor secrete interne. Acestea pot să se ocupe de obiective economice sau crima organizată numai dacă acestea din urmă constituie un pericol clar şi prezent împotriva siguranţei naţionale*." (A.ii) În continuare, "*Executivul nu trebuie lăsat să atribuie obiective serviciilor secrete interne. Aceste obiective trebuie prevăzute de lege şi interpretate de justiţie în situaţia unor interpretări conflictuale (şi nu de guverne succesive) ...*" (A.iii).

Cu privire la accesul la informaţii, Recomandarea prevede: "*Persoanele trebuie să aibă un drept general de acces la informaţiile adunate şi păstrate de serviciile interne secrete, fiind posibile excepţii de la acesta în interesul siguranţei naţionale clar definite prin lege. Este de dorit ca toate disputele privind puterea unui serviciu intern secret de a interzice dezvăluirea unei informaţii să fie subiect al revizuirii judiciare*."

În continuare sunt prezentate prevederile Legii nr. 182/2002 care afectează dreptul de acces la informaţiile de interes public şi contravin normelor europene în materie.

În primul rând, articolul 17 din Legea nr. 182/2002 include în mod automat, în categoria extrem de largă a informaţiilor "secrete de stat", totalitatea informaţiilor din domeniile considerate de lege de interes pentru siguranţa naţională. Aceasta conduce la limitarea, într-o măsură substanţială, a conţinutului dreptului de acces la informaţiile de interes public, având în vedere formularea excepţiilor prevăzute în articolul 12 din Legea nr. 544/2001 privind accesul la informaţii. Evident, anumite informaţii sunt, în mod real, "secrete de stat", dar la fel de evident este că nu toate informaţiile din domeniile care au sau ar putea vreodată avea legătură cu siguranţa naţională sunt "secrete de stat" şi, prin urmare, scoase de sub controlul public.

Mai mult, domeniile care, în conformitate cu articolul 17, au legătură cu siguranţa naţională, conducând la restricţia absolută asupra obţinerii de informaţii din domeniile respective, depăşesc sfera reală a siguranţei naţionale. Astfel, paragraful (k) include "*activităţile ştiinţifice, tehnologice sau economice şi investiţiile care au legătură cu siguranţa naţională ori cu apărarea naţională sau prezintă importanţă deosebită pentru interesele economice şi tehnico-ştiinţifice ale României*". În primul rând, investiţiile din banii publici nu trebuie să fie secrete. În al doilea rând, partea finală a textului conduce la posibilitatea secretizării discreţionare şi abuzive a oricărei informaţii privind activitatea ştiinţifică, tehnologică şi economică. Paragraful (n) include în sfera siguranţei naţionale "*relaţiile şi activităţile externe ale statului român care, potrivit legii, nu sunt destinate publicităţii*...". Mai întâi, nu se ştie la care lege face trimitere textul şi dacă există vreo lege în acest sens; din nou, lipseşte previzibilitatea absolut necesară oricărei norme legale, lăsând loc unor decizii discreţionare şi abuzive. În al treilea rând, nu există nici un motiv pentru care anumite "relaţii şi activităţi externe ale statului român" să nu fie destinate publicităţii, fiind catalogate drept "secrete de stat"; dimpotrivă, aceste domenii sunt de interes public major şi guvernanţii trebuie să informeze publicul şi să dea socoteală pentru politica externă pe care o duc. Există alte prevederi în cuprinsul articolului 17 care protejează de ochiul public activitatea serviciilor externe de informaţii (paragrafele (f), (g) şi parţial (a)), astfel încât întregul paragraf (n) nu are nici o justificare din perspectiva siguranţei naţionale.

Legea nr. 182/2002 nu prevede posibilitatea/obligaţia publicării de către deţinătorii de informaţii a listelor categoriilor de secrete (nu a informaţiilor ca atare). Listele categoriilor de secrete trebuie să fie publice, pentru că altfel legea nu îndeplineşte cerinţa previzibilităţii, iar persoanele, inclusiv cele care doresc să obţină informaţii, nu-şi pot adapta comportamentul la prevederile legale şi nu ştiu care sunt categoriile de informaţii exceptate de la liberul acces garantat prin Legea nr. 544/2001.

Exerciţiul dreptului de acces la informaţii este substanţial restrâns şi de lipsa obligaţiei autorităţilor şi instituţiilor publice deţinătoare de informaţii clasificate de a reexamina periodic, la un interval precis, nivelurile de secretizare. Articolul 24 paragraful 10 al Legii nr. 182/2002 se referă la declasificarea sau schimbarea nivelului de clasificare al unor informaţii, fără a obliga însă deţinătorii de informaţii clasificate la o revizuire periodică în acest scop. Mai departe, legea omite să prevadă aducerea la cunoştinţa publicului a informaţiilor declasificate de către emitenţii sau deţinătorii acestor informaţii. Este absolut necesar ca informaţiile declasificate să fie aduse la cunoştinţa publicului, pentru că, altfel, accesul la informaţiile respective devine pur întâmplător. În plus, aducerea la cunoştinţa publicului a unei informaţii declasificate permite şi controlul public, inclusiv prin cereri formulate în baza Legii nr. 544/2001, asupra clasificării iniţiale a informaţiei respective.

- Noţiunea de "interes public" lipseşte din textul legii. Dacă la această omisiune adăugăm restricţiile impuse de Legea nr. 182/2002 asupra conţinutului dreptului de acces la informaţiile de interes public (prezentate mai sus), rezultă o barieră completă între toate categoriile de informaţii "clasificate" în sensul Legii nr. 182/2002 şi spaţiul public. Într-o societate democratică astfel de bariere nu mai pot exista, nimic nu poate fi interzis în mod absolut, iar în orice situaţie în care există interese contrarii (fireşti, de altfel, şi necondamnabile) se aplică principiul proporţionalităţii, care

conduce la soluţii diferite, în funcţie de circumstanţele fiecărei situaţii. În contextul aplicării principiului proporţionalităţii între interesul publicului ori al unei persoane de a afla o informaţie şi interesul autorităţii respective de a menţine acea informaţie secretă, interesul public în dezvăluirea acelei informaţii trebuie să aibă un rol determinant în soluţia la care se ajunge prin cântărirea celor două interese. Interesul public în aflarea unor informaţii poate avea prioritate faţă de dorinţa autorităţilor de a secretiza cât mai multe informaţii.

- O secţiune importantă din conţinutul dreptului de acces la informaţiile de interes public este eliminată prin introducerea, în categoria informaţiilor clasificate, a secretelor de serviciu, în conformitate cu articolul 15 paragraful (c) din Legea nr. 182/2002. Pentru orice persoană de bună credinţă este evident că "secretele de serviciu" nu au ce căuta într-o lege privind siguranţa naţională; orice informaţie care priveşte în mod real siguranţa naţională dobândeşte caracterul de "secret de stat" tocmai din acest motiv. Care este atunci rostul introducerii conceptului de "secret de serviciu"? Companiile - de stat sau private - care consideră că anumite informaţii trebuie menţinute confidenţiale sunt libere să îşi adopte norme proprii în acest scop. În ceea ce priveşte instituţiile bugetare care nu sunt implicate în siguranţa naţională (dacă ar fi, ar deţine implicit "secrete de stat"), acestea trebuie să dovedească o transparenţă totală, întrucât utilizarea banilor publici, în orice fel de activitate, trebuie supusă controlului public, aşa încât "secretele de serviciu" constituie exact opusul regulilor democratice.

Examinând textele Legii nr. 182/2002 care se referă la "secretul de serviciu" se constată că acestea sunt contradictorii. Astfel, articolul 15 paragraful (b) defineşte informaţiile clasificate ca "*informaţiile, datele, documentele de interes pentru securitatea naţională, care ... trebuie să fie protejate* ". În continuare, paragraful (c) indică cele două clase de secretizare: "*secrete de stat şi secrete de serviciu*". Din aceste două paragrafe rezultă că "secretele de serviciu" fac parte din "informaţiile clasificate", definite ca informaţii de interes pentru siguranţa naţională. Mergând însă mai departe, se constată că, în timp ce paragraful (d) defineşte secretele de stat, în mod firesc, în strânsă legătură cu siguranţa naţională, paragraful (e) defineşte secretele de serviciu ca fiind "*informaţiile a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat*". Nimic din definiţia secretelor de serviciu nu conduce spre ideea de siguranţă naţională. În timp ce această constatare este perfect logică, indicaţia privind clasele de secretizare – informaţii secrete de stat şi secrete de serviciu, conform paragrafului (c) al articolului 15 - apare ilogică, nejustificată şi nefundamentată de scopul declarat al acestei legi, acela de a proteja siguranţa naţională, atât timp cât secretele de serviciu nu au nici o legătură cu siguranţa naţională, conform definiţiei oferite chiar de lege.

Articolul 33 al Legii nr. 182/2002, care încheie capitolul III "Informaţii secrete de serviciu" prevede că "*Este interzisă clasificarea ca secrete de serviciu a informaţiilor care, prin natura sau conţinutul lor, sunt destinate să asigure informarea cetăţenilor asupra unor probleme de interes public sau personal, pentru favorizarea ori acoperirea eludării legii sau obstrucţionarea justiţiei*." Textul citat poate fi interpretat în diverse moduri. Interpretarea corectă – care ar asigura şi corelarea cu Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public - ar conduce la scoaterea informaţiilor "secrete de serviciu" din sfera informaţiilor clasificate, permiţând autorităţilor şi instituţiilor publice (şi, atunci când este cazul, instanţelor de judecată) să ofere

informaţiile cerute "*asupra unor probleme de interes public sau personal*" (formulare atotcuprinzătoare) sau în celelalte cazuri prevăzute.

Legea nr. 182/2002 trebuie modificată în sensul eliminării complete a referirilor la informaţiile secrete de serviciu, lăsând liber acces aplicării Legii nr. 544/2002 privind accesul la informaţiile de interes public. Informaţiile care sunt secrete economice sunt oricum ocrotite de articolul 12 paragraful (c) din Legea nr. 544/2001: "*Se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor ... informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, daca publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii".* Acest text acoperă într-un mod suficient interesul legitim de a menţine confidenţialitatea oricărei informaţii care ar conduce la concurenţă neloială. [10]

- Articolul 20 din Legea nr. 182/2002 prevede posibilitatea contestării (i) clasificării unei informaţii, (ii) a duratei pentru care o informaţie a fost clasificată, precum şi (iii) a modului de atribuire a unui anumit nivel de secretizare. O astfel de contestaţie se face la autoritatea care a clasificat informaţia cu privire la care se formulează contestaţia. Pentru soluţionarea acestor contestaţii, textul face trimitere la legea contenciosului administrativ, aceasta fiind Legea nr. 29/1990.

Din perspectiva accesului la informaţii, dreptul de contestaţie prevăzut de articolul 20 este binevenit. Cu toate acestea, există o serie de obstacole – de natură legislativă şi practică - împotriva exercitării acestui drept. Astfel, este greu de imaginat cum află eventualul contestator că o anume informaţie a fost clasificată, în ce nivel de clasificare şi pentru ce durată. Aşa cum s-a arătat deja, Legea nr. 182/2002 nu prevede posibilitatea ori obligaţia publicării, de către deţinătorii de informaţii, a listelor categoriilor de secrete (nu a informaţiilor ca atare). Datorită acestei omisiuni a legii, dreptul prevăzut în articolul 20 pare a fi pur formal.

Un alt obstacol împotriva exercitării reale a dreptului de a contesta aspectele legate de clasificarea informaţiilor este aplicarea prevederilor Legii nr. 29/1990 privind contenciosul administrativ, care, în articolul 2, prevede numeroase excepţii de la atacarea în justiţie a unei decizii administrative, între aceste excepţii fiind şi "*actele administrative referitoare la siguranţa internă şi externă a statului...*". Eventualul contestator – şi instanţele de contencios administrativ - se află astfel într-un cerc vicios: Legea nr. 182/2002 indică Legea nr. 29/1990 ca lege aplicabilă contestaţiilor în domeniul informaţiilor clasificate pentru protejarea siguranţei naţionale, iar la rândul său, Legea 29/1990 exceptează de la procedura contencioasă actele referitoare la siguranţa naţională.

În continuare, se constată că Legea nr. 182/2002 privind informaţiile clasificate, adoptată după Legea nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile de interes public, nu a urmat procedura stabilită de legea mai întâi adoptată sub aspectul refuzului eliberării unei informaţii sub pretextul apartenenţei la categoria informaţiilor clasificate. Astfel, în timp ce art. 21 şi 22 din Legea nr. 544/2001 prevăd şi descriu o anume procedură împotriva refuzului furnizării unei informaţii, inclusiv pentru situaţia în care refuzul se motivează prin invocarea "clasificării" acesteia, art. 20 din Legea nr. 182/2002 - care practic se referă tot la dreptul de a contesta "clasificarea" unei informaţii - prevede că astfel de contestaţii vor fi soluţionate pe baza legii contenciosului administrativ. Trimiterile făcute de ambele legi la contenciosul administrativ sunt diferite: în timp ce Legea nr. 544/2001 prevede proceduri proprii şi introduce numai competenţa materială a instanţelor de

contencios administrativ, Legea nr. 182/2002 impune aplicarea în totalitate a legii contenciosului administrativ, ceea ce implică alte proceduri de urmat şi respectarea excepţiilor din această lege.

Soluţia corectă şi armonioasă din punct de vedere legislativ ar fi fost adoptarea, prin Legea nr. 182/2002, a unor dispoziţii similare celor din Legea nr. 544/2001 sub aspectul contestării refuzului eliberării unei informaţii "clasificate" precum şi a "clasificării" în sine. De asemenea, se impune atribuirea competenţei de soluţionare a contestaţiilor în sarcina instanţelor civile de drept comun, cel puţin atâta timp cât Legea nr. 29/1990 nu este modificată.

- Un obstacol de ordin general în faţa realizării dreptului de acces la informaţii este folosirea, în Legea nr. 182/2002, a expresiei *"...de natură să..."* – preluată din Legea nr. 23/1971 privind secretul de stat - atunci când se referă la eventualele pericole care ar justifica clasificarea unei informaţii. Acestei formulări îi lipseşte cerinţa previzibilităţii, fiind vagă şi susceptibilă de numeroase interpretări. Având în vedere că această lege reglementează "informaţiile clasificate" care, potrivit Legii nr. 544/2001, sunt exceptate de la liberul acces la informaţii, formularea Legii nr. 182/2002 este extrem de importantă pentru realizarea dreptului de acces la informaţii prevăzut în Legea nr. 544/2001.

Astfel, art. 15 din Legea nr. 182/2002 foloseşte expresia "*...de natură să producă daune ... securităţii naţionale*" la definirea fiecărui nivel de secretizare, fără a se putea indica ce înseamnă "de natură să", care este standardul de pericol impus de această formulare. Pe baza unei interpretări abuzive, informaţiile pot fi scoase din sfera publică fără nici o motivaţie. Alternativa este înlocuirea expresiei criticate cu "informaţii a căror divulgare poate produce daune demonstrabile şi măsurabile ...". Cei care decid să clasifice o informaţie trebuie să fie capabili să justifice într-un mod concret această măsură, dat fiind faptul că societatea actuală ar trebui să se caracterizeze prin controlul public asupra statului şi nu invers.

Limitele accesului la informaţii în legislaţia privind protecţia datelor cu caracter personal

- Legea nr. 682/2001 privind ratificarea Convenţiei pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal adoptată de Consiliul Europei;
- Legea nr. 677/2001 privind protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date;
- Legea nr. 676/2001 privind prelucrarea datelor cu caracter personal şi protecţia vieţii private în sectorul telecomunicaţiilor.

- Una din excepţiile legitime ale accesului la informaţiile de interes public este categoria "*informaţiilor cu privire la datele personale*", potrivit articolului 12 paragraful (d) din Legea nr. 544/2001. Acest text trebuie coroborat cu articolul 14 al aceleiaşi legi, care prevede că "*Informaţiile cu privire la datele personale ale cetăţeanului pot deveni informaţii de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a funcţiei publice*." Prin urmare, în situaţia în care anumite date personale indică afectarea capacităţii de exercitare a funcţiei publice a unei

persoane care exercită o astfel de funcţie, accesul la acele date trebuie permis, întrucât este în interesul publicului să le cunoască. Aceste prevederi ale Legii nr. 544/2001 sunt perfect corecte, întrucât protejează dreptul la viaţa privată şi, în acelaşi timp, permit opiniei publice să controleze capacitatea de exercitare a funcţiei publice de către guvernanţi şi de toţi cei care sunt plătiţi din bani publici să exercite un serviciu în interesul comunităţii.

Prevederi similare cu cele ale articolului 14 din Legea nr. 544/2001 – în sensul accesului autorităţilor publice şi ale publicului la datele personale care afectează capacitatea de exercitare a funcţiei publice - nu există în Legile nr. 677/2001 şi 676/2001 privind protecţia datelor personale. Cu toate că astfel de prevederi ar trebui introduse în scopul unei corelări legislative, existenţa lor în legea accesului la informaţiile de interes public trebuie să determine autorităţile şi instituţiile publice precum şi instanţele de judecată să decidă în sensul garantării accesului la această categorie de informaţii.

- Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal adoptată de Consiliul Europei prevede principii şi garanţii pentru protecţia reală a vieţii private împotriva amestecului statului. Legea nr. 682/2001 de ratificare a acestei Convenţii a exclus de la aplicarea Convenţiei, respectiv de la garanţiile din textul acesteia, prelucrările datelor cu caracter personal atunci când acestea sunt efectuate "*în cadrul activităţilor din domeniul apărării naţionale şi siguranţei naţionale*" (articolul 2 pct. 1 litera a). Această excludere, neavenită şi ilegitimă, conduce chiar la o temere îndreptăţită cu privire la intenţiile autorităţilor publice care prelucrează date personale, având în vedere că însuşi textul Convenţiei prevedea, oricum, o posibilă excepţie sub justificarea siguranţei naţionale. Astfel, articolul 9 din Convenţie acordă posibilitatea derogării de la garanţiile împotriva prelucrării abuzive a datelor personale (enumerate în articolele 5, 6 şi 8 ale Convenţiei) în situaţia în care o astfel de derogare este prevăzută printr-o lege şi "*constituie o măsură necesară într-o societate democratică pentru protejarea securităţii statului, siguranţei publice, intereselor monetare ale statului sau reprimarea infracţiunilor penale*."

În limbajul Consiliului Europei, o măsură este necesară într-o societate democratică dacă este justificată de o nevoie socială presantă şi dacă mijlocul prin care se realizează – îngrădirea unui drept aparţinând persoanelor, în acest caz dreptul la protecţia datelor personale - este proporţional cu scopul măsurii, în cazul acesta, siguranţa naţională. Încă o dată, autorităţile române au mers pe drumul interdicţiilor absolute şi atotcuprinzătoare, împotriva principiilor internaţionale de drept.

În contextul în care interesul protejării datelor personale se constituie într-o excepţie de la accesul la informaţii, orice lărgire discreţionară şi abuzivă a categoriilor de informaţii privind datele personale scoase de sub ochiul public dar aflate în posesia autorităţilor constituie un obstacol şi o restricţionare nelegitimă a dreptului de acces la informaţii. Prin urmare, această rezervă la ratificarea Convenţiei trebuie eliminată în scopul de a permite aplicarea principiului proporţionalităţii şi a celorlalte garanţii oferite de Convenţie pentru protejarea vieţii private. Existenţa şi aplicarea acestor garanţii conduce la un echilibru legitim şi controlabil între interesul menţinerii caracterului confidenţial al datelor personale aflate în posesia autorităţilor şi cel al accesului la informaţii.

- Pentru cântărirea intereselor aflate în conflict, Legea nr. 544/2001 prevede accesul la justiţie. În situaţia în care o solicitare de informaţii este refuzată sub motivul protejării datelor

personale, instanţa de judecată este chemată să decidă. Evident, dispoziţii similare, garantând accesul la justiţie, trebuie să existe şi în legile privind protecţia datelor personale, atât în interesul vieţii private cât şi al exercitării dreptului de acces la informaţii. De altfel, chiar Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automată a datelor cu caracter personal, ratificată prin Legea nr. 682/2001, cere căi de atac adecvate (articolele 8(d) ;i 10) care, potrivit principiilor internaţionale de drept, sunt asimilate accesului la justiţie. Legea nr. 677/2001 prevede în articolul 18 dreptul de acces la justiţie al persoanei "*care a suferit un prejudiciu în urma unei prelucrări de date cu caracter personal, efectuată ilegal*", cu scutire de taxă de timbru. În schimb, Legea nr. 676/2001 privind prelucrarea datelor personale în sectorul telecomunicaţiilor nu are nici o prevedere cu privire la accesul la justiţie împotriva prelucrării şi folosirii datelor personale sau a măsurilor abuzive luate în acest domeniu de autorităţi.

Accesul la justiţie este important atât ca o garanţie a protecţiei vieţii private cât şi ca o garanţie a accesului la informaţii. Cu toate că Legile nr. 677 şi nr. 676 din 2001 nu se referă la accesul la informaţiile de interes public ci la prelucrarea datelor personale, inclusiv la accesul persoanei la datele deţinute despre ea de către autorităţile publice, posibilitatea atacării în justiţie a oricărei măsuri luate de autorităţi în domeniul vieţii private, precum şi solicitarea în justiţie a obţinerii unor date personale deţinute de autorităţi ori a modificării acestora sunt componente ale democraţiei, un mijloc de control public al acţiunilor întreprinse de autorităţi şi un drept esenţial care trebuie exercitat pentru menţinerea echilibrului puterilor. Instanţele de judecată şi-au exprimat, de asemenea, puncte de vedere asupra aspectelor controversate/neclare din Legea nr. 544/2001 şi/sau din Nomele metodologice de aplicare a cesteia, descoperite fie din lectura acestor acte normative, fie ca urmare a aplicării în practică a legii. [10]

Aceste comentarii vizează aspecte controversate ridicate, în practică, de articolele 7, 12, 21, 22 ale Legii nr.544/2001. Problematica definită de fiecare dintre aceste articole este abordată, în parte, de fiecare curte de apel.

Articolul 7 din Legea nr. 544/2001

Curtea de Apel Bucureşti – Tribunalul Giurgiu: "Potrivit dispoziţiilor art. 7 din lege, autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă la cereri în termen de 10/30 de zile, iar refuzul de a comunica informaţiile trebuie comunicat în 5 zile de la primirea petiţiilor. În acest sens, alin.1 se referă la *înregistrarea* solicitării, iar în alin. 2 se vorbeşte de *primirea petiţiei*.

În opinia noastră terminologia ce ar fi trebuit utilizată de art. 7 este *de la înregistrarea cererii la compartimentul specializat de informare şi relaţii publice sau la persoanele cu atribuţii în acest domeniu, organizate sau desemnate potrivit art. 4, alin 1 din lege*. Aceasta deoarece necorelarea celor doi termeni ar putea provoca probleme în practică, întrucât data primirii solicitării de către instituţie poate fi diferită de cea a înregistrării cererii la persoana desemnată sau la personalul specializat".

[10] La data de 30 octombrie 2003 ABA/CEELI a transmis curţilor de apel solicitarea de a sprijini prezentul demers, prin formularea de puncte de vedere asupra aspectelor neclare/controversate din domeniul accesului la informaţiile de interes public.

Curtea de Apel Cluj – Tribunalul Sălaj: ”La art. 7 al.1 din Legea nr. 544/2003 se prevede obligaţia autorităţilor şi instituţiilor publice de a răspunde în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, de cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării iar alin. 2 al art. 7 prevede că refuzul comunicării informaţiilor solicitate se motivează şi se comunică în termen de 5 zile de la primirea petiţiilor.
Considerăm că s-ar impune o armonizare a terminologiei utilizate de legiuitor în sensul utilizării termenului de înregistrare, care ar acoperi toate situaţiile prevăzute de art. 7 din Legea 544/2003”.

Articolul 12 din Legea nr. 544/2001

Curtea de Apel Braşov: ”La articolul 12 care reglementează excepţiile de la acordarea de informaţii de interes public, ar trebui inserate la lit. f) şi informaţiile referitoare la deliberările în dosarele aflate în curs de judecată, pentru ca judecătorii să nu poată fi influenţaţi în nici un fel de opiniile referitoare la preconizarea unei eventuale soluţii, iar la lit g) să fie inclusă, pe lângă categoria tinerilor şi aceea a minorilor.”

Curtea de Apel Bucureşti - Judecătoria Alexandria: ”Art. 12 alin. 1 reglementează excepţiile de la accesul liber al cetăţenilor la anumite categorii de informaţii. Aceste excepţii trebuie în mod clar definite sau stabilite anumite criterii pentru încadrarea lor într-o categorie sau alta, pentru a evita subiectivismul sau chiar abuzurile.”

Curtea de Apel Bucureşti – Judecătoria Bolintin Vale: ”Art. 12 alin. 1 lit. g) – termenul *tineri* ar trebui înlocuit cu termenul *minori*, termen care, din punct de vedere juridic desemnează precis categoria de vârstă până la 18 ani, în caz contrar publicul putând percepe persoanele tinere pe cele până la vârsta de 35 de ani.”

Curtea de Apel Bucureşti – Tribunalul Ialomiţa: ”Art. 12 lit. f exceptează de la accesul liber al cetăţenilor informaţiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părţile implicate în proces. Apreciem că datele dintr-un dosar privind părţile, obiectul dosarului, unele măsuri procedurale luate pe parcursul judecăţii, precum şi sentinţa, nu pot fi comunicate până la rămânerea definitivă sau irevocabilă a hotărârii. Numai în acest fel dreptul la un proces echitabil şi respectarea interesului legitim al oricărei părţi din proces pot fi respectate.”

Curtea de Apel Cluj – Tribunalul Bistriţa-Năsăud: ”Art. 12 lit. f) exceptează de la accesul liber al cetăţenilor informaţiile privind procedurile judiciare, în condiţiile stabilite, fără a se institui unele criterii pentru aprecierea atingerii aduse asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părţile din proces, prin raportare la prevederile Constituţionale privind drepturile şi libertăţile fundamentale ale cetăţeanului şi cele ale Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale”.

Curtea de Apel Ploieşti: ”Modul de redactare al art. 12 din lege este mult prea general,
acest lucru putând conduce la arbitrariu sau la o interpretare excesivă, contrare scopului declarat al legii.
Apreciem că acest articol trebuie revăzut, devenind mai specific, inclusiv în raport cu criteriul proporţionalităţii, în aşa fel încât atunci când interesul public în aflarea unei informaţii

primează în faţa interesului de a menţine acea informaţie secretă şi de a evita posibile efecte negative asupra autorităţilor sau instituţiilor publice respective, informaţia să fie dezvăluită.
În acest sens, Recomandarea (2002) 2 privind accesul la documentele oficiale, adoptată de Consiliul de Miniştri al Consiliului Europei, impune oricărei excepţii de la accesul de informaţii cerinţa ca limitările să fie prevăzute clar de lege, să fie necesare într-o societate democratică şi să fie proporţionale cu scopul pe care îl protejează".
Curtea de Apel Oradea: "Art.12 exceptează de la accesul liber al cetăţenilor :
Informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, *dacă* fac parte din categoriile *informaţiilor clasificate,* potrivit legii;
informaţiile privind deliberările autorităţilor, precum şi cele care privesc interesele economice şi politice ale României, *dacă* fac parte din categoria *informaţiilor clasificate,* potrivit legii.

Apreciem că se impunea definirea prin lege a acestor noţiuni pentru a înlătura orice risc de a fi interpretate diferit, cu consecinţa furnizării unor informaţii exceptate de la accesul liber şi neîngrădit la informaţie, cât şi pentru ca partea lezată în acest drept recunoscut de lege să se bucure de o cercetare administrativă şi de o judecată echitabile.

În legătură cu art. 12 din Legea nr. 544/2001, limitările prevăzute la literele a), b), c) şi f) asupra dreptului de acces la informaţii de interes public nu sunt clare şi reduc din conţinutul acestui drept, menţin opacitatea unor instituţii, care refuză dezvăluirea unei informaţii, fără să dovedească existenţa unui pericol iminent şi real, ca de exemplu pentru siguranţa naţională, care ar urma dezvăluirii informaţiei respective.

În acest proces de cântărire, interesul public în aflarea informaţiilor respective trebuie avut în vedere în mod prioritar. În consecinţă, prin menţinerea acestor neclarităţi s-ar putea ajunge la efecte contrare scopului legii cum ar fi *"secretizarea* " unor informaţii de interes public, neexceptate de la accesul cetăţenilor, încălcarea exercitării dreptului lor la informaţie şi a obligaţiei autorităţii publice de a-i furniza informaţia".

Articolele 21 şi 22 din Legea nr. 544/2001

Curtea de Apel Bucureşti – Tribunalul Giurgiu: "Potrivit art. 22, dacă o persoană se consideră vătămată în drepturile prevăzute de lege, poate face plângere la secţia de contencios administrativ, în termen de 30 de zile de la expirarea termenului prevăzut de art. 7. Prin trimiterea la termenul prevăzut de art.7 şi nu la cel prevăzut de art.21, se poate deduce că recurgerea la căile procedurale prevăzute de art. 22 nu ar presupune parcurgerea obligatorie a unei proceduri administrative prealabile, fiind astfel derogatorie de la dreptul comun, fapt pentru care considerăm că reglementarea ar fi trebuit să prevadă curgerea termenului de 30 de zile de la expirarea celui prevăzut la art. 21 alin. 2 din lege."
- Judecătoria Giurgiu: "Dispoziţiile art. 21 alin.3 nu sunt coroborate cu prevederile Legii nr. 92/1992, întrucât în cazul instanţelor judecătoreşti persoana desemnată la compartimentul pentru informaţii de interes public este un judecător. Dispoziţiile art. 21 prevăd, de asemenea, un nou caz de abatere disciplinară pentru magistratul delegat la acest compartiment, în raport cu cele stabilite în

Legea 92/1992, astfel că se impune, într-o viitoare reglementare a statutului magistratului, corelarea dispoziţiilor privind răspunderea disciplinară a magistratului cu prevederile Legii nr. 544/2001."

Curtea de Apel Cluj – Tribunalul Cluj: "Conform prev. art. 21 din Legea nr. 544/2001, refuzul explicit sau tacit al angajatului unei autorităţi sau instituţii publice pentru aplicarea prevederilor prezentei legi, constituie abatere şi atrage sancţiunea disciplinară a celui vinovat.

În acest caz solicitantul informaţiei de interes public are deschisă, împotriva refuzului, calea reclamaţiei administrative, adresându-se în acest sens conducătorului autorităţii sau instituţiei publice în cauză în termen de 30 de zile de la luarea la cunoştinţă despre refuzul oferirii informaţiei sau, în lipsa unui răspuns, în termen de 30 zile de la împlinirea termenului maxim de 30 zile prevăzut de art. 7 din acelaşi act normativ.

Cercetarea administrativă demarată de conducătorul instituţiei asupra motivelor de fapt şi de drept ce au determinat comunicarea către solicitant a refuzului oferirii informaţiei publice, odată finalizată, impune, în cazul în care reclamaţia se dovedeşte a fi întemeiată, comunicarea către persoana lezată (solicitantul informaţiei şi autorul reclamaţiei administrative) a răspunsului privitor la informaţia dorită. Legea impune ca această comunicare să fie făcută în termen de 15 zile de la depunerea reclamaţiei, solicitantului fiindu-i comunicate totodată măsurile luate împotriva funcţionarului vinovat.

Spre deosebire de prevederile art. 21, prevederile art. 22 oferă solicitantului (persoanei lezate), în cazul în care acesta se consideră vătămat în drepturile sale, calea formulării unei plângeri în instanţă, competenţa fiind stabilită expres de legiuitor în favoarea secţiei de contencios administrativ din cadrul tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliază persoana în cauză, ori în a cărui rază teritorială îşi are sediul autoritatea ori instituţia publică.

Plângerea se impune a fi formulată în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de art. 7, respectiv în maxim 60 de zile de la data solicitării informaţiei, acest termen fiind un termen de decădere, nesusceptibil de întrerupere sau suspendare, împlinirea lui şi formularea ulterioară a plângerii impunând respingerea acesteia de către instanţă ca fiind tardiv formulată.

Instanţa apreciază că teoretic există şi posibilitatea respingerii cererii ca fiind prematur formulată către instanţa de contencios administrativ în situaţia în care petiţionarul, respectiv partea care se consideră vătămată în drepturile sale, urmare a refuzului autorităţii de a răspunde solicitării, formulează această cerere înainte de expirarea termenului minim de 10 zile prevăzut de art. 7 din lege.

Acest termen este stabilit de legiuitor pentru a da posibilitatea autorităţii ori instituţiei publice să individualizeze şi să identifice răspunsul ce se impune a fi comunicat în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul ori urgenţa solicitării, existând posibilitatea prelungirii termenului la 30 de zile însă cu condiţia informării în scris despre acest fapt în termenul prevăzut iniţial de 10 zile, a solicitantului.

Legea însă nu condiţionează formularea plângerii în instanţă de îndeplinirea unei proceduri prealabile, similare celei prevăzute de art. 5 din Legea 29/1990, lăsând la aprecierea solicitantului calea de urmat.

Apreciem din interpretarea textelor de lege menţionate mai sus că legiuitorul a lăsat la aprecierea petiţionarului posibilitatea de a apela pentru soluţionarea nemulţumirii la calea

recursului graţios, respectiv plângerea administrativă, ori la soluţionarea plângerii în contencios administrativ, sentinţa putând a fi recurată la instanţa ierarhic superioară.

Soluţionarea plângerii este condiţionată de cercetarea aspectelor referitoare la împrejurarea dacă cererea iniţială adresată instituţiei publice vizează informaţii de interes public sau nu.

Apreciem că s-ar impune această soluţie raportat la următoarele considerente:

Deşi la o primă vedere legea prevede comunicarea informaţiei solicitată de o persoană precum şi refuzul de a o informa asupra problemei solicitate, considerăm că în situaţia în care cererea nu priveşte probleme de interes public s-ar impune a fi respinsă cererea, deoarece admiterea plângerii de către tribunal sau instanţa de recurs în calea de atac ar conduce la concluzia obligării instituţiei sau autorităţii publice de a comunica un refuz formal în condiţiile în care din considerentele sentinţei ar rezulta fără dubiu faptul că în speţă cerinţele prev. de art. 5 din Legea nr. 544/2001 nu sunt îndeplinite.

De altfel, finalitatea legii nu o reprezintă comunicarea refuzului în sine ci tocmai accesul la informaţiile de interes public.

Obligarea instituţiei sau autorităţii de a comunica celui îndreptăţit refuzul său referitor la problema pusă în discuţie de către solicitant ar da posibilitatea în fapt de a se formula o nouă plângere împotriva acestui refuz, plângere care ar fi respinsă de instanţă, cu motivarea că problema pusă în discuţie nu poate fi circumscrisă aspectelor reglementate de legea menţionată, întrucât cererea nu vizează aspecte referitoare la informaţii de interes public.

Referitor la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 cu referire expresă la prevederile art. 31- 36 din acestea, apreciem că ele concordă în mare parte cu legea cadru, însă prin prevederile exprese stipulate în cadrul articolului 36 se procedează la modificarea legii în forma sa iniţială.

Astfel, solicitantul care după primirea răspunsului la reclamaţia administrativă se consideră în continuare lezat de drepturile sale prevăzute de lege, poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului, în termen de 30 de zile de la expirarea termenelor prevăzute la art. 7 din Legea nr. 544/2001.

Aceste prevederi din Normele metodologice condiţionează formularea plângerii la instanţa de contencios administrativ de îndeplinirea procedurii prealabile, prevederi care intră în contradicţie cu reglementările stabilite în cadrul art. 21 şi 22 din lege.

Dacă interpretarea acestor prevederi ale Legii nr. 544/2001 a fost apreciată după cum am relevat mai sus în sensul de a i se conferi solicitantului posibilitatea de a alege între calea reclamaţiei administrative şi procedura contencioasă prin aceste norme, accesul şi implicit posibilitatea formulării plângerii în instanţă sunt condiţionate tocmai de primirea răspunsului şi parcurgerea procedurii prealabile, similare după cum am arătat procedurii prevăzute de art. 5 din Legea nr. 29/1990 (finele de neprimire).

Or, în aceste condiţii, termenele prevăzute de legiuitor la art. 7 şi respectiv art. 21 şi 22 nu pot fi respectate întrucât art. 21 impune parcurgerea unor etape cu luarea în considerare a unor termene mai lungi care nu concordă cu termenele prev. de art. 22. Astfel, prin parcurgerea procedurii

prevăzute de procedura reclamaţiei administrative, petiţionarul ar fi în imposibilitate de a respecta termenul de 30 de zile prev. de art. 22 pentru formularea plângerii în instanţă.

Considerăm că maniera în care guvernul a înţeles să expliciteze înţelesul Legii nr. 544/2001 prin Normele metodologice este defectuoasă, întrucât modificarea unei legi şi respectiv adăugarea unor prevederi noi contravine principiului conform căruia legea specială aplicabilă în materie nu poate fi modificată decât pe calea unei alte legi având cel puţin aceeaşi forţă juridică.

În opinia noastră s-ar impune, pentru înlăturarea acestui neajuns, fie modificarea normelor în sensul armonizării depline a lor cu legea, fie corelarea celor două acte normative în sensul păstrării opţiunii între calea reclamaţiei administrative şi procedura contencioasă, fie în sensul eliminării acestei opţiuni, aşa cum pare că reiese din voinţa exprimată de guvern, prin aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 la care am făcut referire mai sus.

Menţinerea acestei neconcordanţe ar atrage soluţionarea neunitară a cererilor formulate în instanţă şi, în final, pe lângă generarea unor practici judiciare neunitare, s-ar crea dificultăţi în aplicarea strictă a legii.

De altfel, un atare neajuns ar putea fi înlăturat punctual prin invocarea din oficiu sau la cerere către persoana interesată a excepţiei de ilegalitate a normelor prevăzute de art. 36 din Normele metodologice de aplicare a Legii 544/2001".

Curtea de Apel Cluj – Tribunalul Sălaj: "Între dispoziţiile art. 22 din Legea nr. 544/2001 şi prevederile art. 36 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 aprobate prin H.G. nr. 132/2002 există unele neconcordanţe.

În art. 22 din Legea nr. 544/2001 care reglementează procedura contenciosului administrativ a accesului liber la informaţii nu se precizează obligativitatea parcurgerii procedurii prealabile înainte de introducerea plângerii la secţia de contencios administrativ a tribunalului, în timp ce disp. art. 36 din Normele metodologice - H.G. 132/2002 prevăd, în mod expres, obligativitatea procedurii reclamaţiei administrative prealabile.

De asemenea, reglementarea în acest domeniu a procedurii prealabile ar trebui să prevadă introducerea plângerii la instanţa de contencios administrativ de la expirarea termenului de 30 de zile prevăzut la art. 21 al. 2 din Legea nr. 544/2001 şi nu de la expirarea termenului de 30 de zile prevăzut de alin. 7 din lege."

Curtea de Apel Galaţi – Tribunalul Brăila: "Cu privire la aspectele controversate şi neclare ale legii, atragem atenţia asupra dispoziţiilor art. 22 din lege, 32 şi 36 din Normele metodologice de aplicare a legii.

Astfel, potrivit art. 22 din lege prevede:

În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărui rază teritorială domiciliază sau în a cărui rază teritorială se află sediul autorităţii ori a instituţiei publice. Plângerea se face în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de art. 7.

Instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale.

Hotărârea tribunalului este supusă recursului,

Decizia curţii de apel este definitivă şi irevocabilă.

Atât plângerea cât şi apelul se judecă în instanţa în procedură de urgenţă şi sunt scutite de taxă de timbru.

Credem că textul citat comportă o serie de discuţii.

Astfel, legiuitorul nu face distincţie după cum vătămarea s-a produs prin refuzul autorităţii de a răspunde sau prin răspunsul formulat, împrejurare din care ar rezulta că persoana vătămată se poate adresa instanţei în ambele situaţii.

Dacă art. 22 alin. 3 din lege arată că hotărârea tribunalului este supusă recursului, alin. 5 al aceluiaşi articol precizează că atât plângerea cât şi apelul se judecă de urgenţă în instanţă. Ne punem întrebarea dacă hotărârea instanţei de fond este supusă apelului sau recursului şi dacă există şi vreo altă procedură decât aceea la instanţa în cadrul căreia "judecata" se face altfel decât de urgenţă.

Apreciem că se impune ca prin lege să se menţioneze care este instanţa competentă să soluţioneze recursul în această materie, date fiind modificările codului de procedură civilă aduse prin OG 58/2003.

O altă confuzie există între textul articolului 32 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, aprobate prin H.G. 123/2002, publicate în M.O. 167/08.03.2002 şi formularea art. 36 din aceste norme, care dau naştere la interpretări diferite.

Astfel, art. 32 din Normele metodologice se referă în mod greşit, apreciem noi, la posibilitatea formulării reclamaţiei administrative prealabile "în cazul în care o persoană consideră că dreptul privind accesul la informaţiile de interes public a fost încălcat", ipoteză în care Legea 544/2001 deschide direct calea unei acţiuni în instanţă.

Art. 36 din Normele metodologice, deşi detaliază dispoziţiile art. 21 din Legea 544/2001, trimite la termenele şi implicit situaţiile prev. de art. 7 din Legea nr. 544/2001, care vizează cu totul alte situaţii şi anume cazul în care s-a răspuns petentului."

Curtea de Apel Ploieşti – Conform art. 22 alin. 2 din Legea nr. 544/2001, "instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate," afară de situaţia în care s-a solicitat comunicarea unor informaţii dintre cele prevăzute de art. 12 alin. 1 din lege.

Trebuie menţionat însă că, potrivit art. 2 alin. 2 din Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate, accesul la informaţiile clasificate este permis numai în cazurile, condiţiile şi prin respectarea procedurilor prevăzute de lege. Informaţiile secrete de serviciu se stabilesc de conducătorul persoanelor juridice pe baza normelor prevăzute prin hotărâre de guvern.

Clasificarea şi declasificarea informaţiilor secrete de serviciu se realizează potrivit standardelor naţionale de protecţie a informaţiilor clasificate în România, aprobate prin HG nr. 585/2002, aşa cum rezultă din dispoziţiile art. 1 lit. g) din H.G. nr. 781/2002.

Aşadar, clasificarea unor informaţii ca fiind secrete de serviciu este sustrasă controlului instanţei, astfel încât magistratul este lipsit de posibilitatea de a decide cu privire la menţinerea sau înlăturarea caracterului secret al unei informaţii şi de a verifica motivele pentru care o informaţie a fost considerată ca făcând parte din una din clasele de secretizare.

În consecinţă, controlul judiciar prevăzut de Legea nr. 544/2001 este substanţial limitat, instanţele neavând competenţa materială de a decide cu privire la menţinerea ori nu a caracterului secret al unei informaţii, respectiv menţinerea unei informaţii în categoria excepţiilor prevăzute de art. 12 din lege.

De asemenea, autorităţile şi instituţiile publice nu au obligaţia reactualizării categoriilor de informaţii secrete, astfel că legea permite, practic, scoaterea din spaţiul public a unor informaţii pe durată nedeterminată şi în lipsa unui control judiciar."

Curtea de Apel Oradea – "Art. 21 (2) din lege prevede că împotriva refuzului explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorităţi ori instituţii publice se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii sau al instituţiei publice respective în termen de 30 zile de la luarea la cunoştinţă de către persoana lezată.

Potrivit art. 22 din aceeaşi lege "în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute de lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului, în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de art. 7".

Art. 21 şi 22 conţin aspecte controversate privind termenul de a depune plângerea împotriva refuzului explicit sau tacit al autorităţii sau angajatului desemnat.

Astfel, dacă la conducătorul instituţiei persoana lezată se poate adresa în 30 zile de la data luării la cunoştinţă despre acest refuz, înseamnă că la instanţa de contencios administrativ nu se poate adresa decât după primirea răspunsului nefavorabil de la conducătorul instituţiei sau de la expirarea termenului în care acesta trebuia să-i răspundă, termen ce nu este prevăzut de art. 22 decât pentru situaţia în care reclamaţia se dovedeşte întemeiată.

Or, în această situaţie, la instanţa de contencios administrativ nu se va putea adresa în termen de 30 zile de la expirarea termenului prevăzut de art.7 decât atunci când s-ar adresa concomitent instanţei şi conducătorului instituţiei, ceea ce ar face ineficientă reclamaţia administrativă.

Pe de altă parte s-ar încălca prevederile art. 5 din Legea nr. 29/1990 potrivit cărora, înainte de a solicita instanţei, cel ce se consideră vătămat se va adresa pentru apărarea dreptului său autorităţii emitente, acţiunea neputând fi primită fără efectuarea procedurii administrative prealabile.

De asemenea, din interpretarea conţinutului art. 21 rezultă că plângerea administrativă prealabilă ar fi facultativă ("se poate depune reclamaţie la conducătorul instituţiei"), art.22 neprevăzând că plângerea se îndreaptă la instanţa de contencios administrativ împotriva răspunsului conducătorului instituţiei, ci doar că persoana ce se consideră vătămată în drepturile sale "poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului".

Pentru aprecierea intereselor aflate în conflict, Legea nr. 544/2001 prevede *accesul în justiţie,* ca o garanţie a protecţiei vieţii private, cât şi ca o garanţie a accesului la informaţie.

Apelarea la justiţie constituie un mijloc de asigurare a accesului la informaţiile de interes public, potrivit formulării titlului capitolului 2 denumit "organizarea şi asigurarea accesului la informaţiile de interes public", care se impune să prevadă o secţiune distinctă referitoare la "căile de atac împotriva refuzului eliberării informaţiilor de interes public" sens, în care ar trebui să fie modificată legea.

În opinia noastră controlul instanţelor judecătoreşti asupra refuzului de eliberare a informaţiilor solicitate este reglementat greşit în capitolul *"Sancţiuni"*, dovedind o concepţie greşită cu privire la rolul judecătorilor în mecanismul accesului la informaţiile de interes public şi a rolului puterii judecătoreşti în general.

Posibilitatea de a ataca în justiţie refuzul eliberării unei informaţii nu este o sancţiune împotriva autorităţii sau instituţiei publice ori a angajaţilor săi, ci un mijloc democratic de a ataca o decizie a administraţiei publice ori a instituţiilor care folosesc bani publici".

Curtea de Apel Suceava: ”Art. 22 din lege se referă la procedurile judiciare care pot fi declanşate împotriva refuzului eliberării informaţiilor. Textul nu conţine însă nici o referire la o eventuală procedură administrativă, obligatorie şi prealabilă sesizării instanţei. Analizând dispoziţiile art. 21 şi 22 din Legea nr. 544/2001 şi art. 32 şi următoarele din H.G. 123/2002 opinăm că acestea sunt confuze şi pot da naştere la interpretări”.

Alte aspecte neclare din Legea nr. 544/2001

Curtea de Apel Oradea: ”Legea nu defineşte în art.2 sau în alt articol şi nici în Normele metodologice de aplicare a ei aprobate prin HG 123/2002 noţiunile de:

informaţie clasificată;

document de interes public;

document produs şi /sau gestionat potrivit legii.

Potrivit art. 5 alin. 1 lit. g) şi h), fiecare autoritate sau instituţie publică este obligată să comunice din oficiu, printre informaţiile de interes public enumerate în acest text, şi următoarele:

g) lista cuprinzând documentele de interes public;

h) lista cuprinzând categoriile de documente produse şi/sau gestionate, potrivit legii, fără a se preciza însă la ce anume se referă aceste documente.

Curtea de Apel Cluj – Tribunalul Bistriţa-Năsăud: ”Art. 5, pct. 1 lit. h) şi g) nu reglementează în mod clar categoriile documentelor de interes public şi a celor produse sau gestionate de instanţe ce urmează a fi incluse în listele pentru care s-a instituit obligaţia comunicării din oficiu.

III. INFORMAŢIA CU CARACTER NEPUBLIC DE LA NIVELUL INSTANŢELOR DE JUDECATĂ

În materialele transmise ABA/CEELI,[11] instanţele au identificat şi o serie de informaţii şi documente din sfera lor de activitate care, în opinia colegilor judecători, nu ar putea fi publice, în baza Legii nr. 544/2001, cel puţin într-o anume etapă procedurală, astfel de informaţii fiind fie clasificate, fie secrete, fie trebuind protejate.

Redăm, în continuare, opiniile instanţelor cu privire la aceste informaţii, menţionând de asemenea şi argumentele acestora, acolo unde ele au fost aduse. Facem precizarea că cele mai multe dintre sugestiile de mai jos reprezintă opinii comune ale colegilor judecători care s-au aplecat asupra acestei problematici, regăsindu-se în propunerile transmise de toate instanţele.

Astfel, următoarele categorii de informaţii gestionate de instanţe nu au caracter public şi, prin urmare, acestea nu pot fi transmise eventualilor solicitanţi, Legea nr. 544/2001 nefiind, în acest caz, încălcată:

- datele personale ale părţilor din proces cu excepţia celor prevăzute de art. 14 alin 1 (pot deveni de interes public în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcţii publice);
- datele personale ale judecătorilor şi personalului auxiliar, cu excepţia celor prevăzute de art. 14 alin.1;
- activitatea de deliberare - discuţiile purtate între membrii completului de judecată, în procedura de deliberare din camera de consiliu nu sunt supuse publicităţii ci doar rezultatul acestor discuţii, respectiv hotărârea judecătorească;
- informaţiile clasificate depuse la dosar cu această menţiune;
- informaţiile cu privire la proceduri judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere unui proces echitabil;
- informaţiile cu privire la condamnarea unor minori;
- identitatea sau alte date care ar conduce la identificarea unor martori, dacă prin aceasta s-ar pune în pericol viaţa, sănătatea, integritatea corporală a acestora;
- datele din dosarele aflate în arhivă, acestea putând fi furnizate numai acelor persoane ce justifică un interes;
- consemnările din caietul grefierului;
- corespondenţa instanţei cu alte autorităţi;
- informaţiile din sfera de activitate a instanţei, care aduc atingere intimităţii unei persoane;
- informaţiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil, interesului legitim al oricăreia din părţile implicate în proces ori drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate într-o procedură judiciară;

[11] Nota de subsol 11, pagina 29.

- cuprinsul unei cereri de judecată, deoarece în aceasta sunt inserate date despre existenţa unui raport juridic, existenţa unei atitudini culpabile a persoanei chemate în judecată, sume de restituit, bunuri importante de împărţit, încât până la soluţionarea definitivă a unor astfel de cereri s-ar crea o imagine deformată asupra unora dintre părţi;
- rechizitoriul parchetului, în care sunt menţionate persoanele care sunt trimise în judecată, faptele acestora, încadrarea juridică, încât prin publicarea unui asemenea act s-ar afecta prezumţia de nevinovăţie a inculpatului;
- încheierile prin care s-au luat măsuri preventive;
- în vederea garantării principiului "prezumţiei de nevinovăţie" nu trebuiesc făcute publice anumite date personale ale celui faţă de care se desfăşoară urmărirea penală: 1) locul de muncă, 2) membrii familiei, 3) pentru minori - unitatea de învăţământ şi persoanele în îngrijirea cărora se găseşte;
- cauzele în care s-au admis cererile de judecare în şedinţă secretă, în acest caz informaţiile fiind publice numai cu acordul părţilor din dosar;
- informaţiile din sfera de activitate a instanţelor de judecată, în cazul dosarelor penale aflate în stadiul de urmărire penală şi care ajung în această fază a procesului penal la instanţa de judecată pentru soluţionarea diverselor cereri formulate de cei implicaţi, ca de exemplu: cereri de revocare a măsurii arestării preventive, cereri de înlocuire a măsurii arestării preventive cu alte măsuri de siguranţă, etc.;
- până la soluţionarea definitivă a cauzelor se impune a nu se da informaţii despre stadiul judecăţii, despre probele administrate şi cele ce urmează a fi administrate;
- informaţiile dintr-un dosar aflat în arhiva instanţei altor persoane decât părţile sau acelea care justifică un interes (ex: pentru studiu ştiinţific), având în vedere că, potrivit art. 8 din Convenţia Europeană a Drepturilor omului, orice persoană are dreptul la viaţă intimă şi privată;
- informaţiile secrete de serviciu stabilite conform art. 31 alin (1) din Legea nr. 182/2002;
- actele procedurale din dosarele instanţei ce au ca obiect acţiuni personale, precum şi cele referitoare la viaţa intimă a persoanelor în proces;
- hotărârile nedefinitive;
- informaţiile din litigiile civile, penale şi comerciale ale persoanelor fizice, accesul la informaţiile din dosare fiind limitat doar la informaţiile culese prin asistarea la şedinţele de judecată publice şi la pronunţarea hotărârilor judecătoreşti;
- informaţii referitoare la activitatea comercială şi financiară a unor societăţi comerciale, în măsura în care acestea afectează piaţa liberă, încălcându-se astfel dispoziţiile art. 12 lit. e) din lege;
- informaţiile din cauzele aflate pe rolul instanţei, acestea fiind de interes numai pentru persoanele în cauză. De asemenea, orice informaţie privind activitatea de judecată, precum şi còpii de pe actele procedurale solicitate de alte persoane decât părţile în proces, nu pot fi transmise, pentru că în acest mod s-ar încălca prevederile art. 2. din acest act normativ şi totodată s-ar aduce atingere intereselor părţilor care în egală măsură beneficiază de garantarea drepturilor privind protecţia persoanei. Terţilor interesaţi de desfăşurarea unor procese penale sau civile li se asigură posibilitatea informării directe prin participarea la proces în condiţiile în care atât Codul de procedură civilă cât şi Codul de procedură penală instituie principiul publicităţii dezbaterilor, care poate fi îngrădit numai în situaţii de excepţie, stabilite prin lege şi temeinic justificate. După pronunţarea unor hotărâri definitive şi irevocabile se pot

comunica informaţii din dosarele penale, întrucât procesul penal este guvernat de principiul oficialităţii şi este menit să asigure respectarea unor interese generale. Nu se poate pune însă în discuţie eliberarea de còpii sau comunicarea unor relaţii din dosarele civile altor persoane decât părţile din proces, deoarece s-ar aduce atingere drepturilor personale ale acestora, ceea ce legea interzice. În aceste condiţii, se consideră că, la nivelul instanţelor judecătoreşti, se pot da informaţii şi comunica relaţii numai cu privire la date statistice, evoluţia unor fenomene şi situaţiile prevăzute la art. 5 pct. 1 din Legea nr. 544/2001, activitatea de judecată neputând să formeze obiectul prevederilor acestui act normativ. Ca urmare, se apreciază că formularea prevederilor art. 2 lit. e) şi f) din Legea 544/2001 este ambiguă şi de natură să încalce atât prevederile art. 2 lit. c) din acelaşi act normativ, cât şi principiile constituţionale privind garantarea drepturilor persoanei, exceptarea informaţiilor respective netrebuind a fi condiţionată în nici un mod.[12];

- informaţiile de natură a-i prejudicia pe magistraţi, nu numai când ele constau în date personale ale acestora dar şi în orice alte cazuri;
- în scopul protejării magistraţilor, nu pot fi permise înregistrările video din timpul judecăţii sau publicarea numelor magistraţilor în mijloacele de informare în masă;
- informaţiile referitoare la protecţia minorilor, cu atât mai mult cu cât anchetarea acestora impune condiţii speciale ce nu pot fi date publicităţii, deoarece se desfăşoară în camera de consiliu.[13] Dacă în dosar se hotărăşte şi soarta unui copil minor, apreciem că, pentru a nu fi prejudiciate măsurile de protecţie a minorilor, s-ar impune exceptarea de la accesul liber al cetăţenilor a informaţiilor în legătură cu minorii în toate cauzele în care aceştia figurează ca părţi, indiferent de calitate.[14]
- potrivit art. 163 din O.G. nr. 61/2002, funcţionarii publici din cadrul Ministerului Finanţelor Publice, Ministerului Muncii şi Solidarităţii Sociale, Casei Naţionale de Asigurări de Sănătate şi instituţiilor asimilate acestora, organelor administraţiei publice centrale sau locale şi ale organelor lor subordonate, inclusiv persoanele care nu mai deţin această calitate, sunt obligaţi să păstreze secretul asupra informaţiilor pe care le deţin ca urmare a exercitării atribuţiilor de serviciu. Nerespectarea obligaţiei de păstrare a secretului fiscal atrage răspunderea, potrivit legii. În acest context, pentru a se respecta prevederile textelor de lege enunţate se apreciază că s-ar impune a fi exceptate de la accesul liber şi neîngrădit al cetăţenilor informaţiile cu privire la litigiile care au ca părţi instituţiile şi autorităţile enumerate şi ca obiect creanţe bugetare, până la rămânerea irevocabilă a soluţiei.[15]
- deşi şedinţele de judecată sunt publice, informaţiile privind activităţile comerciale şi financiare, care ar putea aduce atingere principiului concurenţei loiale nu ar trebui să fie supuse publicităţii

Tribunalul Argeş a transmis, pe lângă comentariile cu privire la accesul la informaţia de interes public şi o serie de **propuneri** pentru reglementarea acestui acces la nivelul instanţelor de judecată. Am considerat că redarea în întregime a textului ar fi utilă pentru cititorii acestei broşuri:

Potrivit principiului publicităţii care a căpătat valoare constituţională - art. 126 din Constituţia României - publicitatea procesului se prezintă sub două forme, una pentru părţile implicate în conflictul de interese şi alta pentru public, excepţiile de la această regulă fiind

[12] Comentariile aparţin Curţii de Apel Piteşti
[13] De exemplu, un dosar de divorţ se judecă public, orice informaţie din acest dosar poate fi dată publicităţii, cu limitările impuse de art.12 lit. e) şi f).
[14] Exemplul aparţine Curţii de Apel Oradea

prevăzute numai pentru a se atinge scopul de prevenire a vreunei pagube ce ar ameninţa ordinea, moralitatea publică şi drepturile vreuneia dintre părţi.

Faţă de specificul activităţii instanţelor de judecată am putea spune că publicitatea se manifestă nu numai în procedura judiciară, dar şi în afara acesteia, oricine are interes putând să se informeze în legătură cu activitatea instanţei de judecată.

Propunerile cu privire la acordarea de informaţii de interes public din sfera instanţelor sunt următoarele:

- Să se reglementeze diferit dreptul de acces la informaţia publică după cum solicitantul este mass-media sau orice altă persoană.

- Să se ţină cont de natura informaţiei, după cum aceasta priveşte modul de organizare şi funcţionare a instanţei ori, dimpotrivă, aspecte legate de procedura judiciară.

- În cazul în care s-ar solicita informaţii de către orice altă persoană decât mijloacele de informare în masă, la comunicarea acesteia trebuie să se ţină cont de interesul obţinerii informaţiei, mai ales atunci când informaţia priveşte un proces în curs de soluţionare şi când solicitantul nu este parte în acest conflict de interese.

Aprecierea interesului se impune deoarece, în cazul în care s-ar naşte un litigiu ce ar fi adus spre soluţionare în faţa instanţei de judecată, aceasta din urmă va trebui să aibă în vedere acest interes ca element al exerciţiului dreptului la acţiune.

Nu acelaşi lucru se întâmplă atunci când informaţia solicitată priveşte aspecte legate de organizarea şi funcţionarea instanţei, informaţii pe care instanţa este obligată a le comunica din oficiu.

Comunicarea informaţiilor presupune o apreciere din partea persoanelor care le deţin, acestea având posibilitatea să refuze comunicarea atunci când informaţia publică ar fi de natură să aducă atingere intereselor legitime, împiedicând părţile să beneficieze de un proces echitabil, potrivit art. 12 din Legea nr. 544/2001.

[15] Curtea de Apel Oradea

IV. JURISPRUDENŢA INSTANŢELOR ÎN MATERIA LEGII NR. 544/2001

În conformitate cu prevederile articolului 22 alin (1) din cadrul Capitolului al III-lea – Sancţiuni – al Legii nr. 544/2001, în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori al instituţiei publice.

Prin aceasta, legea stabileşte competenţa soluţionării în primă instanţă a litigiilor la nivelul tribunalelor. Prin alineatele (3) şi respectiv (4) ale aceluiaşi articol, ca lege specială derogatorie de la dreptul comun, Legea nr. 544/2001 stabileşte o singură cale de atac şi anume recursul, ce urmează a fi soluţionat de curtea de apel.

De asemenea, în privinţa desemnării competenţei tribunalului, legea stabileşte, în alternanţă şi la latitudinea reclamantului, două soluţii: fie tribunalul în a cărei rază teritorială domiciliază persoana vătămată fie cel în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori al instituţiei publice.

Totodată, alineatul (2) al articolului 22 prevede cele două capete de cerere pe care solicitantul de informaţii publice le poate menţiona în plângerea sa. Astfel, instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale.

O situaţie cel puţin interesantă o generează termenul pe care legea îl reglementează în privinţa depunerii plângerii. Aceasta trebuie depusă în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut la art. 7. La acest articol sunt prevăzute 3 termene după cum autoritatea sau instituţia publică sesizată oferă un răspuns elaborat sau nu, ori comunică solicitantului doar refuzul transmiterii informaţiilor cerute.

Astfel, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa solicitării, autoritatea sau instituţia publică sesizată are obligaţia transmiterii răspunsului într-un **termen de 10**, respectiv **30 de zile**. Pe de altă parte, refuzul comunicării informaţiilor solicitate se motivează şi se comunică în **termen de 5 zile** de la primirea petiţiilor. Probleme ridicate de formularea articolului 22 în coroborare cu articolul 7 al legii sunt tratate însă *in extenso* într-un alt capitol al broşurii de faţă.

Un ultim aspect care ar trebui evidenţiat în preambulul acestui capitol se referă la faptul că atât plângerea cât şi apelul vor fi judecate în procedură de urgenţă şi sunt scutite de taxă de timbru.

Prezentăm în continuare câteva dintre cazurile înregistrate pe rolul instanţelor, în baza Legii nr. 544/2001, dintre acestea reţinând sentinţe sau decizii civile pronunţate de Tribunalele Braşov, Brăila, Bucureşti, Constanţa, Gorj, Maramureş, Prahova, Sălaj, Timiş şi Curţile de Apel Bucureşti, Cluj, Craiova, Constanţa, Ploieşti.

S.C „X" S.A. v Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş
Tribunalul Timiş

Reclamant: S.C."X" S.A

Pârât: Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- numărul total al plângerilor penale înregistrate de parchet împotriva executorului judecătoresc M.R. în anii 1998 – 2002 şi primele 5 luni ale anului 2003;
- numărul total al dosarelor de cercetare penală deschise pe seama acestuia pe fiecare an în parte;
- tipul infracţiunilor care au făcut obiectul cercetărilor;
- numărul total de dosare pentru fiecare infracţiune în parte;
- soluţiile date în aceste dosare;
- faptul dacă executorul este judecat în momentul de faţă de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş, în câte dosare penale şi pentru ce infracţiuni.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a răspuns reclamantului, refuzând comunicarea informaţiilor solicitate;

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea civilă înregistrată la această instanţă, reclamanta a chemat în judecată pe pârâtul Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş, solicitând ca prin hotărârea ce se va pronunţa să se dispună obligarea acestuia să comunice în scris informaţiile de interes public solicitate, cu stabilirea unui termen în care să fie comunicate aceste informaţii. Reclamantul cere, de asemenea, constatarea încălcării de către pârât a dispoziţiilor art. 7 alin (2) din Legea nr. 544/2001 prin comunicarea refuzului după mai mult de 5 zile de la primirea cererii, precum şi obligarea acestuia la iniţierea unei anchete administrative interne pentru sancţionarea persoanei vinovate.

Reclamanta arată că, pe lângă că a fost comunicat tardiv, refuzul Parchetului este şi nejustificat, motivându-şi acest refuz prin aceea că informaţiile solicitate nu fac parte din categoria informaţiilor de interes public. Acest argument este lipsit de temeinicie, întrucât informaţiile solicitate privesc activitatea Ministerului Public care este o instituţie publică ce utilizează resurse financiare publice.

Prin întâmpinarea depusă la dosar, Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş a solicitat respingerea acţiunii ca nefondată, invocând dispoziţiile art.12 alin.1 lit. f din Legea nr.544/2001 conform cărora informaţiile solicitate sunt exceptate de la accesul liber al mijloacelor de informare în masă, întrucât publicitatea acestora aduce atingere interesului legitim al părţii, menţionând că persoana cu privire la care s-au cerut informaţiile îşi desfăşoară activitatea în calitate de executor judecătoresc şi se bucură de prezumţia de nevinovăţie prevăzută de art. 25 pct. 8 din Constituţia României.

Se mai arată că prin furnizarea informaţiilor solicitate s-ar fi adus atingere onoarei şi dreptului la propria imagine a numitului S.R., executor judecătoresc.

Sentinţa civilă:

Analizând actele şi lucrările dosarului, instanţa reţine următoarele:

Reclamanta s-a adresat Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiş, solicitând informaţiile mai sus menţionate, în baza Legii nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile de interes public.

În urma reclamaţiei administrative înaintată prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiş, acesta din urmă comunică reclamantei că informaţiile solicitate nu au caracter de informaţii publice, motiv pentru care nu le poate comunica.

La baza acestui răspuns, parchetul a avut în vedere opinia Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie care a apreciat că informaţiile solicitate nu se încadrează în categoria informaţiilor de interes public.

În conformitate cu art.2 din Legea nr. 544/2001, prin informaţii de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi sau instituţii publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informaţiei.

Informaţiile solicitate de reclamantă privesc activitatea parchetului ca instituţie publică şi se referă la activitatea unui executor judecătoresc care înfăptuieşte un act de autoritate publică în exercitarea atribuţiilor sale.

Informaţiile solicitate de către reclamantă se încadrează în categoria informaţiilor de interes public, însă conform art.12 lit. e din lege, se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, informaţiile privind procedura în timpul anchetei penale, dacă se periclitează rezultatul anchetei, astfel că instanţa a admis, în parte, acţiunea reclamantei, considerând-o a fi întemeiată numai sub această formă şi a dispus obligarea Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiş să comunice reclamantei numărul dosarelor penale deschise pe seama executorului judecătoresc S.R., în care urmărirea penală a fost finalizată, tipul infracţiunilor şi soluţiile date în aceste dosare pe perioada solicitată.

De menţionat că Parchetul de pe lângă Judecătoria Timişoara şi Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timişoara, fiind învestite cu soluţionarea unor cereri similare, au comunicat cele solicitate în termenul prevăzut de lege.

Instanţa a respins ca neîntemeiate restul capetelor de cerere din acţiunea reclamantei prin care aceasta solicita să se constate că parchetul a încălcat dispoziţiile art. 7 alin (2) din Legea nr.544/2001 şi obligarea acestuia să iniţieze o anchetă administrativă internă pentru sancţionarea persoanei vinovate, întrucât refuzul comunicării a fost determinat de opinia Parchetului de pe lângă CSJ, iar iniţierea unei anchete administrative interne este un atribut al acestei instituţii şi nicidecum al instanţei de judecată care, conform art. 22 pct. 2 din lege poate obliga instituţia să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi, eventual, să plătească daune morale şi/sau materiale.

L.I. v Direcţia Generală a Finanţelor Publice a judeţului Cluj
Curtea de Apel Cluj

Reclamant: L.S.

Pârât: Direcţia Generală a Finanţelor Publice a judeţului Cluj

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- eliberarea adresei ITFS Satu-Mare către ITFS Cluj din noiembrie 1976, adresa Centralei Producţiei şi Industrializării Peştelui din luna decembrie 1976 prin care lui L.I. i se retrage avizul pentru funcţia de şef CFI, adresa ITFS prin care i se comunică retragerea avizului şi nota de constatare a revizorului contabil din 30 noiembrie 1976.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a formulat răspuns, refuzând eliberarea informaţiilor solicitate;

Sentinţa instanţei:

Prin sentinţa civilă nr. 747 din 24 februarie 2003 a Tribunalului Cluj s-a respins ca inadmisibilă acţiunea formulată de reclamantul L.I. împotriva D.G.F.P. Cluj având ca obiect contestaţie la Legea nr.544/2001.

În motivarea sentinţei, instanţa de fond a reţinut că, potrivit art. 6 al. 1 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public şi ale art. 2 lit. B, datele solicitate de reclamant nu constituie informaţii de interes public în înţelesul legii, pentru a face obiectul acestei reglementări. Datele solicitate de reclamant nu privesc activităţile instituţiei şi nici nu rezultă din activităţile acesteia ţinând seama că prin cerere s-a pretins eliberarea adresei ITFS Satu-Mare către ITFS Cluj din noiembrie 1976, adresa Centralei producţiei şi Industrializării Peştelui din luna decembrie 1976 prin care i se retrage avizul pentru funcţia de şef CFI, adresa ITFS prin care i se comunică retragerea avizului şi nota de constatare a revizorului contabil din 30 noiembrie 1976.

Raportat la natura acestor documente şi la temeiul juridic invocat, acţiunea este inadmisibilă.

Decizia instanţei de recurs:

Sub aspectele de fond, termenul de păstrare a documentelor deţinute de pârâtă este de 20 ani, aşa încât este întemeiată apărarea acesteia în sensul că actele respective s-au predat spre topire.

Reclamantul a declarat recurs împotriva sentinţei, solicitând să se constate că hotărârea tribunalului este netemeinică şi nelegală.

În motivarea recursului său, reclamantul susţine că este îndreptăţit la eliberarea actelor menţionate în acţiune, în conformitate cu Legea nr. 544/2001 în care sens solicită ca intimata să fie obligată să i le predea, cu 10 milioane lei despăgubiri civile şi morale şi 1 milion lei cheltuieli de judecată.

Examinând cauza, curtea constată că recursul reclamantului este nefondat, având în vedere următoarele considerente.

Prin cererea adresată pârâtei DGFP Cluj, reclamantul a solicitat să-i fie eliberate copiile unor adrese emanate de la alte instituţii, cum ar fi: adresa ITFS Satu Mare din noiembrie 1976, adresa Centralei Producţiei şi Industrializării Peştelui Bucureşti din decembrie 1976 precum, adresa ITFS Cluj din 1977 şi nota de constatare încheiată la 30.XI.1976 de către revizorul contabil G.E. Toate aceste documente se referă la împrejurări legate de situaţia personală a reclamantului căruia i-a fost retras avizul de şef CFI la întreprinderea Piscicola Cluj la acea vreme, ca urmare a unor sancţiuni aplicate pe linie profesională.

În mod justificat, Tribunalul Cluj a procedat temeinic şi legal, apreciind drept inadmisibilă această cerere întemeiată pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001 raportat la caracterul personal şi nu de interes public al documentelor pretins a fi eliberate.

Pe de altă parte, instituţia chemată în judecată nu este emitenta documentelor solicitate şi chiar dacă acestea s-ar fi aflat la un moment dat în arhiva ei, termenul de păstrare a acestora fiind expirat în anii 1996-1997, ele au fost predate spre topire conform prevederilor Decretului nr. 472/1971 şi ale Legii nr. 16/1996.

Cum nu există nici o probă contrară susţinerii intimatei că documentele au fost predate la expirarea termenului legal de păstrare, nici sub aspectul de fond acţiunea nu este întemeiată.

În consecinţă, recursul reclamantului nu este fondat şi va fi respins făcând aplicarea art. 312 alin (1) Cod procedură civilă, cu consecinţa menţinerii în totalitate a sentinţei atacate.

B.A. v Guvernul României
Tribunalul Prahova

Reclamant: B.A

Pârât: Guvernul României

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- informaţii în legătură cu studiile, domeniul în care îşi desfăşoară activitatea, precum şi cuantumul salariului numitului Bulgaru Viorel Marius, în calitate de consilier personal al ministrului Şerban Mihăilescu.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a formulat răspuns, neconcludent însă, în opinia solicitantului;

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată la această instanţă sub nr.6509/2003, reclamantul B.A. a formulat plângere împotriva Guvernului României pentru încălcarea art. 6 alin 2 al Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.

În motivarea acţiunii, reclamantul a arătat, în esenţă, că la data de 28.02.2003 a formulat o cerere prin care a solicitat informaţii în legătură cu studiile, domeniul în care-şi desfăşoară

activitatea, precum şi cuantumul salariului numitului Bulgaru Viorel-Marius, în calitate de consilier personal al ministrului Serban Mihăilescu.

Reclamantul a mai arătat că pârâtul i-a comunicat un răspuns prin care a evitat concret să-i transmită informaţiile solicitate.

În dovedirea acţiunii, la dosar s-au depus înscrisuri.

La data de 3.06.2003,pârâtul a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acţiunii reclamantului ca neîntemeiată, susţinând că acestuia nu i-au fost încălcate drepturile prevăzute de Legea nr. 544/2001, deoarece la data de 21.03.2003 i s-au transmis datele solicitate.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele şi lucrările dosarului, tribunalul, faţă de probatoriile administrate în cauză, a constatat că acţiunea reclamantului este neîntemeiată, având în vedere următoarele:

La data de 28.02.2003 reclamantul a solicitat pârâtului informaţii în legătură cu funcţia pe care o ocupă Bulgaru Viorel-Marius, studiile şi cuantumul salariului acestuia, cererea fiind înregistrată cu nr. 17/3003/2003.

Aşa cum rezultă din înscrisul aflat la fila 7 din dosar, reclamantului i s-a comunicat la data de 21.03.2003 faptul că Bulgaru Viorel-Marius îndeplineşte funcţia de consilier personal pe probleme de administraţie publică locală, având studiile şi salariul prevăzute de lege pentru această funcţie.

Potrivit art.12 alin.1 lit. d din Legea nr. 544/2001 sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor informaţiile cu privire la datele personale. Acestea, potrivit art.14, pot deveni informaţii de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exerciţiu a unei funcţii publice, or reclamantul nu a făcut o astfel de dovadă.

Cererea formulată de reclamant în sensul furnizării de informaţii privind studiile şi salariul numitului Bulgaru Viorel-Marius se încadrează în excepţia prevăzută de textul de lege anterior menţionat, astfel că, în mod corect, pârâtul nu a procedat la furnizarea informaţiilor solicitate.

Pe cale de consecinţă, tribunalul a apreciat că sunt neîntemeiate susţinerile reclamantului şi, ca atare, acţiunea acestuia va fi respinsă.

S.T v Direcţia de Sănătate Publică Dâmboviţa
Curtea de Apel Ploieşti

Reclamant: S.T.

Pârât: Direcţia de Sănătate Publică Dâmboviţa

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- copie a autorizaţiei sanitare de funcţionare a sursei de apă potabilă Ratei jud. Dîmboviţa ce a fost emisă de pârâtă Societăţii Comerciale de Gospodărire Comunală Locativă şi Transport Dîmboviţa.

Răspunsul instituţiei:

a comunicat că nu poate furniza astfel de informaţii, nefăcând parte din categoria de informaţii de interes public.

Acţiunea civilă:

Prin cererea înregistrată la Tribunalul Dîmboviţa, reclamantul S.T. a chemat în judecată Direcţia de Sănătate Publică Dîmboviţa, solicitând ca, prin sentinţa ce se va pronunţa, pârâta să fie obligată să-i comunice în copie autorizaţia sanitară de funcţionare a sursei de apă potabilă Ratei jud. Dîmboviţa ce a fost emisă de pârâtă Societăţii Comerciale de Gospodărire Comunală Locativă şi Transport Dîmboviţa.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că a solicitat această informaţie de interes public în conformitate cu prevederile legii nr. 544/2001 însă, prin adresa nr. 826 din 11.02.2002, pârâta i-a comunicat că nu-i poate furniza astfel de informaţii, nefăcând parte din categoria de informaţii de interes public.

Prin refuzul pârâtei de a da curs cererii, reclamantul s-a considerat vătămat în dreptul său la liberul acces la informaţiile de interes public recunoscut de lege, faptă ce consideră că i-a adus o gravă atingere personalităţii şi demnităţii.

Pârâta a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea cererii, precizând că autorizaţia de funcţionare este un act administrativ cu caracter individual şi nu face parte din categoria informaţiilor de interes public.

Prin sentinţa nr. 759 din 30 aprilie 2002, Tribunalul Dîmboviţa a respins cererea reclamantului, reţinând că informaţiile de interes public pe care autorităţile sau instituţiile publice au obligaţia să le comunice sunt cele enumerate în art. 5 din lege. Printre acestea nu sunt prevăzute cazurile în care se solicită eliberarea de autorizaţii, prestări de servicii şi orice alte solicitări în sfera informaţiilor de interes public.

Sentinţa instanţei:

Asupra recursului de faţă, instanţa constată:

Reclamantul a declarat recurs împotriva sentinţei Tribunalului Dîmboviţa, criticând-o pentru nelegalitate şi netemeinicie, arătând că tribunalul a interpretat eronat prevederile art. 5 din Legea nr. 544/2001, deoarece în cuprinsul acestui articol sunt enumerate informaţiile publice care se comunică de către o autoritate sau instituţie publică din oficiu şi nu la cerere.

Recurentul a mai precizat că informaţia pe care a solicitat-o reprezintă în mod evident o informaţie de interes public, deoarece gradul de potabilitate al apei consumate şi faptul că aceasta corespunde din punct de vedere calitativ, trebuie cunoscut în permanenţă de către consumatori.

Se solicită admiterea recursului, modificarea în tot a sentinţei şi admiterea cererii, urmând a se obliga pârâta-intimată să-i elibereze documentul de interes public solicitat în conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001.

Intimata, Direcţia de Sănătate Publică Dîmboviţa, a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea recursului ca nefondat, arătând că, potrivit Legii nr. 544/2001, eliberarea de

autorizaţii nu face parte din categoria informaţiilor de interes public, reclamantul-recurent putând solicita numai informaţii privind autorizarea sanitară a obiectivului menţionat şi nu copii ale documentelor respective care nu pot fi eliberate persoanelor fizice.

Examinând sentinţa recurată, prin prisma criticilor formulate şi a temeiurilor prevăzute de art. 304 Cod procedură civilă, Curtea de Apel Ploieşti reţine că recursul este nefondat, potrivit consideraţiilor ce urmează:

Art.1 din Legea nr. 29/1990 prevede că orice persoană fizică sau juridică dacă se consideră vătămată în drepturile sale printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorităţi administrative de a-i rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege, se poate adresa instanţei judecătoreşti competente pentru anularea actului, recunoaşterea dreptului şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Din examinarea actelor dosarului, rezultă că reclamantul S.T. a solicitat să-i fie eliberată o copie a autorizaţiei sanitare de funcţionare a sursei de apă potabilă Ratei, judeţul Dâmboviţa fără să dovedească faptul că prin neeliberarea acestei còpii a fost o vătămare a unui drept al său recunoscut de lege.

În art. 5 al Legii nr. 544/2001 sunt enumerate informaţiile de interes public pe care fiecare autoritate sau instituţie publică are obligaţia să le comunice din oficiu, iar, potrivit art. 6, orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină, în condiţiile legii, informaţiile de interes public.

Tribunalul a reţinut corect că informaţia solicitată de reclamant nu face parte din cele limitativ prevăzute de lege în art. 5.

Faţă de cele precizate, potrivit art. 312 Cod procedură civilă, curtea va respinge recursul ca nefondat, în cauză nefiind incident nici unul dintre motivele de casare sau modificare prevăzute de art. 304 Cod procedură civilă.

C.G. v Societatea Română de Televiziune
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: C.G.

Pârât: Societatea Română de Televiziune

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- înregistrări video ale emisiunii „Scurt pe doi", difuzată la data de 29.03.2001 pe postul TV România 1, precum şi ale tuturor ştirilor privind C.N.S.A.S., S.R.I., Patriarhia Română şi propria-i persoană, precum şi a tuturor declaraţiilor preşedintelui şi vicepreşedintelui C.N.S.A.S. şi ale directorului S.R.I. privind persoana sa şi C.N.S.A.S. difuzate pe oricare din posturile TV ale pârâtei în orice emisiune şi la orice oră, în perioada 22-31.03.2001.

Răspunsul instituţiei:

- a refuzat comunicarea informaţiilor solicitate, precum şi formularea unui răspuns la reclamaţia administrativă;

Acţiunea civilă:

Prin cererea formulată la data de 12.02.2003 reclamantul C.G a solicitat instanţei obligarea pârâtei Societatea Română de Televiziune la comunicarea informaţiilor de interes public solicitate şi la plata sumei de 75.000.000 lei cu titlu de daune morale.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că a solicitat în scris pârâtei, în baza Legii nr. 544/2001, să-i pună la dispoziţie înregistrări video ale emisiunii „Scurt pe doi", difuzată la data de 29.03.2001 pe postul TV România 1, precum şi ale tuturor ştirilor privind C.N.S.A.S., S.R.I., Patriarhia Română şi propria-i persoană, precum şi a tuturor declaraţiilor preşedintelui şi vicepreşedintelui C.N.S.A.S. şi ale directorului S.R.I. privind persoana sa şi C.N.S.A.S. difuzate pe oricare din posturile TV ale pârâtei în orice emisiune şi la orice oră, în perioada 22-31.03.2001.

Reclamantul a mai arătat că pârâta a refuzat să-i comunice informaţiile solicitate şi să răspundă la reclamaţia administrativă formulată, încălcând Legea nr. 544/2001 şi art. 31 din Constituţie.

La dosar, reclamantul a depus, în copie, cererea adresată pârâtei, reclamaţia administrativă şi un extras din cotidianul „Adevărul."

Prin întâmpinare, pârâta a solicitat respingerea cererii.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele dosarului în raport cu prevederile Legii nr. 544/2001, instanţa constată că cererea reclamantului este neîntemeiată pentru considerentele de mai jos:

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001, prin informaţie de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice.

Datorită specificului activităţii sale, pârâta nu poate fi considerată o instituţie publică în sensul legii, chiar dacă pentru realizarea programelor sale foloseşte în mare măsură fonduri publice.

Activitatea pârâtei constă în realizarea şi difuzarea de programe TV în scop de informare, educare, culturalizare şi divertisment, potrivit art. 15 din Legea nr. 41/1994. Această activitate face ca pârâta să nu poată fi inclusă în sfera instituţiilor publice prevăzute la art. 2 lit. a din Legea nr. 544/2001, ci în categoria mijloacelor de informare în masă, la care se referă Secţiunea a 2-a din lege şi, în consecinţă, nu poate fi supusă obligaţiei de furnizare a informaţiilor ci, dimpotrivă, titularul dreptului corelativ de a obţine informaţiile de interes public deţinute de diverse instituţii sau autorităţi.

De altfel, din întreaga economie a legii se desprinde în mod evident concluzia că autorităţile şi instituţiile publice nu pot fi confundate cu mijloacele de informare în masă, acestea din urmă fiind unul dintre principalele instrumente prin care informaţiile cu caracter public ajung la cunoştinţa

cetăţenilor. Sub acest aspect, este de observat că în art. 20 legea prevede expres că mijloacele de informare în masă nu au obligaţia să publice informaţiile furnizate de autorităţile sau instituţiile publice.

Împrejurarea că pârâta foloseşte fonduri publice pentru realizarea acestui scop nu este relevantă în cauză deoarece legea nu face distincţia între mijloacele de informare în masă cu capital privat şi cele finanţate din fonduri publice.

Pe de altă parte, din coroborarea prevederilor art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001 cu dispoziţiile cuprinse în Secţiunea 1 din aceeaşi lege rezultă că informaţiile de interes public se împart practic în două categorii, respectiv informaţii ce trebuie aduse din oficiu la cunoştinţa publicului şi informaţii ce pot fi comunicate la cerere, deci care în mod uzual nu sunt făcute publice, deşi au acest caracter.

În cauză, informaţiile solicitate sunt, din punct de vedere tehnic, programe de televiziune care, aşa cum susţine chiar reclamantul, au fost difuzate de pârâtă, deci au fost aduse la cunoştinţa publicului.

Împrejurarea că, din diverse motive, reclamantul nu a reuşit să le vizioneze sau să le înregistreze pe suport magnetic nu poate fi imputată pârâtei şi nu constituie temei de obligare a acesteia la furnizarea unor còpii.

Pe cale de consecinţă, pârâta nu poate fi obligată nici la plata de daune morale, în lipsa unui fapt ilicit generator de prejudiciu şi a culpei.

Pentru considerentele expuse instanţa constată că în cauză nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 544/2001 cu privire la obligaţia de furnizare a informaţiilor de interes public, astfel că va respinge cererea reclamantului ca neîntemeiată.

Decizia instanţei de recurs:

C.G a formulat recurs împotriva acestei hotărâri judecătoreşti, criticând-o ca nelegală şi netemeinică întrucât a fost pronunţată cu încălcarea dispoziţiilor art.304 pct. 7 şi 9 Cod procedură civilă.

Recursul este nefondat şi va fi respins.

Din analiza actelor şi lucrărilor dosarului, Curtea reţine în fapt următoarele:

Societatea intimată se încadrează în dispoziţiile art.20, Legea nr. 544/2001 privind accesul liber la informaţiile de interes public.

Conform acestui text de lege, instanţa de fond corect a reţinut că Societatea de Televiziune nu este instituţie publică, existând o lege organică, Legea nr. 41/1994 pentru organizarea serviciului public de televiziune. Conform acestei legi, Societatea Publică de Televiziune are obligaţia de a informa corect şi imediat cetăţenii. Prin urmare, informaţia este inclusă în programele TV şi astfel toată lumea are acces la informaţie. împrejurarea că intimata foloseşte fonduri publice nu este relevantă atâta vreme cât legea nu distinge între mijloace mass-media cu capital privat şi celelalte finanţate din fondul public.

Instanţa de fond a reţinut corect că informaţiile solicitate de recurent au fost difuzate pe post de intimată, deci au fost aduse la cunoştinţa publicului.

Faţă de aceste considerente şi de dispoziţiile Legii nr. 544/2001, se apreciază că sentinţa atacată este legală şi temeinică, instanţa de fond pronunţând-o fără a încălca dispoziţiile legale în materie.

Se va respinge conform art. 312 Cod procedură civilă pentru aceste motive, recursul declarat de C.G, ca nefondat.

R.S. v Administraţia Străzilor
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: R.S.

Pârât: Administraţia Străzilor

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă: *„de ce nu se ridică, la nivelul asfaltului, capacele de canal, după reparaţia străzilor*"

Răspunsul instituţiei:

- instituţia nu a răspuns la solicitarea reclamantului;

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată la data de 13.11.2002, reclamantul S.R a chemat în judecată pârâta Administraţia Străzilor, în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, solicitând ca prin hotărârea ce se va pronunţa să se dispună:

1. obligarea pârâtei să-i comunice în scris informaţiile de interes public solicitate, sub sancţiunea unor daune cominatorii de 250.000 lei pe zi de întârziere;
2. obligarea pârâtei la plata sumei de 25.000.000 lei, reprezentând daune morale;
3. obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea acţiunii, reclamantul a învederat că a solicitat pârâtei să-i transmită, în baza Legii nr. 544/2001, informaţia de interes public „de ce nu se ridică la nivelul asfaltului capacele de canal după reparaţia străzilor", cererea fiind trimisă prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la data de 08.10.2002.

Pârâta nu a comunicat informaţia solicitată în baza art. 6 din Legea nr. 544/2001, aceasta având obligaţia de a răspunde petentului, informaţia solicitată având caracter public. Pârâta nu a răspuns cererii reclamantului în termenul prevăzut de art. 7 alin.(1) din Legea nr. 544/2001 şi nu a respectat aceste dispoziţii legale, precum şi dispoziţiile art. 16 din H.G. nr. 123/2002. Pârâta avea obligaţia legală de a răspunde în scris petentului, refuzul de comunicare fiind nejustificat, având în vedere caracterul public al informaţiei solicitate.

Atitudinea pârâtei reprezintă lipsă de respect şi desconsiderare la adresa cetăţeanului român, această atitudine fiind de natură a-i produce reclamantului prejudicii de natură morală, pentru repararea cărora reclamantul solicită obligarea pârâtei la plata daunelor morale.

În drept, acţiunea s-a întemeiat pe dispoziţiile art.22 din Legea nr. 544/2001.

În dovedirea acţiunii reclamantul a depus: confirmarea de primire care a însoţit cererea iniţială de informaţii; borderou de confirmare a trimiterii reclamaţiei administrative.

Pârâta nu a formulat întâmpinare potrivit art. 114/1 Cpc. raportat la art. 115 Cpc. şi nu s-a prezentat în instanţă pentru a propune probe în apărare.

La termenul din data de 02.12.2002, reclamantul a depus la dosar Recomandarea (2002) 2 a Comitetului de Miniştri către statele membre ale Consiliului Europei.

La termenul din data de 06.01.2003, tribunalul a admis probele cu înscrisuri şi doi martori pentru reclamant. La termenul din data de 03.02.2003, a fost audiat martorul C.D, iar la termenul din data de 03.03.2003, martorul N.P, declaraţiile acestora fiind consemnate şi anexate la dosar.

Reclamantul a solicitat pârâtei, la data de 08.10.2002, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire, să-i comunice informaţia de interes public „de ce nu se ridică la nivelul asfaltului capacele de canal după reparaţia străzilor”.

Informaţia solicitată se apreciază că este o informaţie de interes public care priveşte sau rezultă din activitatea pârâtei. Pârâta este o instituţie publică, ce utilizează resurse financiare publice şi îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul României, potrivit Constituţiei, cererea reclamantului încadrându-se în dispoziţiile art.2 lit b din Legea nr. 544/2001.

Potrivit art. 7 din Legea nr. 544/2001, autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă la solicitarea informaţiilor de interes public, în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 zile de la înregistrarea solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa comunicării. Răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt, în termen de 10 zile.

Sentinţa instanţei:

Tribunalul constată că pârâta nu a răspuns în termen legal reclamantului şi că nici până la data pronunţării prezentei hotărâri nu s-a prezentat în instanţă şi nu a depus, prin serviciul de registratură, un răspuns cu privire la refuzul de a comunica informaţia de interes public.

Faţă de această atitudine a pârâtei, tribunalul apreciază că refuzul de comunicare a informaţiei de interes public este nejustificat, în raport de obligaţia acesteia prevăzută de art. 7 din Legea nr. 544/2001.

Urmează astfel ca tribunalul, în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001, să constate că reclamantul a fost vătămat în drepturile sale prevăzute de lege, considerent pentru care va admite acţiunea. Pârâta va fi obligată să comunice reclamantului informaţia de interes public solicitată, sub sancţiunea daunelor cominatorii de 100.000 lei pe zi de întârziere de la data rămânerii definitive a hotărârii şi până la comunicarea informaţiei.

Totodată, se apreciază că lipsa oricărui răspuns din partea pârâtei reprezintă manifestarea lipsei de respect la adresa cetăţeanului şi desconsiderarea acestuia. Această atitudine a produs reclamantului un prejudiciu de natură morală potrivit dispoziţiilor art. 998 Cod civil, estimat de tribunal la suma de 10.000.000. lei.

În baza art. 22 alin (2) din Legea nr. 544/2001, tribunalul va admite şi capătul doi din acţiune, obligând pârâta la plata sumei de 10.000.000 lei cu titlu de daune morale.

În baza art. 274 Cod procedură civilă, pârâta va fi obligată la plata sumei de 2.500.000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată către reclamant.

F.P.P.I.M.M. v primarul Municipiului Braşov
Tribunalul Braşov

Reclamant: F.P.P.I.M.M.

Pârât: primarul municipiului Braşov

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- copii după următoarele documente: contractul de concesionare a activităţii de parcare auto, sau a domeniului public către SC P&P, inclusiv eventualele acte adiţionale, împreună cu documentele privind licitaţia premergătoare contractului şi publicitatea premergătoare licitaţiei, dacă a avut loc o astfel de licitaţie; contractele de salubrizare, inclusiv eventualele acte adiţionale; contractele de concesionare a domeniului public pentru activitatea de publicitate, reclamă, etc., inclusiv eventualele acte adiţionale, împreună cu regulile locale, eventual aprobate, pentru eliberarea certificatului de urbanism şi a autorizaţiei de construcţie pentru amplasamentele utilizate de concesionar.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia nu a formulat răspuns.

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată sub dosar civil, reclamanta – F.P.P.I.M.M – a solicitat în contradictoriu cu pârâtul Primarul Municipiului Braşov ca, prin hotărâre judecătorească:
- să fie recunoscut dreptul său privind accesul liber şi neîngrădit la orice informaţie care priveşte sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice în baza Legii nr. 544/2001, care să-i fie opozabilă pârâtei pentru orice informaţie de interes public;
- să fie obligată pârâta să-şi respecte îndatorirea de a-i comunica informaţiile şi/sau copiile după documentele solicitate prin cererea tip adresată pârâtului;
- să se constate abatere de la aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001, prin refuzul nejustificat de a răspunde în termenele prevăzute de legea în cauză, şi să statueze asupra răspunderii pentru nerespectarea legii.
- să fie obligată pârâta la plata cheltuielilor de judecată.
În motivare arată că pârâta nu a răspuns cererii pe care a formulat-o în temeiul Legii nr. 544/2001.

În drept, sunt invocate prevederile art.1, art. 2, art. 6 şi art. 8 din Legea nr. 29/1990 şi art. 22 din Legea nr. 544/2001.

Sentinţa instanţei:

Din actele şi lucrările de la dosar instanţa reţine următoarele:

În data de 17.12.2002, pârâta depune la Primăria Municipiului Braşov cererea nr.31541, prin care în temeiul Legii nr. 544/2001 solicită a-i fi remise copii după următoarele documente: contractul de concesionare a activităţii de parcare auto, sau a domeniului public către SC P&P, inclusiv eventualele acte adiţionale, împreună cu documentele privind licitaţia premergătoare contractului şi publicitatea premergătoare licitaţiei, dacă a avut loc o astfel de licitaţie; contractele de salubrizare, inclusiv eventualele acte adiţionale; contractele de concesionare a domeniului public pentru activitatea de publicitate, reclamă, etc., inclusiv eventualele acte adiţionale, împreună cu regulile locale, eventual aprobate, pentru eliberarea certificatului de urbanism şi autorizaţiei de construcţie pentru amplasamentele utilizate de concesionar.

Pârâta nu a remis răspuns la această cerere, învederând în întâmpinare faptul că ea a fost adresată Primăriei Municipiului Braşov şi nu primarului municipiului Braşov, aspect faţă de care acţiunea promovată este prematură, fiind încălcate dispoziţiile art.1, art. 5 din Legea nr. 29/1990 şi art. 7 din Legea nr. 544/2001.

De asemenea, arată că cererea nu este întemeiată pentru atragerea răspunderii primarului.

Examinând cererea reclamantei în raport de prevederile Legii nr. 544/2001, instanţa conchide că aceasta nu este întemeiată.

Conform art.7 din lege autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la data înregistrării solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa solicitării.

Într-adevăr, conform aceleiaşi dispoziţii, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

Pârâtul nu a remis un astfel de răspuns, neputând fi primită susţinerea acestuia în sensul că cererea a fost adresată Primăriei Municipiului Braşov şi nu primarului, deoarece informaţiile se solicită, conform art.6, de la autorităţile şi instituţiile publice, fiind înaintată o cerere tipizată pusă la dispoziţie chiar de către această autoritate.

Solicitarea în scris a informaţiilor de interes public trebuie să permită identificarea informaţiei de interes public.

Însă, în condiţiile în care reclamanta vizează pe calea acestei acţiuni chiar realizarea dreptului său, respectiv obligarea pârâtului să-i comunice informaţiile solicitate, cererea va fi analizată sub aspectul îndeplinirii cerinţelor prevăzute de lege, pentru a i se da curs.

Reclamanta nu detaliază solicitarea sa şi nu indică ce contracte urmează a-i fi comunicate, de cine şi în ce perioadă au fost încheiate, astfel încât să se poată stabili dacă aceste documente sunt de interes public şi nu sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor, în sensul prevăzut de art. 7 din lege, aceasta cu atât mai mult cu cât fiind vorba de raporturi contractuale, publicitatea acestora poate aduce atingere principiului concurenţei loiale. Se observă că cererea este semnată de petentul M.S. atât în nume propriu cât şi în numele FPPIMM.

Se solicită contracte pentru activitatea de publicitate, reclamă, etc. , împreună cu regulile locale pentru eliberarea certificatului de urbanism, cerere care, aşa cum este formulată, de

asemenea, nu poate fi încadrată în categoria informaţiilor de interes public, regulile solicitate fiind practic cele prevăzute de lege.

În art. 5 din lege se precizează că autoritatea are obligaţia să comunice din oficiu actele normative care reglementează organizarea şi funcţionarea autorităţii sau instituţiei publice.

În acest context, nu poate fi angajată răspunderea pârâtului în sensul obligării la comunicarea informaţiilor solicitate, deoarece acestea nu pot fi identificate, considerente faţă de care, în baza art. 22 din Legea nr. 544/2001, cererea urmează să fie respinsă ca nefondată.

R.A. v primarul municipiului Baia Mare şi Consiliul Local Baia Mare

Tribunalul Maramureş

Reclamant: R.A.

Pârât: primarul municipiului Baia Mare şi Consiliul Local Baia Mare

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- o copie a materialului întocmit de viceprimarul Istvan Ludescher privind ancheta administrativă efectuată ca urmare a repartiţiei unui apartament situat în Baia Mare numitei M.C.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia nu a comunicat răspunsul în timpul prevăzut de lege;

Acţiunea civilă:

Prin cererea înregistrată la Primăria Municipiului Baia Mare, la data de 12.06.2003, reclamantul R.A, redactor al cotidianului "Evenimentul Zilei," a solicitat furnizarea unor informaţii referitoare la rezultatul anchetei administrative efectuate de viceprimarul Istvan Ludescher, anchetă ce a vizat condiţiile în care apartamentul situat în Baia Mare a fost repartizat numitei M.C.

Reclamantul invocă faptul că, potrivit art. 7 din Legea nr. 544/2001, instituţiile publice au obligaţia de a răspunde în scris la solicitarea informaţiile de interes public în termen de 10 zile sau, după care, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi urgenţa solicitării.

În drept, s-au invocat prevederile art.7,8 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.

Sentinţa instanţei:

Potrivit art.7 alin. 1 din Legea nr. 544/2001, autorităţile au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării.

Potrivit aceluiaşi text de lege, în cazul în care durata necesară pentru identificarea şi difuzarea informaţiei solicitate depăşeşte 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

Astfel, din interpretarea acestui text de lege reiese că în situaţia în care pârâţii ar fi ajuns la concluzia că informaţia solicitată nu poate fi comunicată în termen de 10 zile, deci până la data de 22.06.2003 (data înregistrării cererii fiind 12.06.2003), ar fi trebuit să comunice acest fapt reclamantului în termen de 10 zile, situaţie în care s-ar fi justificat comunicarea informaţiei în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii.

Ca urmare a neîndeplinirii acestei obligaţii de către pârâţi şi având în vedere faptul că nimănui nu-i este permis a se prevala de propria-i culpă considerăm că, potrivit art. 22 coroborat cu art.7 din Legea nr. 544/2001, dreptul la acţiune al reclamantului a luat naştere la data de 22.06.2003, motiv pentru care, raportat la data înregistrării acţiunii (7.07.2003), se poate concluziona că cererea nu este prematură.

În ceea ce priveşte caracterul informaţiei solicitate, s-a considerat că aceasta este o informaţie de interes public, menită a fi adusă la cunoştinţa cetăţenilor, nefăcând parte din categoria informaţiilor enumerate la art.12 din Legea nr. 544/2001, informaţii la care cetăţenii nu pot avea acces neîngrădit.

Într-adevăr, potrivit art. 7 alin. 3 din Legea nr. 544/2001, obţinerea informaţiilor de interes public se poate realiza şi în format electronic, dacă sunt întrunite condiţiile tehnice necesare.

Potrivit declaraţiei pârâţilor, informaţiile solicitate au fost publicate pe site-ul Primăriei, ulterior promovării cererii de chemare în judecată, deci ulterior expirării termenului în care pârâţii aveau obligaţia de a răspunde, împrejurare care nu înlătură obligaţia pârâţilor de a comunica personal reclamantului informaţia solicitată în modalitatea cerută de acesta, sens în care i se va comunica inclusiv copia xerox a materialului redactat, în condiţiile art. 9 din Legea nr. 544/2001.

Pentru considerentele sus-menţionate, instanţa a apreciat că în cauza dedusă judecăţii reclamantului i s-a încălcat dreptul privind accesul liber şi neîngrădit la o informaţie de interes public, motiv pentru care, în baza dispoziţiilor Legii nr. 544/2001, cererea a fost admisă.

S.L. v Ministerul de Interne Inspectoratul General al Corpului Pompierilor Militari Bucureşti Tribunalul Sălaj

Reclamant: S.L

Pârât: Ministerul de Interne şi Inspectoratul General al Corpului Pompierilor Militari Bucureşti

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- copie a următoarelor documente: hotărârea "Consiliului de Onoare”, hotărârea "Consiliului de Judecată" şi toate probele care au stat la baza emiterii acestor hotărâri.

Acţiunea civilă:

În motivarea cererii se arată că aceste documente reprezintă informaţii de interes public, conform art. 5 lit. h din Legea nr. 544 din 2001, care favorizează şi ascund încălcarea legii fiind emise nelegal, abuziv, cu "interese corupte", conform conţinutului notei de lichidare din 30.04.1997 - Grupul de pompieri Hunedoara. Totodată, reclamantul mai solicita şi obligarea pârâţilor la plata a 50.000.000 lei drept daune-morale.

Sentinţa instanţei:

Asupra cauzei de faţă, instanţa reţine următoarele:

Este adevărat că, potrivit art.13 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, informaţiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituţie publică nu pot fi incluse în categoria informaţiilor clasificate şi constituie informaţii de interes public.

Numai că, în speţă, o asemenea situaţie este exclusă deoarece cele două hotărâri invocate de reclamant au stat la baza emiterii Ordinului M-1.nr.XI/01305 din 30.04.1907, prin care a fost trecut în rezervă în conformitate cu prev. art. 85 lit. j din Legea nr. 80/1995 şi art. 19 lit. c din Regulamentul nr. 513/1995, privind organizarea şi funcţionarea Consiliului de Judecată.

Apoi, respectivul ordin a fost cenzurat pe cale judecătorească, în mai multe cauze, la cererea reclamantului, acesta având posibilitatea să-şi formuleze toate apărările raportat la acuzele care i-au fost aduse prin cele două hotărâri invocate în prezenta cauză; nu mai puţin, instanţele de judecată puteau să le înlăture din oficiu, în cazul în care le găseau neconforme cu legea.

Aşadar, reclamantul exercitându-şi dreptul la un proces echitabil, într-o instanţă independentă şi imparţială în sensul art. 6 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, - la care România este parte prin ratificare (Legea nr. 30/1994), - nu poate susţine cu temei că cele două hotărâri favorizează sau ascund încălcarea legii de către cele două instituţii publice pârâte.

Nefiind operante prev. art. 13 din Legea nr. 544/2001, rămân incidente dispoziţiile art.12 lit. a şi b din aceeaşi lege, invocate în apărare, astfel că acţiunea reclamantului îndreptată împotriva celor două instituţii pârâte, va fi respinsă ca nefondată.

R.S. v Primăria sectorului 6 Bucureşti
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: R.S.

Pârât: Primăria sectorului 6 Bucureşti

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă: *„când va fi construită o nouă piaţă în sectorul 6 şi în ce zonă”*.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a transmis răspuns cu privire la informaţia solicitată, însă cu depăşirea termenului prevăzut de lege;

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată la data de 13.11.2002, reclamantul R.S a chemat in judecată pârâta Primăria sectorului 6 Bucureşti, în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, solicitând ca, prin hotărârea ce se va pronunţa, să se dispună:

1. obligarea pârâtei să-i comunice în scris informaţiile de interes public solicitate, sub sancţiunea unor daune cominatorii de 250.000 lei pe zi de întârziere;
2. obligarea pârâtei la plata sumei de 25.000.000 lei reprezentând daune morale;
3. obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată;

În motivarea acţiunii, reclamantul a învederat că a solicitat pârâtei să-i transmită în baza Legii nr. 544/2001 informaţia: „când va fi construită o nouă piaţă în sectorul 6 şi în ce zonă", cererea fiind trimisă prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la data de 08.10.2002.

Pârâta nu a comunicat informaţiile solicitate în baza art. 6 din Legea nr. 544/2001. Aceasta avea obligaţia de a răspunde petentului, informaţia solicitată având caracter public. Pârâta nu a răspuns cererii reclamantului în termenul prevăzut de art. 7 alin.(1) din Legea nr. 544/2001 şi nu a respectat aceste dispoziţii legale, precum şi dispoziţiile art.16 din HG nr. 123/2002. Pârâta avea obligaţia legală de a răspunde în scris petentului, refuzul de comunicare fiind nejustificat, având în vedere caracterul public al informaţiei solicitate.

Atitudinea pârâtei reprezintă lipsă de respect şi desconsiderare la adresa cetăţeanului român, această atitudine fiind de natură a-i produce reclamantului prejudicii de natură morală, pentru repararea cărora reclamantul solicită obligarea pârâtei la plata daunelor morale.

În drept, acţiunea s-a întemeiat pe dispoziţiile art. 22 din Legea nr. 544/2001.

În dovedirea acţiunii, reclamantul a depus: confirmarea de primire care a însoţit cererea iniţială de informaţii; borderou de confirmare a trimiterii reclamaţiei administrative.

Pârâta a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea acţiunii ca rămasă fără obiect, având în vedere că a răspuns reclamantului, şi respingerea capătului de cerere privind plata daunelor morale ca neîntemeiat.

La termenul din data de 02.12.2002, reclamantul a depus la dosar: Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului de Miniştri către statele membre ale Consiliului Europei.

La termenul din data de 06.01.2003, tribunalul a încuviinţat, pentru reclamant, probele cu înscrisuri pe primul capăt de cerere şi cu doi martori pe capătul doi de cerere privind obligarea pârâtei la plata daunelor morale. La termenul din data de 03.02.2003, a fost audiat martorul C.D., iar la termenul din data de 03.03.2003, a fost audiat martorul N.P., declaraţiile acestora fiind consemnate şi anexate la dosar.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele şi lucrările dosarului pe excepţia lipsei de obiect a primului capăt de cerere al acţiunii şi pe fondul cauzei pe capetele doi şi trei din acţiune, tribunalul constată următoarele:

Reclamantul a solicitat pârâtei la data de 08.10.2002, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, să-i comunice în baza art. 7 din Legea nr. 544/2001 informaţia de interes public „când va fi construită o noua piaţă în sectorul 6 şi în ce zonă". Răspunsul la cererea reclamantului a fost expediat de pârâtă la data de 29.11.2002, cu depăşirea termenului legal, conform art. 7 din Legea nr. 544/2001.

Având în vedere că obiectul acţiunii principale îl constituie comunicarea informaţiilor de interes public şi că pârâta a comunicat informaţiile solicitate reclamantului, urmează ca tribunalul, în baza art. 137 Cpc. raportat la art. 7 şi 22 alin.(1) din Legea nr. 544/2001 să respingă primul capăt de cerere ca rămas fără obiect.

Pe capătul doi de cerere privind obligarea pârâtei la plata sumei de 250.000.000.lei cu titlu de daune morale, tribunalul reţine următoarele:

Art. 22 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public prevede următoarele:

„(1) În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute de prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului.
(2) *Instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale."*

Similar, art. II alin. 2 din Legea nr. 29/1990 prevede că: "*în cazul admiterii cererii, instanţa va hotărî şi asupra daunelor materiale şi morale solicitate*".

Tribunalul apreciază că cererea privind obligarea pârâtei la plata daunelor morale are un caracter accesoriu în raport cu capătul principal de cerere privind obligarea pârâtei să fumizeze informaţiile de interes public. Cererea poate fi admisă numai în situaţia în care capătul principal de cerere este admis, iar nu şi în situaţia în care capătul de cerere principal este respins, indiferent de motivele respingerii (prin admiterea unei excepţii de procedură sau de fond ori prin soluţionarea fondului cauzei prin respingerea acţiunii ca neîntemeiată).

Legea nr. 29/1990 conţine dispoziţii exprese în situaţia în care întârzierea în respectarea unor obligaţii poate constitui temei distinct în acordarea daunelor în favoarea reclamantului care a obţinut câştig de cauză în instanţă (art. 16 referitor la întârzierea executării unei hotărâri). Legea nr. 544/2001 ca lege specială, nu conţine nici o dispoziţie expresă pentru situaţia în care pârâtul a comunicat reclamantului cu întârziere informaţiile solicitate iar în dreptul comun, în materia contenciosului administrativ, Legea nr. 29/1990, nu există asemenea prevederi.

De altfel, şi în situaţia în care s-ar aprecia că cererea privind obligarea pârâtei la plata daunelor morale nu ar fi o cerere accesorie, tribunalul reţine că reclamantul, prin probele administrate (declaraţiile martorilor), nu a făcut dovada îndeplinirii condiţiilor răspunderii civile delictuale, respectiv: 1. existenţa unui prejudiciu moral; 2. existenţa unei fapte ilicite; 3. existenţa unui raport de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu; 4. existenţa vinovăţiei celui care a cauzat prejudiciul conform art. 998 cod civil.

Starea de nervozitate determinată reclamantului de întârzierea răspunsurilor pârâtei, în demersul său jurnalistic, descrisă de martorii audiaţi, colegi de redacţie ai reclamantului, nu îndeplineşte condiţia unui prejudiciu cert atât în privinţa existentei, cât şi în privinţa posibilităţii de evaluare, pentru a putea atrage răspunderea pârâtei.

Faţă de aceste considerente, urmează ca tribunalul, în baza art. 22 alin (2) din Legea nr. 544/2001, să respingă acest capăt de cerere ca neîntemeiat.

În ceea ce priveşte capătul de cerere privind obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată, tribunalul apreciază că nu sunt îndeplinite dispoziţiile art. 274 Cod procedură civilă, având în vedere că pârâta nu a căzut în pretenţii şi a recunoscut, la prima zi de înfăţişare, pretenţia principală a reclamantului.

Din aceste considerente, capătul de cerere privind obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată va fi respins ca neîntemeiat.

N.N v Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: N.N

Pârât: Parchetul General de pe lângă CSJ

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- situaţia plângerii penale depusă la Parchetul de pe lângă Judecătoria Lehliu-Gară

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a formulat şi transmis răspunsul la solicitare.

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea introdusă pe rolul instanţei, la data de 13.01.2003, reclamantul N.N. a chemat în judecată pe pârâtul Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, solicitând obligarea pârâtului să îi furnizeze informaţii de interes public, conform art. 13 4 din Legea nr. 544/2001 şi să îi plătească daune morale, precum şi cheltuieli de judecată.

În motivarea acţiunii, reclamantul arată că a cerut pârâtului să îi comunice situaţia plângerii penale înregistrată sub nr. P/244.065/3.03.1998, depusă la Parchetul de pe lângă Judecătoria Lehliu-Gară. Reclamantul menţionează că, prin adresa nr. 380/P/1998, i s-a comunicat că s-a dispus neînceperea urmăririi penale împotriva sa.

În susţinerea acţiunii, reclamantul a depus la dosar, în copie, răspunsurile pârâtului la cererile pe care i le-a adresat.

Pârâtul a formulat întâmpinare în care a invocat excepţia inadmisibilităţii acţiunii.

Tribunalul a admis excepţia invocată de pârât, având în vedere următoarele considerente:

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001, prin informaţie de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice.

Art. 5 din aceeaşi lege precizează care sunt categoriile de informaţii de interes public pe care fiecare autoritate sau instituţie publică are obligaţia să le comunice din oficiu.

Reclamantul s-a adresat Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie cerând să i se comunice situaţia plângerii penale nr. P. 244.065/3.03.1998 depusă la Parchetul de pe lângă Judecătoria Lehliu-Gară. Aşa cum rezultă din adresa nr. 212/C/9085/2002 emisă de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie - Secţia Urmărire Penală şi Criminalistică, reclamantului i s-a comunicat că "plângerea formulată la data de 3.03.1998 şi înregistrată la Parchetul de pe lângă Judecătoria Lehliu-Gară sub nr. P/244.065 a fost conexată, prin ordonanţa procurorului din 23.04.1998, cu plângerile nr. P/244066 şi P/244081, aflându-se în dosarul nr. 380/P/1998 şi fiind avută în vedere la soluţionarea cauzei. Această adresă a fost urmată de alte două adrese similare emise de pârât la datele de 21.05.2002 şi 22.06.2002.

De menţionat că, în cererea sa, reclamantul precizează că i s-a comunicat, la data de 8.08.1998, prin adresa nr. 380/P/1998, că s-a dispus neînceperea urmăririi penale împotriva sa; aşadar, reclamantului i s-a comunicat soluţia dată plângerii nr. P/244.065.

Din cererea dedusă judecaţii, rezultă că reclamantul este nemulţumit de soluţia dată de procuror în dosarul nr. 380/P/1998 şi de comunicările făcute de pârât.

Pe cale de consecinţă, reclamantul, în temeiul art. 275 - 278 Cod procedură penală, putea să formuleze plângere împotriva măsurilor şi actelor efectuate de procuror, la prim procurorul parchetului iar ulterior împotriva acestei soluţii, la instanţa de judecată.

Sentinţa instanţei:

Respinge acţiunea ca inadmisibilă, informaţiile solicitate nereprezentând informaţii de interes public în accepţiunea art.2 lit. b) din Legea nr. 544/2001.

Tribunalul constată că informaţiile solicitate de reclamant nu reprezintă informaţii de interes public, în accepţiunea art.2 lit. b) din actul normativ anterior indicat.

Reclamantul poate cere furnizarea acestui gen de informaţii folosind calea sesizării, reglementată de OG nr. 27/2002, şi anexând la cererea adresată autorităţii publice documentaţia corespunzătoare.

În consecinţă, faţă de cele expuse anterior, tribunalul va respinge acţiunea reclamantului ca inadmisibilă.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Bucureşti):

- respinge recursul recurentului reclamant ca nefondat.

Prin acţiunea înregistrată la 13.01.2003, reclamantul NN a chemat în judecată Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, solicitând obligarea acestuia să-i comunice în scris informaţiile solicitate şi să-i plătească 20.000.000 lei daune materiale, 80.000.000 lei daune morale şi cheltuieli de judecată.

În motivarea acţiunii, reclamantul arată că în toamna anului 1993, a devenit asociat la Societatea Agricolă „Ceres Record Săruleşti", cu 2,5 ha teren agricol şi, pentru că a descoperit şi sesizat că preşedintele asociaţiei, GN, i-a lezat dreptul de proprietate, a fost acţionat în judecată pentru comiterea infracţiunilor de calomnie şi ameninţare. Judecătoria Lehliu l-a achitat deoarece a făcut proba veritătii.

Mai arată că, ulterior, a formulat plângere penală împotriva acestuia, a măsurilor şi actelor de urmărire penală, dar toate parchetele la care s-a adresat i-au răspuns că dosarul a fost soluţionat prin neînceperea urmăririi penale.

De asemenea, menţionează că, în urma verificării dosarului nr. 380/P/1998 de la Parchetul Lehliu, a constatat că în acel dosar erau 3 plângeri, din care una a numitului G.N. împotriva soţiei sale G.V, alta a lui G.N. împotriva reclamantului, iar a treia a reclamantului împotriva lui G.N., dar aceste trei plângeri nu erau conexate.

Susţine că prin ordonanţa din 20.07.1998 s-au finalizat primele două plângeri dar nu cunoaşte cum s-a cercetat şi finalizat cea de a treia plângere, comunicându-i-se numai că s-a soluţionat legal şi s-a respins contestaţia, fără să-i fie comunicat modul de soluţionare a plângerii, cauza tergiversării comunicării măsurii de respingere a contestaţiilor şi justificarea acestei măsuri, ceea ce i-a produs substanţiale daune materiale şi morale.

Pârâtul a formulat întâmpinare, solicitând ca instanţa să respingă acţiunea ca inadmisibilă, susţinând că, din cuprinsul cererii reclamantului nu rezultă că informaţiile cerute s-ar încadra în categoriile de informaţii de interes public prevăzute de Legea nr. 544/2001.

Arată că, din chiar conţinutul acţiunii, rezultă că i s-a comunicat reclamantului soluţia dată în plângerea nr. P/240065 din dosarul nr. 380/P/1998, însă acesta e nemulţumit în realitate de soluţia dată de procuror şi de comunicările făcute de pârât către reclamant, pentru care existau alte căi de rezolvare, inclusiv de atacare în instanţă a acestor măsuri.

Tribunalul Bucureşti - Secţia conflicte de muncă şi litigii de muncă, prin sentinţa civilă nr. 813 din 24.02.2003, a respins acţiunea ca inadmisibilă, reţinând că informaţiile solicitate de reclamant nu reprezintă informaţii de interes public în accepţiunea art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001.

Reclamantul a declarat recurs împotriva sentinţei, invocând 3 motive de recurs.

În primul rând, susţine că instanţa nu s-a pronunţat asupra unor mijloace de probă care erau hotărâtoare pentru dezlegarea pricinii şi anume asupra cererilor sale de a fi adus şi analizat în instanţă dosarul nr. 380/P/1998 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Lehliu şi de a prezenta instanţei şi a se demonstra de către pârât că plângerea nr. P/244065/1998 a fost cercetată şi soluţionată prin ordonanţa procurorului.

Prin motivul doi de recurs, invocă nelegalitatea hotărârii, deoarece instanţa a apreciat în mod greşit că nu este admisibilă calea pe care a ales-o, cu toate că în temeiul Legii nr. 544/2001 are dreptul de a cere să i se comunice informaţiile publice despre plângerea nr. P/244065/1998.

Susţine că procesul său a fost lăsat la sfârşitul şedinţei de judecată şi că preşedintele completului a refuzat să-i dea cuvântul.

Prin al treilea motiv de recurs invocat, reclamantul solicită ca instanţa de recurs, în temeiul art. 3041 din Codul de procedură civilă, să examineze cauza sub toate aspectele şi să permită verificarea oricăror motive propuse de acesta.

Recursul este nefondat.

Conform prevederile art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, prin „informaţie de interes public” se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informaţiei".

Art. 5 din lege menţionează care informaţii sunt de interes public, printre acestea nefiind cuprinse şi informaţiile care privesc o anumită persoană, astfel cum se arată în art. 2 lit. c din lege.

Ca atare, instanţa de fond a reţinut corect că cererea reclamantului nu se încadrează în dispoziţiile Legii nr. 544/2001 deoarece nu priveşte informaţii de interes public.

Acesta avea de urmat alte căi legale, respectiv contestarea măsurilor dispuse de organele de urmărire penală, în temeiul art. 278 din Codul de procedură penală, sau adresarea la instanţa de judecată cu plângere împotriva hotărârilor luate de aceste organe în contestaţiile formulate.

De altfel, art. 12 din Legea nr. 544/2001 prevede expres, la alin. 1 lit. d că se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor „informaţiile cu privire la datele personale", art. 13 din lege, invocat de recurent în notele depuse la dosar neavând aplicabilitate în cauză pentru că nu este vorba de informaţii care să favorizeze sau să ascundă încălcarea legii, intimatul şi organele subordonate acestuia comunicându-i recurentului, în diferite perioade de timp, parcursul şi modul de soluţionare a plângerii sale.

Ca atare, instanţa de fond a procedat legal când a pus întâi în discuţie excepţia inadmisibilităţii acţiunii, excepţie invocată de pârât prin întâmpinare şi a rămas în pronunţare asupra acesteia, pronunţându-se întâi asupra ei, conform prevederilor art. 137 din Codul de procedură civilă şi, întrucât a constatat că este întemeiată, nu se mai impunea administrarea de probe în ce priveşte fondul pricinii.

Se constată că şi susţinerea recurentului că instanţa nu i-a acordat cuvântul este neîntemeiată, din practicaua sentinţei rezultând că s-a pus în discuţie excepţia inadmisibilităţii acţiunii şi că reclamantul a solicitat ca excepţia să fie respinsă. Nu se mai impunea ca reclamantului să i se dea cuvântul şi în ce priveşte fondul cauzei, deoarece pentru judecarea excepţiei nu mai era nevoie să se administreze alte dovezi.

Cum cauza s-a soluţionat corect pe excepţie, nu este necesar să fie examinată sub toate aspectele în recurs, astfel cum susţine recurentul pentru că nu s-a impus ca pricina să fie analizată în ce priveşte fondul ei.

Astfel fiind, în temeiul art. 299 şi art. 312 din Codul de procedură civilă se va respinge recursul de faţă ca nefondat.

V.E v primarul şi primăria comunei Măneciu
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: V.E

Pârât: primarul şi primăria comunei Măneciu

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- „*informaţii privind acte de vânzare-cumpărare/acte de autoritate publică*"

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a formulat răspuns prin care refuză transmiterea informaţiilor solicitate

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea în contencios administrativ introdusă pe rolul acestei instanţe, reclamanta V.E. a chemat în judecată pe pârâţii primăria comunei Măneciu şi primarul comunei Măneciu, solicitând obligarea pârâţilor să îi comunice:

- informaţii privind actele de vânzare-cumpărare în baza cărora numitul P.C., domiciliat în comuna Izvoarele, judeţul Prahova, a înstrăinat diverse suprafeţe de teren, situate în comuna Măneciu, către numiţii B.S, C.P şi M.H, precizându-se pentru fiecare act în parte numărul, data şi notariatul la care a fost autentificat actul; adresa cumpărătorului; suprafaţa de teren tranzacţionată; identificarea şi amplasamentul terenului; viza spre neschimbare aplicată de Autoritatea Publică Locală pe schiţa de plan a terenului întocmită cu ocazia înstrăinării; provenienţa terenului ce a format obiectul vânzării-cumpărării; adeverinţa de stare materială eliberată de Autoritatea Publică Locală, cu ocazia înstrăinărilor; rolul fiscal atribuit de Primăria Măneciu fiecărui titular, corespunzător suprafeţei de teren dobândite;
- informaţii privind titlul de proprietate în baza căruia numitul P.C. a dobândit terenul situat în comuna Măneciu;
- informaţii privind actele de autoritate publică eliberate de primăria Măneciu persoanelor arătate anterior, pentru construcţiile edificate de acestea în comuna Măneciu, menţionându-se pentru fiecare caz în parte certificatul de urbanism şi autorizaţia de construire, împreună cu întreaga documentaţie ce a stat la baza emiterii lor;
- comunicarea de către Primăria Măneciu a procesului verbal nr. l47/8.10.2002, întocmit de IJC Prahova, cu ocazia controlului efectuat.
- obligarea pârâţilor la plata de daune materiale şi morale în cuantum de 500.000.000 lei;
- obligarea pârâţilor la plata de daune cominatorii în valoare de 10.000.000 lei, pentru fiecare zi de întârziere, calculate până la data executării obligaţiei de comunicare a informaţiilor şi la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea acţiunii se arată de către reclamantă că este proprietara a două loturi de teren situate în comuna Măneciu, dintre care unul este identificat cadastral. Se susţine de către reclamantă

că terenul identificat a fost în mod abuziv ocupat de construcţii aparţinând numiţilor B.S, C.P şi M.H, edificate pe baza unor autorizaţii de construcţie ilegale.

În drept, reclamanta şi-a întemeiat acţiunea pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001 şi Legii nr. 29/1990.

Pârâta, primăria comunei Măneciu, a formulat întâmpinare, în care a invocat excepţia netimbrării cererii de chemare în judecată, excepţia lipsei capacităţii procesuale a Primăriei Măneciu, excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a primarului comunei Măneciu şi excepţia tardivităţii depunerii acţiunii. Pe fond, pârâta a solicitat respingerea acţiunii ca neîntemeiată.

Sentinţa instanţei:

Tribunalul a respins excepţia lipsei capacităţii procesuale a primăriei comunei Măneciu, în raport de dispoziţiile art. 91 din Legea nr. 215/2001.

Tribunalul a admis excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a primarului comunei Măneciu, având în vedere următoarele considerente:

În temeiul art. 6 din Legea nr. 544/2001, prin cerere, reclamanta a solicitat pârâtei, primăria comunei Măneciu, să îi comunice informaţii cu privire la situaţia juridică a imobilelor arătate anterior.

Calitatea procesuală pasivă presupune existenţa unei identităţi între persoana pârâtului şi persoana căreia îi incumbă obligaţia corelativă dreptului dedus judecăţii.

Potrivit art. 2 alin.1 lit. a) din Legea nr. 544/2001, „prin autoritate sau instituţie publică se înţelege orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice şi care îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul României". Litera „b" a aceluiaşi articol prevede că "prin informaţie de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau care rezultă din activităţile unei autorităţi sau instituţii publice”.

Articolul 7 din acelaşi act normativ precizează că: "autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public”.

Aşadar, pârâtul, primarul comunei Măneciu, nu face parte din categoria autorităţilor menţionate anterior, care sunt obligate să comunice informaţii de interes public.

Tribunalul a pus în discuţia părţilor excepţia tardivităţii formulării acţiunii invocată de pârâta Primăria Măneciu.

Reclamanta, prin mandatar, a solicitat respingerea excepţiei, arătând în motivare următoarele: prin cererea nr. 125/P/22.11.2002, a solicitat Primăriei Măneciu informaţii de interes public. Prin adresa din data de 29.11.2002, pârâta a refuzat să-i comunice informaţiile solicitate. La data de 11.12.2002, s-a adresat cu cererea nr. l/2538/2002 prefectului judeţului Prahova, pentru a dispune, în temeiul dispoziţiilor art. 132 alin.1 şi art. 134 alin. 1 lit. a şi c din Legea nr. 215/2001, obligarea pârâtei de a-i furniza informaţiile de interes public solicitate. Întrucât nu a primit nici un răspuns de la prefectură, a formulat cererea de chemare în judecată la 10.02.2003.

Tribunalul a admis excepţia şi, în consecinţa, a respins acţiunea ca tardiv formulată, pentru următoarele motive:

Conform art. 22 alin. 1 din Legea nr. 544/200l privind liberul acces la informaţiile de interes public, în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale prevăzute de lege, poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii sau instituţiei publice, în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de art. 7 din aceeaşi lege.

În speţă, Tribunalul constată că reclamanta a formulat cererea înregistrată sub nr. 125/P la 22.11.2002 la Primăria comunei Măneciu. Pârâta a răspuns la cerere la data de 29.11.2002. Reclamanta a formulat cererea de chemare în judecată la data de 10.02.2003, cu depăşirea termenului de 30 de zile prevăzut de textul legal arătat anterior.

De menţionat că cererea adresată de reclamantă prefectului judeţului Prahova la data de 11.12.2002 nu întrerupea termenul de 30 de zile prevăzut de art. 7 din legea în discuţie, aceasta fiind o procedură paralelă.

În consecinţă, tribunalul va respinge acţiunea ca tardiv formulată.

V.S v Banca Naţională a României
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: V.S

Pârât: Banca Naţională a României

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- „*care sunt veniturile totale – pe persoane şi pe luni – realizate de Guvernatorul şi membrii Consiliului de Administraţie a BNR, în perioada martie-iunie 2002, inclusiv*"; (cerere tip);
- reclamaţie administrativă şi reiterarea solicitării pe considerentul că BNR este o instituţie publică care utilizează resurse financiare publice.

Răspunsul instituţiei:

- refuzul transmiterii informaţiei întrucât, în conformitate cu art.1 (6) din Legea nr. 14/1991, „salariul de bază, adaosurile şi sporurile sunt confidenţiale"

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată la data de 27.09.2002, pe rolul Tribunalului - Secţia a V^a^ Civilă şi Contencios Administrativ, reclamantul SV a chemat în judecată pârâta Banca Naţională a României (BNR), solicitând obligarea pârâtei să-i furnizeze informaţiile pe care le-a cerut, aşa cum rezultă din cererile sale.

În motivarea acţiunii, reclamantul a învederat că, la data de 29.07.2002, a solicitat în scris pârâtei să-i comunice "care sunt veniturile totale pe persoane şi pe luni, realizate de Guvernatorul şi membrii Consiliului de Administraţie a BNR, în perioada martie-iunie 2002 inclusiv".

Prin adresa nr. 3589 \16.08.2002, pârâta i-a comunicat refuzul de a-i furniza informaţiile cerute, motivându-şi refuzul pe legea nr. 14/1991, legea salarizării. A adresat, la 19.08.2002, reclamaţie administrativă către Guvernatorul BNR. La această reclamaţie nu a primit nici un răspuns, deşi termenul legal s-a împlinit.

Reclamantul învederează că, potrivit art. 1, 3 şi 7 din Legea nr. 544/2001, BNR era obligată să-i asigure accesul la informaţiile solicitate, iar motivarea refuzului furnizării informaţiilor nu poate fi primită. Se arată că veniturile realizate de Guvernatorul şi membrii CA al BNR provin exclusiv din fonduri publice, iar gestionarea acestor fonduri este o chestiune de interes public. Dispoziţiile legii salarizării privind confidenţialitatea veniturilor din fonduri publice sunt contrare normelor constituţionale în materia liberului acces la informaţiile de interes public şi au fost abrogate implicit, odată cu intrarea in vigoare a art. 31 din Constituţie referitor la dreptul de informaţii.

BNR este o instituţie publică a cărei activitate face obiectul dreptului de acces la informaţia de interes public, aşa cum este reglementată de dispoziţiile Legii nr. 544/2001.

În drept, acţiunea s-a întemeiat pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001, art. 31 din Constituţia României şi art. 10 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

În dovedirea acţiunii, reclamantul a depus cererea tip, dovada înregistrării, adresa nr. 3589/2002 şi reclamaţia administrativă.

La data de 25.10.2002, pârâta a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea acţiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea din data 31.10.2002, cauza a fost scoasă de pe rol şi trimisă spre soluţionare Secţiei a VIII-a pentru Conflicte de Muncă şi Litigii de Muncă, fiind înregistrată sub nr. 279/CA/2002.

Sentinţa instanţei:

Prin cererea înregistrată la data de 29.07.2002, reclamantul a solicitat pârâtei în temeiul Legii nr. 544/2001, să-i comunice "care sunt veniturile totale pe persoane şi pe luni realizate de Guvernatorul şi membrii Consiliului de Administraţie a BNR în perioada martie-iunie 2002 inclusiv".

BNR prin adresa nr. 3589/16.08.2002, a comunicat reclamantului că informaţiile solicitate nu pot fi furnizate având în vedere dispoziţiile Legii nr. 14/1991, legea salarizării, potrivit cărora salariul de bază, adaosurile şi sporurile, sunt confidenţiale.

Reclamantul a formulat, în baza art. 22 din Legea nr. 544/2001, reclamaţie administrativă, împotriva refuzului de comunicare a informaţiilor solicitate, iar, prin prezenta acţiune, solicită obligarea pârâtei să-i furnizeze aceste informaţii.

Tribunalul apreciază că acţiunea reclamantului este neîntemeiată.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 544/2001, accesul liber şi neîngrădit al persoanei la orice informaţie de interes public constituie unul dintre principiile fundamentale în conformitate cu Constituţia României şi cu documentele internaţionale ratificate de Parlamentul României.

Art. 2 lit. a din aceeaşi lege, defineşte autoritatea sau instituţia publică ca fiind orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare

publice, iar lit. b defineşte informaţia de interes public, ca fiind orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice.

BNR este Banca Centrală a României, activitatea sa fiind reglementată prin Legea nr. 101/1998 privind statutul Băncii Naţionale a României.

Veniturile Guvernatorului şi ale membrilor Consiliului de Administraţie al BNR nu provin din fonduri publice, întrucât BNR nu utilizează resurse financiare publice, veniturile şi cheltuielile acesteia nefiind cuprinse în bugetul de stat din care anual se alocă resurse financiare publice autorităţilor şi instituţiilor publice.

Funcţionarii BNR nu sunt funcţionari publici în sensul Legii nr. 188/1999, privind statutul funcţionarilor publici, includerea altor instituţii în categoria instituţiilor publice făcându-se prin lege sau ordonanţă de urgenţă a Guvernului.

Veniturile Guvernatorului şi ale membrilor Consiliului de Administraţie al BNR se stabilesc potrivit art. 34 din Legea nr. 101/1998 prin hotărâri ale Consiliului de Administraţie al BNR, raporturile de muncă fiind reglementate de Codul Muncii şi Contractul colectiv de muncă, una dintre condiţii fiind confidenţialitatea acestora.

Dispoziţiile Legii nr. 14/1991, legea salarizării, nu au fost abrogate implicit prin intrarea în vigoare a art. 31 din Constituţie, aşa cum susţine reclamantul. Abrogarea legii se poate face printr-o altă lege sau act normativ cu putere similară, şi nu prin Norme Constituţionale, norme ce reglementează principii fundamentale.

Faţă de aceste considerente, tribunalul apreciază că pârâta nu este o instituţie sau autoritate publică în sensul art.2 lit. a din Legea nr. 544/2001, deoarece nu utilizează resurse financiare publice, informaţia solicitată de către reclamant nefiind o informaţie de interes public.

Urmează astfel ca tribunalul, în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001 raportat la art. 11 din Legea nr. 29/1990, să respingă acţiunea ca neîntemeiată.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Bucureşti):

Prin sentinţa civilă nr. 457 din 3 februarie 2003 a Tribunalului Bucureşti - Secţia a VIII-a pentru Conflicte de Muncă şi Litigii de Muncă a fost respinsă acţiunea reclamantului formulată în baza Legii nr. 549/2000 în contradictoriu cu Banca Naţională a României, ca nefondată.

Pentru a hotărî în acest mod instanţa a reţinut, în esenţă, că instituţia pârâtă nu utilizează resurse financiare publice pentru plata salariilor guvernatorului şi membrilor consiliului de administraţie în sensul art. 2 lit. a din Legea nr. 544/2001 şi, prin urmare, informaţiile solicitate de reclamant nu sunt de interes public.

Împotriva sentinţei, reclamantul a declarat recurs, invocând prevederile art. 30 pct. 9 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, prin motivele depuse la dosar se susţine că, în mod greşit, instanţa de fond a reţinut că veniturile guvernatorului şi ale membrilor Consiliului de Administrat ale BNR nu provin din fonduri publice, deoarece în sfera „resurselor financiare publice” se includ, pe lângă bugetul public naţional, cheltuielile publice bugetare, venituri bugetare etc. şi „finanţele instituţiilor publice". Cum Banca Naţională a României este instituţie publică, este neîndoielnic, în opinia reclamantului, că întregul capital al acesteia face parte din categoria „finanţelor instituţiilor publice".

În context, se mai arată că organele Curţii de Conturi au, potrivit legii, competenţe de control cu privire la activitatea B.N.R., iar, în legătură cu natura resurselor în privinţa cărora se exercită acest control, art. 139 paragraful (1) din Constituţie precizează că este vorba de resursele financiare ale statului şi ale sectorului public.

O altă critică adusă sentinţei pronunţate de instanţa de fond vizează constatarea acesteia că Legea salarizării nr. 14/1991 este în vigoare, nefiind abrogată implicit prin art. 31 din Constituţie, aşa cum s-a susţinut prin cererea de chemare în judecată.

Recursul este nefondat.

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public „prin informaţie de interes public" se înţelege „orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei activităţi publice sau instituţii publice indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informaţiei".

Prin „autoritate sau instituţie publică", în sensul Legii nr. 544/2001, se înţelege, conform art. 2 lit. a, „orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice şi care îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul României, potrivit Constituţiei."

Nu se contestă că Banca Naţională a României este instituţie publică.

Ceea ce a reţinut instanţa de fond şi a contestat recurentul priveşte natura fondurilor folosite pentru plata salariilor guvernatorului şi a membrilor Consiliului de Administraţie, în legătură cu care s-au solicitat informaţiile de către reclamant.

Or, din moment ce capitalul Băncii Naţionale a României nu este evidenţiat în bugetul public naţional şi nu face obiectul legilor anuale de aprobare a bugetului, în mod corect s-a reţinut de către prima instanţă că salariile guvernatorului şi ale membrilor Consiliului de Administraţie nu fac parte din categoria resurselor financiare publice.

În cazul altor instituţii şi autorităţi publice, ale căror finanţe reprezintă componente ale bugetului public naţional, situaţia este alta, resursele lor financiare fiind, într-adevăr publice.

De aceea, instituţia Băncii Naţionale a României nu poate fi asimilată instituţiilor publice la care se referă Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, atunci când i se solicită informaţii care privesc activităţi sau rezultă din activităţi în care nu sunt utilizate resurse financiare publice.

În legătură cu exercitarea controlului organelor Curţii de Conturi evocat de către recurent, acesta are ca obiect, potrivit art. 49 din Legea nr. 101/1998 operaţiile comerciale efectuate de B.N.R., operaţii reflectate în bugetul de venituri şi cheltuieli, nu bugetul anual şi în contul de profit şi pierderi, nu şi modul de stabilire de către Consiliului de administraţiei, în baza art. 34 din acelaşi act normativ, a indemnizaţiilor, salariilor şi altor drepturi băneşti ale personalului B.N.R.

Pentru considerentele anterior expuse, Curtea constată că sentinţa atacata este legală şi temeinică, iar recursul nefondat şi ca atare, urmează să fie respins.

Criticile formulate prin motivele de recurs cu privire la constatarea instanţei că Legea salarizării nr. 14/1991 este în vigoare, nu vor fi examinate, întrucât se referă la un considerent care nu prezintă relevanţă pentru soluţia dată în cauză.

T.G v Casa Naţională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: T.G

Pârât: Casa Naţională de Pensii şi Alte Drepturi de Asigurări Sociale
Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:
- justificarea legală în temeiul căreia este posibilă plata pensiilor pentru o mare categorie de salariaţi bugetari, cei cu locul de muncă în structura, fără personalitate juridică, a Administraţiei Parcurilor şi Grădinilor, care a completat defectuos carnetele de muncă ale tuturor salariaţilor.
Răspunsul instituţiei:

- instituţia a comunicat în parte informaţiile solicitate, restul acestora fiind exceptat, având în vedere lipsa caracterului public al acestora, în baza art.12 alin (1) lit. d) a Legii nr. 544/2001;

Acţiunea civilă:

Prin cererea înregistrată la data de 23.04.2003 pe, rolul acestei instanţe reclamantul T.G a formulat plângere în temeiul art.22 din Legea nr. 544/2001 considerându-se vătămat în dreptul de a avea acces liber şi neîngrădit la informaţia de interes public solicitată prin cererea nr.4700/17.03.2003. Reclamantul a solicitat obligarea pârâtei Casa Naţională de Pensii şi alte drepturi de Asigurări Sociale (CNPAS), să furnizeze informaţia de interes public solicitată, respectiv justificarea legală în temeiul căreia este posibilă plata legală a pensiilor pentru o mare categorie de salariaţi bugetari, cei cu locul de muncă în substructura, fără personalitate juridică, a Administraţiei Parcurilor şi Grădinilor, care a completat defectuos carnetele de muncă ale tuturor salariaţilor.

În motivarea acţiunii reclamantul a învederat că în baza Legii nr. 53/2003 (Codul Muncii) plata pensiilor de stat se poate face legal numai dacă vechimea în muncă este constatată prin acte doveditoare, respectiv carnete de muncă, întocmite potrivit Decretului nr. 92/1976.

Pârâta CNPAS prin adresa nr. 100153/2003 a constatat încălcarea prevederilor legale privitoare la completarea şi închiderea carnetelor de muncă ale foştilor salariaţi ai Administraţiei Parcurilor şi Grădinilor. Prin necompletarea carnetelor de muncă ale acestor salariaţi s-a creat o stare de incertitudine gravă datorită anulării sau respingerii certificării vechimii în muncă ca urmare a încălcării prevederilor legale privitoare la completarea şi închiderea carnetelor de muncă.

Informaţia solicitată prin adresa nr. 4700/2003 se încadrează în definiţia informaţie de interes public, în sensul art.2 lit. b din Legea nr. 544/2001, iar reclamantul susţine că în mod greşit pârâta a apreciat că această informaţie priveşte datele personale.

În drept acţiunea s-a întemeiat pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001.

La data de 28.05.2003 pârâta a formulat întâmpinare prin care a invocat excepţiile lipsei de interes şi a inadmisibilităţii acţiunii.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele şi lucrările dosarului pe excepţia lipsei de interes invocată de pârâtă tribunalul reţine următoarele:

Pârâta invocă faptul că reclamantul trebuia să justifice un interes legitim, personal, născut şi actual în justificarea cererii privind comunicarea informaţiilor de interes public solicitate.

Potrivit art.1 din Legea nr. 544/2001, accesul liber şi neîngrădit al persoanei la orice informaţii de interes public definite astfel prin prezenta lege, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relaţiilor dintre persoane şi autorităţile publice în conformitate cu Constituţia României şi documentele internaţionale ratificate de Parlamentul României. Potrivit art. 6 din lege: „orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice în condiţiile prezentei legi informaţiile de interes public. Autorităţile şi instituţiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informaţiile de interes public solicitate în scris sau verbal".

Din interpretarea sistematică a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 Tribunalul constată că orice persoană are dreptul să solicite informaţii de interes public autorităţilor sau instituţiilor publice, cererea privind comunicarea informaţiilor de interes public nefiind condiţionată de justificarea unui interes al solicitantului. Faţă de faptul că din dispoziţiile legii speciale nr. 544/2001 nu rezultă necesitatea dovedirii unui interes în promovarea plângerii întemeiată pe dispoziţiile art.22 din lege, urmează ca Tribunalul să respingă excepţia lipsei de interes invocată de pârâtă ca o condiţie de admisibilitate a acţiunii în justiţie.

Pe excepţia inadmisibilităţii acţiunii invocate de pârâtă în temeiul art. 12 lit. d din Legea nr. 544/2001 Tribunalul reţine următoarele:

Potrivit art.12 lit. d) din Legea nr. 544/2001: „se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor prevăzut de art.1 următoarele informaţii, informaţiile cu privire la datele personale potrivit legii".

Prin cererea nr. 4700/17.03.2003 reclamantul a solicitat pârâtei comunicarea, în baza art.9 alin. 2 din Legea nr. 544/2001, de informaţii privind documentele de pensionare şi plata pensiei pentru pensionarii proveniţi de la Administraţia Parcurilor şi Grădinilor în perioada 1993 - 2001. Această cerere a fost formulată în completarea cererii din 28.02.2003 la care pârâta a răspuns în data de 6.03.2003 şi a cererii din 20.01.2003.

Informaţiile solicitate de către reclamant se referă la dosarele de pensie ale foştilor salariaţi ai PMB - Administraţia Parcurilor şi Grădinilor, respectiv a datelor din carnetele de muncă ale foştilor salariaţi, carnete de muncă care potrivit reclamantului nu conţin ştampila angajatorului, numele angajatorului, ci pe cea a Administraţiei Parcurilor şi Grădinilor.

Tribunalul constată că aceste informaţii privind documentele de pensionare şi plata pensiei pentru pensionarii proveniţi din Administraţia Parcurilor şi Grădinilor în perioada 1993 - 2001 constituie, potrivit art.2 lit. c, informaţii cu caracter personal, deoarece privesc informaţii referitoare la persoane fizice identificate sau identificabile.

Aceste informaţii pot deveni informaţii de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exerciţiu a unei funcţii publice.

Faţă de aceste considerente şi având în vedere caracterul confidenţial al datelor personale ale unor pensionari identificaţi ca fiind foşti salariaţi ai Administraţiei Parcurilor şi Grădinilor urmează ca Tribunalul să constate că acţiunea este inadmisibilă potrivit dispoziţiilor art. 12 lit. d din Legea nr.544/2001 şi să respingă acţiunea ca atare.

G.D v Casa Naţională de Asigurări de Sănătate
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: G.D

Pârât: Casa Naţională de Asigurări de Sănătate

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- informaţii cu privire la concursul organizat pentru postul preşedinte-director general al caselor de asigurări judeţene şi a municipiului Bucureşti, concurs ce a constat într-o probă scrisă şi un interviu, G.D. fiind declarată respinsă.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a răspuns solicitantei refuzând însă transmiterea informaţiilor solicitate, pe motiv că acestea nu au caracter de interes public.

Acţiunea civilă:

Prin cererea formulată la data de 25.02.2003 reclamanta G.D în contradictoriu cu pârâţii Casa Naţionala de Asigurări de Sănătate şi T.E, în calitate de preşedinte al primei pârâte, a solicitat instanţei de contencios administrativ obligarea primei pârâte să-i comunice informaţiile de interes public solicitate la data de 29.01.2003 şi obligarea ambilor pârâţi, în solidar, la plata sumei de 30.000.000 lei reprezentând daune morale.

În motivarea cererii reclamanta a arătat că a participat la concursul organizat de pârâtă pentru ocuparea posturilor de preşedinte-director general al caselor de asigurări judeţene şi a municipiului Bucureşti, concurs ce a constat într-o probă scrisă şi un interviu, fiind declarată respinsă.

A mai arătat că rezultatele obţinute de candidaţi nu au fost făcute publice, motiv pentru care la data de 29.01.2003 a solicitat pârâtei mai multe informaţii publice legate de concurs.

La data de 17.02.2003 pârâta a răspuns parţial solicitării, în sensul că a refuzat să-i răspundă la punctele referitoare la: procesul verbal al comisiei de concurs cu notarea lucrării sale şi a contracandidatului său, transcrierile înregistrărilor interviurilor, procesul verbal cu întrebările şi răspunsurile la interviul din data de 23.01.2003, cu notele acordate de fiecare membru al comisiei, procesul verbal al comisiei de soluţionare a contestaţiilor, fotocopia lucrării sale scrise, procesul verbal cu nota finală a lucrării sale scrise şi notele finale obţinute la ambele probe.

La dosar, reclamanta a depus cererea adresată pârâtei C.N.A.S., reclamaţia administrativă şi răspunsul pârâtei din data de 10.02.2003.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele dosarului instanţa reţine că reclamanta a solicitat pârâtei C.N.A.S., în baza Legii nr. 544/2001, o serie de informaţii referitoare la concursul la care a participat, concurs organizat pentru ocuparea posturilor de preşedinte-director general al caselor de asigurări judeţene şi a municipiului Bucureşti.

Pârâta a răspuns reclamantei, fără însă a-i furniza informaţii referitoare la procesul verbal al comisiei de concurs cu notarea lucrării sale şi a contracandidatului său, transcrierile înregistrărilor interviurilor, procesul verbal cu întrebările si răspunsurile la interviul din data de 23.01.2003, cu notele acordate de fiecare membru al comisiei, procesul verbal al comisiei de soluţionare a contestaţiilor, fotocopia lucrării sale scrise şi notele finale obţinute la ambele probe.

Aceste informaţii nu au însă caracter public în sensul art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001 deoarece nu vizează un interes general, ci se referă la prestaţiile reclamantei şi la activitatea comisiei de examinare în raport cu acestea.

Pentru a obţine informaţiile solicitate reclamanta are calea contestării rezultatelor concursului, iar comisia de reexaminare are, la rândul său, obligaţia de a-i face cunoscute rezultatele verificărilor, în caz contrar reclamanta având posibilitatea de a recurge la procedura dreptului comun şi nu la cea prevăzută de Legea nr. 544/2001.

Pentru considerentele expuse instanţa constată că cererea reclamantei este neîntemeiată, urmând a fi respinsă ca atare.

N.D v Băsescu Traian – primarul general al mun. Bucureşti
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: N.D.

Pârât: Băsescu Traian
Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- informaţii privind: „asigurarea în bugetul municipalităţii a creditelor bugetare necesare pentru efectuarea plăţii sumelor stabilite prin titluri executorii”.

Răspunsul instituţiei:

- refuzul transmiterii informaţiei întrucât, în conformitate cu art.1 (6) din Legea nr. 14/1991, „salariul de bază, adaosurile şi sporurile sunt confidenţiale”.

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată pe rolul acestei instanţe la data de 15.04.2003 reclamantul a chemat în judecată pe pârâtul Băsescu Traian, primarul general al Municipiului Bucureşti, în calitate

de ordonator principal de credite bugetare pentru Municipiul Bucureşti, solicitând ca, prin hotărârea ce se va pronunţa, să se constate refuzul nejustificat al pârâtului de a respecta legea şi obligaţiile care îi revin şi de a comunica informaţiile de interes public solicitate în baza Legii nr.54472001.

În motivarea acţiunii reclamantul a învederat că a solicitat în scris prin adresa nr. 3207033/7.03.2003 informaţii privind: „asigurarea în bugetul municipalităţii a creditelor bugetare necesare pentru efectuarea plăţii sumelor stabilite prin titluri executorii", însă pârâtul, cu dispreţ faţă de lege şi de cetăţean, a refuzat să îi răspundă. Reclamantul a solicitat totodată obligarea pârâtului la plata daunelor morale şi patrimoniale.

În drept acţiunea s-a întemeiat pe dispoziţiile art. 22 din legea nr. 544/2001.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele şi lucrările dosarului pe excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâtului, tribunalul reţine următoarele:

Reclamantul a solicitat, la data de 7.03.2003, prin cerere scrisă, comunicarea unor informaţii de interes public. Cererea a fost întemeiată pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public. Prin această cerere reclamantul a solicitat pârâtului să-i comunice titlurile executorii comunicate Autorităţii Administrative a Municipalităţii până în prezent şi sumele necesare pentru efectuarea plăţii sumelor stabilite prin titlurile executorii ale familiei sale şi primite de municipalitatea Bucureşti.

Potrivit art.6 din legea nr. 544/2001, orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile sau instituţiile publice informaţiile de interes public, iar autorităţile şi instituţiile publice sunt obligate să asigure la cererea acestora informaţiile solicitate în scris sau verbal. Potrivit art. 22 din aceeaşi lege, în cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori instituţiei publice. Alineatul 2 al articolului 22 al aceleiaşi legi prevede posibilitatea instanţei de a obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale sau patrimoniale.

Din interpretarea sistematică a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, tribunalul constată că, în soluţionarea plângerii formulate de persoana care se consideră vătămată în drepturile sale, poate obliga numai instituţia sau autoritatea publică să comunice informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune materiale şi/sau morale.

Potrivit art.13 din Legea nr. 29/1990: „acţiunile în justiţie prevăzute de prezenta lege vor putea fi formulate şi personal împotriva funcţionarului autorităţii pârâte care a elaborat actul sau care se face vinovat de refuzul rezolvării cererii, dacă se solicită plata unor despăgubiri pentru prejudiciul cauzat pentru întârziere".

Se constată că articolul 13 din legea nr. 29/1990 nu este aplicabil în soluţionarea plângerii formulate în temeiul art.22 din Legea nr. 544/2001, deoarece, în vederea sancţionării persoanei vinovate de refuzul explicit sau tacit al angajatului unei autorităţi sau instituţii publice, persoana care se consideră vătămată are posibilitatea de a formula reclamaţie administrativă în temeiul art.21 din Legea nr. 544/2001. În cazul în care angajatul instituţiei publice este găsit vinovat de săvârşirea unei

abateri disciplinare acesta va fi sancţionat potrivit dispoziţiilor Codului muncii sau dispoziţiilor Legii nr.188/1999 privind statutul funcţionarilor publici.

Dispoziţiile art. 21 din Legea nr. 544/2001 derogă de la dispoziţiile art.13 din Lege, în sensul că angajatul instituţiei sau autorităţii publice nu poate fi chemat direct în judecată prin plângerea prevăzută de art. 22 din Legea nr. 544/2001, faţă de acest angajat fiind luate numai măsuri disciplinare, dacă este cazul.

Chemarea în judecată a conducătorului instituţiei sau autorităţii publice pe calea plângerii prevăzută de art.22 din legea nr. 544/2001 nu este însă posibilă, având în vedere că art.13 din Legea nr.29/1990 se referă numai la funcţionarul autorităţii pârâte, nu şi la conducătorul instituţiei publice. După cum s-a menţionat anterior, nici funcţionarul autorităţii sau instituţiei publice nu poate fi tras la răspundere în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001.

Calitatea procesuală pasivă presupune existenţa unei identităţi între persoana pârâtului şi persoana căreia îi incumbă obligaţia corelativă dreptului dedus judecăţii. Excepţia lipsei calităţii procesuale pasive este o excepţie de fond dirimantă şi absolută care face de prisos cercetarea fondului cauzei.

În cauză, tribunalul constată că pârâtul Băsescu Traian nu are calitate procesuală pasivă, motiv pentru care va respinge acţiunea în temeiul art. 22 alin.2 din Legea nr. 544/2oo1, pentru lipsa calităţii procesuale pasive.

S.Ş v Geoană Mircea şi Năstase Adrian
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: S.Ş

Pârât: Geoană Mircea şi Năstase Adrian

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- motivul pentru care ministeriatul său a propus, iar Guvernul a aprobat, schimbarea denumirii unei subdiviziuni a Ministerului Afacerilor Externe din „Direcţia relaţii cu Republica Moldova" în „Direcţia Moldova";

Răspunsul instituţiei:

- răspuns întârziat al instituţiei

Acţiunea civilă:

Prin cererea formulată la data de 17.04.2003 reclamantul S.Ş a solicitat instanţei obligarea pârâţilor Năstase Adrian, prim-ministru al României şi Geoană Mircea, ministrul afacerilor externe, la comunicarea informaţiilor de interes public solicitate şi la plata de daune morale.

În motivarea cererii reclamantul a arătat că, la data de 25.02.2003, a solicitat pârâtului Geoană Mircea să-i comunice motivul pentru care ministeriatul său a propus, iar Guvernul a

aprobat, schimbarea denumirii unei subdiviziuni a Ministerului Afacerilor Externe din „Direcţia relaţii cu Republica Moldova" în „Direcţia Moldova". A mai arătat că nu a primit un răspuns în termenul prevăzut de lege, astfel că a formulat o reclamaţie administrativă la primul ministru, reclamaţie la care nu a primit răspuns.

În şedinţa publică din 23.05.2003 pârâtul Geoană Mircea a invocat excepţia lipsei calităţii sale procesuale, iar instanţa, din oficiu, a invocat excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a celui de-al doilea pârât.

Sentinţa instanţei:

Analizând cererea reclamantului, în raport cu prevederile Legii nr. 544/2001, instanţa constată că excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâţilor este fondată pentru considerente de mai jos.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 544/2001, asigurarea de către autorităţile şi instituţiile publice a accesului la informaţiile de interes public se face din oficiu sau la cerere, prin intermediul compartimentului pentru relaţii publice sau al persoanei desemnate în acest scop.

Potrivit art. 6 alin. 1 şi 2 din aceeaşi lege, orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice, în condiţiile prezentei legi, informaţiile de interes public, iar autorităţile şi instituţiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informaţiile de interes public solicitate în scris sau verbal.

Din coroborarea textelor de lege citate reiese că obligaţia furnizării informaţiilor de interes public revine autorităţilor sau instituţiilor publice şi se îndeplineşte prin intermediul unui compartiment specializat, organizat în acest scop, iar nu prin conducătorii acestor autorităţi sau instituţii. Această concluzie de desprinde şi din simpla lectură a prevederilor art. 22 art. 2 din lege, conform cărora instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale.

Rezultă că pârâţii, nici ca persoane fizice şi nici în calitate de reprezentanţi ai autorităţilor publice pe care le coordonează, nu pot fi obligaţi la furnizarea informaţiilor de interes public şi nici la plata daunelor morale prevăzute de lege.

Pentru considerentele expuse, instanţa va admite excepţia lipsei calităţii procesuale a pârâţilor şi, în consecinţă, va respinge cererea reclamantului ca fiind formulată împotriva unor persoane lipsite de calitate procesuală pasivă.

N.D şi B.C v Pelican Dumitru şi Agenţia Municipală pentru Ocuparea Forţei de Muncă Bucureşti
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: N.D şi B.C

Pârât: Pelican Dumitru şi Agenţia Municipală pentru Ocuparea Forţei de Muncă Bucureşti (A.M.O.F.M.)

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- precizări cu privire la actele normative ce stau la baza modului de înregistrare a cererilor de acordare a indemnizaţiei de şomaj;
- reclamaţii cu privire la activitatea funcţionarilor din cadrul A.M.O.F.M. care săvârşesc abuzuri în exercitarea funcţiei.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a comunicat răspunsul cu privire la prima informaţie cerută, comunicând solicitanţilor baza legală de înregistrare şi acordare a indemnizaţiei de şomaj;
- pentru cea de-a doua informaţie, instituţia a răspuns că cererea trebuia formulată în baza OG nr. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor.

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea în contencios administrativ introdusă pe rolul acestei instanţe sub nr. 4430/CA/2003 reclamanţii N.D. şi B.C. au chemat în judecată pe pârâţii Pelican Dumitru - director A.M.O.F.M. Bucureşti şi Agenţia Municipală pentru Ocuparea Forţei de Muncă, solicitând instanţei să constate încălcarea de către aceştia a prevederilor Legii nr. 544/2001.

În motivarea acţiunii, reclamanţii au arătat că au solicitat pârâţilor, prin adresa nr. 3810033/10.03.2003, înregistrată la pârâţi sub nr. 4826/2003, informaţii de interes public.

În drept, reclamanţii şi-au întemeiat acţiunea pe dispoziţiile Legii nr. 544/2001.

Pârâta A.M.O.F.M. Bucureşti a formulat întâmpinare în care a solicitat respingerea acţiunii ca neîntemeiată.

La termenul de judecată din data de 23.06.2003, tribunalul a pus în discuţia părţilor excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâtului Pelican Dumitru.

Pârâţii, prin consilier juridic, au solicitat admiterea excepţiei.

Sentinţa instanţei:

În baza art. 137 alin.1 cod procedură civilă, tribunalul a admis excepţia lipsei calităţii procesuale pasive a pârâtului Pelican Dumitru, având în vedere următoarele considerente:

Calitatea procesuală pasivă presupune existenţa unei identităţi între persoana pârâtului şi persoana căreia îi incumbă obligaţia corelativă dreptului dedus judecăţii.

Potrivit art.2 alin.1 lit. a) din Legea nr. 544/2001: *"prin autoritate sau instituţie publică se înţelege orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice şi care îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul României"*. Lit. b) a aceluiaşi articol prevede că*: "prin informaţie de interes public se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau care rezultă din activităţile unei autorităţi sau instituţii publice "*. Art.7 din acelaşi act normativ precizează că: *"autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public "*.

Aşadar pârâtul Pelican Dumitru nu face parte din categoria autorităţilor anterior menţionate care sunt obligate să comunice informaţii de interes public.

Pe fondul cauzei, analizând actele şi lucrările dosarului, în raport de dispoziţiile legale incidente şi de susţinerile părţilor, tribunalul reţine următoarele:

Prin cererea înregistrată sub nr. 4826/2003, reclamanţii au solicitat pârâţilor precizări cu privire la actele normative ce stau la baza modului de înregistrare a cererilor de acordare a indemnizaţiei de şomaj, în speţă fiind vorba de cererea de şomaj a reclamantei B.C. Totodată, reclamanţii au contestat activitatea funcţionarilor din cadrul A.M.O.F.M. Bucureşti, arătând că aceştia săvârşesc abuzuri în exercitarea funcţiei.

Prin adresa nr. 5563/18.03.2003, pârâta A.M.O.F.M. Bucureşti a comunicat reclamantului N.D. baza legală de înregistrare şi acordare a indemnizaţiei de şomaj, îndeplinindu-şi astfel obligaţiile prevăzute de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.

În ceea ce priveşte activitatea funcţionarilor din cadrul A.M.O.F.M. Bucureşti, reclamanţii puteau folosi calea sesizării, reglementată de OG nr. 27/2002, aprobată prin Legea nr. 233/2002.

În consecinţă, având în vedere considerentele de fapt şi de drept ce au fost expuse, tribunalul, în temeiul art. 22 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, va respinge acţiunea reclamanţilor formulată împotriva pârâtei A.M.O.F.M. Bucureşti ca neîntemeiată.

R.S v Administraţia Finanţelor Publice sector 2
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: R.S

Pârât: Administraţia Finanţelor Publice sector 2

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- solicitantul formulează întrebarea *„ce se întâmplă dacă nu am primit nici până acum decizia de impunere pe 2000?"*

Răspunsul instituţiei:

- instituţia nu a răspuns solicitării datorită lipsei de date de identificare a solicitantului (ex. CNP al solicitantului);

- nu a răspuns pe fond nici la reclamaţia administrativă formulată ulterior, întrucât consideră că solicitarea informaţiilor trebuie făcută în baza OG nr.27/2002, şi nu a Legii nr.544/2001 (deci, nu îi acordă cererii statut de „reclamaţie administrativă", astfel cum este aceasta definită în Legea nr. 544/2001).

Acţiunea civilă:

Prin cererea formulată la data de 18.11.2002, reclamantul S.R a solicitat instanţei de contencios administrativ obligarea pârâtei Administraţia Finanţelor Publice sector 2 să-i comunice în scris informaţiile de interes public pe care le-a solicitat, sub sancţiunea unor daune cominatorii de 250.000 lei/zi de întârziere, obligarea pârâtului la plata sumei de 25.000.000 lei reprezentând daune morale, cu cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii reclamantul a arătat că s-a adresat pârâtei în scris pentru a-i transmite ce se întâmplă dacă nu a primit nici până în prezent decizia de impunere pe anul 2000, însă aceasta, deşi a primit cererea la data de 9.10.2002, nu a comunicat informaţiile, încălcând obligaţia prevăzută de art. 7 alin. 1 din Legea nr. 544/2001.

Reclamantul a mai arătat că lipsa răspunsului la solicitarea sa constituie dovada lipsei de respect a autorităţii publice pârâte în relaţia cu un cetăţean plătitor de impozite, această atitudine fiind de natură a-i produce prejudicii de ordin moral.

În cauză, ambele părţi au administrat proba cu înscrisuri, depunând la dosar dovada expedierii cererii, răspunsul pârâtei comunicat prin e-mail la data de 18.11.2002, adresa nr. 393116/26.11.2002, precum şi alte acte.

Sentinţa instanţei:

Analizând actele dosarului instanţa reţine că prin cererea înregistrată la data de 9.10.2002 reclamantul a solicitat pârâtei informaţii cu privire la consecinţele neprimirii în termen a deciziei de impunere pe anul 2000.

La cererea reclamantului pârâta a răspuns prin e-mail la data de 18.11.2002, comunicându-i că în lipsa datelor complete de identificare, respectiv a codului numeric personal, nu poate furniza informaţiile solicitate.

La reclamaţia administrativă formulată de reclamant, pârâta i-a expediat adresa nr. 393116/26.11.2002, în care menţionează că i-a răspuns la cererea iniţială şi că nu poate considera cea de-a doua cerere ca fiind reclamaţie administrativă deoarece informaţiile despre decizia de impunere nu au caracter public, înscriindu-se în prevederile O.G. nr. 27/2002 privind soluţionarea petiţiilor formulate în nume propriu.

Cele două adrese emise de pârâtă echivalează cu refuzul nejustificat de comunicare a unei informaţii de interes public. Această concluzie se impune datorită faptului că informaţia solicitată de reclamant priveşte în mod direct una din componentele principale ale activităţii pârâtei, aceea de colectare a impozitelor.

Caracterul public al informaţiei solicitate rezultă şi din faptul că numărul contribuabililor este extrem de mare, iar întârzierea în remiterea deciziei de impunere nu este un fenomen singular.

Împrejurarea că cererea reclamantului a fost formulată într-o exprimare aparent personală nu poate schimba caracterul public al informaţiei solicitate pentru argumentele expuse mai sus. În mod

normal pârâta trebuia să treacă peste aparenţa informală a cererii formulate de reclamant şi să dea curs solicitării acestuia în concordanţă cu prevederile Legii nr. 544/2001.

Solicitarea pârâtei privind codul numeric personal al reclamantului este exagerată şi contravine prevederilor art. 6 din Legea nr. 544/2001, care nu instituie o astfel de obligaţie pentru solicitantul unei informaţii.

Argumentul pârâtei în sensul că cererea reclamantului constituie în realitate o petiţie nu poate fi reţinut deoarece o petiţie are un obiect concret, în cazul de faţă eliberarea deciziei de impunere, iar reclamantul nu a solicitat acest lucru.

Pentru considerentele expuse mai sus, instanţa va admite primul capăt de cerere astfel cum a fost formulat şi va obliga pârâta să comunice reclamantului informaţiile solicitate prin cererea înregistrată la data de 9.10.2002 sub sancţiunea daunelor cominatorii în cuantum de 250.000 lei/zi de întârziere.

Referitor la daunele morale pretinse instanţa apreciază ca obstinaţia cu care pârâta a refuzat să răspundă la cererea reclamantului, impunând acestuia îndeplinirea unor condiţii nespecificate în lege, constituie dovada unui vădit dezinteres în soluţionarea unei cereri legale formulate de un contribuabil unei autorităţi publice aflate în slujba sa, împrejurare de natură a provoca acestuia prejudicii morale.

Prin urmare, va admite cererea de despăgubiri şi va obliga pârâta să plătească reclamantului daune morale pe care le apreciază la suma de 10.000.000 lei.

În baza art. 274 Cod procedură civilă, va obliga pârâta la 2.500.000 lei cheltuieli de judecată către reclamant, reprezentând onorariu de avocat.

C.C v primarul comunei Potlogi
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: C.C

Pârât: primarul comunei Potlogi, jud. Dâmboviţa

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

În temeiul art.13 din Legea nr. 544/2001, C.C solicită să i se comunice informaţii privind anumite aspecte în litigiu cu Primăria comunei Potlogi, de interes personal, dar şi de interes public.

Răspunsul instituţiei:

- refuz tacit de transmitere a informaţiilor solicitate

Acţiunea civilă:

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că prin sentinţa civilă nr.1281/2002 a judecătoriei Răcari s-a stabilit în mod greşit că „revendicarea personală a 1000 mp teren arabil în intravilanul comunei Potlogi nu are temei legal, terenul nefiind preluat de C.A.P.”, fără a se preciza, însă, un act oficial care justifică o astfel de susţinere, act pe care nici solicitantul nu-l nici cunoştea personal.

Considerând că numai din Primăria Potlogi putea fi adus la cunoştinţa judecătoriei Răcari un astfel de aspect, conform înscrisurilor vechi din arhiva primăriei, C.C a solicitat să i se aducă la cunoştinţă ce act oficial al C.A.P. – Potlogi justifică susţinerea sentinţei civile mai sus menţionată.

C.C arată, de asemenea, că, în baza Legii nr. 544/2001, solicită primăriei informaţii privind actele C.A.P. necesare îndreptării unei erori strecurate în sentinţa pronunţată de judecătoria Răcari.

Sentinţa instanţei:

Analizând probele administrate în cauză, instanţa reţine că reclamantul a solicitat pârâtului informaţii în legătură cu situaţia juridică a unui teren situat în comuna Potlogi.

Cererea reclamantului este determinată de un litigiu în legătură cu aplicarea Legii nr.18/1991 purtat între părţi. Astfel, cererea lui CC nu se încadrează în prevederile Legii nr. 544/2001, ci tinde la constituirea de probe în cadrul procesului civil aflat pe rolul judecătoriei Răcari.

În această situaţie, cererea reclamantului nu poate fi primită, aceasta având posibilitatea de a-şi formula probe în cadrul procesului civil în faţa instanţei respective.

Instanţa va respinge acţiunea ca neîntemeiată.

C.A şi S.G v Direcţia Regională de Drumuri şi Poduri
Tribunalul Timiş

Reclamant: C.A şi S.G

Pârât: Direcţia Regională de Drumuri şi Poduri

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- dacă funcţia de şef agenţie din cadrul D.R.D.P. Timişoara este funcţie publică şi să comunice un extras din fişa postului numitului M.Z.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia a răspuns solicitării formulate;

Acţiunea civilă:

Prin cererea înregistrată la această instanţă sub nr. 5352CA/2003 petenţii au chemat în judecată pârâta Direcţia Regională de Drumuri şi Poduri, solicitând obligarea acesteia să comunice dacă funcţia de şef agenţie din cadrul D.R.D.P.Timişoara este funcţie publică şi să comunice un extras din fişa postului numitului M.Z.

În motivare, petenţii arată că au nevoie de aceste informaţii, întrucât M.Z le este asociat la o societate comercială, iar hotărârile pe care urmează să le ia în legătură cu administrarea şi conducerea societăţii depind de cunoaşterea acestei situaţii.

Pârâta a formulat întâmpinare arătând că reclamanţii au solicitat să li se confirme sau infirme faptul că numitul M.Z. îndeplineşte funcţia de şef agenţie din cadrul B.R.D.P. Timişoara şi dacă această persoană este funcţionar public sau îndeplineşte o funcţie publică, iar, prin adresa

nr.100/142/23.04.2003, li s-a comunicat acestora că M.Z. îndeplineşte funcţia de şef agenţie, dar nu are calitatea de funcţionar public.

Sentinţa instanţei:

Analizând cererea petenţilor prin prisma motivelor invocate, văzând înscrisurile depuse la dosar şi dispoziţiile legale incidente, instanţa o apreciază ca fiind întemeiată pentru următoarele considerente:

Potrivit Legii nr. 544/2001, orice persoană are accesul liber şi neîngrădit la orice informaţii de interes public.

În acest sens petenţii au solicitat de la pârâtă să li se comunice ce funcţie deţine ei o persoană, dacă aceasta este o funcţie publică, dacă este funcţionar public, şi ce anume prerogative îi conferă respectiva funcţie.

Răspunsul pârâtei care arată că persoana respectivă nu are calitatea de funcţionar public, îndeplinind funcţia de şef de agenţie, nu este complet, în concordanţă cu cele solicitate de către petenţi prin adresa lor, câtă vreme articolul unic din Legea nr. 327/2002 privind aprobarea O.U.G. 82/2000 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 188/1999, arată că prin „funcţie publică" se înţelege şi funcţia publică de execuţie sau conducere a cărei denumire nu figurează în Anexa la lege, dar în al cărei conţinut se regăsesc elementele definitorii unei funcţii publice, în sensul legii, şi care poate fi asimilată categoriilor de funcţii publice prevăzută în anexa la lege.

Aşadar, în temeiul art. 21 din Legea nr. 544/2001 coroborât cu art.1 şi 5 din Legea nr. 29/1990, instanţa apreciază cererea petenţilor ca fiind întemeiată, astfel că o va admite.

Obligă pârâta să comunice petenţilor dacă funcţia de şef agenţie din cadrul său poate fi asimilată unei funcţii publice, şi să le comunice un extras din fişa postului angajatului său M.Z privind atribuţiile pe care acesta le are.

G.V. şi G.C. v Ministerul de Interne al României
Tribunalul Braşov

Reclamant: G.V. şi G.C

Pârât: Ministerul de Interne al României

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

Dacă există o normă juridică în vigoare (înţelegere internaţională, acord, lege, ordonanţă, hotărâre a Guvernului sau altfel numită) în sensul art. 6 al Ordonanţei de urgenţă nr.194/2002 privind regimul străinilor în România, care să legifereze intrarea şi rămânerea în România a apatrizilor de origine română expulzaţi din Germania contrar prevederilor art.1 alin (2) al Convenţiei bilaterale de readmisie a persoanelor apatride, semnată la 9.06.1998 la Bonn, în condiţiile în care aceste persoane expulzate forţat NU solicită viza de intrare în România, nu solicită permis de şedere în România şi nu sunt în posesia unor documente care justifică scopul şi condiţiile şederii lor în România; se are în vedere şi faptul că documentul de călătorie unică "Laissez-Passer" cu care sunt expulzate aceste persoane cu avizul autorităţilor române, pe care nu este aplicată viza de intrare în România, expiră la aterizarea la Aeroportul Otopeni.

Dacă există o normă juridică în vigoare, care să anuleze obligaţia contractuală a statului german de repreluare a acestor persoane (devenite legal apatride înainte de 1999), aşa cum rezultă această obligaţie a statului german asumată faţă de România din art.2 alin (5) al Convenţiei bilaterale de readmisie semnată la 24.09.1992 (ratificată în Bundestag şi publicată în Monitorul Oficial Federal), completată prin Convenţia semnată la 09.06.1998 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 869/1998.

Dacă există normele juridice referitoare la punctele 1 şi 2, să se comunice reclamanţilor în care Monitor Oficial al României sunt publicate, iar dacă sunt publicate, să le fie transmis un exemplar din acestea, în condiţiile prevăzute de Legea nr.544 mai sus menţionată.

Solicită de asemenea obligarea la plata de daune morale în valoare de 100 milioane lei.

Răspunsul instituţiei:

instituţia nu a formulat răspuns în termenul prevăzut de lege;

Acţiunea civilă:

În motivarea acţiunii reclamanţii arată că prin scrisoarea recomandată A.R. nr.1542/11.02.2002 au solicitat Ministerului de Interne furnizarea informaţiilor din peţitele acţiunii, ca fiind informaţii de interes public, în conformitate cu Legea nr. 544/2001, privind liberul acces la informaţiile de interes public însă nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de art.7 din Legea 544/2001.

Sentinţa instanţei:

Reclamantul G.C., apatrid cu domiciliul în Germania a fost expulzat din această ţară în România, împotriva voinţei lui.

Pentru reglementarea situaţiei juridice s-a adresat Curţii Europene a Drepturilor Omului.

Totodată, la recomandarea Ministerului Afacerilor Externe, s-a adresat Ministerului de Interne cu scrisoarea recomandată A.R. nr. 1542/11.02.2003 solicitând unele informaţii de interes public deferitoare la norme juridice în legătură cu apatrizii expulzaţi din Germania în România şi la obligaţia statului german de repreluare a persoanelor devenite legal apatride înainte de 1999.

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001, informaţiile solicitate de reclamanţi sunt de interes public.

Potrivit art.3 din Legea nr. 544/2001 autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia de a asigura accesul la informaţiile publice, din oficiu sau la cerere.

Obligaţia de a răspunde în scris la solicitarea informaţiilor de interes public, refuzul comunicării informaţiilor solicitate, precum şi termenele procedurale sunt reglementate în art. 7 din Legea nr. 544/2001.

Instanţa constată că pârâtul nu a răspuns reclamanţilor în termenul maxim de 30 de zile prevăzut de articolul sus-menţionat şi nici nu a comunicat acestora în scris refuzul comunicării informaţiilor solicitate în termen de 5 zile de la primirea petiţiei, astfel că aceştia au fost îndreptăţiţi să se adreseze instanţei de judecată, potrivit art. 22 alin (1) din lege.

Deşi pârâta a depus întâmpinare, aceasta nu poate fi avută în vedere întrucât se referă la problema de fapt a apatridului G.C. şi nu la chestiunea de drept privind obligaţiile ce îi reveneau în baza legii.

În consecinţă instanţa constată că primul capăt de cerere din acţiunea reclamanţilor este fondat şi, în baza art. 22 alin(2) din Legea nr. 544/2001, îl admite.

Cât priveşte cel de al doilea capăt de cerere privitor la daunele morale instanţa reţine că cererea de daune morale, în măsura în care nu poate fi dovedită trebuie să fie cel puţin argumentată. Cum nici una din cele două condiţii de admisibilitate a daunelor morale nu este îndeplinită, instanţa respinge acest capăt de cerere.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Braşov):

Instanţa de recurs constată că prin sentinţa civilă nr.2936/C/2003 Tribunalul Braşov a admis în parte acţiunea formulată de reclamanţii G.V. şi G.C. şi a obligat pârâtul Ministerul de Interne al României ca în baza art.7 alin.(1) din Legea nr. 544/2001 să comunice de îndată informaţiile de interes public solicitate în scris cu scrisoarea recomandată nr. 1542/11.02.2003 şi a respins capătul de cerere privind daunele morale solicitate în cuantum de 100.000.000 lei.

În cuprinsul hotărârii se arată că pârâta avea obligaţia legală de a răspunde în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în maxim 30 de zile de ia primirea cererii, astfel încât acţiunea este întemeiată conform art.22 din Legea nr. 544/2001. Daunele morale au fost respinse întrucât nu au fost dovedite şi nici argumentate.

Împotriva sentinţei au declarat recurs reclamanţii invocând art. 22 din Legea nr. 544/2001 pentru modificarea hotărârii în sensul acordării daunelor morale de 100.000.000 lei.

În dezvoltarea motivului de recurs se arată că daunele morale se justifică în condiţiile în care informaţiile erau necesare în dosarul întocmit pentru CEDO. Lipsa informaţiilor solicitate a dus la îngreunarea bunei derulări a procedurilor şi apărărilor reclamantului în faţa Curţii Europeane.

Absenţa răspunsului în termenul stabilit echivalează cu lezarea drepturilor prevăzute de Legea 544/2001, astfel încât daunele morale se justifică.

Intimata pârâtă a depus întâmpinare solicitând respingerea recursului având în vedere că prin adresa nr.711.080/A/5.08.2003 relaţiile solicitate au fost expediate recurenţilor.

Analizând hotărârea recurată în raport cu actele dosarului, în baza art.304 Cod procedură civilă, se constată următoarele:

Conform art. 22 alin.2 din Legea nr. 544/2001 instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale. Astfel, deşi legea reglementează posibilitatea acordării daunelor morale, totuşi nu prevede prin ce măsuri sau mijloace se poate realiza, ceea ce denotă că repararea prejudiciului moral se poate realiza şi prin mijloace pecuniare.

Instanţa de fond a respins daunele morale solicitate de recurenţi apreciind că acestea nu au fost dovedite şi nici argumentate.

În speţă, prin nota depusă la 21.05.2003 recurenţii reclamanţi au invocat faptul că au fost prejudiciaţi şi că se consideră vătămaţi în drepturile lor prin necomunicarea relaţiilor solicitate şi care erau necesare la întocmirea documentelor cerute de CEDO. Prin urmare, instanţa de fond a

reţinut greşit lipsa argumentării daunelor morale sub acest aspect criticile recurenţilor fiind întemeiate.

Aprecierea prejudiciului moral se realizează în funcţie de persoana vătămată cât şi de criteriile nepatrimoniale, proprii naturii prejudiciului, cum ar fi importanţa prejudiciului moral sub aspectul importanţei valorii morale lezate pentru persoana vătămată, durata menţinerii consecinţelor vătămării, gravitatea prejudiciului moral dar şi de criteriul echităţii.

În speţă, cererea pentru solicitarea informaţiilor de la autoritatea pârâtă, a fost formulată de G.V. mandatara lui G.C. în numele acestuia şi nu în nume propriu. Astfel, şi daunele morale au fost argumentate sub aspectul lezării intereselor numitului G.C. în acţiunea promovată de acesta la CEDO în legătură cu rezolvarea situaţiei sale legate de scoaterea de pe lista apatrizilor.

Prin urmare, problema existenţei unui prejudiciu moral legat de nefurnizarea în termen a informaţiilor solicitate se poate pune doar în privinţa recurentului G.C. care de altfel a şi solicitat relaţiile prin mandatar.

La determinarea cuantumului indemnizaţiei de reparare a daunelor morale se va avea în vedere faptul că recurentului i s-a încălcat dreptul la informare prin necomunicarea informaţiilor în termenul legal prevăzut de art.7 din Legea nr. 544/2001, că aceste informaţii le-a considerat necesare pentru a fi expediate în baza adresei primite la 14.04.2003 din partea Curţii Europene a Drepturilor Omului, adresă ce indică obligativitatea trimiterii documentelor complementare în cel mai scurt timp posibil. Cum comunicarea informaţiilor s-a realizat la 14.08.2003, la determinarea prejudiciului cauzat recurentului G.C. se va avea în vedere şi această perioadă, respectiv durata menţinerii consecinţelor vătămării, din aprilie până în august 2003.

Raportat la aceste considerente, în temeiul art.304 Cod procedură civilă şi art.22 alin.2 din Legea nr. 544/2001 urmează a admite recursul reclamantului G.C în sensul acordării sumei de 4.000.000 lei ca daune morale, respingând restul pretenţiilor de până la 100 milioane lei, acestea fiind exagerate în raport de gravitatea prejudiciului moral cauzat.

În ceea ce priveşte recurenta G.V, se constată aşa cum s-a arătat mai sus că aceasta nu a justificat daunele morale prin prisma vătămării sale personale (vătămare ce nu există în condiţiile în care nu a solicitat în nume propriu informaţiile publice), ceea ce denotă inexistenta prejudiciului şi implicit netemeinicia pretenţiilor sale, recursul său urmând a fi respins ca atare în baza art.304 Cod procedură civilă şi art.22 alin.2 din Legea nr. 544/2001.

Admite în parte recursul declarat de reclamantul G.C. prin mandatar împotriva sentinţei civile nr.2936/C/2.07.2003 a Tribunalului Braşov pe care o modifică în parte în sensul că:

- obligă pârâtul Ministerul de Interne să plătească reclamantului suma de 4.000.000 lei daune morale
- menţine restul dispoziţiilor sentinţei
- respinge recursul declarat de reclamanta G.V. împotriva aceleiaşi sentinţe.

E.G. v Spitalul „Sf. Spiridon" Brăila
Tribunalul Brăila

Reclamant: E.G.

Pârât: Spitalul „Sf. Spiridon" Brăila

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

solicită eliberarea unor acte medicale referitoare la mama sa

Răspunsul instituţiei:

instituţia a formulat un răspuns prin care refuză eliberarea actelor solicitate.

Acţiunea civilă:

Prin cererea înregistrată la această instanţă, reclamantul E.G. a solicitat în contradictoriu cu Spitalul „Sf. Spiridon" Brăila, pronunţarea unei hotărâri judecătoreşti prin care acesta să fie obligat la furnizarea informaţiilor solicitate, în baza Legii nr. 544/2001.

În motivarea acţiunii, reclamantul arată că, în cursul lunii noiembrie 2002, a solicitat spitalului eliberarea unor acte medicale referitoare la mama sa.

Deoarece nu a fost mulţumit de răspunsul primit, a formulat prezenta acţiune.

Sentinţa civilă:

Potrivit prevederilor art.5 din Legea nr. 544/2001 orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice, în condiţiile acestei legi, informaţii de interes public.

Legea nr. 544/2001 defineşte în art.2 ce se înţelege prin autoritate sau instituţie publică, iar, în art.5, enumeră care sunt informaţiile de interes public.

Având în vedere aceste dispoziţii legale, instanţa constată că Spitalul „Sf. Spiridon" Brăila nu este o autoritate sau instituţie publică în sensul acestei legi, informaţiile solicitate neavând caracter public.

Aşa fiind, instanţa urmează să respingă cererea ca nefondată.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Brăila):

Respinge ca nefondat recursul reclamantului E.G.

Prima instanţă a reţinut corect că intimatul pârât nu este o instituţie publică şi că informaţiile solicitate nu au caracter public.

Simpla nemulţumire a recurentului faţă de hotărârea criticată, fără indicarea vreunui motiv de recurs din cele zece prevăzute de art. 304 Cod procedură civilă, nu este suficientă pentru modificarea sau casarea acesteia.

S.C „A" Săuleşti S.R.L v Secretariatul General al Guvernului
Curtea de Apel Craiova

Reclamant: S.C. „A" Săuleşti S.R.L.
Pârât: Secretariatul General al Guvernului

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

solicită alimentarea societăţii cu energie electrică şi gaze naturale

Răspunsul instituţiei:

instituţia nu a formulat răspuns, întrucât a considerat că Legea nr. 544/2001 nu instituia o obligaţie legală în acest sens.
Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată la Tribunalul Gorj, reclamanta a chemat în judecată pe pârâtul Secretariatul General al Guvernului, pentru ca, prin hotărârea ce se va pronunţa să dispună obligarea numiţilor P şi G, la alimentarea cu energie electrică şi gaze naturale a societăţii, deoarece aceasta urmează să angajeze 100 de persoane din zona minieră.

Reclamanta şi-a întemeiat cererea pe prevederile Legii nr. 544/2001.

Ulterior a arătat că pârâtul are obligaţia legală de a obliga monopolurile „Petrol" Târgu Jiu şi Electrica să-i furnizeze gaze naturale şi energie electrică.

Sentinţa civilă (Tribunalul Gorj):

Prin sentinţa nr. 204/2003, Tribunalul Gorj a respins acţiunea reclamantei ca inadmisibilă. A reţinut la pronunţarea sentinţei că cererile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 544/2001 privind informaţiile publice.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Craiova):

Împotriva acestei sentinţe, a declarat recurs reclamantul, arătând că sentinţa este nelegală şi netemeinică, încălcându-se prevederile art. 2 şi 5 din legea nr. 544/2001.

În baza art. 129 Cod procedură civilă, judecătorul este obligat să dea îndrumări cu privire la drepturile şi obligaţiile ce le revin părţilor în proces, iar, cu privire la situaţia de fapt şi motivarea în drept pe care părţile le invocă în susţinerea pretenţiilor lor, judecătorul este în drept să le ceară acestora să prezinte explicaţii oral sau în scris, precum şi să pună în dezbaterea lor orice împrejurări de fapt ori de drept, chiar dacă nu sunt menţionate în cerere sau în întâmpinare.

În baza acestui text, judecătorul era obligat să fixeze obiectul cauzei, indiferent de motivarea în drept dată de parte, şi, pentru aceasta, trebuia să solicite, oral sau în scris, explicaţii clare cu privire la obiectul judecăţii.

Întrucât nu s-a fixat obiectul judecăţii, urmează ca, în baza art. 312 Cod procedură civilă, recursul să fie admis, să se caseze hotărârea primei instanţe, cu trimitere pentru rejudecare la aceeaşi instanţă.

În rejudecare, instanţa de fond va pune în vedere reclamantului să-şi precizeze expres obiectul acţiunii pentru a se putea stabili cadrul procesual al judecării acesteia.

H.I şi M.C. v Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie
Curtea de Apel Constanţa

Reclamant: H.I şi M.C

Pârât: Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

- modalitatea de soluţionare a memoriului pentru recurs în anulare înregistrat la cabinetul Ministrului de Justiţie sub nr. 1400/22.06.1998 vizând decizia penală nr. 1604 din 10 iunie 1998 a Curţii Supreme.

Răspunsul instituţiei:

- instituţia nu a formulat răspuns

Acţiunea civilă:

Prin acţiunea înregistrată sub nr. 328/CA/2002 la Tribunalul Constanţa, reclamanţii H.I. şi M. C. au chemat în judecată Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie pentru ca, prin hotărârea ce se va pronunţa, să fie obligat să comunice modalitatea de soluţionare a memoriului pentru recurs în anulare înregistrat la cabinetul Ministrului de Justiţie sub nr. 1400/22.06.1998 vizând decizia penală nr. 1604 din 10 iunie 1998 a Curţii Supreme.

Decizia instanţei (Tribunalul Constanţa):

Prin sentinţa civilă nr. 328/CA/2002 Tribunalul Constanţa a respins excepţia tardivităţii formulării cererii invocată de pârât şi a admis acţiunea reclamanţilor, în sensul obligării pârâtului să comunice modalitatea de soluţionare a memoriului pentru recurs în anulare.

Pentru a pronunţa această hotărâre, instanţa de fond a reţinut că reclamanţii s-au adresat pârâtului cu cerere privind comunicarea modului de soluţionare a memoriului pentru recurs în anulare, vizând decizia penală nr. 1604/10 iunie 1998 a Curţii Supreme de Justiţie – secţia penală – la data de 21 iunie 2002.

Întrucât nu au primit nici un răspuns, reclamanţii s-au adresat cu reclamaţie administrativă conducătorului instituţiei pârâte la data de 25 septembrie 2002.

Întrucât dispoziţiile Legii nr. 544/2001 nu acoperă situaţia în care solicitantul nu primeşte nici un răspuns la reclamaţia administrativă, instanţa de fond a reţinut că sunt incidente dispoziţiile art. 5 alin. 4 din Legea nr. 29/1990.

Cum reclamanţii au dreptul să ştie care este stadiul soluţionării memoriului depus, informaţiile solicitate făcând parte din categoria informaţiilor de interes public, instanţa de fond a apreciat cererea întemeiată.

Sentinţa instanţei de recurs (Curtea de Apel Constanţa):

Împotriva acestei hotărâri a declarat recurs în termen Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, susţinând următoarele:

- instanţa de fond a reţinut greşit calitatea procesuală activă a reclamantului H.I, cât timp nu poate fi considerat „solicitant", în sensul art. 36 din H.G. nr. 123/2002, acesta solicitând informaţiile în calitate de apărător ales al lui M.C. şi în nume propriu;
- cererea de chemare în judecată este nulă, nefiind semnată de reclamantul M.C.;
- instanţa nu a dat dovadă de rol activ în administrarea tuturor probelor necesare în pronunţarea unei soluţii juste, cât timp reclamanţii nu au prezentat răspunsul primit din partea Ministerului Public.

Avocat H.I. depune la dosar adresa nr. 42787/5249/2002 a Ministerului Public - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, Secţia Judiciară Penală, din care rezultă faptul că dosarul la care s-a referit nu poate fi examinat sub aspectul recursului în anulare, dat fiind faptul că acesta se află ataşat la cererea de revizuire aflată pe rolul Curţii de Apel Galaţi. Această împrejurare însă nu constituie un motiv de amânare al soluţionării memoriului pentru recursul în anulare. Apreciază că instanţa de fond a sancţionat corect aceasta şi a obligat Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie să comunice modalitatea de soluţionare a memoriului pentru recurs în anulare.

Procurorul susţine motivele de recurs aşa cum au fost formulate, cu referire la:

1. Excepţia lipsei calităţii procesuale active a reclamantului H.I, având în vedere că acesta nu poate fi considerat „solicitant" în sensul art. 36 din H.G. nr. 123/2000 pentru aprobarea Normelor Metodologice pentru aplicarea Legii 544/2001.
2. Excepţia nulităţii cererii de chemare în judecată conform art. 133 Cod procedură civilă, întrucât aceasta nu este semnată şi de reclamantul M.C., lipsa nefiind acoperită în tot cursul judecăţii, iar reclamantul H.I. neputând sta în judecată în nume propriu, ci în calitate de apărător ales al reclamantului M.C.
3. Pe fond, hotărârea a fost dată cu încălcarea dispoziţiilor art. 21-22 din Legea 544/2001 şi a art. 129 Cod procedură civilă, instanţa nu a dat dovadă de rol activ în administrarea tuturor probelor necesare. Prin adresa nr. 41787/5249/2002 a Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie – secţia penală – se arată că dosarele nu au putut fi examinate sub aspectul recursului în anulare întrucât sunt ataşate la cererea de revizuire aflată pe rolul Curţii de Apel Galaţi, această adresă echivalând cu un răspuns în sensul art. 7 din Legea nr. 544/2001.

Procurorul arată că hotărârea fondului este dată cu încălcarea dispoziţiilor legale, temei de casare art. 364 pct. 9 Cod procedură civilă, astfel încât solicită admiterea recursului, casarea sentinţei recurate şi rejudecând cauza, respingerea acţiunii formulate de reclamant.

Avocat H.I. învederează instanţei că a formulat cererea atât în nume propriu cât şi în calitate de mandatar al clientului pe care îl reprezintă, conform contractului de asistenţă juridică pe care l-a depus la dosar, solicitând a se comunica modalitatea de soluţionare a cererii adresate Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie. Cu privire la calitatea procesuală, consideră că este persoană îndreptăţită să solicite să i se comunice modul de soluţionare a unei lucrări, având în vedere relaţiile ce derivă din contractul de asistenţă juridică şu prevederile Legii nr. 51/1991. Pe fondul cauzei, solicită a se constata că Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie nu a înţeles să răspundă unei cereri în condiţiile în care are această obligaţie şi să comunice răspuns la memoriul adresat în urmă cu patru ani de zile, apreciind că există posibilitatea Parchetului de a investiga un astfel de memoriu. Apreciază sentinţa instanţei de fond ca fiind legală şi temeinică, astfel încât solicită respingerea recursului şi obligarea la plata cheltuielilor de judecată.

Recursul este fondat pentru următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 7 pct. 1 din Legea nr. 544/2001, autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la data înregistrării solicitării.

În condiţiile în care recurentul nu contestă caracterul de interes public al informaţiei solicitate de către reclamantul H.I., acesta are calitate procesuală activă.

În ceea ce priveşte acţiunea reclamantului M.C., aceasta a fost semnată de apărătorul ales conform mandatului acordat, nefiind incidente dispoziţiile art. 133 Cod procedură civilă.

Referitor la fondul cererii, Curtea reţine că în cursul procesului, la instanţa de fond, la termenul din 20 decembrie 2002, reclamanţii au prezentat instanţei răspunsul primit de la pârât, fără însă a-l depune la dosar.

În faţa instanţei de recurs a fost depus acest înscris ce poartă nr. 41787/5249/2002, prin care s-a adus la cunoştinţa reclamanţilor, ca urmare a memoriilor depuse la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie privind pe inculpatul M.C., că dosarul nu poate fi examinat sub aspectul recursului în anulare cât timp dosarul se află ataşat cererii de revizuire aflată pe rolul Curţii de Apel Galaţi, în vederea judecării apelului declarat în cauză.

Faţă de obiectul acţiunii, pârâtul a răspuns reclamanţilor că memoriul formulat pentru promovarea unui recurs în anulare nu a putut fi analizat sub aspectul temeiniciei acestuia din lipsa dosarului de fond, motiv pentru care, în temeiul art. 312 Cod de procedură civilă, se va admite recursul declarat cu consecinţa modificării în tot a hotărârii atacate, în sensul respingerii acţiunii ca rămasă fără obiect.

APADOR - CH v Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie
Tribunalul Bucureşti

Reclamant: APADOR - CH

Pârât: Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie

Informaţia de interes public solicitată prin cererea administrativă:

1. Câte autorizaţii de efectuare a unor acte în scopul culegerii de informaţii (interceptarea comunicaţiilor; căutarea unor informaţii, documente sau înscrisuri pentru a căror obţinere este necesar accesul într-un loc, la un obiect sau deschiderea unui obiect; ridicarea şi repunerea la loc a unui obiect sau document, examinarea lui, extragerea informaţiilor pe care acestea le conţin, cât şi înregistrarea, copierea sau obţinerea de extrase prin orice procedee; instalarea de obiecte, întreţinerea şi ridicarea acestora din locurile în care au fost depuse) şi câte autorizaţii de înregistrări ale convorbirilor şi/sau imagini au fost solicitate parchetului pe baza Legii nr. 51/1991 privind siguranţa naţionala a României, a Legii nr. 14/1992 privind organizarea şi funcţionarea SRI sau a Codului de procedură penală, în perioada 1990-2002, (defalcate pe fiecare an şi categorie de autorizaţii).
2. Câte dintre acestea au fost aprobate şi câte au fost ulterior prelungite, în perioada 1990-2002 (defalcate pe fiecare an şi categorie de autorizaţii).
3. Care a fost cea mai mare durată a unei astfel de supravegheri autorizate (autorizarea iniţială precum şi toate prelungirile ei).
4. Câte dintre persoanele a căror supraveghere a fost autorizată de Parchet au fost trimise în judecată şi câte au fost condamnate, în perioada 1990-2002 (defalcat pe fiecare an şi categorie de autorizaţii).
Câte persoane a căror supraveghere a fost autorizată au fost înştiinţate ulterior de parchet că au fost supravegheate, în perioada 1990-2002, defalcat pe fiecare an şi categorie de autorizaţii.
5. Câte dintre persoanele a căror supraveghere a fost autorizată de parchet au făcut plângere împotriva actului de autorizare sau a activităţilor care fac obiectul acestuia şi câte plângeri au fost admise, în perioada 1990-2002 (defalcat pe fiecare an şi categorie de autorizaţii).

Reclamaţia administrativă:

”Prin scrisoarea nr.303/26 august 2002 am solicitat doar informaţii cu caracter **general,** sub forma **numerică,** fără nominalizări ori alte amănunte şi numai cu privire la anumite categorii de persoane (ziarişti, membri ai conducerilor partidelor politice ori ai asociaţiilor civice).

Nu am cerut informaţii cu privire la numele sau domiciliile persoanelor, faptele reţinute în sarcina acestora sau alte elemente concrete privind persoanele faţă de care aţi autorizat acele măsuri. Nu am solicitat date concrete privind conţinutul concret al autorizaţiilor sau al vreunui act legat de acestea.

Datele generale, sub formă numerică pe care le-am cerut privesc şi rezultă din activitatea dvs. ca instituţie publică, constituind informaţii de interes public.

În scrisoarea dv. de răspuns nu aţi arătat care sunt exact (prin indicarea numărului şi a datei, precum şi a articolelor) ordinele procurorului general prin care se clasifică drept informaţii secrete de stat datele cu caracter general pe care le-am solicitat. Prin aceasta, afirmaţiile dvs. se sustrag oricărui control, aceste ordine nefiind publice.

Dorim să precizăm că punerea sub supraveghere a unor ziarişti sau a unor membri ai conducerilor partidelor politice ori ai asociaţiilor civice, cu o anumită frecvenţă şi durată, în condiţiile în care nu s-a putut proba că aceştia au săvârşit fapte împotriva siguranţei naţionale sau oricare fapte de natură penală, reprezintă indicii temeinice ale derulării unei activităţi de poliţie politică, contrară legii. Or, art.13 din Legea nr. 544/2001 prevede că «*informaţiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituţie publică nu pot fi incluse în categoria informaţiilor clasificate şi constituie informaţii de interes public*». Refuzul dvs. priveşte tocmai informaţii care ascund încălcarea legii şi, prin aceasta, este contrar art.13 din Legea nr. 544/2001.

Pe de altă parte, prin scrisoarea noastră cu nr. 303/26 august 2002 v-am solicitat acelaşi gen de informaţii, cu un caracter la fel de general, şi cu privire la autorizaţiile emise de dv. în temeiul codului de procedură penală, temei distinct de cel din legea siguranţei naţionale. Cu privire la refuzul comunicării acestor informaţii nu aţi oferit nici un fel de explicaţie.

Pe lângă încălcările de fond ale legii, expuse mai sus, menţionăm că a fost comisă şi o încălcare de formă: soluţionarea cererii noastre, chiar prin respingere, a fost făcuta tardiv, cu încălcarea legii şi sub acest aspect. Astfel, cererea a fost primita de dvs. la data de 28 august 2002, iar refuzul a fost comunicat prin adresa nr. 2342/C/2002 din 9 septembrie 2002, deci după 12 zile de primire, deşi termenul maxim era de 5 zile de la primirea cererii (art.7 alin.2 din Legea nr. 544/2001).

Răspunsul instituţiei (la solicitarea iniţială):

Potrivit dispoziţiilor în vigoare, cuprinse în ordinele procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, actele referitoare la autorizările prevăzute în art. 13 din Legea nr. 51/1991 privind siguranţa naţională a României constituie informaţii, date şi documente strict secrete de stat sau, după caz, secrete de stat, iar conform art.18 din Hotărârea Guvernului nr. 85/2002 pentru aprobarea Standardelor naţionale de protecţie a informaţiilor clasificate în România, până la data stabilirii noilor niveluri de secretizare (secretizarea se poate realiza într-un termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a acestei hotărâri), informaţiile secrete de stat îşi păstrează nivelul şi termenul de secretizare.

Art.12 lit. a) din Legea nr. 544/2001 exceptează de la accesul liber al cetăţenilor „informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, dacă fac parte din domeniul informaţiilor clasificate, potrivit legii".

Întrucât, aşa după cum rezultă din cele prezentate mai sus, datele referitoare la autorizările prevăzute de art.13 din Legea nr. 51/1991 fac parte, în prezent, din categoria informaţiilor clasificate, acestea sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor şi, în consecinţă, nu pot fi comunicate.

Răspunsul instituţiei (la reclamaţia administrativă):

”În urma reclamaţiei dumneavoastră nr.305 din data de 24 septembrie 2002, conform. Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, după răspunsul negativ primit la cererea nr.303 din data de 26 august 2002, prin care, conform legii sus-menţionate, solicitaţi respectivele informaţii, vă aduc la cunoştinţă că decizia de a nu primi documentele solicitate se încadrează în prevederile legii, fiind vorba despre informaţii exceptate de la accesul liber al cetăţenilor.

Pe de altă parte, potrivit art.101 alin.(1) din Codul de procedură civilă „termenele se înţeleg pe zile libere, neintrând în calcul nici ziua când a început, nici ziua când s-a sfârşit termenul".

Ca atare, termenul de 5 zile lucrătoare, prevăzut de art.7 alin.2 din Legea nr.544/2001 şi art.6 lit. d din Hotărârea Guvernului nr. 123 din 7 februarie 2002, a început să curgă la 3 septembrie 2002 (când a fost primită cererea dvs.) şi s-a împlinit la 10 septembrie 2002”.

Acţiunea civilă:

Prin cererea formulată, reclamanta, APADOR–CH, a solicitat instanţei obligarea pârâtului, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă CSJ, să-i comunice în scris informaţiile de interes public pe care le-a solicitat şi fixarea unui termen în care să fie comunicate aceste informaţii.

Reclamanta a mai solicitat să se constate că pârâtul a încălcat prevederile art.7 alin (2) din Legea nr.544/2001 şi să fie obligat să iniţieze o anchetă administrativă internă pentru sancţionarea persoanei vinovate .

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că prin scrisoarea cu nr.303/2002, a solicitat pârâtului să-i comunice o serie de informaţii de interes public, în temeiul Legii nr. 544/2001, însă acesta a refuzat.

În final, reclamanta susţine în esenţă că refuzul pârâtului este nejustificat deoarece informaţiile solicitate privesc şi rezultă din activitatea sa şi nu intră în categoria celor clasificate.

Prin întâmpinare, pârâtul a invocat excepţia tardivităţii introducerii acţiunii. În susţinerea excepţiei, pârâtul a arătat că reclamanta a primit refuzul comunicării informaţiilor la data de 11.09.2002 şi a formulat acţiunea la 21.10.2002, cu depăşirea termenului de 30 de zile prevăzut de art.22 alin (1) coroborat cu art.7 din Legea nr. 544/2001.

În ce priveşte fondul cauzei, pârâtul a arătat că informaţiile solicitate sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor potrivit art.12 lit. a) din Legea nr. 544/2001, iar datele privind autorizările prevăzute de art.13 din Legea nr.51/1991 fac parte din categoria informaţiilor clasificate, ce nu pot fi comunicate.

Sentinţa instanţei (Tribunalul Bucureşti):

În ce priveşte excepţia invocată, se reţine că reclamanta a primit răspuns la cererea sa iniţială la data de 11.09.2002 şi s-a adresat cu reclamaţie administrativă la data de 25.09.2002, primind răspuns la aceasta la data de 9.10.2002.

Reclamanta a sesizat instanţa la data de 21.10.2002, încadrându-se în termenul de 30 de zile prevăzut de lege.

Susţinerea pârâtului în sensul că cererea este tardivă nu poate fi primită deoarece termenul de 30 de zile nu curge de la data când reclamanta a primit primul răspuns, chiar dacă prevederile art.22 alin (1) din lege sunt clare în aparenţă.

Pentru a determina momentul de la care începe să curgă termenul de sesizare a instanţei, trebuie să distingem între situaţia în care persoana ce se consideră vătămată a formulat o reclamaţie administrativă în baza art.21 şi situaţia în care nu a înţeles să întreprindă un asemenea demers, fără a scăpa din vedere că o atare reclamaţie nu este obligatorie, aşa cum reiese din modul de redactare a textului de lege menţionat.

Astfel, în cazul în care persoana îndreptăţită nu a formulat o reclamaţie administrativă, termenul de sesizare a instanţei curge de la data comunicării răspunsului prevăzut de art. 7, astfel cum reiese fără echivoc din dispoziţiile art. 22 din lege.

Însă, potrivit art. 21 din lege, împotriva refuzului tacit sau explicit de comunicare a informaţiei se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii sau instituţiei publice care, potrivit alin. (3) din acelaşi articol, este obligat să transmită un răspuns persoanei lezate în cazul în care reclamaţia se dovedeşte întemeiată.

Textul de lege citat nu reglementează însă situaţia în care, din punctul de vedere al conducătorului autorităţii, reclamaţia nu este întemeiată. În acest caz, persoana lezată, deşi a parcurs o procedură prevăzută de lege, nu a obţinut o rezolvare favorabilă cererii sale şi nici nu se mai poate adresa instanţei de judecată întrucât există posibilitatea ca termenul prevăzut de art. 22 coroborat cu art. 7 să se fi scurs, avându-se în vedere că termenul de formulare a reclamaţiei administrative este de 30 de zile de la data când a luat cunoştinţă de refuz. Aşa fiind, pentru a se da eficienţă principiului accesului neîngrădit la justiţie, termenul de 30 de zile trebuie calculat, în acest caz, de la data răspunsului la reclamaţia administrativă.

Prin urmare, interpretarea restrictivă a prevederilor art. 22 alin. 1 din lege, în sensul că termenul de sesizare a instanţei curge în toate cazurile de la data comunicării refuzului iniţial, nu poate fi primită deoarece ar rezulta că, în situaţia în care persoana lezată alege calea reclamaţiei administrative, nu mai poate sesiza ulterior instanţa pentru realizarea dreptului său la informaţie, fapt ce contravine înseşi prevederilor Legii nr. 544/2001.

Având în vedere aceste considerente, instanţa va respinge excepţia de tardivitate invocată de pârât, faţă de împrejurarea că reclamanta s-a adresat instanţei în termen de 30 de zile de la data când i-a fost comunicat răspunsul la reclamaţia administrativă.

Pe fondul cauzei se reţine că, prin scrisoarea cu nr. 303/26.08.2002, reclamanta a solicitat pârâtului să-i comunice în scris informaţiile menţionate mai sus.

Pentru a analiza refuzul pârâtului, instanţa va raporta conţinutul cererii formulate de reclamantă la noţiunile de informaţie de interes public şi informaţie clasificată, astfel cum sunt definite de legile în vigoare.

Potrivit art. 2 lit. b din Legea nr. 544/2001, informaţie de interes public este orice informaţie care priveşte sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice, indiferent de suportul ori forma sau de modul de exprimare a acesteia, iar conform art. 1 din aceeaşi lege orice persoană are acces liber şi neîngrădit la aceste informaţii.

Prin derogare de la regula stabilită în art. 1, în art. 12 din lege se prevăd şapte categorii de informaţii ce se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor. Fiind excepţii, aceste din urmă prevederi legale nu pot fi interpretate extensiv nici în ce priveşte numărul şi nici în ce priveşte conţinutul fiecărei categorii în parte.

În justificarea refuzului său pârâtul invocă derogarea cuprinsă în art. 12 lit. a din Legea nr. 544/2001, care se referă la informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, potrivit legii.

Din interpretarea gramaticală a textului de lege invocat de pârât reiese însă că nu orice informaţie referitoare la apărare, siguranţa naţională şi ordinea publică este exceptată de la accesul public, ci doar acelea care sunt clasificate potrivit legii.

Potrivit art.15 lit. b) din Legea nr. 182/2002, informaţiile clasificate sunt informaţiile, datele, documentele de interes pentru securitatea naţională care, datorită nivelurilor de importanţă şi consecinţele ce s-ar putea produce ca urmare a dezvăluirii sau diseminării neautorizate, trebuie să fie protejate.

Din interpretarea sistematică a Legii nr. 182/2002 rezultă ca sunt supuse clasificării, ca măsură de protecţie, informaţiile ce constituie secret de stat sau secret de serviciu.

Informaţiile ce constituie secrete de stat sunt enumerate în art. 17 din legea menţionată, iar cele ce constituie secret de serviciu se stabilesc în condiţiile art. 31 din aceeaşi lege.

Din examinarea cererii formulate de reclamantă, se observă că informaţiile solicitate nu intră în categoria secretelor de stat deoarece nu vizează nici unul din domeniile specificate in art. 17 din Legea nr. 182/2002 şi nici nu pot fi considerate secrete de serviciu deoarece nu s-a făcut nici o dovadă în acest sens, astfel că nu pot fi considerate informaţii clasificate potrivit legii. Ele sunt simple date exprimate sub forma unor cifre care, oricum ar fi citite sau interpretate, nu pot constitui, prin ele însele, un pericol pentru securitatea naţională.

Pe de altă parte, este de observat că informaţiile solicitate nu se încadrează în nici una din celelalte categorii prevăzute de art. 12 din Legea nr. 544/2001 deoarece nu vizează date personale, nu dezvăluie surse confidenţiale şi nu pun în pericol viaţa, integritatea corporală sau sănătatea unei persoane.

Rezultă că, nefiind incluse în nici una din excepţiile prevăzute de lege, informaţiile solicitate de reclamantă sunt informaţii de interes public, astfel că refuzul pârâtului de a le comunica este nejustificat, în lumina art. 1 si art. 6 din Legea nr. 182/2002.

Referirea reclamantei la art. 13 din Legea nr. 51/1991 nu este de natură a conferi informaţiilor solicitate caracter clasificat deoarece datele solicitate nu se pot confunda cu însăşi activitatea desfăşurată de Serviciul Roman de Informaţii în vederea realizării siguranţei naţionale, întrucât nu privesc activitatea acestei instituţii ci activitatea pârâtului.

Pentru argumentele expuse instanţa va admite cererea şi va obliga pârâtul să comunice reclamantei informaţiile solicitate.

Capătul de cerere privind obligarea pârâtului la iniţierea unei anchete administrative pentru sancţionarea persoanei vinovate nu poate fi însă admis deoarece, potrivit art. 22 alin. 2 din Legea nr. 544/2001, instanţa de judecată nu poate decât să oblige pârâtul la comunicarea informaţiilor de

interes public solicitate şi la plata daunelor morale şi/sau patrimoniale, în cazul în care acestea au fost cerute.

Decizia instanţei de recurs (Curtea de Apel Bucureşti):

Prin sentinţa civilă nr.892/20 decembrie 2002 Tribunalul Bucureşti - Secţia a VIII-a pentru Conflicte de Muncă şi Litigii de Muncă - a admis în parte cererea formulată de reclamanta Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki şi, ca urmare, a obligat pe pârâtul Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie să comunice reclamantei informaţiile solicitate prin scrisoarea nr. 303/26/august 2002; capătul de cerere privind constatarea încălcării art. 7 alin.2 din Legea nr. 544/2001, a fost respins. A fost respinsă şi excepţia tardivităţii acţiunii invocată de pârât.

Cererea de recurs cuprinde o chestiune prealabilă ce vizează nulitatea absolută a cererii de chemare în judecată; aceasta a fost formulată şi semnată în numele reclamantei de către apărătorul acesteia, a cărui delegaţie nu cuprinde cerinţele legale imperative, atâta vreme cât nu este prevăzut expres dreptul acestuia de a formula, introduce ori semna acţiunea în numele reclamantei.

Recurentul a arătat că lipsa semnăturii nu a fost acoperită pe parcursul procesului de fond şi nu se mai poate acoperi în faza de judecată a recursului.

Recurentul a apreciat că sentinţa civilă nr. 892/20 decembrie 2002 este nelegală şi netemeinică deoarece:

1) Legea nr. 544/2001 consacră accesul liber şi neîngrădit la informaţiile de interes public cu excepţiile prevăzute la art.12 alin.1; în mod eronat, deşi s-au solicitat informaţii în baza Legii nr. 51/1991 şi a Legii nr.14/1992, instanţa a apreciat că informaţiile solicitate sunt de interes public;
2) Eronat este şi raţionamentul instanţei în interpretarea art. 17 din Legea nr. 182/2002. astfel încât faptul că informaţiile ar avea un caracter global nu poate înlătura caracterul secret al acestora. De altfel, potrivit art.18,19 şi 22 din legea mai înainte citată, informaţiile clasificate ca secrete de stat sunt aprobate prin hotărâre a Guvernului, caracterul secret nefiind lăsat la aprecierea părţii sau a judecătorilor, căci s-ar încălca principiul separaţiei puterilor în stat;
3) Au fost ignorate dispoziţiile art.45 din Legea nr. 14/1992 conform cărora documentele de orice fel ale S.R.I. au caracter de secret de stat, nefiind necesar a se dovedi caracterul secret al acestora, astfel cum s-a reţinut în considerentele sentinţei. În temeiul art. 16 din Legea nr. 182/2002 recurentului îi revine obligaţia de a proteja informaţiile secrete de stat indiferent cărei instituţii publice aparţin.

A mai arătat recurentul că intimata-reclamantă a formulat o acţiune cu acelaşi obiect şi împotriva S.R.I., ce a fost respinsă prin sentinţa civilă nr. 482/2002 a aceluiaşi tribunal.

În sprijinul recursului declarat s-a făcut referire şi la prevederile Recomandării (2002) 2 a Consiliului Europei - Comitetul de Miniştri, adoptată la 21 februarie 2002 cu privire la accesul la documentele publice. Potrivit acestora "statele membre pot limita dreptul de acces la documentele publice limitările fiind stabilite precis prin lege cu scopul de a proteja printre altele securitatea naţională, apărarea şi relaţiile externe, siguranţa publică".

Intimata APADOR-CH a formulat întâmpinare. A fost invocată o chestiune prealabilă ce priveşte nulitatea recursului, întrucât nu a fost semnat de procurorul general, ci de o altă persoană neidentificată, căreia nu rezultă că i s-ar fi dat împuternicire în acest sens.

Întrucât la judecarea recursului, intimata a precizat că nu mai înţelege să invoce această nulitate, Curtea va lua act de această poziţie.

Astfel s-a arătat că nulitatea invocată este relativă în cazul în care lipseşte semnătura şi că această nulitate nu poate fi invocată în apel sau recurs; în ce priveşte împuternicirea avocaţială, aceasta a fost întocmită cu respectarea dispoziţiilor art.3 al Legii nr. 51/1995 şi ale art.68 alin (3) din Codul de procedură civilă.

Sentinţa civilă recurată a fost apreciată ca temeinică şi legală, reţinându-se în mod corect că informaţiile cerute au un caracter general, sub formă numerică, ceea ce face imposibilă orice eventuală desconspirare a vreunui pretins secret; de asemenea s-a apreciat că pentru a refuza comunicarea unui interes public nu este suficient să se arate că aceasta priveşte siguranţa naţională, fiind absolut necesar a se face dovada că prin comunicare se prejudiciază, se lezează, se vatămă efectiv siguranţa naţională. La această concluzie se ajunge prin raportarea Legii nr. 51/1991 la prevederile art.31 alin. 1 şi 3 din Constituţie precum şi din analiza art. 15 din Legea nr. 182/2002.

A mai arătat intimata că nu se poate primi punctul de vedere al recurentei şi faţă de dispoziţiile art. 24 alin.5 din legea nr. 182/2002 şi art.13 din Legea nr. 544/2001. Totodată competenţa de a aprecia, cum s-a făcut şi în speţă, aparţine instanţelor judecătoreşti conform art. 12 şi 22 din Legea nr. 544/2001.

În fine, intimata a subliniat că potrivit art.4 din Recomandarea (2002) 2 a Consiliului Europei. Consiliul de Miniştri - cu privire la accesul la documentele publice a fost citat parţial de către recurent; rezultă din textul invocat că limitarea accesului la informaţii din documente publice nu se face automat, ci numai dacă această limitare este necesară într-o societate democratică şi dacă ea este proporţională cu scopul său. În plus, se prevede expres în art.4 al Recomandării (2002) 2 că accesul la informaţiile dintr-un document public nu poate fi interzis niciodată când interesul public al dezvăluirii este mai mare decât cel al protejării siguranţei naţionale, ordinii publice, etc.

Or, dispoziţiile art.13 din Legea nr. 544/2001 şi art. 24 alin. 5 din Legea nr. 182/2002 exprimă voinţa legiuitorului tocmai în sprijinul textului mai înainte examinat.

Recurentul a formulat un răspuns la întâmpinare prin care întăreşte susţinerile detaliate în motivele de recurs.

Analizând sentinţa recurată, Curtea reţine că aceasta este temeinică şi legală şi că nu există motive pentru casarea sau modificarea ei în conformitate cu dispoziţiile art.304 C.proc.civilă şi cu dispoziţiile art. 304/1 C.proc.civilă (care dau posibilitatea instanţei de recurs să examineze cauza sub toate aspectele).

Nulitatea relativă invocată de recurent nu a fost obiectul întâmpinării depuse cu ocazia judecării fondului.

Cererea de chemare în judecată adresată Tribunalului Bucureşti la data de 21.10.2002 îndeplineşte cerinţele prevăzute de art. 112 C.proc.civilă, fiind semnată de avocatul ce a depus la dosarul cauzei împuternicirea avocaţială dată de reclamantă în baza contractului de asistenţă juridică nr.297249/8 octombrie 2002.

Potrivit art. 68 alin.1 C.pr.civ. "în cazul în care procura este dată unui avocat, semnătura va fi certificată potrivit legii avocaţilor", respectiv potrivit Legii nr. 51/1995 republicată.

În mandatul dat avocatului, se face referire la art.3 din Legea nr. 51/1995 (pentru organizarea şi exercitarea profesiei de avocat).

Aşa cum se poate observa, împuternicirea avocaţială a fost întocmită la o dată anterioară celei la care a fost înregistrată la instanţă acţiunea reclamantei şi cu respectarea dispoziţiilor Legii nr. 51/1995; acţiunea a fost semnată pentru reclamantă de avocatul cu care s-a încheiat contractul de asistenţă juridică. Pentru toate acestea şi pentru faptul că nu pot fi puse în discuţie dispoziţiile art.69 alin.1 C.proc.civilă - privind procurile speciale - instanţa de recurs va înlătura ca neîntemeiată excepţia nulităţii cererii de chemare în judecată.

În ce priveşte fondul pricinii se reţine că sentinţa a fost formulată prin interpretarea şi aplicarea corectă a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001.

Nici una din criticile recurentului nu este fondată.

Astfel cum rezultă din cererea de chemare în judecată, precum şi din reclamaţia administrativă din 24.09.2002, informaţiile solicitate de reclamantă au caracter general şi sub formă numerică.

Informaţiile solicitate nu vizează însă aspecte legate de siguranţa naţională (Legea nr. 51/1991), activitatea SRI (Legea nr. 14/1992) şi nu se încadrează în excepţiile prevăzute de art.12 din Legea nr. 544/2001. Corect şi legal instanţa fondului a reţinut că excepţiile sunt limitativ şi expres prevăzute de legea amintită şi că nu pot fi interpretate extensiv.

În considerentele sentinţei au fost detaliate argumentele legale care conferă informaţiilor cerute de reclamantă caracter de informaţii de interes public şi nu caracter de informaţii clasificate.

Conform Legii nr. 182/2002, informaţiile ce constituie secret de stat sau secret de serviciu sunt supuse clasificării ca măsură de protecţie. Interpretarea art. 17 din această lege este corectă şi neincidenţa în cauză a acestui text de lege a fost corect apreciată cu motivarea că informaţiile solicitate nu vizează nici unul din domeniile specificate în textul legal indicat.

Nu va fi primită susţinerea recurentului în ce priveşte încălcarea principiului separaţiei puterilor în stat atunci când judecătorii fondului au apreciat că nu orice informaţie referitoare la apărare, siguranţa naţională şi ordinea publică sunt exceptate de la accesul public, ci doar acelea care sunt clasificate potrivit legii.

O astfel de apreciere este pertinentă în raport de obiectul acţiunii cu care tribunalul a fost investit cât şi de dispoziţiile art. 22 din Legea nr. 544/2001.

Cu aceeaşi motivare va fi înlăturată ca nefondată şi cea de-a treia critică adusă sentinţei, privind ignorarea dispoziţiilor art. 45 din Legea nr. 14/1992.

Şi acest act normativ a fost corect interpretat de tribunal când a stabilit că datele solicitate de reclamantă nu se pot confrunta cu însăşi activitatea S.R.I.

În consecinţă, temeinic şi legal, instanţa fondului a stabilit ca refuzul pârâtului de a comunica datele solicitate este nejustificat şi ca urmare acţiunea a fost admisă sub acest aspect.

Recursul va fi respins ca nefondat în temeiul art. 312 C.proc.civilă, Curtea apreciind că motivarea în fapt şi în drept a sentinţei poate fi complinită şi cu expunerea intimatei-reclamante

privind art.4 din Recomandarea (2002) 2 a Consiliului Europei - Consiliul de Miniştri - cu privire la accesul la documentele publice.

Recursul în anulare:

Împotriva sentinţei Tribunalului Bucureşti şi a deciziei Curţii de Apel Bucureşti, Procurorul General al României a declarat recurs în anulare, în conformitate cu prevederile art. 27 lit. f) din Legea nr. 92/1992 şi ale art. 330 pct.2 din Codul de procedură civilă.

Se susţine că acestea au fost pronunţate cu încălcarea esenţială a legii, ceea ce a determinat soluţionarea greşită a cauzei pe fond.

Se solicită, în temeiul dispoziţiilor art. 314 din Codul de procedură civilă, admiterea recursului în anulare, casarea hotărârilor atacate şi respingerea acţiunii. Totodată, în baza art. 300 alin. 2 din Codul de procedură civilă, se solicită suspendarea executării hotărârilor criticate, până la soluţionarea recursului în anulare.

Se arată că informaţiile solicitate sunt informaţii secrete de stat, în sensul prevederilor art.15 din Legea nr. 182/2002, şi au caracter clasificat. Refuzul divulgării lor este justificat, întrucât altfel s-ar aduce atingere securităţii naţionale, care reprezintă unul dintre interesele publice majore, iar pe de altă parte nu s-a făcut dovada existenţei unui interes public superior, care să constituie temei pentru divulgarea informaţiilor secrete de stat, solicitate prin acţiune.

Deşi informaţiile solicitate de Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki au caracter statistic, cât timp acestea nu pot fi solicitate de la organele specializate în activitatea de informaţii, aşa cum s-a stabilit prin sentinţa nr. 482/2002 a Tribunalului Bucureşti, este evident că nu vor putea fi divulgate nici de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, întrucât altfel, s-ar ajunge ca, pe cale indirectă, informaţii secrete de stat să fie aduse la cunoştinţa publicului, cu încălcarea obligaţiei de protecţie a acestor informaţii, prevăzută prin art.12 alin. 2 din Legea nr. 544/2001.

Prin întâmpinare, Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki (APADOR-CH) solicită respingerea recursului în anulare declarat de Procurorul General al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie, în principal ca inadmisibil, iar în subsidiar, ca neîntemeiat.

Se arată că, sentinţa nr. 829/2002 a Tribunalului Bucureşti împotriva căreia a declarat recurs în anulare procurorul general, priveşte un litigiu între alte părţi.

Prin admiterea recursului în anulare s-ar încălca principiul stabilităţii raporturilor juridice şi, prin aceasta s-ar încălca articolul 6 paragraful 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului care garantează dreptul la un proces echitabil.

Motivele invocate nu sunt specifice unei căi extraordinare de atac, întrucât se repune în discuţie fondul cauzei, se permite rediscutarea unei hotărâri irevocabile nu în situaţii cu totul excepţionale, ci, practic, pentru orice motiv.

Decizia Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie (secţia de contencios administrativ):

Instanţele de fond şi de recurs au aplicat corect legea atunci când au constatat că informaţiile de interes public solicitate nu sunt exceptate de la liberul acces, întrucât nu sunt apte, în mod obiectiv să prejudicieze siguranţa naţională.

Susţinerea că recursul în anulare este inadmisibil nu poate fi primită. Temeiul legal al declarării lui îl constituie prevederile art. 27 lit. f) din Legea nr. 92/1992 şi ale art. 330 pct.2 din Codul de procedură civilă.

Prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 58/2003 privind modificarea şi completarea Codului de procedură civilă, s-a precizat la pct. 18 că art. 330 – 330/4 Cod procedură civilă se abrogă (capitolul recurs în anulare), dar în art.2 s-a arătat expres că «hotărârile pronunţate înainte de intrarea în vigoare a legii noi rămân supuse căilor de atac şi termenelor prevăzute de legea sub care au fost pronunţate», astfel că recursul în anulare urmează a fi analizat.

Recursul în anulare este nefondat.

Potrivit art.6 alin.1 din legea menţionată „orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice, în condiţiile prezentei legi, informaţiile de interes public".

Prin aceasta se concretizează principiul consacrat de art. 37 alin(1) din Constituţie, potrivit căruia „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public nu poate fi îngrădit".

Atât Constituţia cât şi legea, stabilesc unele limitări ale dreptului de informaţie.

Art.31(3) din Constituţie prevede „dreptul la informaţie nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecţie a tinerilor sau securitatea naţională", iar art. 12 alin.(1) lit. a) din Legea nr. 544/2001 exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, prevăzut la art.1 „informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informaţiilor clasificate, potrivit legii".

În cauză, s-a apreciat corect că informaţiile solicitate nu sunt din categoria celor clasificate, întrucât sunt simple date exprimate sub forma unor cifre care, oricum ar fi interpretate, nu pot constitui prin ele însele un pericol pentru securitatea naţională.

Informaţiile cerute nu se încadrează în nici una din categoriile prevăzute de art.12 din Legea nr.544/2001, pentru că nu vizează date personale, nu pun în pericol viaţa, integritatea corporală sau sănătatea unei persoane, nu dezvăluie surse confidenţiale.

În cauză, nu-şi găseşte aplicarea nici articolul 13 din Legea nr. 52/1991 (Legea privind siguranţa naţională a României), datele solicitate nu se confundă cu însăşi activitatea desfăşurată de Serviciul Român de Informaţii în vederea realizării siguranţei naţionale, nu privesc activitatea acesteia, ci cea desfăşurată de pârât, astfel nu se poate reţine ignorarea dispoziţiilor art.45 din Legea nr. 14/1992 (legea privind organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii).

Cum informaţiile solicitate de reclamantă sunt informaţii de interes public, refuzul pârâtului de a le comunica este nejustificat, astfel că, legal şi temeinic, instanţa l-a obligat pe acesta să le comunice.

Este adevărat că, prin sentinţa nr. 482 din 29.11.2002 a Tribunalului Bucureşti, s-a respins cererea formulată de reclamanta Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki în contradictoriu cu Serviciul Român de Informaţii, ca neîntemeiată, reţinându-se că informaţiile solicitate de reclamantă, chiar dacă prin ele însele nu au caracter secret, dobândesc

un asemenea caracter deoarece sunt folosite în activitatea de strângere a informaţiilor clasificate potrivit Legii nr. 182/2002.

Nu există însă identitate de obiect pentru a fi primită susţinerea din recursul în anulare, că prin menţinerea hotărârilor atacate s-ar ajunge ca, pe cale indirectă, informaţii secrete de stat să fie aduse la cunoştinţa publicului, cu încălcarea obligaţiei de protecţie a lor, conform art. 12 alin (2) din Legea nr. 544/2001.

În consecinţă, recursul în anulare este nefondat, astfel că urmează a fi respins în baza art. 312 Cod procedură civilă. În ce priveşte cererea de suspendare a executării hotărârilor atacate formulată în baza art. 300 alin (2) Cod procedură civilă, se constată că aceasta a rămas fără obiect.

Raport final
asupra seriei de trei seminarii organizate de ABA/CEELI
cu finanţare din partea Agenţiei Statelor Unite pentru
Dezvoltare Internaţională

- Iunie 2005 -

I. SUMAR

Caracterul de noutate al legislaţiei referitoare la accesul la informaţiile de interes public, cerinţele impuse de aceasta, consecinţele prevăzute în caz de nerespectare a principiului liberului acces la informaţiile de interes public precum şi creşterea numărului de solicitări privind informaţiile de interes public[16] reprezintă tot atâtea provocări pentru magistraţii judecători care se confruntă cu problematica Legii nr. 544/2001.

În dorinţa de a sprijini procesul de implementare a acestor dispoziţii legale precum şi eforturile autorităţilor române de a-şi îndeplini obligaţiile ce le revin în lumina acestor noi dispoziţii, Asociaţia Baroului American/Iniţiativa Juridică pentru Europa Centrală şi Eurasia (ABA/CEELI) a inclus în planul său de activităţi, în cadrul programului finanţat de Agenţia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internaţională (USAID), derularea unei serii de seminarii pe tema accesului la informaţiile de interes public. Seminariile au fost organizate în perioada iunie-octombrie 2004, în parteneriat cu Institutul Naţional al Magistraturii, în următoarele oraşe: Craiova (2 iunie 2004), Constanţa (9-10 septembrie 2004) şi Iaşi (21-22 octombrie 2004), reunind judecători de la instanţele din raza Curţilor de Apel Craiova, Oradea, Constanţa, Bucureşti, Iaşi şi Braşov, precum şi funcţionarii publici responsabili cu birourile de informare şi relaţii publice de la aceste instanţe, înfiinţate în baza Legii nr. 544/2001.

Scopul elaborarării prezentul raport este de a prezenta, pe scurt, discuţiile ce au avut loc în cadrul seminariilor, mai ales dezbaterile pe marginea interpretării şi aplicării unor dispoziţii legale precum şi de a propune o serie de recomandări venite din partea magistraţilor. Raportul este structurat pe trei secţiuni principale, corespunzător punctelor de pe agenda de lucru ce au fost dezbătute de participanţi.

El cuprinde, aşadar, în prima sa parte, o prezentare detaliată a discuţiilor purtate de participanţi pe marginea unor studii de caz ipotetice, ce au fost oferite acestora, de către moderatori, cu scopul de a releva soluţiile la care judecătorii au ajuns precum şi argumentele aduse în sprijinul acestor soluţii, studiile de caz fiind construite în jurul unor aspecte controversate sau neclare ale Legii 544/2001 şi ale normelor metodologice de aplicare a acesteia.

O a doua secţiune a acestui raport final pune la dispoziţia cititorilor interesaţi dezbaterile teoretice pe marginea aspectelor controversate şi neclare din legislaţia privind accesul la informaţiile de interes public, astfel cum au fost ele identificate de către participanţi, precum şi modalitatea de interpretare oferită de aceştia.

În final, raportul prezintă punctele de vedere şi sugestiile magistraţilor asupra a ceea ce trebuie să constituie informaţie de interes public la nivelul instanţelor judecătoreşti, precum şi a

[16] Raportul Agenţiei pentru Strategii Guvernamentale cu privire la implementarea dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile publice precum şi ale Legii nr. 52/2003 privind transparenţa decizională în administraţia publică menţionează că numărul plângerilor adresate instanţelor având ca temei juridic dispoziţiile acestor legi a crescut în anul 2004 cu 124% comparativ cu anul 2003.

acelor informaţii sau documente care nu pot avea acest caracter tocmai datorită specificului activităţii instanţelor.

Apreciem că această ultimă secţiune a raportului ce conţine comentariile şi sugestiile a aproximativ 75 de judecători, va fi deosebit de utilă instanţelor judecătoreşti şi Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) în demersul lor de a se conforma dispoziţiilor art. 5 alin (1) lit. g) şi h) din Legea nr. 544/2001.

CEELI va întocmi, pe baza sugestiilor primite din partea judecătorilor, un document conţinând lista finală a acestor documente/informaţii cu caracter public, listă care va fi ulterior supusă aprobării CSM pentru crearea unei practici unitare în această materie.

B. Participanţii

La fiecare seminar participanţii judecători au fost selectaţi, în principal, din rândul acelora care soluţionează cauze în baza Legii nr. 544/2001, funcţionând la secţiile de contencios administrativ din cadrul instanţelor mai-sus menţionate. La seminarii au participat, de asemenea, persoanele desemnate ca responsabile cu birourile de informaţii şi relaţii publice din cadrul respectivelor instanţe.

Moderatorii celor trei seminarii au fost Roxana Trif şi Alexandru Vasiliu, judecători la Curtea de Apel Braşov, experţi ai Institutului Naţional al Magistraturii; aceştia au participat, în anul 2001, la o sesiune de formare a formatorilor, în Olanda, organizată în cadrul programului derulat de INM şi Comitetul Helsinki din Olanda, activând, de la acea dată, în reţeaua de formatori a INM pentru pregătirea continuă a magistraţilor.

Metodele de predare

Una dintre metodele de predare alese de formatori şi apreciate în mod deosebit de către participanţii la alte seminarii a fost cea a studiilor de caz, motiv pentru care ea a fost utilizată şi la această serie de seminarii. Această metodă a permis punerea în discuţie a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001, interpretarea acestora şi aplicarea lor în cazuri practice. Au fost abordate de asemenea, într-o manieră interactivă, pe grupuri de lucru, aspecte controversate sau neclare ale Legii nr. 544/2001 şi ale Normelor sale Metodologice cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 123/2002, precum şi informaţiile de interes public produse şi/sau gestionate de instanţele judecătoreşti. Acest ultim demers se înscrie în linia eforturilor pe care ABA/CEELI le depune pentru sprijinirea instanţelor în a se conforma dispoziţiilor Legii nr.544/2001 şi a afişa, la nivel naţional, această listă a informaţiilor de interes public (obligaţie ce incumbă fiecărei instituţii publice potrivit art. 5 lit. g) şi h) din Legea nr. 544/2001).

C. Materialele de seminar

Tuturor participanţilor le-a fost transmis, în avans, de către ABA/CEELI, materialul *„Accesul la informaţiile de interes public – ghid teoretic şi practic pentru judecători”*. Acest ghid a fost elaborat de biroul CEELI cu sprijin financiar din partea Agenţiei Statelor Unite pentru Dezvoltare Internaţională (USAID) atât pentru a veni în întâmpinarea nevoilor judecătorilor care soluţionează cauze în materia accesului la informaţiile de interes public, cât şi pentru a pune în discuţie o serie de aspecte neclare sau controversate rezultate din interpretarea sau aplicarea Legii nr. 544/2001 şi a Normelor Metodologice de aplicare conţinute în Hotărârea Guvernului nr.123/2002. Studiile de caz propuse de cei doi moderatori au fost oferite participanţilor în ziua seminarului.

II. CONŢINUTUL SEMINARIILOR

Fiecare seminar a debutat cu o **sesiune introductivă**, în care participanţii s-au prezentat şi au menţionat principalele motive pentru care şi-au manifestat interesul pentru o asemenea temă de seminar, printre acestea fiind exprimate următoarele:

- aprofundarea, într-o manieră interactivă, a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001;
- unificarea jurisprudenţei în acest domeniu, schimb de experienţă cu colegii de la alte instanţe;
- clarificarea statutului funcţionarilor de la birourile de informaţii şi relaţii publice;
- identificarea practicii judiciare în acest domeniu;
- identificarea listei de documente pe care instanţa este obligată, în baza Legii nr. 544/2001, să o publice;
- discutarea delimitării atribuţiilor funcţionarului public care lucrează la birourile de informare şi relaţii publice din cadrul instanţelor de cele ale judecătorului – purtător de cuvânt;
- îmbunătăţirea cunoştinţelor în materia relaţiei judecătorului cu presa;
- cunoaşterea problematicii Legii nr. 544/2001 nu doar de către cei care judecă aceste cauze, ci de către toţi judecătorii, aceasta fiind de interes general;
- discutarea şi analizarea neconcordanţelor dintre Legea nr. 544/2001 şi Normele Metodologice de aplicare ale acesteia.

Următoarea etapă a seminariilor a constituit-o dezbaterea **studiilor de caz**, în număr de trei pentru seminarul organizat în Craiova[17] şi cinci pentru celelalte două seminarii (Constanţa şi Iaşi), care s-au axat, în principal, pe:

- stabilirea caracterului de informaţie publică şi a celui de informaţie clasificată, aceasta din urmă fiind reglementată de Legea nr. 182/2002;
- prezumarea interesului în cazul solicitării unei informaţii de interes public;

problematica prejudiciului şi a daunelor morale şi/sau patrimoniale;

- aspecte legate de calcularea termenelor prevăzute de Legea nr. 544/2001;
- caracterul facultativ al procedurilor administrative prealabile.

Metoda utilizată de moderatori a fost aceea a grupurilor de lucru, astfel încât, pe întreg parcursul fiecărui seminar, participanţii au fost organizaţi în trei grupuri, fiecare desemnându-şi un purtător de cuvânt pentru exprimarea opiniilor majoritare. Participanţii care nu s-au raliat acestor opinii majoritare au fost încurajaţi să-şi exprime individual propriile opinii. Am considerat necesar ca în cuprinsul acestui raport să menţionăm atât opiniile majoritare, cât şi pe cele minoritare, cu

[17] Primul seminar (Craiova) a fost organizat pe durata unei singure zile, stabilindu-se ulterior, pe baza sugestiilor venite din partea participanţilor, că această durată este insuficientă pentru abordarea tuturor problemelor ridicate de legislaţia specifică în materie, motiv pentru care următoarele două seminarii s-au desfăşurat pe durata a două zile.

argumentele aduse de către participanţi în susţinerea lor, aceste puncte de vedere exprimate fiind de o importanţă însemnată în unificarea jurisprudenţei, precum şi a unor eventuale modificări legislative.

În cea de-a treia parte a seminarului, participanţii, împreună cu moderatorii, au încercat să stabilească o **listă a informaţiilor/documentelor produse şi/sau gestionate de instanţele judecătoreşti** care, în baza prevederilor Legii nr. 544/2001 sunt publice.

III. DEZBATERILE

Studiile de caz

1. Studiu de caz nr.1

A.B., cu domiciliul în municipiul X, a solicitat Consiliului Local următoarele date: copia procesului-verbal de şedinţă în care s-a adoptat hotărârea de concesionare a reparării arterelor principale de circulaţie şi copia contractului de concesiune; numărul contractelor de concesiune încheiate în anul anterior şi suma totală încasată la bugetul local din derularea acestor contracte. Consiliul Local nu a comunicat nici un răspuns. Petentul s-a adresat instanţei de judecată şi a solicitat obligarea pârâtei la comunicarea răspunsului, precum şi daune morale în valoare de 20.000.000 lei.

Întrebare:

Care este soluţia instanţei? Motivaţi.

În cadrul discuţiilor purtate pe marginea **studiului de caz 1**, s-au reţinut următoarele comentarii:

a. Seminarul din Craiova:

- Consiliul local este obligat să elibereze solicitanţilor copia unui contract de concesiune pentru repararea unor drumuri, precum şi copia procesului verbal al şedinţei consiliului local prin care s-a hotărât concesiunea; rezerve s-au exprimat din partea anumitor participanţi cu privire la publicitatea întregului contract de concesiune, unii dintre aceştia susţinând că, în baza excepţiei reglementată la art.12 lit. c) din Legea nr. 544/2001, consiliul local ar putea fi obligat doar la transmiterea informaţiei privind preţul contractului, nu şi a celorlalte clauze contractuale.

În unanimitate, participanţii au considerat că informaţiile cu privire la numărul contractelor de concesiune încheiate în anul anterior, precum şi suma totală încasată la bugetul local din derularea acestor contracte trebuiau transmise solicitantului.

Majoritatea participanţilor a fost de părere că admisibilitatea capătului de cerere privind acordarea de daune morale reclamantului este la latitudinea judecătorului, legea neprevăzând obligaţia, ci numai posibilitatea acordării acestora; în opinia unora dintre participanţi, atitudinea culpabilă, sfidătoare a instituţiei (de a nu transmite nici un fel de răspuns solicitantului) ar putea constitui o bază suficientă pentru sancţionarea acesteia prin obligarea la plata daunelor morale. Cu

toate acestea, ceea ce trebuie analizat şi probat însă, în acest caz este prejudiciul suferit de solicitant, acesta trebuind să constituie motiv de acordare a unor daune morale.

b. Seminarul din Constanţa:

Cererea reclamantului este întemeiată, astfel încât, în baza art. 5 din Legea nr. 544/2001, pârâta obligată să furnizeze informaţiile solicitate.

În opinia unor participanţi, simpla lipsă a răspunsului poate reprezenta neîndeplinirea obligaţiei ceea ce poate constitui o dovedire a prejudiciului şi, prin urmare, temei pentru acordarea daunelor morale; în opinia altora, însă, sunt datorate doar daune morale minime, simbolice, având în vedere că totuşi prejudiciul nu a putut fi dovedit, însă atitudinea autorităţii (conduita sa; modul de refuz care poate leza demnitatea solicitantului) trebuie sancţionată; au fost şi participanţi care au susţinut neacordarea daunelor, întrucât nu orice refuz generează în mod automat un prejudiciu moral.

Noţiunea de „prejudiciu moral" a constituit, în cadrul discuţiilor, un subiect intens analizat şi dezbătut. Astfel, s-a menţionat că prejudiciul moral este un element cheie în stabilirea daunelor datorate încălcării obligaţiilor prevăzute de Legea nr. 544/2001. S-a susţinut că dreptul la informaţie fiind un drept nepatrimonial, încălcarea lui atrage în mod automat acordarea de daune morale, iar cuantificarea daunelor este un proces complex şi cu criterii de stabilire ce depind de gravitatea încălcării, situaţia de fapt, dreptul încălcat precum şi alţi asemenea factori.

Referitor la eliberarea copiei procesului verbal de şedinţă, au existat opinii conform cărora, deşi ca rezultat al unei deliberări, aceasta se poate încadra într-una din excepţiile prevăzute la art.12 lit. b) al Legii nr. 544/2001[18]. Totuşi, conform practicii CEDO şi a condiţiilor reglementate expres de Legea nr. 182/2002, nu ne aflăm în prezenţa unei asemenea excepţii şi ca atare ar copia procesului verbal de şedinţă ar trebui eliberată.

c. Seminarul din Iaşi:

În mod unanim s-a apreciat de către participanţi că soluţia instanţei de judecată trebuia să fie aceea de admitere a plângerii şi a obligării consiliul local să furnizeze solicitanţilor informaţiile solicitate; consiliul local, instituţie publică în sensul art. 19 din Legea nr. 544/2001, avea la rândul său obligaţia de a transmite în scris răspunsul de refuz în furnizarea acestor informaţii, motivat în baza art. 12 lit. c) din Legea nr. 544/2001[19], prin atitudinea sa încălcând dispoziţiile art. 7 din Legea nr. 544/2001[20] şi art. 16 din Normele Metodologice de aplicare[21].

---

[18] " Se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, prevăzut la art. 1 informaţiile privind deliberările autorităţilor, precum şi cele care privesc interesele economice şi politice ale României, dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, potrivit legii".

[19] "Se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, prevăzut la art. 1 informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii".

[20] "Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea şi difuzarea informaţiei solicitate depăşeşte 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile".

[21] "Termenele pentru comunicarea în scris a unui răspuns solicitanţilor de informaţii de interes public sunt cele prevăzute de Legea nr. 544/2001(...)".

S-a menţionat că, numai în situaţia în care prin furnizarea acestor informaţii s-ar fi adus atingere principiului liberei concurenţe, atunci aceste informaţii nu ar fi trebuit date publicităţii.

S-a apreciat că şedinţele şi hotărârile consiliului local sunt publice şi de interes public, referindu-se la aspecte de ordine publică şi, ca atare, informaţii despre ele trebuie furnizate oricărei persoane interesate. S-a exprimat însă şi opinia minoritară că procesul-verbal de şedinţă nu ar trebui furnizat, întrucât acesta este prealabil luării hotărârii şi deliberării şi că ceea ce este de interes este rezultatul deliberării, iar nu modul în care s-a ajuns la respectiva decizie. S-a invocat în sprijinul acestei opinii art.12 lit. b) din Legea nr.544/2001, care prevede însă că informaţiile privind deliberările autorităţilor sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor doar dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, ceea ce nu rezultă din speţa supusă dezbaterii.

2. Studiu de caz nr.2

Un ziarist s-a adresat Curţii de Apel din localitate şi a solicitat următoarele date:
1) numărul de cauze aflate pe rolul instanţei în cursul anului 2003 şi care au avut ca obiect verificarea averii persoanelor prevăzute în Legea nr. 115/1996, soluţiile pronunţate şi copii ale hotărârilor (atât de la comisie cât şi de la instanţa de judecată);
2) copia acţiunii de divorţ şi a declaraţiilor de martori din dosarul civil care are ca apelant pe primarul municipiului;
3) numele judecătorilor care compun secţia de contencios-administrativ a instanţei.
Curtea a refuzat comunicarea datelor, cu motivarea că sunt exceptate din categoria informaţiilor de interes public, iar solicitantul nu a justificat un interes pentru obţinerea acestora.
Întrebare:

Cum apreciaţi răspunsul Curţii de Apel şi care sunt căile puse la dispoziţie de Legea nr. 544/2001 pentru ca ziaristul să continue solicitarea informaţiilor apreciate ca fiind de interes public.

Ca aspecte relevante subliniate în cadrul **studiului de caz 2**, s-au reţinut următoarele:

a. Seminariile din Craiova şi Constanţa:

Transmiterea numărului de cauze aflate pe rolul unei instanţe este posibilă, aceste informaţii fiind pur statistice, fără restricţii impuse, pe cale de excepţie, de Legea nr. 544/2001.

Numele judecătorilor din cadrul secţiei de contencios-administrativ a instanţei este, de asemenea, o informaţie de interes public care poate fi transmisă solicitanţilor.

Copiile unei acţiuni de divorţ, precum şi ale declaraţiilor martorilor sunt documente care nu pot fi transmise având în vedere că includ informaţii referitoare la datele personale ale persoanelor, informaţii ce sunt exceptate de la liberul acces potrivit Legii nr. 544/2001.

Opinii diferite au fost exprimate de către participanţii din Craiova cu privire la transmiterea către solicitant a copiilor hotărârilor judecătoreşti care au drept cauză verificarea averilor demnitarilor; în acest caz, unii participanţi au susţinut că hotărârile judecătoreşti sunt oricum supuse comunicării şi că ceea ce se poate transmite solicitanţilor este locul unde acestea au fost publicate (arhiva instanţei, condica de şedinţă); în opinia altor participanţi la seminarii, ceea ce se poate transmite este numai dispozitivul hotărârilor.

b. Seminarul din Iaşi:

Refuzul Curţii de Apel este în parte nejustificat, întrucât Curtea de Apel este instituţie publică, iar informaţiile solicitate la punctele 1) şi 3) sunt informaţii de interes public; în plus, ziaristul are un interes justificat în solicitarea unor asemenea informaţii, Legea nr. 544/2001 nesolicitând justificarea unui asemenea interes nici pentru ziarişti şi nici pentru cetăţenii ce solicită informaţii de interes public.

Informaţia statistică solicitată privind numărul cauzelor ce au avut ca obiect verificarea averii persoanelor prevăzute în Legea nr. 115/1996 trebuia furnizată, fiind de interes public. S-a menţionat că şi hotărârile comisiei înfiinţate în baza aceleiaşi legi sunt publice, ele fiind publicate în Monitorul Oficial. Aici a fost exprimată opinia majoritară în sensul că ceea ce se dă publicităţii sunt numai ordonanţele de clasare rămase definitive, dar că celelalte hotărâri ale instanţei, atunci când sunt irevocabile, nu pot fi date publicităţii decât cu acordul părţii.

Informaţia solicitată privind hotărârea de divorţ nu este de interes public, ea fiind exceptată de la liberul acces prin art.12 lit. d) şi art. 14 din Legea nr. 544/2001, afectând capacitatea de exercitare a unei funcţii publice. Ea poate fi comunicată numai cu acordul părţii.

Judecătorii sunt persoane publice, numite prin decret al Preşedintelui României publicat în Monitorul Oficial, ca atare numele acestora sunt de interes public şi pot fi comunicate.

În ce priveşte calea pe care ziaristul o are la îndemână pentru exercitarea dreptului său, participanţii au fost unanim de acord că el poate să urmeze calea procedurii administrative prealabile, care însă nu este obligatorie (invocându-se art. 21 alin. 4 din Constituţie), sau se poate adresa cu o plângere directă la tribunalul competent teritorial, secţia de contencios administrativ.

3. Studiu de caz nr.3

O organizaţie neguvernamentală a cărei activitate vizează respectarea drepturilor omului s-a adresat Ministerului de Interne pentru a i se comunica următoarele informaţii:

- care este numărul locurilor de deţinere aflate în administrarea inspectoratelor judeţene de poliţie şi care este capacitatea totală a acestora;
- care este numărul persoanelor deţinute în prezent în aceste locuri şi câte dintre acestea sunt condamnate definitiv;
- care este numărul total al personalului care deserveşte aceste locuri de deţinere.

Ministerul a refuzat comunicarea cu motivarea că informaţiile solicitate sunt clasificate şi potrivit art. 12 din Legea nr. 544/2001 sunt exceptate de la accesul liber al cetăţenilor.

Împotriva refuzului Ministerului, organizaţia s-a adresat cu plângere tribunalului competent.

Întrebare:

Care este soluţia tribunalului? Motivaţi.

Dezbaterea **studiului de caz nr. 3** a adus în discuţie următoarele probleme şi concluzii:

a. Seminariile din Craiova şi Constanţa:

Participanţii la aceste seminarii au exprimat opinii comune referitoare la faptul că solicitările de date pur statistice, chiar dacă, pe fond, privesc informaţii clasificate, sunt absolut legale şi admisibile, iar instituţiile confruntate cu asemenea cereri sunt obligate, conform Legii nr. 544/2001, la transmiterea lor.

b. Seminarul din Iaşi:

Toate informaţiile solicitate sunt de interes public, nefiind clasificate sau exceptate în baza unui alt temei, participanţii observând că această calificare este în acord cu definiţia dată de Consiliul Europei ”documentelor publice”, definiţie regăsită în Ghidul pus la dispoziţie de ABA/CEELI.

Instanţa urmează ca în cauza în speţă să admită acţiunea şi să oblige Ministerul de Interne să furnizeze informaţiile solicitate, care sunt date pur statistice ce nu pot afecta în nici un mod siguranţa naţională.

O altă problemă pusă în discuţie a fost aceea dacă instanţa poate solicita şi examina un document calificat ca secret de serviciu, opinia majoritară fiind aceea că acest lucru este posibil, cu obligaţia de a se respecta regimul acestui document. Opinia minoritară a fost argumentată în sensul că legiuitorul a încadrat în această categorie anume documente ce se sustrag controlului judiciar şi că accesul la informaţiile de interes public are limitele sale. S-au invocat aici dispoziţii ale Legii nr. 182/2001 privind protecţia informaţiilor clasificate precum şi ale Hotărârii Guvernului nr. 585/2002 privind Standardele Naţionale de protecţie a informaţiilor clasificate.

4. Studiu de caz nr. 4

D.E. a solicitat Primăriei din localitate, la data de 5 martie 2003, unele date de interes public cu privire la structura organizatorică a acestei autorităţi publice.
Petentul nu a primit nici un fel de răspuns la solicitarea sa şi în aceste condiţii s-a adresat instanţei cu plângere la data de 20 aprilie 2003.
Pârâta a invocat la primul termen de judecată două excepţii de procedură:
1) excepţia tardivităţii, susţinând că plângerea trebuia adresată instanţei în termen de 30 zile de la data expirării termenului de 10 zile prevăzut de art. 7 alin. 1 din Legea nr. 544/2001;
2) excepţia lipsei procedurii prealabile, referindu-se la reclamaţia administrativă prevăzută de art. 21 din legea citată şi art. 36 din Normele Metodologice aprobate prin H.G. 123/2002.
Întrebare:

Care este soluţia instanţei?

Dezbaterea **studiului de caz nr. 4** a provocat discuţii cu privire la termenele prevăzute de Legea nr. 544/2001 şi a dus la următoarele concluzii exprimate de către participanţi:

a. Seminarul din Constanţa:

Analizând 1) temeinicia excepţiei tardivităţii şi 2) lipsa procedurii prealabile participanţii au formulat mai multe opinii:

1) Termenul legal în interiorul căruia se poate introduce plângere împotriva lipsei de răspuns la solicitarea formulată în baza Legii nr. 544/2001 este, în opinia unora dintre participanţi, de **40 de zile** (10 zile pe parcursul cărora instituţia poate formula răspunsul + 30 de zile – termenul în care se poate formula plângerea din momentul expirării termenului de răspuns). În opinia altor participanţi,

opinie care s-a conturat ca majoritară de altfel, acest termen este de **60 de zile** (30 de zile – termenul prevăzut la art.21 alin (2) + 30 de zile – termenul în care se poate formula plângerea din momentul expirării termenului de răspuns). Discuţia s-a concentrat, aşadar, pe stabilirea momentului de la care curge termenul de 30 de zile pentru introducerea plângerii.

2) În ceea ce priveşte al doilea aspect, referitor la procedura prealabilă impusă de posibilitatea formulării unei reclamaţii administrative, majoritatea participanţilor a opinat că aceasta are un caracter facultativ, solicitantul nefiind obligat să o parcurgă pentru a putea introduce plângere în instanţă. Acest lucru este întărit şi de situaţia în care, parcurgând-o, solicitantul depăşeşte termenul legal de introducere a plângerii, aceasta urmând a fi respinsă ca tardivă.

b. Seminarul din Iaşi:

Termenul de 30 de zile în care solicitantul de informaţii publice se poate adresa instanţei de judecată ar trebui calculat de la expirarea termenului maxim de 30 de zile prevăzut de art.7, de unde rezultă că petentul căruia instituţia publică nu i-a răspuns are la îndemână un termen de **60 de zile** (30 zile + 30 zile) în care se poate adresa instanţei de judecată. Acest termen curge de la data depunerii cererii. Opinia minoritară a fost în sensul că acest termen de 30 de zile ar trebui calculat de la data expirării termenului de 10 zile, respectiv că petentul ar avea un termen de **40 de zile** (10 zile + 30 zile) în care să formuleze plângere la instanţă, calculat din momentul înregistrării cererii de informaţii publice, aducând ca argument faptul că aceste termene sunt stabilite de lege în favoarea petenţilor, respectiv a solicitatorilor de informaţii publice, care au interesul să obţină aceste informaţii într-un termen cât mai scurt. Un alt argument în favoarea acestei opinii a fost acela că legea trebuie să fie previzibilă şi ca atare ea trebuie interpretată în sensul producerii de efecte juridice. O asemenea interpretare însă ar putea defavoriza pe petenţi, atunci când aceştia introduc plângerea în termenul de 60 de zile menţionat mai sus, contravenind aceluiaşi principiu al previzibilităţii normei legale. Participanţii au fost concluzionat în final că o plângere formulată în intervalul de 60 de zile nu trebuie respinsă ca fiind tardiv introdusă, dar nici respinsă ca prematură atunci când este formulată în termenul de 40 de zile, tocmai pentru a se respecta principiul previzibilităţii normei legale. Pe cale de consecinţă, instanţa ar fi trebuit ca, în speţa supusă dezbaterii, să respingă excepţia de tardivitate invocată.

S-a menţionat, de asemenea, că informaţia solicitată de petent trebuia comunicată din oficiu, în baza art.5 lit. b) din Legea nr. 544/2001.

S-a abordat şi problema modului de calcul a acestor termene prevăzute de Legea nr. 544/2001, având în vedere faptul că Legea vorbeşte de ”zile”, iar Normele Metodologice cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 de ”zile lucrătoare”, prin aceasta Normele adăugând la lege. O altă opinie însă a fost aceea că dispoziţiile din Norme referitoare la zile lucrătoare au în vedere proceduri anterioare acţionării în justiţie şi, având în vedere că programul de lucru al instituţiilor publice este numai în zile lucrătoare, atunci ar fi aplicabile dispoziţiile din Norme.

În ce priveşte cea de-a doua excepţie, participanţii au concluzionat în mod unanim că excepţia trebuia respinsă, procedura administrativă prealabilă, nefiind obligatorie (a se vedea şi menţiunile de mai sus).

5. Studiu de caz nr. 5

F.G. s-a adresat Prefecturii X şi a solicitat comunicarea unor date de interes public la data de 5 mai 2003, când a fost înregistrată petiţia.
La data de 9 mai 2003, compartimentul specializat i-a adus la cunoştinţă, în scris, refuzul comunicării informaţiilor solicitate.
Bazându-se pe prevederile art. 21 alin.2 din Legea nr. 544/200, petentul a depus, la data de 15 mai 2003, o reclamaţie administrativă, adresată prefectului B.B., conducătorul instituţiei.
La data de 15 iunie 2003, petentul a primit răspuns în sensul respingerii reclamaţiei administrative, ca neîntemeiată. La aceeaşi dată, F.G. a formulat şi depus plângere la instanţa competentă.
Pârâta a invocat, prin întâmpinare, excepţia tardivităţii plângerii.
Întrebare:
Care este soluţia instanţei?

În cadrul **studiului de caz 5** a continuat discuţia caracterului facultativ al reclamaţiei administrative, stabilindu-se următoarele:

a. Seminarul din Constanţa:

Reclamaţia administrativă nu trebuie să condiţioneze începerea procesului judiciar, acest lucru putând constitui chiar temeiul unei excepţii de neconstituţionalitate a dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 în raport cu articolul 21 din Constituţie privind accesul liber la justiţie. În cazul în care un solicitant urmează calea reclamaţiei administrative, iar plângerea sa este respinsă ca tardiv introdusă, se poate afirma că legea îngrădeşte astfel accesul la justiţie, având în vedere buna-credinţă a solicitantului şi respectarea de către acesta a tuturor prevederilor legale.

b. Seminarul din Iaşi:

Participanţii au sesizat faptul că nu există corelare între art. 21 din Legea nr. 544/2001 şi art. 16 din Normele Metodologice conţinute în Hotărârea Guvernului nr.123/2002, întrucât petentul care este în continuare nemulţumit, după primirea răspunsului la reclamaţia administrativă, pierde termenul în care se poate adresa instanţei de judecată.
O opinie exprimată a fost aceea că instanţa urmează să respingă excepţia tardivităţii, întrucât termenul de 30 de zile se calculează de la data la care petentul primeşte răspunsul la reclamaţia administrativă. O altă opinie a fost în sensul admiterii acestei excepţii, întrucât termenul de 30 de zile trebuie calculat de la data primirii în scris, de către petent, a refuzului de comunicare din partea instituţiei publice. S-a adus ca argument în favoarea acestei opinii textul art. 22 alin.1 teza ultimă din Legea nr. 544/2001, care nu distinge după cum petentul a formulat sau nu reclamaţie administrativă, stipulând un termen unic de 30 de zile. Având în vedere această necorelare a dispoziţiilor celor două acte normative, participanţii au fost de părere că, într-o asemenea situaţie, petentul ar trebui să formuleze, în paralel, atât reclamaţie administrativă, cât şi plângere la instanţă, situaţie apreciată însă ca fiind absurdă.

B. Aspecte de practică judiciară

Pe parcursul discutării studiilor de caz, participanţii şi moderatorii au identificat o serie de aspecte ce nu şi-au găsit o interpretare clară şi o aplicare unitară în materia accesului la informaţiile de interes public. Ghidul oferit de organizatori a ajutat de asemenea pe participanţi în identificarea unor astfel de aspecte a căror discutare a făcut obiectul seminarului. Aceste aspecte au vizat:

1. Seminarul din Craiova:

a) *Informaţiile clasificate – posibilitatea cenzurării lor de către instanţe; accesul judecătorului la informaţia clasificată.*

S-a ridicat întrebarea legitimă dacă judecătorul poate verifica (în regim de confidenţialitate) şi cenzura totodată conţinutul listei de documente clasificate, pentru a putea decide dacă informaţia solicitată într-o anumită cauză este sau de interes public sau clasificată?

Conform legislaţiei în domeniu (Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate), persoanele care pot avea acces, verifica/deţine informaţii clasificate trebuie să deţină o autorizaţie în acest sens; în cazul judecătorilor însă, acest lucru nu poate fi aplicabil, întrucât toţi magistraţii îşi desfăşoară activitatea sub depunerea de jurământ profesional; în plus, Legea privind organizarea judiciară nu prevede o categorie specială de judecători autorizaţi cu deţinerea informaţiilor clasificate.

S-a exprimat însă opinia că, pentru a putea judeca în totală cunoştinţă de cauză, judecătorul trebuie să fie convins că acea informaţie este clasificată, iar pentru a realiza acest lucru trebuie să poată avea acces la informaţia respectivă presupus a fi clasificată şi, prin urmare, exceptată de la regula liberului acces. S-a ridicat însă şi o altă problemă legată de acest subiect, respectiv în ce măsură acea informaţie îşi mai poate păstra caracterul de informaţie clasificată odată ce, pentru a respecta regulile de procedură, părţile implicate în proces au dreptul de a afla probele administrate de partea adversă.

Recomandare:

Este evident că acest aspect neclar al legii poate ridica multiple probleme judecătorilor, astfel încât o soluţie unitară, adoptată atât în spiritul Legii nr.544/2001, cât şi al Legii nr.182/2002 ar fi binevenită.

b) *Problematica termenelor şi a procedurii prealabile*

Participanţii la seminar au sesizat faptul că în multe dintre procesele introduse în baza Legii nr. 544/2001, s-a invocat, de către pârât, prin întâmpinare, excepţia prematurităţii cererii, invocându-se faptul că reclamantul nu a utilizat, anterior introducerii plângerii, calea reclamaţiei administrative; în acest caz, participanţii au stabilit, într-o opinie unanimă, faptul că Normele Metodologice au adăugat la lege, întrucât, în timp ce legea nu prevede obligativitatea procedurii reclamaţiei administrative, din normele metodologice se desprinde concluzia că această procedură ar

fi obligatorie; există însă, în acest caz, posibilitatea ca petentul să piardă termenele prevăzute de lege pentru accesul în justiţie şi, prin urmare, există riscul respingerii plângerii ca tardiv introdusă.

Participanţii au concluzionat că unele instituţii publice au interpretat în mod eronat prevederile legii, în cazul termenelor prevăzute de art.7 alin (1) teza a II a din Legea nr. 544/2001 (dacă durata necesară pentru formularea răspunsului depăşeşte 10 zile, instituţia poate răspunde în maximum 30 de zile), apreciind astfel că durata pusă la dispoziţie prin lege pentru formularea răspunsului este de 40 de zile (10 zile + 30 zile).

Au existat în schimb şi alte instituţii publice care au interpretat în mod corect prevederile legale, în sensul că cele 10 zile sunt cuprinse în cele 30 de zile.

În cazul în care există culpa instituţiei care nu a răspuns în termen solicitării, determinând în acest fel pierderea termenului de acţionare în judecată de către solicitantul care a urmat procedura reclamaţiei administrative, majoritatea judecătorilor a fost de acord că acesta ar putea constitui un motiv de repunere în termen, în condiţiile dispoziţiilor procedurale civile; o altă soluţie, alternativă la cea a repunerii în termen poate fi şi interpretarea Legii nr. 544/2001 în sensul trimiterii la termenele prevăzute de Legea contenciosul administrativ nr. 29/1990[22]. A fost invocat de către participanţi şi principiul previzibilităţii normei de drept, aceasta trebuind să fie clară pentru justiţiabili.

În practică, anumite probleme de interpretare şi aplicare a ridicat şi termenul prevăzut la art. 8 alin (5), în sensul că, în cazul solicitărilor de către mass-media de informaţii publice care, fie nu se pot comunica în 24 de ore, fie sunt ambigue şi presupun clarificări suplimentare, instituţia poate fi chemată în judecată pentru nerespectarea dispoziţiei de la art. 8 alin (5); s-a apreciat astfel că aceste termene sunt foarte restrictive.

c) *Refuzul eliberării informaţiei pe motiv că aceasta nu e prevăzută de articolul 5*

S-a constatat, din analiza jurisprudenţei pusă la dispoziţie de Ghidul practic, că a existat refuzul unor instituţii de a elibera informaţia pe motiv că nu e prevăzută de art. 5 din Legea nr.544/2001 care face referire la informaţiile de interes public pe care fiecare instituţie publică are obligaţia de a le comunica din oficiu, opinie împărtăşită şi de unele dintre instanţele de judecată.

La această problemă participanţii, în unanimitatea lor, au considerat că art. 5 conţine numai acele informaţii pe care instituţiile publice sunt obligate să le comunice *din oficiu*, şi ca atare, aceste prevederi nu au caracter exhaustiv, existând şi alte informaţii şi documente de interes public ce trebuiesc puse la dispoziţia cetăţenilor.

d) *Răspuns favorabil prin întâmpinare*; *neexecutarea hotărârii; problematica daunelor*

Unul dintre aspectele puse în discuţie de către moderatori a fost acela al comunicării informaţiei de interes public, de către instituţia publică, prin întâmpinarea depusă la dosar în cadrul procesului intentat în baza Legii nr. 544/2001. Au existat soluţii diferite ale instanţelor, fie în sensul

[22] La data desfăşurării acestor seminarii Legea contenciosului administrativ nr.29/1990 nu fusese încă abrogată prin noua Lege a contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial la data de 7 decembrie 2004.

de a respinge cererea ca lipsită de obiect, fie admiterea cererii şi obligarea instituţiei să răspundă petentului, fără obligarea însă la daune morale, fie admiterea cererii şi obligarea la daune.

Participanţii au ajuns la opinia majoritară că în aceste situaţii acţiunea trebuie admisă, întrucât răspunsul favorabil prin întâmpinare nu echivalează cu acordarea informaţiei de interes public în lumina prevederilor legale, întrucât solicitantul informaţiei nu ar mai fi ales calea justiţiei dacă informaţia i-ar fi fost comunicată înăuntrul termenelor şi cu respectarea condiţiilor de fond şi de formă prevăzute de Legea nr. 544/2001. În sprijinul acestei soluţii a fost invocat şi art. 275 Cod procedură civilă referitor la cheltuieli de judecată, întrucât recunoaşterea la primul termen a pretenţiilor reclamantului exonerează pe pârât de plata acestor cheltuieli. În situaţia accesului la informaţiile de interes public însă, petentul trebuie să-şi recupereze aceste cheltuieli, având în vedere motivul pentru care a apelat la justiţie, invocat mai sus. S-a apreciat, totodată, că în asemenea condiţii instanţa va trebui să analizeze şi cererea petentului de solicitare de daune morale şi, în funcţie de circumstanţele cauzei, să le acorde sau nu.

S-a pus în discuţie, de asemenea, problema neexecutării unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile pronunţată în baza Legii nr. 544/2001 şi a mijloacelor prin care petentul îşi poate valorifica dreptul la informaţia de interes public consfinţit prin aceasta. S-a avansat soluţia acordării de *daune cominatorii* pentru fiecare zi de întârziere, însă aici participanţii au concluzionat că daunele cominatorii se aplică numai în materie civilă şi comercială, nu şi în cauze administrative; singurul element de constrângere în materia accesului la informaţia de interes public este cel prevăzut de Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990, la care Legea nr. 544/2001 face trimitere; art.16 din Legea nr. 29/1990 prevede posibilitatea acordării de daune pentru neexecutarea hotărârii ceea ce reprezintă echivalentul daunelor cominatorii din procedura civilă. În aceste cazuri însă, probarea prejudiciului este obligatorie.

e) *Răspunderea disciplinară a funcţionarului public de la birourile special înfiinţate*

Potrivit articolului 21 din Legea nr. 544/2001, funcţionarul public de la birourile de informaţii publice este pasibil de răspundere disciplinară în cazul neîndeplinirii obligaţiilor prevăzute de lege. S-a ridicat întrebarea dacă instanţa poate interveni şi obliga instituţia să aplice sancţiunea disciplinară, atunci când constată că nu s-au luat măsuri în acest sens. Participanţii au constatat că Legea nr. 544/2001 nu prevede în mod expres această posibilitate, ca atare o asemenea intervenţie ar putea fi considerată ca excedând atribuţiile instanţei, prevăzute de art. 21 din Lege. Mai mult, persoana responsabilă cu accesul la informaţiile de interes public are statut de funcţionar public, căruia îi sunt aplicabile dispoziţiile speciale din Statutul funcţionarilor publici, şi pentru care există constituite comisii speciale de disciplină.

Totodată, participanţii au observat de asemenea că în întâmpinările depuse la dosar s-au invocat dispoziţii legale în sensul că solicitantul trebuie să se adreseze instituţiei şi nu instanţei judecătoreşti, pentru a se stabili dacă există vreun caz de răspundere disciplinară.

f) *Abuzul de drept*

Un alt punct de vedere exprimat de către participanţi a fost acela al aplicării instituţiei abuzului de drept pentru acei solicitanţi de informaţii publice care nu utilizează prevederile Legii nr. 544/2001 în scopul pentru care acestea au fost adoptate, ci în scop de şicană, îngreunând atât activitatea instituţiilor publice în general, cât şi pe cea a instanţelor de judecată în particular.

2. Seminarul din Constanţa:

a) *Informaţiile clasificate – posibilitatea cenzurării lor de către instanţe; accesul judecătorului la informaţia clasificată.*

Participanţii au subliniat faptul că, potrivit art. 12 din Legea nr. 544/2001 (referitor la informaţiile exceptate de la accesul liber al cetăţenilor), coroborat cu art.20 (care legiferează posibilitatea contestării, de către orice persoană fizică sau juridică română, a clasificării informaţiilor, duratei de clasificare şi a modului în care s-a atribuit un nivel de secretizare sau altul) şi 33 (referitor la interzicerea clasificării ca secrete de serviciu a informaţiilor ce sunt destinate să asigure informarea cetăţenilor asupra unor probleme de interes public) din Legea nr. 182/2002, există două categorii de secrete: secrete de stat şi secrete de serviciu, fără însă a se cunoaşte cine stabileşte aceste niveluri de secretizare şi în funcţie de ce criterii. Mai mult, participanţii au pus în discuţie modalitatea efectivă în care o persoană fizică sau juridică poate contesta la autoritatea/instituţia respectivă nivelul de secretizare, perioada pentru care o informaţie a fost clasificată, precum şi care ar fi rezultatul unui astfel de demers?

Participanţii la acest seminar s-au întrebat, de asemenea, în ce măsură îi este permis judecătorului să verifice şi totodată să modifice conţinutul listei de documente clasificate, pentru a putea stabili cu exactitate dacă informaţia solicitată într-o anumită cauză este de interes public sau clasificată, respectiv dacă este instituită calea controlului jurisdicţional asupra caracterului clasificat al informaţiilor de interes public.

S-a exprimat şi la acest seminar opinia că judecătorul trebuie să cunoască în mod corect caracterul unei anume informaţii, nefiind firesc să i se opună acestuia caracterul de informaţie clasificată. Judecătorul căruia i se depune la dosar un document ce conţine informaţie clasificată nu va face publică respectiva informaţie şi nici documentul care o conţine, ci va încheia un proces-verbal referitor la faptul că a avut la dispoziţie documentul clasificat.

b) *Problematica termenelor şi a procedurii prealabile*

Pe lângă aspectele larg dezbătute în cadrul situaţiilor de caz, participanţii au mai observat şi neconcordanţa dintre dispoziţiile art.7 din Legea nr.544/2001 (referitoare la obligaţia instituţiilor publice de a răspunde solicitărilor înăuntrul anumitor termene) şi cele ale art. 16 din Normele Metodologice referitoare la modul de calcul al termenelor legale, în lege vorbindu-se de 10, respectiv 30 de zile (fără a se preciza dacă sunt zile lucrătoare sau calendaristice), iar în Norme de *zile lucrătoare*, ceea ce presupune o modalitate diferită pentru calculul acestora.

c) Neclaritatea din articolul 4 din Lege

Participanţii au remarcat neclaritatea referitoare la obligaţia organizării unui compartiment specializat de informare şi relaţii publice sau desemnării unei persoane cu atribuţii în acest domeniu.

d) Definirea noţiunii de autoritate sau instituţie publică

În elaborarea unei astfel de definiţii, o pondere mai mare ar trebui să o aibă criteriul utilizării banilor publici. Astfel, sub incidenţa Legii nr. 544/2001 ar intra şi instituţii precum: organizaţiile sau asociaţiile de utilitate publică, banca naţională etc.

e) O distincţie importantă

Participanţii au menţionat, de asemenea, distincţia care trebuie avută în vedere între informaţia publică şi documentul care o conţine.

f) *răspuns favorabil prin întâmpinare; neexecutarea hotărârii; problematica daunelor*

Moderatorii seminarului au pus şi de această dată în discuţie aspectul comunicării informaţiei de interes public, de către instituţia publică, prin întâmpinarea depusă la dosar în cadrul procesului intentat în baza Legii nr. 544/2001.

Opinia majoritară a participanţilor la seminarul din Constanţa, similară cu cea a colegilor din Craiova, a fost aceea că într-o atare situaţie acţiunea trebuie admisă, întrucât respectiva instituţie publică nu şi-a respectat obligaţia ce rezultă din Legea nr. 544/2001, generând un litigiu pe rolul instanţelor de judecată. În ceea ce priveşte cererea petentului de acordare de daune morale, participanţii au apreciat că instanţa are datoria de a o supune dezbaterii şi, în funcţie de circumstanţele şi probatoriul cauzei, să o soluţioneze.

Participanţii au pronunţat o soluţie similară cu cea a colegilor din Craiova şi în cazul în care se pune problema neexecutării unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile pronunţată în materia accesului la informaţiile de interes public, precum şi a mijloacelor prin care solicitantul poate intra în posesia respectivei informaţii la care este îndreptăţit. S-a apreciat că acordarea de *daune cominatorii* petentului, pentru fiecare zi de întârziere, ar fi o soluţie, cu rezerva însă, că acestea nu se aplică în cauze administrative, ci numai în materie civilă şi comercială; mai mult, daunele cominatorii au fost o creaţie a practicii, iar pentru executare, ele trebuiau convertite în daune compensatorii. În prezent a fost introdusă instituţia amenzii în favoarea statului, care reprezintă, de fapt, concretizarea acestor daune cominatorii.

g) *lipsa obligaţiei pentru instanţele judecătoreşti de a se conforma Recomandării Consiliului Europei nr. 81 (19) privind accesul la informaţii deţinute de autorităţi*

Participanţii au ridicat şi problema accesului la informaţia de interes public aflată la instanţe, constatând, din analiza documentelor comparative cuprinse în Ghid, respectiv din Recomandarea 81 (19) a Consiliului Europei, că instanţele judecătoreşti sunt excluse din sfera autorităţilor publice ce sunt obligate să furnizeze informaţii de interes public. Acest aspect a fost sesizat şi de autorii ghidului cu mult timp înainte, explicaţia dată pentru existenţa acestei obligaţii şi în sarcina instanţelor fiind aceea că legiuitorul român a înţeles, prin reglementarea din Legea nr. 303/2004 pentru organizarea judiciară, să includă şi instanţele în sfera instituţiilor publice ce intră sub incidenţa dispoziţiilor Legii nr. 544/2001.

h) neconstituţionalitatea articolului 12 din Legea nr. 544/2001 referitor la informaţiile exceptate de la liberul acces

Participanţii au sesizat de asemenea faptul că articolul 12 din Legea nr.544/2001 contravine Constituţiei, întrucât lărgeşte sfera excepţiilor de la informaţiile de interes public.

3. Seminarul din Iaşi:

a) Problematica termenelor

Modalitatea de calcul a termenelor prevăzute la articolul 7, cu raportare la articolul 22 din Legea nr.544/2001, participanţii apreciind că se impune o mai clară reglementare a acestora (pentru detalii a se vedea discuţiile purtate cu ocazia dezbaterii studiilor de caz).

b) *Neclaritatea aspectelor procedurale*

Legea nr. 544/2001 ar fi trebuit să cuprindă un capitol dedicat în exclusivitate normelor de procedură, astfel cum se regăsesc, cu titlu de exemplu, în Legea nr.18/1991 privind fondul funciar.

c) *Definirea clară a noţiunilor de autoritate şi instituţie publică*

Se constată că articolul 2 litera a) din Lege explică aceste noţiuni prin ele însele, contravenind principiilor de tehnică legislativă.

d) Dispoziţiile articolului 12 litera f)

Aceste dispoziţii care se referă la procedurile judiciare ar trebui să aibă un nou conţinut, explicându-se situaţiile în care procesul este echitabil, iar interesul părţilor în proces, legitim.

e) *Dispoziţiile articolului12 litera g)*

Participanţii au semnalat necesitatea definirii noţiunii de *"tineri"* aceasta nebucurându-se de o reglementare juridică, împrejurare ce poate genera confuzii şi o aplicare neunitară a legii.

f) *Problema acordării de daune*

S-a apreciat, de către unii participanţi, că executarea unei hotărâri pronunţate în baza Legii nr. 544/2001 trebuie să se facă după procedura contenciosului administrativ, iar nu după cea de drept comun, situaţie în care debitorului de rea-credinţă i se va aplica o sancţiune. Alţi participanţi au fost de părere că nu ne aflăm în procedura contencioasă stabilită de Legea nr. 29/1990, ci numai competenţa materială aparţine secţiilor de contencios administrativ de la tribunale şi curţi de apel. S-a apreciat că, într-o asemenea procedură, în cazul în care refuză executarea, ar fi aplicabile dispoziţiile art. 580/3 Cod civil referitoare la amenda civilă, daunele cominatorii fiind numai o creaţie a practicii.

g) *Răspuns favorabil prin întâmpinare*

În situaţia în care instituţia publică furnizează informaţiile publice solicitate prin întâmpinare, opiniile au fost neunitare, fie în sensul respingerii acţiunii ca rămasă fără obiect, această soluţie neîmpiedicând instanţa să acorde daune, fie în sensul admiterii acţiunii, astfel încât chestiunea cheltuielilor de judecată datorate de respectiva instituţie publică să-şi găsească o rezolvare echitabilă.

Recomandare:

Toate aceste aspecte controversate sau neclare ale Legii 544/2001 şi ale Normelor Metodologice de aplicare a acestei legi ar trebui să facă obiectul unei analize ulterioare a legislaţiei în materie, ce ar putea conduce la o modificare a acesteia, astfel încât instanţele de judecată să nu mai întâmpine dificultăţi în aplicarea unora dintre prevederile legale în materia accesului la informaţiile de interes public.

C. Informaţiile/documentele publice

Ultimul punct aflat în agenda seminariilor a fost acela de elaborare a listei cuprinzând documentele de interes public din sfera de activitate a instanţelor, precum şi a listei cuprinzând categoriile de documente produse şi/sau gestionate de instanţe.

Recomandare:

Acest demers este deosebit de util în condiţiile în care, la patru ani după intrarea în vigoare a Legii nr. 544/2001 instanţele de judecată nu s-au conformat obligaţiei prevăzută de art.5 literele g) şi h) din această Lege.

În abordarea acestui subiect participanţii au apreciat ca deosebit de util capitolul 3 din Ghidul practic redactat de ABA/CEELI, în care au fost colaţionate opiniile colegilor din aproape întreaga ţară referitoare la această problematică[23].

[23] Menţionăm că în luna octombrie 2003, CEELI a solicitat Curţilor de Apel să transmită lista cu propunerile colegilor judecători referitoare la acest aspect. Au răspuns acestui demers următoarele Curţi de Apel: Bucureşti, Braşov, Cluj, Craiova, Constanţa, Galaţi, Iaşi, Ploieşti, Piteşti, Oradea, Suceava, Timişoara.

Moderatorii seminarului au solicitat participanţilor să întocmească o listă a documentelor publice produse şi/sau gestionate de instanţe de judecată, urmând ca, în finalul dezbaterilor, să fie menţionate şi acele informaţii/documente cu caracter nepublic, pentru a se stabili în final care dintre acestea urmează să fie lăsate la liberul acces al cetăţenilor.

Rezultatele la care s-a ajuns ca urmare a discuţiilor, inclusiv a comentariilor şi rezervelor exprimate de către participanţi, sunt redate în tabelele următoare:

1. Seminarul din Craiova:

Informaţii/documente publice	**Informaţii/documente nepublice**
• Cele prevăzute de articolul 5 din Legea 544/2001; Opisul alfabetic; • Hotărârile penale definitive atât sub aspect statistic, cât şi hotărârea *in extenso* (cu excepţia celor privind interesele minorilor); • Hotărârile definitive şi irevocabile din procesele civile şi comerciale; • Informaţiile privind statistica judiciară; • Bilanţul instanţei; • Declaraţiile de avere ale magistraţilor; • Lista cu magistraţii instanţei; • Registrele, condicile de şedinţă (soluţiile), opisurile alfabetice; • Înscrisurile din actele funciare; • Listele de şedinţă: • Documentele din arhiva cărţii funciare; • Extrasul din cartea funciară; • Deschiderea procedurii falimentului; • Datele personale ale părţilor în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a funcţiei publice; • Hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile cu excepţia celor care privesc viaţa privată şi persoana minorilor; • Măsurile procesuale dispuse de instanţă; • Corespondenţa care priveşte activitatea economico-financiară a instanţelor; • Datele din registrele speciale ale instanţelor (având în vedere ca sunt 18 registre şi pt. fiecare în parte ar trebui analizate care informaţii sunt sau nu publice); • Fişa postului; • Ordinele de serviciu pentru judecători; • Practica de casare.	• Informaţiile privind activitatea de deliberare; • Caietul grefierului; • Corespondenţa instanţei cu autorităţile (corespondenţa administrativă); • Actele îndeplinite de consilierii de reintegrare socială (ar aduce atingere interesului tinerilor); • Actele din dosare (care sunt ale părţilor şi pot fi publice numai cu acordul acestora); • Hotărârile şi încheierile de şedinţă (pe considerent de consecvenţă – întrucât nici rechizitoriul şi nici caietul grefierului nu sunt publice; • Actele/documentele care stau la baza înscrisurilor (contracte etc.) din cartea funciară (o părere: pot fi publice şi acestea numai în măsura în care fac parte din proprietatea privată a statului); • Condici; • Cauzele ce privesc viaţa privată şi minorii; • Fişele de evaluare ale judecătorilor (sunt publice numai în condiţiile articolului 14 din Legea nr.544/2001, respectiv dacă afectează capacitatea de exercitare a unei funcţii publice); • Actele de control ale judecătorilor inspectori (pot deveni publice numai în măsura în care au stat la baza unei acţiuni disciplinare, în caz contrar ele neproducându-şi nici un efect).

2. Seminarul din Constanţa:

Informaţii/documente publice	Informaţii/documente nepublice
• Caietul grefierului, întrucât consemnările se fac în şedinţă publică, iar acest caiet stă la baza redactării încheierii de şedinţă, care este publică; • Condicile de şedinţă; • Înregistrările de şedinţă; • Actele de la cartea funciară (opinie minoritară); • Bilanţul instanţelor; • Actele de control ale judecătorilor inspectori sunt publice întrucât apar în bilanţul instanţelor; • Hotărârile judecătoreşti nedefinitive (opinie majoritară); • Copii de pe înscrisurile de la dosar, mai puţin copiile declaraţiilor de martori.	• Datele personale; • Informaţii privind procesul de deliberare; • Informaţiile clasificate depuse la dosar; • Informaţii ce constituie secrete de serviciu; • Datele personale ale părţilor şi ale judecătorilor (articolul 14); • Cererea de chemare în judecată în funcţie de obiectul acesteia sau în funcţie de conţinutul acesteia (date personale, viaţa intimă, etc.); • Datele personale ale personalului auxiliar (articolul 14); • Martorii protejaţi de lege; • Declaraţii de martori secretizate; • Actele depuse de părţi în funcţie de conţinut (date personale, viaţa intimă, etc.); • Dosarele prevăzute de lege ca secrete (ex: CNSAS); • Actele din dosarele penale privind prelungirea arestării; • Actele de urmărire penală până la sesizarea instanţei; • Actele care privesc minorii; • Actele de carte funciară (opinie majoritară); • Fişele de evaluare a judecătorilor; • Actele de cercetare disciplinară sunt nepublice până la luarea hotărârii; • Actele consilierilor de reintegrare, întrucât conţin date cu caracter personal; • Actele de la Registrul Comerţului care stau la baza încheierilor; • Hotărârile judecătoreşti nedefinitive opinie minoritară).

3. Seminarul din Iaşi:

Informaţii/documente publice	Informaţii/documente nepublice
• Registrele instanţei (cu excepţiile din rubrica alăturată şi cu discuţiile/rezervele de mai jos); • Registrele de casare (nu a existat unanimitate), întrucât aici se menţionează când soluţiile desfiinţate sau reformate în căi de atac sunt sau nu imputabile judecătorului; • Practica de casare – aceasta este comentată şi chiar publicată ulterior; • Fişele de apreciere ale judecătorilor (nu a existat unanimitate), cu menţiunea că acestea cuprind date personale, exceptate de la liberul acces. În plus, există proceduri de remediere a calificativelor obţinute iniţial; • Datele statistice de orice natură; • Hotărârile colegiului de conducere al instanţei (nu a existat unanimitate) – acestea ar trebui făcute publice (la fel ca şi registrul special de hotărâri, înfiinţat prin articolul 21 alineatul 5 din Regulament), în timp ce şedinţele colegiului de conducere vor avea caracter nepublic; • Şedinţele de judecată şi procedurile judiciare, cu excepţia celor care sunt secrete, vizează date personale sau pe minori (notă: nu trebuie confundată publicitatea şedinţei de judecată cu informaţiile/documentele de interes public); • Mapele de hotărâri, indiferent dacă acestea sunt sau nu definitive/irevocabile (excepţie fac doar acele hotărâri judecătoreşti pronunţate împotriva minorilor/tinerilor); • Listele de şedinţă; • Dosarele cuprinzând proceduri de faliment (nu a existat o opinie unanima cu privire la faptul că publicitatea acestora ar putea afecta principiul liberei concurenţe – articolul 12 litera c din Legea nr.544/2001); • Actele de gestiune şi bilanţul contabil; • Fişele postului şi ordinele de serviciu; • Corespondenţa instanţelor cu alte instituţii, în limitele articolului 12 din Lege; • Fişele de evaluare întocmite pentru funcţionarii publici de la birourile de informare şi relaţii publice; • Condicile de prezenţă; • Hotărârile de extrădare (nu a existat unanimitate) - procedurile în cererile de extrădare nu sunt publice (art.67 din Legea nr.302/2004), dar după luarea deciziei, acestea devin publice.	• Autorizaţiile date de instanţă pentru percheziţii şi interceptarea convorbirilor, care, dacă ar fi făcute publice, nu şi-ar mai atinge finalitatea; • Registrul de poştă secretă; • Registrele de control, în care sunt menţionate soluţiile controlului de fond; • Actele din dosarele aflate pe rol, acestea putând fi consultate, potrivit articolului 95 alineatul 2 din Regulamentul de organizare şi funcţionare a instanţei, numai de părţile care justifică un interes, precum şi de jurnaliştii acreditaţi (acelaşi regim se aplică şi dosarelor de adopţie internaţională); • Acte şi informaţii din litigiile comerciale ce se soluţionează în Camera de Consiliu; • Procedura necontencioasă în ansamblul ei; • Şedinţele colegiului de conducere al instanţei.

Astfel cum se poate observa din tabelele de mai sus, participanţii la seminarii nu au ajuns la o concluzie unitară cu privire la categoriile de documente şi informaţii din sfera de activitate a instanţelor de judecată, ce sunt de interes public.

Recomandare:
Plecând de la aceste puncte de vedere exprimate de colegii judecători şi funcţionarii publici responsabili cu birourile de informaţii şi relaţii publice în materia listei de documente de interes public produse şi/sau gestionate de instanţă, Consiliul Superior al Magistraturii va putea decide asupra formei şi conţinutului final al acestei liste, ce urmează a fi afişată de către instanţe, în mod unitar la nivel naţional.

D. Organizarea şi funcţionarea birourilor de informaţii şi relaţii publice

În cadrul seminarului organizat la Iaşi s-au discutat şi aspecte legate de organizarea şi funcţionarea birourilor de informaţii şi relaţii publice, printre problemele identificate şi dezbătute de participanţi regăsindu-se următoarele:

- judecătorii şi-au exprimat rezervele cu privire la numirea unui judecător ca purtător de cuvânt al instanţei şi ca responsabil al birourilor de informaţii publice. Propunerea participanţilor a fost ca aceste funcţii să fie ocupate de persoane cu o pregătire specifică în domeniul comunicării sau al relaţiilor cu media, spre exemplu, un fost jurnalist. Argumentele în favoarea unei astfel de opinii au fost următoarele: 1) judecătorul cu astfel de responsabilităţi nu va avea timpul necesar pentru îndeplinirea atribuţiilor sale jurisdicţionale şi astfel, eficienţa actului de justiţie va avea de suferit; 2) judecătorul cu astfel de atribuţii poate fi subiect al sancţionării disciplinare în caz de neîndeplinire a atribuţiilor prevăzute de Legea nr. 544/2001, iar acest lucru contravine dispoziţiilor prevăzute în Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraţilor; 3) numai o persoana specializată în comunicare poate duce la îndeplinire cu succes a acestui tip de activitate.
- s-a apreciat necesitatea ca funcţionarii publici care lucrează în cadrul acestor birouri să participe la sesiuni de pregătire periodice, ocazie cu care sa aibă posibilitatea sa dezbată aspecte legate de implementarea dispoziţiilor Legii nr. 544/2001 si să cunoască modalitatea în care funcţionează şi lucrează astfel de birouri din cadrul altor instanţe.
- fişa postului care reglementează atribuţiile de serviciu ale purtătorului de cuvânt şi coordonatorului biroului de informaţii publice este prea vastă. În aceste condiţii, daca judecătorii vor fi menţinuţi în aceste funcţii ar trebui degrevaţi de activitatea jurisdicţională ce ar trebui redusă la o şedinţă pe lună, ca în cazul preşedinţilor de instanţă.
- potrivit art.82 din Regulamentul de ordine interioară a instanţelor şi parchetelor şi art. 17 din H.G. 123/2002 programul de lucru al acestui birou trebuie să includă, într-o zi pe săptămână, şi ore după programul de funcţionare a instanţelor – participanţii au stabilit că, în atare condiţii, trebuie respectată norma de muncă de opt ore stabilită prin Codul muncii şi Constituţie.
- dotările necesare acestui birou trebuie să cuprindă telefon, fax, computer, copiator.
- deşi funcţionarii publici responsabili cu birourile de informaţii şi relaţii publice au studii juridice, acestea nu se iau în considerare la calcularea vechimii în funcţii juridice (art.116 din Legea nr. 304/2004), exprimându-se solicitarea pentru o modificare de *lege ferenda* a legislaţiei în vigoare.
- în cazul eliberării de copii de pe documente ale instanţei, solicitate în baza Legii nr. 544/2001, este necesar sau nu a se aplica, pentru conformitate, ştampila instanţei? Opinia majoritară a fost în sensul aplicării acestei ştampile.
- solicitanţii de informaţii publice trebuie să aplice timbrul judiciar? Opinie unanim exprimată în sensul netimbrării.
- s-a apreciat în mod unanim că se impune o reglementare la nivel naţional a costurilor de copiere, instanţele practicând tarife diferite, împrejurare ce poate altera imaginea instanţei; totodată, este binecunoscut faptul că instanţele nu beneficiază de copiatoare ce pot fi la dispoziţia publicului. Serviciile de copiere sunt, în general, oferite de societăţi comerciale cărora le sunt atribuite anumite

spaţii comerciale în cadrul instanţelor. Este, de asemenea, recomandabil ca grefierului arhivar să îi fie interzisă activitatea de copiere a documentelor.
- s-a remarcat faptul că în cadrul instanţelor nu există puncte de colectare a tarifelor privind costurile copierii documentelor astfel că se sugerează înfiinţarea de *casierii* la nivelul tribunalelor, având în vedere faptul că aceste instanţe sunt ordonatori de credite.
- o amplă dezbatere a avut loc pe marginea aspectului procedural vizând semnarea adreselor de răspuns în baza Legii nr. 544/2001. În timp ce la unele instanţe practica este aceea ca adresele de răspuns să poarte semnăturile preşedintelui instanţei şi a coordonatorului biroului sau a funcţionarului public, la alte instanţe aceste adrese sunt semnate de coordonator şi de funcţionarul public responsabil. S-a apreciat că preşedintele instanţei trebuie să semneze aceste adrese, întrucât el este acela care reprezintă şi angajează răspunderea instanţei, iar potrivit art.81 alin 3 din Regulament, petiţiile se soluţionează sub coordonarea preşedintelui. În condiţiile în care funcţionarul public nu este de acord cu opinia preşedintelui instanţei referitoare la răspuns, date fiind dispoziţiile speciale referitoare la răspundere, el va putea exprima opinie separată, situaţie în care nu va semna adresa de răspuns.

Se constată că multe dintre problemele menţionate de către participanţii la seminarul din Iaşi cu privire la organizarea şi funcţionarea birourilor de informaţii şi relaţii publice au fost menţionate şi de către colegii participanţi la seminarul din Constanţa cu ocazia dezbaterilor pe marginea aspectelor controversate/neclare ale Legii nr. 544/2001.

Recomandare:

Se impune conturarea unei practici unitare în materia organizării şi funcţionării acestor birouri, având în vedere consecinţele pe care o aplicare neunitară le-ar putea genera.

E. Evaluarea seminariilor

La finele seminarului ABA/CEELI a distribuit participanţilor formulare de evaluare a seminarului, rezultând din răspunsurile acestora reuşita unui astfel de demers şi a unei astfel de abordări a tematicii Legii privind accesul la informaţiile de interes public.

IV. CONCLUZII

Adoptarea Legii nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile de interes public a reprezentat un important pas înainte în procesul de a asigura transparenţa activităţii de guvernare şi responsabilizarea instituţiilor publice. Totuşi, astfel cum a fost menţionat în Ghidul elaborat de ABA/CEELI în sprijinul organizării seminariilor cu tema interpretării şi aplicării dispoziţiilor acestei legi, există însă câteva neclarităţi şi omisiuni ce trebuie remediate pentru ca legea să poată fi aplicată uniform şi eficient. Această concluzie a fost confirmată de participanţii - judecători şi funcţionari publici chemaţi să aplice dispoziţiile acestei legi - la dezbaterile ce au avut loc în cadrul seminariilor.

Autorităţilor române, în mod special Consiliului Superior al Magistraturii le revine importanta misiune de înlătura aceste deficienţe. În mod special, anumite dispoziţii ale Legii şi Normelor sale Metodologice (privind termenele ce trebuiesc respectate pentru introducerea plângerii la instanţă, acordarea de daune morale) trebuie clarificate pentru a sigura o practică uniformă; o listă a documentelor cu caracter public va trebui elaborată şi adusă la cunoştinţa publicului în toate instanţele; activitatea birourilor de informaţii publice din cadrul instanţelor ar trebui, de asemenea, să aibă acelaşi caracter uniform la nivel naţional, fie că aceasta se referă la persoanele care semnează documentele sau la cuantumul taxelor de copiere.

Aceste măsuri vor contribui substanţial în procesul de soluţionare a cauzelor având drept temei dispoziţii ale Legii nr. 544/2001 privind accesul la informaţiile publice. Totodată, ele vor contribui la eficienţa implementării dispoziţiilor acestei legi care vor asigura publicul şi media că instituţiile Statului funcţionează potrivit principiilor transparenţei şi responsabilizării.

V. ANEXE

Lege nr. 544/2001
privind liberul acces la informaţiile de interes public
- publicată în M. Of. nr. 663 din 23 octombrie 2001 -

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1. - Accesul liber şi neîngrădit al persoanei la orice informaţii de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relaţiilor dintre persoane şi autorităţile publice, în conformitate cu Constituţia României şi cu documentele internaţionale ratificate de Parlamentul României.

Art. 2. - În sensul prezentei legi:

a) prin „autoritate sau instituţie publică" se înţelege orice autoritate sau instituţie publică, precum şi orice regie autonomă care utilizează resurse financiare publice şi care îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul României, potrivit Constituţiei;

b) prin „informaţie de interes public" se înţelege orice informaţie care priveşte activităţile sau rezultă din activităţile unei autorităţi publice sau instituţii publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informaţiei;

c) prin „informaţie cu privire la datele personale" se înţelege orice informaţie privind o persoană fizică identificată sau identificabilă.

CAPITOLUL II

Organizarea şi asigurarea accesului la informaţiile de interes public

SECŢIUNEA 1

Dispoziţii comune privind accesul la informaţiile de interes public

Art. 3. - Asigurarea de către autorităţile şi instituţiile publice a accesului la informaţiile de interes public se face din oficiu sau la cerere, prin intermediul compartimentului pentru relaţii publice sau al persoanei desemnate în acest scop.

Art. 4. - (1) Pentru asigurarea accesului oricărei persoane la informaţiile de interes public autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia de a organiza compartimente specializate de informare şi relaţii publice sau de a desemna persoane cu atribuţii în acest domeniu.

(2) Atribuţiile, organizarea şi funcţionarea compartimentelor de relaţii publice se stabilesc, pe baza dispoziţiilor prezentei legi, prin regulamentul de organizare şi funcţionare a autorităţii sau instituţiei publice respective.

Art. 5. - (1) Fiecare autoritate sau instituţie publică are obligaţia să comunice din oficiu următoarele informaţii de interes public:

a) actele normative care reglementează organizarea şi funcţionarea autorităţii sau instituţiei publice;

b) structura organizatorică, atribuţiile departamentelor, programul de funcţionare, programul de audienţe al autorităţii sau instituţiei publice;

c) numele şi prenumele persoanelor din conducerea autorităţii sau a instituţiei publice şi ale funcţionarului responsabil cu difuzarea informaţiilor publice;

d) coordonatele de contact ale autorităţii sau instituţiei publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail şi adresa paginii de Internet;

e) sursele financiare, bugetul şi bilanţul contabil;

f) programele şi strategiile proprii;

g) lista cuprinzând documentele de interes public;

h) lista cuprinzând categoriile de documente produse şi/sau gestionate, potrivit legii;

i) modalităţile de contestare a deciziei autorităţii sau a instituţiei publice în situaţia în care persoana se consideră vătămată în privinţa dreptului de acces la informaţiile de interes public solicitate.

(2) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să publice şi să actualizeze anual un buletin informativ care va cuprinde informaţiile prevăzute la alin. (1).

(3) Autorităţile publice sunt obligate să dea din oficiu publicităţii un raport periodic de activitate, cel puţin anual, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

(4) Accesul la informaţiile prevăzute la alin. (1) se realizează prin:

a) afişare la sediul autorităţii sau al instituţiei publice ori prin publicare în Monitorul Oficial al României sau în mijloacele de informare în masă, în publicaţii proprii, precum şi în pagina de Internet proprie;

b) consultarea lor la sediul autorităţii sau al instituţiei publice, în spaţii special destinate acestui scop.

Art. 6. - (1) Orice persoană are dreptul să solicite şi să obţină de la autorităţile şi instituţiile publice, în condiţiile prezentei legi, informaţiile de interes public.

(2) Autorităţile şi instituţiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informaţiile de interes public solicitate în scris sau verbal.

(3) Solicitarea în scris a informaţiilor de interes public cuprinde următoarele elemente:

a) autoritatea sau instituţia publică la care se adresează cererea;

b) informaţia solicitată, astfel încât să permită autorităţii sau instituţiei publice identificarea informaţiei de interes public;

c) numele, prenumele şi semnătura solicitantului, precum şi adresa la care se solicită primirea răspunsului.

Art. 7. - (1) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să răspundă în scris la solicitarea informaţiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcţie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare şi de urgenţa solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea şi difuzarea informaţiei solicitate depăşeşte 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiţia înştiinţării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.

(2) Refuzul comunicării informaţiilor solicitate se motivează şi se comunică în termen de 5 zile de la primirea petiţiilor.

(3) Solicitarea şi obţinerea informaţiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condiţiile tehnice necesare, şi în format electronic.

Art. 8. - (1) Pentru informaţiile solicitate verbal funcţionarii din cadrul compartimentelor de informare şi relaţii publice au obligaţia să precizeze condiţiile şi formele în care are loc accesul la informaţiile de interes public şi pot furniza pe loc informaţiile solicitate.

(2) În cazul în care informaţiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumată să solicite în scris informaţia de interes public, urmând ca cererea să îi fie rezolvată în termenele prevăzute la art. 7.

(3) Informaţiile de interes public solicitate verbal se comunică în cadrul unui program minim stabilit de conducerea autorităţii sau instituţiei publice, care va fi afişat la sediul acesteia şi care se va desfăşura în mod obligatoriu în timpul funcţionării instituţiei, incluzând şi o zi pe săptămână, după programul de funcţionare.

(4) Activităţile de registratură privind petiţiile nu se pot include în acest program şi se desfăşoară separat.

(5) Informaţiile de interes public solicitate verbal de către mijloacele de informare în masă vor fi comunicate, de regulă, imediat sau în cel mult 24 de ore.

Art. 9. - (1) În cazul în care solicitarea de informaţii implică realizarea de copii de pe documentele deţinute de autoritatea sau instituţia publică, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în condiţiile legii.

(2) Dacă în urma informaţiilor primite petentul solicită informaţii noi privind documentele aflate în posesia autorităţii sau a instituţiei publice, această solicitare va fi tratată ca o nouă petiţie, răspunsul fiind trimis în termenele prevăzute la art. 7 şi 8.

Art. 10. - Nu este supusă prevederilor art. 7-9 activitatea autorităţilor şi instituţiilor publice de răspunsuri la petiţii şi de audienţe, desfăşurată potrivit specificului competenţelor acestora, dacă aceasta priveşte alte aprobări, autorizări, prestări de servicii şi orice alte solicitări în afara informaţiilor de interes public.

Art. 11. - (1) Persoanele care efectuează studii şi cercetări în folos propriu sau în interes de serviciu au acces la fondul documentaristic al autorităţii sau al instituţiei publice pe baza solicitării personale, în condiţiile legii.

(2) Copiile de pe documentele deţinute de autoritatea sau de instituţia publică se realizează în condiţiile art. 9.

Art. 12. - (1) Se exceptează de la accesul liber al cetăţenilor, prevăzut la art. 1, următoarele informaţii:

a) informaţiile din domeniul apărării naţionale, siguranţei şi ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informaţiilor clasificate, potrivit legii;

b) informaţiile privind deliberările autorităţilor, precum şi cele care privesc interesele economice şi politice ale României, dacă fac parte din categoria informaţiilor clasificate, potrivit legii;

c) informaţiile privind activităţile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenţei loiale, potrivit legii;

d) informaţiile cu privire la datele personale, potrivit legii;

e) informaţiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidenţiale ori se pun în pericol viaţa, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfăşurare;

f) informaţiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părţile implicate în proces;

g) informaţiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecţie a tinerilor.

(2) Răspunderea pentru aplicarea măsurilor de protejare a informaţiilor aparţinând categoriilor prevăzute la alin. (1) revine persoanelor şi autorităţilor publice care deţin astfel de informaţii, precum şi instituţiilor publice abilitate prin lege să asigure securitatea informaţiilor.

Art. 13. - Informaţiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituţie publică nu pot fi incluse în categoria informaţiilor clasificate şi constituie informaţii de interes public.

Art. 14. - (1) Informaţiile cu privire la datele personale ale cetăţeanului pot deveni informaţii de interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcţii publice.

(2) Informaţiile publice de interes personal nu pot fi transferate între autorităţile publice decât în temeiul unei obligaţii legale ori cu acordul prealabil în scris al persoanei care are acces la acele informaţii potrivit art. 2.

SECŢIUNEA a 2-a

Dispoziţii speciale privind accesul mijloacelor de informare în masă la informaţiile de interes public

Art. 15. - (1) Accesul mijloacelor de informare în masă la informaţiile de interes public este garantat.

(2) Activitatea de culegere şi de difuzare a informaţiilor de interes public, desfăşurată de mijloacele de informare în masă, constituie o concretizare a dreptului cetăţenilor de a avea acces la orice informaţie de interes public.

Art. 16. - Pentru asigurarea accesului mijloacelor de informare în masă la informaţiile de interes public autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să desemneze un purtător de cuvânt, de regulă din cadrul compartimentelor de informare şi relaţii publice.

Art. 17. - (1) Autorităţile publice au obligaţia să organizeze periodic, de regulă o dată pe lună, conferinţe de presă pentru aducerea la cunoştinţă a informaţiilor de interes public.

(2) În cadrul conferinţelor de presă autorităţile publice sunt obligate să răspundă cu privire la orice informaţii de interes public.

Art. 18. - (1) Autorităţile publice au obligaţia să acorde fără discriminare acreditare ziariştilor şi reprezentanţilor mijloacelor de informare în masă.

(2) Acreditarea se acordă la cerere, în termen de două zile de la înregistrarea acesteia.

(3) Autorităţile publice pot refuza acordarea acreditării sau pot retrage acreditarea unui ziarist numai pentru fapte care împiedică desfăşurarea normală a activităţii autorităţii publice şi care nu privesc opiniile exprimate în presă de respectivul ziarist, în condiţiile şi în limitele legii.

(4) Refuzul acordării acreditării şi retragerea acreditării unui ziarist se comunică în scris şi nu afectează dreptul organismului de presă de a obţine acreditarea pentru un alt ziarist.

Art. 19. - (1) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să informeze în timp util mijloacele de informare în masă asupra conferinţelor de presă sau oricăror alte acţiuni publice organizate de acestea.

(2) Autorităţile şi instituţiile publice nu pot interzice în nici un fel accesul mijloacelor de informare în masă la acţiunile publice organizate de acestea.

(3) Autorităţile publice care sunt obligate prin legea proprie de organizare şi funcţionare să desfăşoare activităţi specifice în prezenţa publicului sunt obligate să permită accesul presei la acele activităţi, în difuzarea materialelor obţinute de ziarişti urmând să se ţină seama doar de deontologia profesională.

Art. 20. - Mijloacele de informare în masă nu au obligaţia să publice informaţiile furnizate de autorităţile sau de instituţiile publice.

CAPITOLUL III

Sancţiuni

Art. 21. - (1) Refuzul explicit sau tacit al angajatului desemnat al unei autorităţi ori instituţii publice pentru aplicarea prevederilor prezentei legi constituie abatere şi atrage răspunderea disciplinară a celui vinovat.

(2) Împotriva refuzului prevăzut la alin. (1) se poate depune reclamaţie la conducătorul autorităţii sau al instituţiei publice respective în termen de 30 de zile de la luarea la cunoştinţă de către persoana lezată.

(3) Dacă după cercetarea administrativă reclamaţia se dovedeşte întemeiată, răspunsul se transmite persoanei lezate în termen de 15 zile de la depunerea reclamaţiei şi va conţine atât informaţiile de interes public solicitate iniţial, cât şi menţionarea sancţiunilor disciplinare luate împotriva celui vinovat.

Art. 22. - (1) În cazul în care o persoană se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute în prezenta lege, aceasta poate face plângere la secţia de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială domiciliază sau în a cărei rază teritorială se află sediul autorităţii ori al instituţiei publice. Plângerea se face în termen de 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut la art. 7.

(2) Instanţa poate obliga autoritatea sau instituţia publică să furnizeze informaţiile de interes public solicitate şi să plătească daune morale şi/sau patrimoniale.

(3) Hotărârea tribunalului este supusă recursului.
(4) Decizia Curţii de apel este definitivă şi irevocabilă.
(5) Atât plângerea, cât şi apelul se judecă în instanţă în procedură de urgenţă şi sunt scutite de taxă de timbru.

CAPITOLUL IV

Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 23. - (1) Prezenta lege va intra în vigoare la 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.
(2) În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va elabora, la iniţiativa Ministerului Informaţiilor Publice, normele metodologice de aplicare a acesteia.
Art. 24. - (1) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi Ministerul Informaţiilor Publice, Ministerul Comunicaţiilor şi Tehnologiei Informaţiei şi Ministerul Finanţelor Publice vor înainta Guvernului propuneri privind măsurile necesare pentru ca informaţiile de interes public să devină disponibile în mod progresiv prin intermediul unor baze de date informatizate accesibile publicului la nivel naţional.
(2) Măsurile prevăzute la alin. (1) vor privi inclusiv dotarea autorităţilor şi instituţiilor publice cu echipamentele de tehnică de calcul adecvate.
Art. 25. - Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă orice prevederi contrare.
Această lege a fost adoptată de Senat în şedinţa din 13 septembrie 2001, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituţia României.

Hotărârea Guvernului nr.123/2002 de aprobare a Normelor metodologice

- de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Art. 1. - (1) Prezentele norme metodologice stabilesc principiile, procedurile şi regulile de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.

(2) Dispoziţiile prezentelor norme metodologice se aplică tuturor autorităţilor şi instituţiilor publice, astfel cum sunt definite prin Legea nr. 544/2001.

Art. 2. - Aplicarea Legii nr. 544/2001 se face cu respectarea următoarelor principii:

a) principiul transparenţei - autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia să îşi desfăşoare activitatea într-o manieră deschisă faţă de public, în care accesul liber şi neîngrădit la informaţiile de interes public să constituie regula, iar limitarea accesului la informaţie să constituie excepţia, în condiţiile legii;

b) principiul aplicării unitare - autorităţile şi instituţiile publice asigură respectarea legii în mod unitar, în conformitate cu prevederile acesteia şi ale prezentelor norme metodologice.

c) principiul autonomiei - fiecare autoritate sau instituţie publică va elabora propriul regulament de organizare şi funcţionare a compartimentelor de informare şi relaţii publice, în conformitate cu prevederile legii şi ale prezentelor norme metodologice.

CAPITOLUL II

Organizarea şi asigurarea accesului liber la informaţiilede interes public

Art. 3. - (1) Pentru organizarea şi asigurarea accesului liber şi neîngrădit al oricărei persoane la informaţiile de interes public autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia de a organiza compartimente specializate de informare şi relaţii publice sau de a desemna persoane cu atribuţii în acest domeniu.

(2) Compartimentele specializate de informare şi relaţii publice pot fi organizate, în cadrul autorităţilor sau instituţiilor publice centrale ori locale, ca birouri, servicii, direcţii sau direcţii generale, în subordinea conducătorului autorităţii sau instituţiei publice respective, care, în funcţie de situaţie, poate dispune coordonarea acestora de către o altă persoană din conducerea autorităţii sau instituţiei publice respective.

(3) Atribuţiile, organizarea şi funcţionarea compartimentelor de informare şi relaţii publice se stabilesc, în baza legii şi a dispoziţiilor prezentelor norme metodologice, prin regulamentul de organizare şi funcţionare a autorităţii sau a instituţiei publice respective.

Art. 4. - (1) Pentru buna desfăşurare a activităţii de informare şi relaţii publice în cadrul autorităţilor şi instituţiilor publice, aceasta poate fi organizată cu următoarele componente:

a) informarea presei;

b) informarea publică directă a persoanelor;

c) informarea internă a personalului;

d) informarea interinstituţională.

(2) Informarea directă a persoanelor şi informarea presei sunt, potrivit legii, componente obligatorii şi nu exclud celelalte componente ale activităţii de informare şi relaţii publice.

Art. 5. - În cadrul compartimentelor de informare şi relaţii publice ale instituţiilor şi autorităţilor publice activitatea de informare publică directă a persoanelor şi cea de informare a presei se pot organiza distinct.

Art. 6. - (1) La nivelul Administraţiei Prezidenţiale, aparatului de lucru al Camerei Deputaţilor şi al Senatului, aparatului de lucru al Guvernului, al ministerelor, al celorlalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale, sediilor centrale ale regiilor autonome şi al altor instituţii publice centrale, precum şi la nivelul autorităţilor administrative autonome, prefecturilor, consiliilor judeţene şi consiliilor locale ale municipiilor, oraşelor şi sectoarelor municipiului Bucureşti, structurile organizatorice existente de comunicare vor fi reorganizate în compartimente de informare şi relaţii publice şi vor include în mod obligatoriu cel puţin un birou (o structură) de informare publică şi un birou (o structură) de relaţii cu presa.

(2) La nivelul structurilor descentralizate ale autorităţilor şi instituţiilor publice centrale se vor organiza birouri de informare şi relaţii publice, iar atribuţiile pe linia relaţiei cu presa şi a informării directe a persoanelor vor fi îndeplinite distinct de persoane special desemnate în acest scop.

(3) La nivelul comunelor atribuţiile pe linia relaţiei cu presa şi a informării directe a persoanelor pot fi îndeplinite de o persoană special desemnată în acest scop de consiliul local.

Art. 7. - Fiecare autoritate sau instituţie publică va stabili, în funcţie de specificul propriu al activităţilor, numărul de persoane necesar pentru îndeplinirea în bune condiţii a atribuţiilor care revin autorităţii/instituţiei pe linia informării şi relaţiilor publice.

Art. 8. - (1) Pentru accesul publicului la informaţiile de interes public difuzate din oficiu, la sediul fiecărei instituţii sau autorităţi publice se vor organiza în cadrul compartimentelor de informare şi relaţii publice puncte de informare-documentare.

(2) Prezentarea în format electronic a informaţiilor comunicate din oficiu de către instituţiile şi autorităţile publice prevăzute la art. 6 alin. (2) şi (3) se va realiza eşalonat, avându-se în vedere dotarea cu tehnică de calcul.

CAPITOLUL III

Procedurile privind accesul liber la informaţiile de interes public

Art. 9. - Autorităţile şi instituţiile publice asigură accesul la informaţiile de interes public, din oficiu sau la cerere, în condiţiile legii.

Art. 10. - (1) Informaţiile de interes public care se comunică din oficiu, conform legii, vor fi prezentate într-o formă accesibilă şi concisă care să faciliteze contactul persoanei interesate cu autoritatea sau instituţia publică.

(2) Autorităţile şi instituţiile publice au obligaţia de a publica şi de a actualiza anual un buletin informativ care va cuprinde informaţiile prevăzute la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 544/2001.

(3) Autorităţile publice sunt obligate să dea din oficiu publicităţii un raport periodic de activitate, cel puţin anual, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. Raportul de activitate va fi elaborat în conformitate cu prevederile anexei nr. 6 la prezentele norme metodologice.

Art. 11. - (1) Accesul la informaţiile de interes public comunicate din oficiu se realizează prin:

a) afişare la sediul autorităţii sau instituţiei publice ori prin publicare în Monitorul Oficial al României sau în mijloacele de informare în masă, în publicaţii proprii, precum şi în pagina de Internet proprie;

b) consultare la sediul autorităţii sau instituţiei publice, în punctele de informare-documentare, în spaţii special destinate acestui scop.

(2) Afişarea la sediul autorităţii sau instituţiei publice este, în cazul tuturor autorităţilor şi instituţiilor publice, modalitatea minimă obligatorie de difuzare a informaţiilor de interes public comunicate din oficiu.

Art. 12. - În unităţile administrativ-teritoriale în care o minoritate naţională deţine o pondere de cel puţin 20% din numărul populaţiei informaţiile ce se comunică din oficiu se vor difuza şi în limba minorităţii respective.

Art. 13. - Solicitarea informaţiilor de interes public, altele decât cele prevăzute să fie comunicate din oficiu, va fi adresată instituţiei sau autorităţii publice, în condiţiile art. 6 din Legea nr. 544/2001.

Art. 14. - (1) Pentru a facilita redactarea solicitării şi a reclamaţiei administrative autorităţile şi instituţiile publice vor pune gratuit la dispoziţie persoanei interesate formulare-tip.

(2) Modelele formularelor-tip ale cererii de informaţii de interes public şi ale reclamaţiei administrative sunt prezentate în anexele nr. 1, 2a) şi 2b).

(3) Modelul scrisorii de răspuns la cerere şi cel al scrisorii de răspuns la reclamaţia administrativă, împreună cu modelul registrului pentru înregistrarea documentelor prevăzute la alin. (2), sunt prezentate în anexele nr. 3, 4 şi 5.

Art. 15. - (1) Informaţiile de interes public pot fi solicitate şi comunicate şi în format electronic.

(2) Solicitarea de informaţii de interes public sau reclamaţia administrativă se poate transmite prin e-mail, conform modelelor formularelor-tip prezentate în anexele nr. 1, 2a) şi 2b).

(3) Informaţiile de interes public solicitate în scris, în format electronic, pot fi comunicate prin e-mail sau înregistrate pe dischetă.

Art. 16. - Termenele pentru comunicarea în scris a unui răspuns solicitanţilor de informaţii de interes public sunt cele prevăzute de Legea nr. 544/2001, şi anume:

a) 10 zile lucrătoare pentru comunicarea informaţiei de interes public solicitate, dacă aceasta a fost identificată în acest termen;

b) 10 zile lucrătoare pentru anunţarea solicitantului că termenul iniţial prevăzut la lit. a) nu a fost suficient pentru identificarea informaţiei solicitate;

c) 30 de zile lucrătoare pentru comunicarea informaţiei de interes public identificate peste termenul prevăzut la lit. a);

d) 5 zile lucrătoare pentru transmiterea refuzului de comunicare a informaţiei solicitate şi a motivării refuzului.

Art. 17. - Programul zilnic al compartimentelor de informare şi relaţii publice va fi cel al autorităţilor sau instituţiilor publice respective, stabilit prin regulamentul propriu de organizare şi funcţionare, incluzând într-o zi pe săptămână şi ore după programul de funcţionare.

Art. 18. - (1) Accesul la informaţiile de interes public este gratuit.

(2) Costul serviciilor de copiere va fi suportat de solicitant, în condiţiile legii.

(3) Plata serviciilor de copiere se va face la casieria fiecărei autorităţi sau instituţii publice.

CAPITOLUL IV

Funcţionarea structurilor responsabile de informarea publică directă

Art. 19. - Structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă asigură rezolvarea solicitărilor privind informaţiile de interes public şi organizarea şi funcţionarea punctului de informare-documentare.

Art. 20. - (1) Structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă primesc solicitările privind informaţiile de interes public.

(2) Solicitarea de informaţii de interes public este acţiunea verbală sau scrisă (pe suport de hârtie sau electronic) prin care o persoană (fizică sau juridică, română ori străină) poate cere informaţii considerate ca fiind de interes public.

(3) În cazul formulării verbale a solicitării informaţia este furnizată pe loc, dacă este posibil, sau cu îndrumarea solicitantului să adreseze o cerere în scris.

(4) Cererile formulate în scris, pe suport de hârtie sau pe suport electronic (e-mail), inclusiv cele prevăzute la alin. (3), se înregistrează la structurile sau la persoanele responsabile de informarea publică directă, care eliberează solicitantului o confirmare scrisă conţinând data şi numărul de înregistrare a cererii.

Art. 21. - (1) După primirea şi înregistrarea cererii structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă realizează o evaluare primară a solicitării, în urma căreia se stabileşte dacă informaţia solicitată este o informaţie comunicată din oficiu, furnizabilă la cerere sau exceptată de la liberul acces.

(2) În cazul în care informaţia solicitată este deja comunicată din oficiu în una dintre formele precizate la art. 5 din Legea nr. 544/2001, se asigură de îndată, dar nu mai târziu de 5 zile, informarea solicitantului despre acest lucru, precum şi sursa unde informaţia solicitată poate fi găsită.

Art. 22. - (1) În cazul în care informaţia solicitată nu este dintre cele care se comunică din oficiu, solicitarea se transmite structurilor competente din cadrul autorităţilor şi instituţiilor publice, pentru a verifica respectarea prevederilor art. 12 din Legea nr. 544/2001.

(2) În cazul în care informaţia solicitată este identificată ca fiind exceptată de la accesul liber la informaţie, se asigură, în termen de 5 zile de la înregistrare, informarea solicitantului despre acest lucru.

(3) Structurile prevăzute la alin. (1) au obligaţia să identifice şi să actualizeze informaţiile de interes public care sunt exceptate de la accesul liber, potrivit legii.

Art. 23. - (1) Structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă primesc de la structurile prevăzute la art. 22 alin. (1) răspunsul la solicitarea primită şi redactează răspunsul către solicitant împreună cu informaţia de interes public sau cu motivaţia întârzierii ori a respingerii solicitării, în condiţiile legii.

(2) Răspunsul se înregistrează şi se transmite persoanei interesate, pe suportul solicitat, în termenul legal.

Art. 24. - În cazul în care solicitarea nu se încadrează în competenţele instituţiei sau autorităţii publice, în termen de 5 zile de la primire structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă transmit solicitarea către instituţiile sau autorităţile competente şi informează solicitantul despre aceasta.

Art. 25. - Structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă ţin evidenţa răspunsurilor şi a chitanţelor remise de solicitanţi privind plata costurilor de copiere a materialelor solicitate.

Art. 26. - Structurile sau persoanele responsabile de informarea publică directă realizează organizarea şi funcţionarea punctului de informare-documentare, după cum urmează:

a) asigură publicarea buletinului informativ al autorităţii sau instituţiei publice, care va cuprinde informaţiile de interes public comunicate din oficiu, prevăzute la art. 5 din Legea nr. 544/2001;

b) asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, a raportului de activitate al autorităţii sau instituţiei publice;

c) asigură disponibilitatea în format scris (la afişier, sub formă de broşuri sau electronic - dischete, CD, pagină de Internet) a informaţiilor comunicate din oficiu, prevăzute la art. 5 din Legea nr. 544/2001;

d) organizează în cadrul punctului de informare-documentare al instituţiei accesul publicului la informaţiile furnizate din oficiu.

Art. 27. - (1) Fiecare instituţie sau autoritate publică va întocmi anual, prin structurile de informare şi relaţii publice, un raport privind accesul la informaţiile de interes public, care va cuprinde:

a) numărul total de solicitări de informaţii de interes public;

b) numărul total de solicitări, departajat pe domenii de interes;

c) numărul de solicitări rezolvate favorabil;

d) numărul de solicitări respinse, defalcat în funcţie de motivaţia respingerii (informaţii exceptate de la acces, inexistente etc.);

e) numărul de solicitări adresate în scris: 1. pe suport de hârtie; 2. pe suport electronic;

f) numărul de solicitări adresate de persoane fizice;

g) numărul de solicitări adresate de persoane juridice;

h) numărul de reclamaţii administrative: 1. rezolvate favorabil; 2. respinse;

i) numărul de plângeri în instanţă: 1 rezolvate favorabil; 2. respinse; 3. în curs de soluţionare;

j) costurile totale ale compartimentului de informare şi relaţii publice;

k) sumele totale încasate pentru serviciile de copiere a informaţiilor de interes public solicitate;

l) numărul estimativ de vizitatori ai punctului de informare-documentare.

(2) Acest raport va fi adresat conducătorului autorităţii sau instituţiei publice respective şi va fi făcut public.

(3) Autorităţile şi instituţiile publice centrale vor asigura colectarea rapoartelor din teritoriu, urmând ca situaţiile centralizate să fie trimise Ministerului Informaţiilor Publice.

CAPITOLUL V

Funcţionarea structurilor responsabile de relaţia cu presa

Art. 28. - Dispoziţiile speciale privind accesul mijloacelor de informare în masă la informaţiile de interes public, astfel cum sunt prevăzute în Legea nr. 544/2001, se referă în mod explicit la obligaţiile autorităţilor şi instituţiilor publice şi nu reglementează în nici un fel activitatea mass-media.

Art. 29. - Structurile sau persoanele responsabile de relaţia cu presa a instituţiei sau autorităţii publice respective au următoarele atribuţii:

a) să furnizeze ziariştilor, prompt şi complet, orice informaţie de interes public care priveşte activitatea instituţiei sau autorităţii publice pe care o reprezintă;

b) să acorde fără discriminare, în termen de cel mult două zile de la înregistrare, acreditarea ziariştilor şi a reprezentanţilor mijloacelor de informare în masă;

c) să informeze în timp util şi să asigure accesul ziariştilor la activităţile şi acţiunile de interes public organizate de instituţia sau autoritatea publică;

d) să asigure, periodic sau de fiecare dată când activitatea instituţiei ori a autorităţii publice prezintă un interes public imediat, difuzarea de comunicate, informări de presă, organizarea de conferinţe de presă, interviuri sau briefinguri;

e) să difuzeze ziariştilor dosare de presă legate de evenimente sau de activităţi ale instituţiei ori autorităţii publice;

f) să nu refuze sau să nu retragă acreditarea unui ziarist decât numai pentru fapte care împiedică desfăşurarea normală a activităţii instituţiei sau autorităţii publice respective şi care nu privesc opiniile exprimate în presă de respectivul ziarist;

g) în cazul retragerii acreditării unui ziarist, să asigure organismului de presă obţinerea acreditării pentru un alt ziarist.

Art. 30. - (1) Acreditarea se acordă, la cerere, ziariştilor şi instituţiilor de presă solicitante. Legitimaţiile de acreditare nu sunt transmisibile şi se referă la prezenţa fizică a ziaristului în sediul sau la activităţile autorităţii ori instituţiei publice, la care accesul presei este permis.

(2) Acreditarea ziariştilor nu atrage controlul autorităţilor sau instituţiilor publice ce au acordat acreditarea asupra materialelor publicate de ziaristul acreditat.

(3) Participarea ziariştilor la activităţile autorităţilor sau instituţiilor publice nu va putea fi limitată ori restricţionată prin reglementări interne ce exced textului Legii nr. 544/2001.

CAPITOLUL VI

Sancţiuni

Art. 31. - Răspunderea disciplinară a funcţionarului desemnat pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001 se stabileşte conform Statutului funcţionarilor publici, statutelor speciale sau, după caz, Codului muncii.

Art. 32. - În cazul în care o persoană consideră că dreptul privind accesul la informaţiile de interes public a fost încălcat, aceasta se poate adresa cu reclamaţie administrativă conducătorului autorităţii sau instituţiei publice căreia i-a fost solicitată informaţia.

Art. 33. - Persoana care se consideră vătămată în drepturile sale poate depune reclamaţia administrativă prevăzută la art. 32 în termen de 30 de zile de la luarea la cunoştinţă a refuzului explicit sau tacit al angajaţilor din cadrul autorităţii sau instituţiei publice pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001 şi ale prezentelor norme metodologice.

Art. 34. - În cazul în care reclamaţia se dovedeşte întemeiată, răspunsul la aceasta se transmite solicitantului care se consideră lezat în termen de 15 zile de la depunerea reclamaţiei administrative. Acest răspuns va conţine informaţiile de interes public solicitate iniţial şi, de asemenea, va menţiona sancţiunile disciplinare aplicate în cazul funcţionarului vinovat, în condiţiile legii.

Art. 35. - (1) Pentru analiza reclamaţiilor administrative ale persoanelor, vizând nerespectarea prevederilor Legii nr. 544/2001 şi ale prezentelor norme metodologice, la nivelul fiecărei autorităţi sau instituţii publice se constituie o comisie de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informaţiile de interes public.

(2) Comisia de analiză privind încălcarea dreptului de acces la informaţiile de interes public va avea următoarele responsabilităţi:

a) primeşte şi analizează reclamaţiile persoanelor;

b) efectuează cercetarea administrativă;

c) stabileşte dacă reclamaţia persoanei privind încălcarea dreptului de acces la informaţiile de interes public este întemeiată sau nu;

d) în cazul în care reclamaţia este întemeiată, propune aplicarea unei sancţiuni disciplinare pentru personalul responsabil şi comunicarea informaţiilor de interes public solicitate. În cazul funcţionarilor publici culpabili comisia de analiză va informa despre rezultatul cercetării administrative comisia de disciplină a autorităţii sau instituţiei publice, care va propune aplicarea unei sancţiuni corespunzătoare, potrivit legii;

e) redactează şi trimite răspunsul solicitantului.

Art. 36. - (1) Solicitantul care, după primirea răspunsului la reclamaţia administrativă, se consideră în continuare lezat în drepturile sale prevăzute de lege, poate face plângere la secţia de contencios

administrativ a tribunalului, în termen de 30 de zile de la expirarea termenelor prevăzute la art. 7 din Legea nr. 544/2001.

(2) Scutirea de taxa de timbru pentru plângerea la tribunal şi recursul la curtea de apel nu include şi scutirea de la plata serviciilor de copiere a informaţiilor de interes public solicitate.

CAPITOLUL VII

Dispoziţii finale

Art. 37. - În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentelor norme metodologice autorităţile administraţiei publice centrale şi locale şi instituţiile publice vor asigura spaţiile necesare, precum şi modificarea organigramelor, în vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 544/2001.

Art. 38. - În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentelor norme metodologice se vor organiza compartimente de informare şi relaţii publice şi vor fi elaborate reglementările interne de organizare şi funcţionare a acestora.

Art. 39. - Informatizarea compartimentelor de informare şi relaţii publice va fi asigurată de instituţiile şi autorităţile publice, pe baza propunerilor aprobate de Guvern, în condiţiile art. 24 din Legea nr. 544/2001.

Art. 40. - Anexele nr. 1-6 fac parte integrantă din prezentele norme metodologice.

Legea nr. 182/2002 privind protecţia informaţiilor clasificate

- publicată în M. Of. nr. 248 din 12 aprilie 2002

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

SECŢIUNEA 1

Principii

Art. 1. - Scopul prezentei legi este protecţia informaţiilor clasificate şi a surselor confidenţiale ce asigură acest tip de informaţii. Protejarea acestor informaţii se face prin instituirea sistemului naţional de protecţie a informaţiilor.

Art. 2. - (1) Dreptul de a avea acces la informaţiile de interes public este garantat prin lege.

(2) Accesul la informaţiile clasificate este permis numai în cazurile, în condiţiile şi prin respectarea procedurilor prevăzute de lege.

Art. 3 - Nici o prevedere a prezentei legi nu va putea fi interpretată în sensul limitării accesului la informaţiile de interes public sau al ignorării Constituţiei, a Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului, a pactelor şi a celorlalte tratate la care România este parte, referitoare la dreptul de a primi şi răspândi informaţii.

Art. 4 - Principalele obiective ale protecţiei informaţiilor clasificate sunt:

a) protejarea informaţiilor clasificate împotriva acţiunilor de spionaj, compromitere sau acces neautorizat, alterării sau modificării conţinutului acestora, precum şi împotriva sabotajelor ori distrugerilor neautorizate;

realizarea securităţii sistemelor informatice şi de transmitere a informaţiilor clasificate.

Art. 5. - Măsurile ce decurg din aplicarea legii sunt destinate:

a) să prevină accesul neautorizat la informaţiile clasificate;

b) să identifice împrejurările, precum şi persoanele care, prin acţiunile lor, pot pune în pericol securitatea informaţiilor clasificate;

c) să garanteze că informaţiile clasificate sunt distribuite exclusiv persoanelor îndreptăţite, potrivit legii, să le cunoască;

d) să asigure protecţia fizică a informaţiilor, precum şi a personalului necesar protecţiei informaţiilor clasificate.

Art. 6. - (1) Standardele naţionale de protecţie a informaţiilor clasificate sunt obligatorii şi se stabilesc de către Serviciul Român de Informaţii numai cu acordul Autorităţii Naţionale de Securitate.

Standardele la care se referă alin. (1) vor fi în concordanţă cu interesul naţional, precum şi cu criteriile şi recomandările NATO.

În cazul unui conflict între normele interne privind protecţia informaţiilor clasificate şi normele NATO, în această materie vor avea prioritate normele NATO.

Art. 7. - (1) Persoanele care vor avea acces la informaţii clasificate secrete de stat vor fi verificate, în prealabil, cu privire la onestitatea şi profesionalismul lor, referitoare la utilizarea acestor informaţii.

Pentru candidaţii la funcţii publice ce implică lucrul cu asemenea informaţii, precum şi competenţa de a autoriza accesul la astfel de informaţii, verificarea este anterioară numirii în acele funcţii şi se solicită obligatoriu de autoritatea de învestire.

Procedurile de verificare sunt cele obligatorii pentru persoanele care lucrează în cadrul Autorităţii Naţionale de Securitate, care gestionează informaţii NATO, potrivit echivalenţelor nivelurilor de secretizare prevăzute prin prezenta lege.

Art. 8. - Personalul anume desemnat pentru realizarea protecţiei informaţiilor clasificate se include într-un sistem permanent de pregătire şi perfecţionare, la intervale regulate, potrivit standardelor naţionale de protecţie.

Art. 9. - Protecţia informaţiilor clasificate vizează:

protecţia juridică;

protecţia prin măsuri procedurale;

protecţia fizică;

protecţia personalului care are acces la informaţiile clasificate ori este desemnat să asigure securitatea

acestora;

protecţia surselor generatoare de informaţii.

Art. 10. - (1) Instituţiile care deţin sau utilizează informaţii clasificate vor ţine un registru de evidenţă a autorizaţiilor acordate personalului, sub semnătură.

(2) Fiecare autorizaţie se reverifică ori de câte ori este necesar să se garanteze că este conformă standardelor aplicabile funcţiei pe care respectivele persoane o ocupă.

(3) Reverificarea autorizaţiei este obligatorie şi constituie o prioritate ori de câte ori apar indicii că menţinerea acesteia nu mai este compatibilă cu interesele de securitate.

Art. 11. - Accesul în clădirile şi infrastructurile informatice în care se desfăşoară activităţi cu informaţii clasificate ori sunt păstrate sau stocate informaţii cu acest caracter este permis numai în cazuri autorizate.

Art. 12. - Standardele de protecţie a informaţiilor clasificate, încredinţate persoanelor ori organizaţiilor din afara structurilor guvernamentale, vor fi necondiţionat compatibile cu cele stabilite pentru aceste structuri.

Art. 13. - Solicitarea certificatului de securitate pentru persoanele cu atribuţii nemijlocite în domeniul protecţiei informaţiilor clasificate este obligatorie.

Art. 14. - Consiliul Suprem de Apărare a Ţării asigură coordonarea la nivel naţional a tuturor programelor de protecţie a informaţiilor clasificate.

SECŢIUNEA a 2-a

Definiţii

Art. 15. - În sensul prezentei legi, următorii termeni se definesc astfel:

informaţii - orice documente, date, obiecte sau activităţi, indiferent de suport, formă, mod de exprimare
sau de punere în circulaţie;

informaţii clasificate - informaţiile, datele, documentele de interes pentru securitatea naţională, care,
datorită nivelurilor de importanţă şi consecinţelor care s-ar produce ca urmare a dezvăluirii sau diseminării
neautorizate, trebuie să fie protejate;

clasele de secretizare sunt: secrete de stat şi secrete de serviciu;

informaţii secrete de stat - informaţiile care privesc securitatea naţională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranţa naţională şi apărarea ţării;

informaţii secrete de serviciu - informaţiile a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei persoane juridice de drept public sau privat;

nivelurile de secretizare se atribuie informaţiilor clasificate din clasa secrete de stat şi sunt:

strict secret de importanţă deosebită - informaţiile a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune de o gravitate excepţională securităţii naţionale;

- strict secrete - informaţiile a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune grave securităţii naţionale;

- secrete - informaţiile a căror divulgare neautorizată este de natură să producă daune securităţii naţionale;

g) protecţie juridică - ansamblul normelor constituţionale şi al celorlalte dispoziţii legale în vigoare, care reglementează protejarea informaţiilor clasificate;

h) protecţie prin măsuri procedurale - ansamblul reglementărilor prin care emitenţii şi deţinătorii de informaţii clasificate stabilesc măsurile interne de lucru şi de ordine interioară destinate realizării protecţiei informaţiilor;

i) protecţie fizică - ansamblul activităţilor de pază, securitate şi apărare, prin măsuri şi dispozitive de control fizic şi prin mijloace tehnice, a informaţiilor clasificate;

j) protecţia personalului - ansamblul verificărilor şi măsurilor destinate persoanelor cu atribuţii de serviciu în legătură cu informaţiile clasificate, spre a preveni şi înlătura riscurile de securitate pentru protecţia informaţiilor clasificate;

k) certificate de securitate - documentele care atestă verificarea şi acreditarea persoanei de a deţine, de a avea acces şi de a lucra cu informaţii clasificate.

CAPITOLUL II

Informaţii secrete de stat

Art. 16. - Protecţia informaţiilor secrete de stat este o obligaţie ce revine persoanelor autorizate care le emit, le gestionează sau care intră în posesia acestora.

Art. 17. - în categoria informaţiilor secrete de stat sunt cuprinse informaţiile care reprezintă sau care se referă la:

sistemul de apărare a ţării şi elementele de bază ale acestuia, operaţiile militare, tehnologiile de fabricaţie,

caracteristicile armamentului şi tehnicii de luptă utilizate exclusiv în cadrul elementelor sistemului naţional de apărare;

planurile, precum şi dispozitivele militare, efectivele şi misiunile forţelor angajate;

cifrul de stat şi alte elemente criptologice stabilite de autorităţile publice competente, precum şi activităţile în legătură cu realizarea şi folosirea acestora;

organizarea sistemelor de protecţie şi apărare a obiectivelor, sectoarelor şi la reţelele de calculatoare

speciale şi militare, inclusiv la mecanismele de securitate a acestora;

datele, schemele şi programele referitoare la sistemele de comunicaţii şi la reţelele de calculatoare speciale şi militare, inclusiv la mecanismele de securitate a acestora;

activitatea de informaţii desfăşurată de autorităţile publice stabilite prin lege pentru apărarea ţării şi siguranţa naţională;

mijloacele, metodele, tehnica şi echipamentul de lucru, precum şi sursele de informaţii specifice, folosite de autorităţile publice care desfăşoară activitate de informaţii;

h) hărţile, planurile topografice, termogramele şi înregistrările aeriene de orice tip, pe care sunt reprezentate elemente de conţinut sau obiective clasificate secrete de stat;

i) studiile, prospecţiunile geologice şi determinările gravimetrice cu densitate mai mare de un punct pe kilometru pătrat, prin care se evaluează rezervele naţionale de metale şi minereuri rare, preţioase, disperse şi radioactive, precum şi datele şi informaţiile referitoare la rezervele materiale, care sunt în competenţa Administraţiei Naţionale a Rezervelor de Stat;

j) sistemele şi planurile de alimentare cu energie electrică, energie termică, apă şi alţi agenţi necesari funcţionării obiectivelor clasificate secrete de stat;

k) activităţile ştiinţifice, tehnologice sau economice şi investiţiile care au legătură cu siguranţa naţională ori cu apărarea naţională sau prezintă importanţă deosebită pentru interesele economice şi tehnico-ştiinţifice ale României;

I) cercetările ştiinţifice în domeniul tehnologiilor nucleare, în afara celor fundamentale, precum şi prognozele pentru protecţia şi securitatea materialelor şi a instalaţiilor nucleare;

m) emiterea, imprimarea bancnotelor şi baterea monedelor metalice, machetele emisiunilor monetare ale Băncii Naţionale a României şi elementele de siguranţă ale însemnelor monetare pentru depistarea falsurilor, nedestinate publicităţii, precum şi imprimarea şi tipărirea hârtiilor de valoare de natura titlurilor de stat, a bonurilor de tezaur şi a obligaţiunilor de stat;

n) relaţiile şi activităţile externe ale statului român, care, potrivit legii, nu sunt destinate publicităţii, precum şi informaţiile altor state sau organizaţii internaţionale, faţă de care, prin tratate ori înţelegeri internaţionale, statul român şi-a asumat obligaţia de protecţie.

Art. 18. - (1) Informaţiile secrete de stat se clasifică pe niveluri de secretizare, în funcţie de importanţa valorilor protejate.

(2) Nivelurile de secretizare atribuite informaţiilor din clasa secrete de stat sunt:

strict secret de importanţă deosebită;

strict secret;

secret.

Art. 19. - Sunt împuterniciţi să atribuie unul dintre nivelurile de secretizare a informaţiilor cu prilejul elaborării lor:

a) pentru informaţiile strict secrete de importanţă deosebită:

Preşedintele României;

preşedintele Senatului şi preşedintele Camerei Deputaţilor;

membrii Consiliului Suprem de Apărare a Ţării;

primul-ministru;

membrii Guvernului şi secretarul general al Guvernului;

guvernatorul Băncii Naţionale a României;

directorii serviciilor naţionale de informaţii;

directorul Serviciului de Protecţie şi Pază;

directorul Serviciului de Telecomunicaţii Speciale;

secretarul general al Senatului şi secretarul general al Camerei Deputaţilor;

preşedintele Institutului Naţional de Statistică;

directorul Administraţiei Naţionale a Rezervelor de Stat;

alte autorităţi împuternicite de Preşedintele României sau de primul-ministru;

a) pentru informaţiile strict secrete - împuterniciţii prevăzuţi la lit. a), precum şi funcţionarii cu rang de secretar de stat, potrivit competenţelor materiale ale acestora;

b) pentru informaţiile secrete - împuterniciţii prevăzuţi la lit. a) şi b), precum şi funcţionarii superiori cu rang de subsecretar de stat, secretar general ori director general, potrivit competenţelor materiale ale acestora.

Art. 20. - Orice persoană fizică sau juridică română poate face contestaţie la autorităţile care au clasificat informaţia respectivă, împotriva clasificării informaţiilor, duratei pentru care acestea au fost clasificate, precum şi împotriva modului în care s-a atribuit un nivel sau altul de secretizare. Contestaţia va fi soluţionată în condiţiile legii contenciosului administrativ.

Art. 21. - (1) În subordinea Guvernului se organizează Oficiul Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat.

(2) Oficiul Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat organizează evidenţa listelor şi a informaţiilor din această categorie şi a termenelor de menţinere în nivelurile de clasificare, a personalului verificat şi avizat pentru lucrul cu informaţiile secrete de stat, a registrelor de autorizări menţionate la art. 10.

Art. 22. - (1) Autorităţile publice întocmesc liste proprii cuprinzând categoriile de informaţii secrete de stat în domeniile lor de activitate.

Listele cuprinzând informaţiile secrete de stat pe niveluri de secretizare, elaborate sau deţinute de autorităţile ori de instituţiile publice, se aprobă şi se actualizează prin hotărâre a Guvernului.

Hotărârile Guvernului privind aprobarea listelor cuprinzând informaţiile secrete de stat se comunică Serviciului Român de Informaţii, Serviciului de Informaţii Externe şi, după caz, celorlalte structuri informative cărora le revin, potrivit legii, sarcini de organizare a măsurilor specializate de protecţie.

Art. 23. - (1) Instituţiile deţinătoare de informaţii secrete de stat poartă răspunderea elaborării şi aplicării măsurilor procedurale de protecţie fizică şi protecţie a personalului care are acces la informaţiile din această categorie.

(2) Măsurile menţionate la alin. (1) vor fi conforme standardelor naţionale de protecţie a informaţiilor clasificate.

Art. 24. - (1) Documentele cuprinzând informaţii secrete de stat vor purta pe fiecare pagină nivelul de secretizare, precum şi menţiunea "personal", când sunt destinate unor persoane determinate.

(2) Prin hotărâre a Guvernului vor fi stabilite regulile de identificare şi marcare, inscripţionările şi menţiunile obligatorii pe documentele secrete de stat, în funcţie de nivelurile de secretizare, cerinţele de evidenţă a numerelor de exemplare şi a destinatarilor, termenele şi regimul de păstrare, interdicţiile de reproducere şi circulaţie.

Încadrarea informaţiilor secrete de stat în unul dintre nivelurile prevăzute la art. 15 lit. f), precum şi normele privind măsurile minime de protecţie în cadrul fiecărui nivel se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Informaţiile clasificate potrivit art. 15 lit. f) pot fi declasificate prin hotărâre a Guvernului, la solicitarea motivată a emitentului.

Se interzice clasificarea ca secrete de stat a informaţiilor, datelor sau documentelor în scopul ascunderii încălcărilor legii, erorilor administrative, limitării accesului la informaţiile de interes public, restrângerii ilegale a exerciţiului unor drepturi ale vreunei persoane sau lezării altor interese legitime.

Nu pot fi clasificate ca secrete de stat informaţiile, datele sau documentele referitoare la o cercetare ştiinţifică fundamentală care nu are o legătură justificată cu securitatea naţională.

Autorităţile publice care elaborează ori lucrează cu informaţii secrete vor întocmi un ghid pe baza căruia se va realiza o clasificare corectă şi uniformă a informaţiilor secrete de stat, în strictă conformitate cu legea.

Ghidul se aprobă personal şi în scris de funcţionarul superior autorizat să clasifice informaţiile secrete de stat.

Persoanele autorizate care copiază, extrag sau reproduc în rezumat conţinutul unor documente secrete vor aplica pe noul document rezultat menţiunile aflate pe documentul original.

(10) Declasificarea ori trecerea la un nivel inferior de clasificare este realizată de persoanele sau autorităţile publice competente să aprobe clasificarea şi nivelul de secretizare a informaţiilor respective.

Art. 25. - (1) Coordonarea generală a activităţii şi controlul măsurilor privitoare la protecţia informaţiilor secrete de stat se realizează de către unitatea specializată din cadrul Serviciului Român de Informaţii.

Ministerul Apărării Naţionale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiţiei, Serviciul Român de Informaţii, Serviciul de Informaţii Externe, Serviciul de Protecţie şi Pază şi Serviciul de Telecomunicaţii Speciale stabilesc, pentru domeniile lor de activitate şi responsabilitate, structuri şi măsuri proprii privind coordonarea şi controlul activităţilor referitoare la protecţia informaţiilor secrete de stat, potrivit legii.

Coordonarea activităţii şi controlul măsurilor privitoare la protecţia informaţiilor secrete de stat pentru Oficiul Central de Stat pentru Probleme Speciale şi Administraţia Naţională a Rezervelor de Stat se realizează de structura specializată a Ministerului Apărării Naţionale.

Parlamentul, Administraţia Prezidenţială, Guvernul şi Consiliul Suprem de Apărare a Ţării stabilesc măsuri proprii privind protecţia informaţiilor secrete de stat, potrivit legii. Serviciul Român de Informaţii asigură acestor instituţii asistenţă de specialitate.

Protecţia informaţiilor nedestinate publicităţii, transmise României de alte state sau de organizaţii internaţionale, precum şi accesul la informaţiile acestora se realizează în condiţiile stabilite prin tratatele internaţionale sau înţelegerile la care România este parte.

Art. 26. - (1) Pentru reprezentanţele României în străinătate coordonarea activităţii şi controlul măsurilor privitoare la protecţia informaţiilor secrete de stat se realizează de Serviciul de Informaţii Externe în condiţiile prezentei legi.

(2) Coordonarea şi controlul măsurilor referitoare la protecţia informaţiilor secrete de stat privind activitatea specifică a ataşaţilor militari din cadrul misiunilor diplomatice ale României şi a reprezentanţilor militari pe lângă organismele internaţionale se realizează de către structura specializată a Ministerului Apărării Naţionale.

Art. 27. - Autoritatea Naţională de Securitate exercită atribuţii de reglementare, autorizare şi control privind protecţia informaţiilor clasificate NATO, în condiţiile stabilite prin lege.

Art. 28. - (1) Accesul la informaţii secrete de stat este permis numai în baza unei autorizaţii scrise, eliberate de conducătorul persoanei juridice care deţine astfel de informaţii, după notificarea prealabilă la Oficiul Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat.

Autorizaţia se eliberează pe niveluri de secretizare, prevăzute la art. 15 lit. f), în urma verificărilor efectuate cu acordul scris al persoanei în cauză asupra acesteia. Persoanele juridice, cu excepţia celor prevăzute la art. 25 alin. (2) şi (3), notifică Oficiului Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat eliberarea autorizaţiei de acces.

Accesul la informaţiile clasificate NATO se face în baza eliberării de către Autoritatea Naţională de Securitate a autorizaţiilor şi certificatelor de securitate, după efectuarea verificărilor de securitate de către instituţiile abilitate.

Durata de valabilitate a autorizaţiei este de până la 4 ani; în această perioadă verificările pot fi reluate oricând.

Neacordarea autorizaţiei sau retragerea motivată a acesteia determină de drept interdicţia de acces la informaţii secrete de stat.

Art. 29. - Conducătorii agenţilor economici sau ai altor persoane juridice de drept privat, precum şi persoanele fizice cărora le-au fost încredinţate informaţii secrete de stat, în cadrul raporturilor de colaborare, au obligaţia să respecte prevederile legale privind protecţia acestora.

Art. 30. - Accesul cetăţenilor străini, al cetăţenilor români care au şi cetăţenia altui stat, precum şi al persoanelor apatride la informaţiile secrete de stat şi în locurile în care se desfăşoară activităţi şi se expun obiecte sau se execută lucrări din această categorie este permis numai în situaţiile şi în condiţiile stabilite prin tratatele internaţionale la care România este parte sau prin hotărâre a Guvernului.

CAPITOLUL III

Informaţii secrete de serviciu

Art. 31. - (1) Informaţiile secrete de serviciu se stabilesc de conducătorul persoanei juridice, pe baza normelor prevăzute prin hotărâre a Guvernului.

Informaţiile prevăzute la alin. (1) vor purta pe fiecare pagină şi menţiunea "personal", când sunt destinate strict unor persoane anume determinate.

Dispoziţiile art. 28 se aplică în mod corespunzător în domeniul informaţiilor secrete de serviciu.

Neglijenţa în păstrarea informaţiilor secrete de serviciu atrage, potrivit legii penale, răspunderea persoanelor vinovate.

Art. 32. - Conducătorii autorităţilor şi instituţiilor publice, ai agenţilor economici cu capital integral sau parţial de stat şi ai altor persoane juridice de drept public ori privat sunt obligaţi să stabilească informaţiile care constituie secrete de serviciu şi regulile de protecţie a acestora, să coordoneze activitatea şi să controleze măsurile privitoare la păstrarea secretului de serviciu, potrivit competenţelor, în conformitate cu normele stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Art. 33. - Este interzisă clasificarea ca secrete de serviciu a informaţiilor care, prin natura sau conţinutul lor, sunt destinate să asigure informarea cetăţenilor asupra unor probleme de interes public sau personal, pentru favorizarea ori acoperirea eludării legii sau obstrucţionarea justiţiei.

CAPITOLUL IV

Atribuţiile Serviciului Român de Informaţii

Art. 34. - În vederea coordonării activităţii şi exercitării controlului asupra măsurilor privitoare la protecţia informaţiilor clasificate din sfera sa de competenţă, Serviciul Român de Informaţii are următoarele atribuţii principale:

elaborează, în colaborare cu autorităţile publice, standardele naţionale pentru informaţiile clasificate şi obiectivele de implementare a acestora;

supraveghează acţiunile întreprinse de autorităţile publice pentru aplicarea prevederilor prezentei

legi;

acordă aviz de specialitate asupra programelor de prevenire a scurgerilor de informaţii clasificate, întocmite de autorităţile şi instituţiile publice, regiile autonome şi societăţile comerciale deţinătoare de asemenea informaţii;

verifică modul în care sunt respectate şi aplicate normele legale privind protecţia informaţiilor clasificate de către autorităţile şi instituţiile publice;

realizează la faţa locului verificări şi revizuiri de programe care vizează protecţia informaţiilor clasificate;

conlucrează cu Oficiul Registrului Naţional al Informaţiilor Secrete de Stat şi cu Autoritatea Naţională de Securitate în toate problemele privind aplicarea prezentei legi;

g) acordă sprijin pentru stabilirea obiectivelor şi a locurilor care prezintă importanţă deosebită pentru protecţia informaţiilor clasificate, la cererea conducătorilor autorităţilor şi instituţiilor publice, a agenţilor economici şi a persoanelor juridice de drept privat, şi supune spre aprobare Guvernului evidenţa centralizată a acestora;

h) organizează şi răspunde, potrivit dispoziţiilor legale, de colectarea, transportul şi distribuirea în ţară a corespondenţei cu caracter secret de stat şi a corespondenţei oficiale cu caracter secret de serviciu;

i) analizează şi stabileşte măsurile în legătură cu reclamaţiile sau cu sugestiile legate de modul în care sunt aplicate programele de protecţie a informaţiilor clasificate;

j) constată nerespectarea normelor privind protecţia informaţiilor clasificate şi aplică sancţiunile contravenţionale prevăzute de lege, iar atunci când faptele constituie infracţiuni, sesizează organele de urmărire penală.

Art. 35. - Serviciul Român de Informaţii este obligat să informeze Parlamentul şi Consiliul Suprem de Apărare a Ţării, anual şi ori de câte ori se impune, sau la cererea acestor autorităţi, în legătură cu constatările şi concluziile rezultate din activitatea desfăşurată pentru protecţia informaţiilor clasificate din sfera sa de competenţă.

CAPITOLUL V

Obligaţii, răspunderi şi sancţiuni

Art. 36. - (1) Persoanele fizice cărora le-au fost încredinţate informaţii clasificate sunt obligate să asigure protecţia acestora, potrivit legii, şi să respecte prevederile programelor de prevenire a scurgerii de informaţii clasificate.

Obligaţiile prevăzute la alin. (1) se menţin şi după încetarea raporturilor de muncă, de serviciu sau profesionale, pe întreaga perioadă a menţinerii clasificării informaţiei.

Persoana care urmează să desfăşoare o activitate sau să fie încadrată într-un loc de muncă ce presupune accesul la informaţii clasificate va prezenta conducătorului unităţii un angajament scris de păsare a secretului.

Art. 37. - (1) Autorităţile publice, precum şi celelalte persoane juridice care deţin sau cărora le-au fost încredinţate informaţii secrete de stat sau informaţii secrete de serviciu vor asigura fondurile necesare în vederea îndeplinirii obligaţiilor care le revin, precum şi luării măsurilor necesare privitoare la protecţia acestor informaţii.

(2) Răspunderea privind protecţia informaţiilor clasificate revine conducătorului autorităţii sau instituţiei publice ori altei persoane juridice deţinătoare de informaţii, după caz.

Art. 38. - (1) Informaţiile secrete de stat se transmit, se transportă şi se stochează în condiţiile stabilite de lege.

(2) Este interzisă transmiterea informaţiilor secrete de stat prin cablu sau eter, fără a se folosi mijloace specifice cifrului de stat sau alte elemente criptografice stabilite de autorităţile publice competente.

Art. 39. - (1) încălcarea normelor privind protecţia informaţiilor clasificate atrage răspunderea disciplinară, contravenţională, civilă sau penală, după caz.

(2) Persoanele încadrate în serviciile de informaţii şi siguranţă sau ale armatei, aflate în serviciul relaţiilor externe, precum şi cele special însărcinate cu protecţia informaţiilor secrete de stat, vinovate de deconspirări voluntare ori de acte de neglijenţă care au favorizat divulgarea ori scurgerea informaţiilor secrete, îşi pierd irevocabil calitatea.

Art. 40. - (1) Contravenţiile la normele privind protecţia informaţiilor clasificate se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(2) Sancţiunile contravenţionale pot fi aplicate şi persoanelor juridice.

CAPITOLUL VI

Dispoziţii finale

Art. 41. - (1) În cadrul autorităţilor, instituţiilor publice şi al agenţilor economici care deţin informaţii clasificate se organizează compartimente speciale pentru evidenţa, prelucrarea, procesarea, păstrarea, manipularea şi multiplicarea acestora, în condiţii de siguranţă.

(2) Compartimentele speciale prevăzute la alin. (1) se subordonează conducătorului autorităţii sau instituţiei publice ori al agentului economic.

Art. 42. - în termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I Guvernul va stabili prin hotărâre:

clasificările informaţiilor secrete de stat şi normele privind măsurile minime de protecţie în cadrul fiecărei clase;

regulile generale privind evidenţa, întocmirea, păstrarea, procesarea, multiplicarea, manipularea, transportul, transmiterea şi distrugerea informaţiilor secrete de stat;

obiectivele, sectoarele şi locurile care prezintă importanţă deosebită pentru protecţia informaţiilor secrete de stat;

obligaţiile şi răspunderile autorităţilor şi instituţiilor publice şi ale agenţilor economici, ale altor persoane juridice, pentru protecţia informaţiilor secrete de stat;

normele privind accesul la informaţiile clasificate, precum şi procedura verificărilor de securitate;
condiţiile de fotografiere, filmare, cartografiere şi executare a unor lucrări de arte plastice în obiective sau locuri care prezintă importanţă deosebită pentru protecţia informaţiilor secrete de stat;
g) regulile privitoare la accesul străinilor la informaţiile secrete de stat;
h) alte norme necesare aplicării prezentei legi.

Art. 43. - Prezenta lege va intra în vigoare la 60 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 44. - (1) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat în România, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 157 din 17 decembrie 1971, Hotărârea Consiliului de Miniştri nr. 19/1972 privind unele măsuri în legătură cu apărarea secretului de stat, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 5 din 14 ianuarie 1972, precum şi orice alte dispoziţii contrare.
(2) Pe aceeaşi dată expresia "secrete de stat" din conţinutul actelor normative în vigoare se va înlocui cu sintagma "informaţii secrete de stat".

Legea nr. 677/2001
pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date

- publicată în M. Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001

CAPITOLUL I

Dispoziţii generale

Scop

Art. 1. - (1) Prezenta lege are ca scop garantarea şi protejarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viaţa intimă, familială şi privată, cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

(2) Exercitarea drepturilor prevăzute în prezenta lege nu poate fi restrânsă decât în cazuri expres şi limitativ prevăzute de lege.

Domeniu de aplicare

Art. 2 - (1) Prezenta lege se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate, în tot sau în parte, prin mijloace automate, precum şi prelucrării prin alte mijloace decât cele automate a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidenţă sau care sunt destinate să fie incluse într-un asemenea sistem.

(2) Prezenta lege se aplică:

prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor desfăşurate de operatori stabiliţi în România;

prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor desfăşurate de misiunile diplomatice sau de oficiile consulare ale României;

prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor desfăşurate de operatori care nu sunt stabiliţi în România, prin utilizarea de mijloace de orice natură situate pe teritoriul României, cu excepţia cazului în care aceste mijloace nu sunt utilizate decât în scopul tranzitării pe teritoriul României a datelor cu caracter personal care fac obiectul prelucrărilor respective.

în cazul prevăzut la alin. (2) lit. c) operatorul îşi va desemna un reprezentant care trebuie să fie o persoană stabilită în România. Prevederile prezentei legi aplicabile operatorului sunt aplicabile şi reprezentantului acestuia, fără a aduce atingere posibilităţii de a introduce acţiune în justiţie direct împotriva operatorului.

prezenta lege se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate de persoane fizice sau juridice, române ori străine, de drept public sau de drept privat, indiferent dacă au loc în sectorul public sau în sectorul privat.

în limitele prevăzute de prezenta lege, aceasta se aplică şi prelucrărilor şi transferului de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor de prevenire, cercetare şi reprimare a infracţiunilor

şi de menţinere a ordinii publice, precum şi al altor activităţi desfăşurate în domeniul dreptului penal, în limitele şi cu restricţiile stabilite de lege.

prezenta lege nu se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal, efectuate de persoane fizice exclusiv pentru uzul lor personal, dacă datele în cauză nu sunt destinate a fi dezvăluite.

prezenta lege nu se aplică prelucrărilor şi transferului de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor în domeniul apărării naţionale şi siguranţei naţionale, desfăşurate în limitele şi cu restricţiile stabilite de lege.

prevederile prezentei legi nu aduc atingere obligaţiilor asumate de România prin instrumente juridice ratificate.

Definiţii

Art. 3. - în înţelesul prezentei legi, următorii termeni se definesc după cum urmează:

date cu caracter personal - orice informaţii referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă; persoană identificabilă este acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în mod particular prin referire la un număr de identificare ori la unul sau la mai mulţi factori specifici identităţii sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale;

prelucrarea datelor cu caracter personal - orice operaţiune sau set de operaţiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea către terţi prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ştergerea sau distrugerea;

stocarea - păstrarea pe orice fel de suport a datelor cu caracter personal culese;

sistem de evidenţă a datelor cu caracter personal - orice structură organizată de date cu caracter personal, accesibilă potrivit unor criterii determinate, indiferent dacă această structură este organizată în mod centralizat ori descentralizat sau este repartizată după criterii funcţionale ori geografice;

operator - orice persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autorităţile publice, instituţiile şi structurile teritoriale ale acestora, care stabileşte scopul şi mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal; dacă scopul şi mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal sunt determinate printr-un act normativ sau în baza unui act normativ, operator este persoana fizică sau juridică, de drept public ori de drept privat, care este desemnată ca operator prin acel act normativ sau în baza acelui act normativ;

persoană împuternicită de către operator - o persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autorităţile publice, instituţiile şi structurile teritoriale ale acestora, care prelucrează date cu caracter personal pe seama operatorului;

g) terţ - orice persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autorităţile publice, instituţiile şi structurile teritoriale ale acestora, alta decât persoana vizată, operatorul ori persoana împuternicită sau persoanele care, sub autoritatea directă a operatorului sau a persoanei împuternicite, sunt autorizate să prelucreze date;

h) destinatar - orice persoană fizică sau juridică, de drept privat ori de drept public, inclusiv autorităţile publice, instituţiile şi structurile teritoriale ale acestora, căreia îi sunt dezvăluite date,

indiferent dacă este sau nu terţ; autorităţile publice cărora li se comunică date în cadrul unei competenţe speciale de anchetă nu vor fi considerate destinatari;
i) date anonime - date care, datorită originii sau modalităţii specifice de prelucrare, nu pot fi asociate cu o persoană identificată sau identificabilă.

CAPITOLUL II

Reguli generale privind prelucrarea datelor cu caracter personal

Caracteristicile datelor cu caracter personal în cadrul prelucrării

Art. 4. - (1) Datele cu caracter personal destinate a face obiectul prelucrării trebuie să fie:
prelucrate cu bună-credinţă şi în conformitate cu dispoziţiile legale în vigoare;
colectate în scopuri determinate, explicite şi legitime; prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică nu va fi considerată incompatibilă cu scopul colectării dacă se efectuează cu respectarea dispoziţiilor prezentei legi, inclusiv a celor care privesc efectuarea notificării către autoritatea de supraveghere, precum şi cu respectarea garanţiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal, prevăzute de normele care reglementează activitatea statistică ori cercetarea istorică sau ştiinţifică;
adecvate, pertinente şi neexcesive prin raportare la scopul în care sunt colectate şi ulterior prelucrate;
exacte şi, dacă este cazul, actualizate; în acest scop se vor lua măsurile necesare pentru ca datele inexacte sau incomplete din punct de vedere al scopului pentru care sunt colectate şi pentru care vor fi ulterior prelucrate, să fie şterse sau rectificate;
stocate într-o formă care să permită identificarea persoanelor vizate strict pe durata necesară realizării
scopurilor în care datele sunt colectate şi în care vor fi ulterior prelucrate; stocarea datelor pe o durată mai mare decât cea menţionată, în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică, se va face cu respectarea garanţiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal, prevăzute în normele care reglementează aceste domenii, şi numai pentru perioada necesară realizării acestor scopuri.
(2) Operatorii au obligaţia să respecte prevederile alin. (1) şi să asigure îndeplinirea acestor prevederi *<3* către persoanele împuternicite.

Condiţii de legitimitate privind prelucrarea datelor

Art. 5. - (1) Orice prelucrare de date cu caracter personal, cu excepţia prelucrărilor care vizează date din categoriile menţionate la art. 7 alin. (1), art. 8 şi 10, poate fi efectuată numai dacă persoana vizată şi-a dat consimţământul în mod expres şi neechivoc pentru acea prelucrare.
(2) Consimţământul persoanei vizate nu este cerut în următoarele cazuri:
când prelucrarea este necesară în vederea executării unui contract sau antecontract la care persoana vizată este parte ori în vederea luării unor măsuri, la cererea acesteia, înaintea încheierii unui contract sau antecontract;

când prelucrarea este necesară în vederea protejării vieţii, integrităţii fizice sau sănătăţii persoanei vizate ori a unei alte persoane ameninţate;
când prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligaţii legale a operatorului;
când prelucrarea este necesară în vederea aducerii la îndeplinire a unor măsuri de interes public sau care vizează exercitarea prerogativelor de autoritate publică cu care este învestit operatorul sau terţul căruia îi sunt dezvăluite datele;
când prelucrarea este necesară în vederea realizării unui interes legitim al operatorului sau ai terţului căruia îi sunt dezvăluite datele, cu condiţia ca acest interes să nu prejudicieze interesul sau drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanei vizate;
când prelucrarea priveşte date obţinute din documente accesibile publicului, conform legii;
g) când prelucrarea este făcută exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică, iar datele rămân anonime pe toată durata prelucrării.
(3) Prevederile alin. (2) nu aduc atingere dispoziţiilor legale care reglementează obligaţia autorităţilor publice de a respecta şi de a ocroti viaţa intimă, familială şi privată.

Încheierea operaţiunilor de prelucrare

Art. 6. - (1) La încheierea operaţiunilor de prelucrare, dacă persoana vizată nu şi-a dat în mod expres şi neechivoc consimţământul pentru o altă destinaţie sau pentru o prelucrare ulterioară, datele cu caracter personal vor fi:
distruse;
transferate unui alt operator, cu condiţia ca operatorul iniţial să garanteze faptul că prelucrările ulterioare au scopuri similare celor în care s-a făcut prelucrarea iniţială;
c) transformate în date anonime şi stocate exclusiv în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică.
(2) În cazul operaţiunilor de prelucrare efectuate în condiţiile prevăzute la art. 5 alin. (2) lit. c) sau d), în cadrul activităţilor descrise la art. 2 alin. (5), operatorul poate stoca datele cu caracter personal pe perioada necesară realizării scopurilor concrete urmărite, cu condiţia asigurării unor măsuri corespunzătoare de protejare a acestora, după care va proceda la distrugerea lor dacă nu sunt aplicabile prevederile legale privind păstrarea arhivelor.

CAPITOLUL III

Reguli speciale privind prelucrarea datelor cu caracter personal

Prelucrarea unor categorii speciale de date

Art. 7 - (1) Prelucrarea datelor cu caracter personal legate de originea rasială sau etnică, de convingerile politice, religioase, filozofice sau de natură similară, de apartenenţa sindicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate sau viaţa sexuală este interzisă.
(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în următoarele cazuri:
când persoana vizată şi-a dat în mod expres consimţământul pentru o astfel de prelucrare;
când prelucrarea este necesară în scopul respectării obligaţiilor sau drepturilor specifice ale

operatorului în domeniul dreptului muncii, cu respectarea garanţiilor prevăzute de lege; o eventuală dezvăluire către un terţ a datelor prelucrate poate fi efectuată numai dacă există o obligaţie legală a operatorului în acest sens sau dacă persoana vizată a consimţit expres la această dezvăluire;

când prelucrarea este necesară pentru protecţia vieţii, integrităţii fizice sau a sănătăţii persoanei vizate ori a altei persoane, în cazul în care persoana vizată se află în incapacitate fizică sau juridică de a-şi da consimţământul;

când prelucrarea este efectuată în cadrul activităţilor sale legitime de către o fundaţie, asociaţie sau de către orice altă organizaţie cu scop nelucrativ şi cu specific politic, filozofic, religios ori sindical, cu condiţia ca persoana vizată să fie membră a acestei organizaţii sau să întreţină cu aceasta, în mod regulat, relaţii care privesc specificul activităţii organizaţiei şi ca datele să nu fie dezvăluite unor terţi fără consimţământul persoanei vizate;

când prelucrarea se referă la date făcute publice în mod manifest de către persoana vizată;

când prelucrarea este necesară pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în justiţie;

g) când prelucrarea este necesară în scopuri de medicină preventivă, de stabilire a diagnosticelor medicale, de administrare a unor îngrijiri sau tratamente medicale pentru persoana vizată ori de gestionare a serviciilor de sănătate care acţionează în interesul persoanei vizate, cu condiţia ca prelucrarea datelor respective să fie efectuate de către ori sub supravegherea unui cadru medical supus secretului profesional sau de către ori sub supravegherea unei alte persoane supuse unei obligaţii echivalente în ceea ce priveşte secretul;

h) când legea prevede în mod expres aceasta în scopul protejării unui interes public important, cu condiţia ca prelucrarea să se efectueze cu respectarea drepturilor persoanei vizate şi a celorlalte garanţii prevăzute de prezenta lege.

Prevederile alin. (2) nu aduc atingere dispoziţiilor legale care reglementează obligaţia autorităţilor publice de a respecta şi de a ocroti viaţa intimă, familială şi privată.

Autoritatea de supraveghere poate dispune, din motive întemeiate, interzicerea efectuării unei prelucrări de date din categoriile prevăzute la alin. (1), chiar dacă persoana vizată şi-a dat în scris şi în mod neechivoc consimţământul, iar acest consimţământ nu a fost retras, cu condiţia ca interdicţia prevăzută la alin. (1) să nu fie înlăturată prin unul dintre cazurile la care se referă alin. (2) lit. b)-g).

Prelucrarea datelor cu caracter personal având funcţie de identificare

Art. 8. - (1) Prelucrarea codului numeric personal sau a altor date cu caracter personal având o funcţie de identificare de aplicabilitate generală poate fi efectuată numai dacă:

persoana vizată şi-a dat în mod expres consimţământul; sau

prelucrarea este prevăzută în mod expres de o dispoziţie legală.

(2) Autoritatea de supraveghere poate stabili şi alte cazuri în care se poate efectua prelucrarea datelor prevăzute la alin. (1), numai cu condiţia instituirii unor garanţii adecvate pentru respectarea drepturilor persoanelor vizate.

Prelucrarea datelor cu caracter personal privind starea de sănătate

Art. 9. - (1) în afara cazurilor prevăzute la art. 7 alin. (2), prevederile art. 7 alin. (1) nu se aplică în privinţa prelucrării datelor privind starea de sănătate în următoarele cazuri:

dacă prelucrarea este necesară pentru protecţia sănătăţii publice;
dacă prelucrarea este necesară pentru prevenirea unui pericol iminent, pentru prevenirea săvârşirii unei fapte penale sau pentru împiedicarea producerii rezultatului unei asemenea fapte ori pentru înlăturarea urmărilor prejudiciabile ale unei asemenea fapte.
Prelucrarea datelor privind starea de sănătate poate fi efectuată numai de către ori sub supravegherea unui cadru medical, cu condiţia respectării secretului profesional, cu excepţia situaţiei în care persoana vizată şi-a dat în scris şi în mod neechivoc consimţământul atâta timp cât acest consimţământ nu a fost retras, precum şi cu excepţia situaţiei în care prelucrarea este necesară pentru prevenirea unui pericol iminent, pentru prevenirea săvârşirii unei fapte penale, pentru împiedicarea producerii rezultatului unei asemenea fapte sau pentru înlăturarea urmărilor sale prejudiciabile.
Cadrele medicale, instituţiile de sănătate şi personalul medical al acestora pot prelucra date cu caracter personal referitoare la starea de sănătate, fără autorizaţia autorităţii de supraveghere, numai dacă prelucrarea este necesară pentru protejarea vieţii, integrităţii fizice sau sănătăţii persoanei vizate. Când scopurile menţionate se referă la alte persoane sau la public în general şi persoana vizată nu şi-a dat consimţământul în scris şi în mod neechivoc, trebuie cerută şi obţinută în prealabil autorizaţia autorităţii de supraveghere. Prelucrarea datelor cu caracter personal în afara limitelor prevăzute în autorizaţie este interzisă.
Cu excepţia motivelor de urgenţă, autorizaţia prevăzută la alin. (3) poate fi acordată numai după ce a fost consultat Colegiul Medicilor din România.
Datele cu caracter personal privind starea de sănătate pot fi colectate numai de la persoana vizată. Prin excepţie, aceste date pot fi colectate din alte surse numai în măsura în care este necesar pentru a nu compromite scopurile prelucrării, iar persoana vizată nu vrea ori nu le poate furniza.

Prelucrarea datelor cu caracter personal referitoare la fapte penale sau contravenţii

Art. 10. - (1) Prelucrarea datelor cu caracter personal referitoare la săvârşirea de infracţiuni de către persoana vizată ori la condamnări penale, măsuri de siguranţă sau sancţiuni administrative ori contravenţionale, aplicate persoanei vizate, poate fi efectuată numai de către sau sub controlul autorităţilor publice, în limitele puterilor ce le sunt conferite prin lege şi în condiţiile stabilite de legile speciale care reglementează aceste materii.
Autoritatea de supraveghere poate stabili şi alte cazuri în care se poate efectua prelucrarea datelor prevăzute la alin. (1), numai cu condiţia instituirii unor garanţii adecvate pentru respectarea drepturilor persoanelor vizate.
Un registru complet al condamnărilor penale poate fi ţinut numai sub controlul unei autorităţi publice, în limitele puterilor ce îi sunt conferite prin lege.

Excepţii

Art. 11. - Prevederile art. 5, 6, 7 şi 10 nu se aplică în situaţia în care prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă prelucrarea priveşte date cu caracter personal care au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau care sunt strâns

legate de calitatea de persoană publică a persoanei vizate ori de caracterul public al faptelor în care este implicată.

CAPITOLUL IV

Drepturile persoanei vizate în contextul prelucrării datelor cu caracter personal

Informarea persoanei vizate

Art. 12. - (1) în cazul în care datele cu caracter personal sunt obţinute direct de la persoana vizată, operatorul este obligat să furnizeze persoanei vizate cel puţin următoarele informaţii, cu excepţia cazului în care această persoană posedă deja informaţiile respective:
identitatea operatorului şi a reprezentantului acestuia, dacă este cazul;
scopul în care se face prelucrarea datelor;
informaţii suplimentare, precum: destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor; dacă furnizarea tuturor datelor cerute este obligatorie şi consecinţele refuzului de a le furniza; existenţa drepturilor prevăzute de prezenta lege pentru persoana vizată, în special a dreptului de acces, de intervenţie asupra datelor şi de opoziţie, precum şi condiţiile în care pot fi exercitate;
orice alte informaţii a căror furnizare este impusă prin dispoziţie a autorităţii de supraveghere, ţinând seama de specificul prelucrării.
(2) în cazul în care datele nu sunt obţinute direct de la persoana vizată, operatorul este obligat ca, în momentul colectării datelor sau, dacă se intenţionează dezvăluirea acestora către terţi, cel mai târziu până în momentul primei dezvăluiri, să furnizeze persoanei vizate cel puţin următoarele informaţii, cu excepţia cazului în care persoana vizată posedă deja informaţiile respective:
identitatea operatorului şi a reprezentantului acestuia, dacă este cazul;
scopul în care se face prelucrarea datelor;
informaţii suplimentare, precum: categoriile de date vizate, destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor, existenţa drepturilor prevăzute de prezenta lege pentru persoana vizată, în special a dreptului de acces, de intervenţie asupra datelor şi de opoziţie, precum şi condiţiile în care pot fi exercitate;
orice alte informaţii a căror furnizare este impusă prin dispoziţie a autorităţii de supraveghere, ţinând seama de specificul prelucrării.
Prevederile alin. (2) nu se aplică atunci când prelucrarea datelor se efectuează exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă aplicarea acestora ar da indicii asupra surselor de informare.
Prevederile alin. (2) nu se aplică în cazul în care prelucrarea datelor se face în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică, ori în orice alte situaţii în care furnizarea unor asemenea informaţii se dovedeşte imposibilă sau ar implica un efort disproporţionat faţă de interesul legitim care ar putea fi lezat, precum şi în situaţiile în care înregistrarea sau dezvăluirea datelor este expres prevăzută de lege.

Dreptul de acces la date

Art. 13. - (1) Orice persoană vizată are dreptul de a obţine de la operator, la cerere şi în mod gratuit pentru o solicitare pe an, confirmarea faptului că datele care o privesc sunt sau nu sunt prelucrate de acesta. Operatorul este obligat, în situaţia în care prelucrează date cu caracter personal care privesc solicitantul, să comunice acestuia, împreună cu confirmarea, cel puţin următoarele:

informaţii referitoare la scopurile prelucrării, categoriile de date avute în vedere şi destinatarii sau categoriile de destinatari cărora le sunt dezvăluite datele;
comunicarea într-o formă inteligibilă a datelor care fac obiectul prelucrării, precum şi a oricărei informaţii
disponibile cu privire la originea datelor;
informaţii asupra principiilor de funcţionare a mecanismului prin care se efectuează orice prelucrare automată a datelor care vizează persoana respectivă;
informaţii privind existenţa dreptului de intervenţie asupra datelor şi a dreptului de opoziţie, precum şi condiţiile în care pot fi exercitate;
informaţii asupra posibilităţii de a consulta registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal, prevăzut la art. 24, de a înainta plângere către autoritatea de supraveghere, precum şi de a se adresa instanţei pentru atacarea deciziilor operatorului, în conformitate cu dispoziţiile prezentei legi.

Persoana vizată poate solicita de la operator informaţiile prevăzute la alin. (1), printr-o cerere întocmită în formă scrisă, datată şi semnată. în cerere solicitantul poate arăta dacă doreşte ca informaţiile să îi fie comunicate la o anumită adresă, care poate fi şi de poştă electronică, sau printr-un serviciu de corespondenţă care să asigure că predarea i se va face numai personal.

Operatorul este obligat să comunice informaţiile solicitate, în termen de 15 zile de la data primirii cererii, cu respectarea eventualei opţiuni a solicitantului exprimate potrivit alin. (2).

În cazul datelor cu caracter personal legate de starea de sănătate, cererea prevăzută la alin. (2) poate fi introdusă de persoana vizată fie direct, fie prin intermediul unui cadru medical care va indica în cerere persoana în numele căreia este introdusă. La cererea operatorului sau a persoanei vizate comunicarea prevăzută la alin. (3) poate fi făcută prin intermediul unui cadru medical desemnat de persoana vizată.

În cazul în care datele cu caracter personal legate de starea de sănătate sunt prelucrate în scop de cercetare ştiinţifică, dacă nu există, cel puţin aparent, riscul de a se aduce atingere drepturilor persoanei vizate şi dacă datele nu sunt utilizate pentru a lua decizii sau măsuri faţă de o anumită persoană, comunicarea prevăzută la alin. (3) se poate face şi într-un termen mai mare decât cel prevăzut la acel alineat, în măsura în care aceasta ar putea afecta bunul mers sau rezultatele cercetării, şi nu mai târziu de momentul în care cercetarea este încheiată. în acest caz persoana vizată trebuie să îşi fi dat în mod expres şi neechivoc consimţământul ca datele să fie prelucrate în scop de cercetare ştiinţifică, precum şi asupra posibilei amânări a comunicării prevăzute la alin. (3) din acest motiv.

Prevederile alin. (2) nu se aplică atunci când prelucrarea datelor se efectuează exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă aplicarea acestora ar da indicii asupra surselor de informare.

Dreptul de intervenţie asupra datelor

Art. 14. - (1) Orice persoană vizată are dreptul de a obţine de la operator, la cerere şi în mod gratuit:

după caz, rectificarea, actualizarea, blocarea sau ştergerea datelor a căror prelucrare nu este conformă prezentei legi, în special a datelor incomplete sau inexacte;

după caz, transformarea în date anonime a datelor a căror prelucrare nu este conformă prezentei legi;

notificarea către terţii cărora le-au fost dezvăluite datele a oricărei operaţiuni efectuate conform lit. a) sau b), dacă această notificare nu se dovedeşte imposibilă sau nu presupune un efort disproporţionat faţă de interesul legitim care ar putea fi lezat.

Pentru exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1) persoana vizată va înainta operatorului o cerere întocmită în formă scrisă, datată şi semnată. în cerere solicitantul poate arăta dacă doreşte ca informaţiile să îi fie comunicate la o anumită adresă, care poate fi şi de poştă electronică, sau printr-un serviciu de corespondenţă care să asigure că predarea i se va face numai personal.

Operatorul este obligat să comunice măsurile luate în temeiul alin. (1), precum şi, dacă este cazul, numele terţului căruia i-au fost dezvăluite datele cu caracter personal referitoare la persoana vizată, în termen de 15 zile de la data primirii cererii, cu respectarea eventualei opţiuni a solicitantului exprimate potrivit alin. (2).

Dreptul de opoziţie

Art. 15. - (1) Persoana vizată are dreptul de a se opune în orice moment, din motive întemeiate şi legitime legate de situaţia sa particulară, ca date care o vizează să facă obiectul unei prelucrări, cu excepţia cazurilor în care există dispoziţii legale contrare. În caz de opoziţie justificată prelucrarea nu mai poate viza datele în cauză.

Persoana vizată are dreptul de a se opune în orice moment, în mod gratuit şi fără nici o justificare, ca datele care o vizează să fie prelucrate în scop de marketing direct, în numele operatorului sau al unui terţ, sau să fie dezvăluite unor terţi într-un asemenea scop.

În vederea exercitării drepturilor prevăzute la alin. (1) şi (2) persoana vizată va înainta operatorului o cerere întocmită în formă scrisă, datată şi semnată. în cerere solicitantul poate arăta dacă doreşte ca informaţiile să îi fie comunicate la o anumită adresă, care poate fi şi de poştă electronică, sau printr-un serviciu de corespondenţă care să asigure că predarea i se va face numai personal.

Operatorul este obligat să comunice persoanei vizate măsurile luate în temeiul alin. (1) sau (2), precum şi, dacă este cazul, numele terţului căruia i-au fost dezvăluite datele cu caracter personal referitoare la persoana vizată, în termen de 15 zile de la data primirii cererii, cu respectarea eventualei opţiuni a solicitantului exprimate potrivit alin. (3).

Excepţii

Art. 16. - (1) Prevederile art. 12, 13, ale art. 14 alin. (3) şi ale art. 15 nu se aplică în cazul activităţilor prevăzute la art. 2 alin. (5), dacă prin aplicarea acestora este prejudiciată eficienţa acţiunii sau obiectivul urmărit în îndeplinirea atribuţiilor legale ale autorităţii publice.

Prevederile alin. (1) sunt aplicabile strict pentru perioada necesară atingerii obiectivului urmărit prin desfăşurarea activităţilor menţionate la art. 2 alin. (5).

După încetarea situaţiei care justifică aplicarea alin. (1) şi (2) operatorii care desfăşoară activităţile prevăzute la art. 2 alin. (5) vor lua măsurile necesare pentru a asigura respectarea drepturilor persoanelor vizate.

Autorităţile publice ţin evidenţa unor astfel de cazuri şi informează periodic autoritatea de supraveghere despre modul de soluţionare a lor.

Dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale

Art. 17. - (1) Orice persoană are dreptul de a cere şi de a obţine:

retragerea sau anularea oricărei decizii care produce efecte juridice în privinţa sa, adoptată exclusiv pe baza unei prelucrări de date cu caracter personal, efectuată prin mijloace automate, destinată să evalueze unele aspecte ale personalităţii sale, precum competenţa profesională, credibilitatea, comportamentul său ori alte asemenea aspecte;

reevaluarea oricărei alte decizii luate în privinţa sa, care o afectează în mod semnificativ, dacă decizia a fost adoptată exclusiv pe baza unei prelucrări de date care întruneşte condiţiile prevăzute la lit. a).

(2) Respectându-se celelalte garanţii prevăzute de prezenta lege, o persoană poate fi supusă unei decizii de natura celei vizate la alin. (1), numai în următoarele situaţii:

decizia este luată în cadrul încheierii sau executării unui contract, cu condiţia ca cererea de încheiere sau de executare a contractului, introdusă de persoana vizată, să fi fost satisfăcută sau ca unele măsuri adecvate, precum posibilitatea de a-şi susţine punctul de vedere, să garanteze apărarea propriului interes legitim;

decizia este autorizată de o lege care precizează măsurile ce garantează apărarea interesului legitim al persoanei vizate.

Dreptul de a se adresa justiţiei

Art., 18. - (1) Fără a se aduce atingere posibilităţii de a se adresa cu plângere autorităţii de supraveghere, persoanele vizate au dreptul de a se adresa justiţiei pentru apărarea oricăror drepturi garantate de prezenta lege, care le-au fost încălcate.

Orice persoană care a suferit un prejudiciu în urma unei prelucrări de date cu caracter personal, efectuată ilegal, se poate adresa instanţei competente pentru repararea acestuia.

Instanţa competentă este cea în a cărei rază teritorială domiciliază reclamantul. Cererea de chemare în judecată este scutită de taxă de timbru.

CAPITOLUL V

Confidenţialitatea şi securitatea prelucrărilor

Confidenţialitatea prelucrărilor

Art. 19. - Orice persoană care acţionează sub autoritatea operatorului sau a persoanei împuternicite, inclusiv persoana împuternicită, care are acces la date cu caracter personal, nu poate să le prelucreze decât pe baza instrucţiunilor operatorului, cu excepţia cazului în care acţionează în temeiul unei obligaţii legale.

Securitatea prelucrărilor

Art. 20. - (1) Operatorul este obligat să aplice măsurile tehnice şi organizatorice adecvate pentru protejarea datelor cu caracter personal împotriva distrugerii accidentale sau ilegale, pierderii, modificării, dezvăluirii sau accesului neautorizat, în special dacă prelucrarea respectivă comportă transmisii de date în cadrul unei reţele, precum şi împotriva oricărei alte forme de prelucrare ilegală.

Aceste măsuri trebuie să asigure, potrivit stadiului tehnicii utilizate în procesul de prelucrare şi de costuri, un nivel de securitate adecvat în ceea ce priveşte riscurile pe care le reprezintă prelucrarea, precum şi în ceea ce priveşte natura datelor care trebuie protejate. Cerinţele minime de securitate vor fi elaborate de autoritatea de supraveghere şi vor fi actualizate periodic, corespunzător progresului tehnic şi experienţei acumulate.

Operatorul, atunci când desemnează o persoană împuternicită, este obligat să aleagă o persoană care prezintă suficiente garanţii în ceea ce priveşte măsurile de securitate tehnică şi organizatorice cu privire la prelucrările ce vor fi efectuate, precum şi să vegheze la respectarea acestor măsuri de către persoana desemnată.

Autoritatea de supraveghere poate decide, în cazuri individuale, asupra obligării operatorului la adoptarea unor măsuri suplimentare de securitate, cu excepţia celor care privesc garantarea securităţii serviciilor de telecomunicaţii.

Efectuarea prelucrărilor prin persoane împuternicite trebuie să se desfăşoare în baza unui contract încheiat în formă scrisă, care va cuprinde în mod obligatoriu:

obligaţia persoanei împuternicite de a acţiona doar în baza instrucţiunilor primite de la operator;
faptul că îndeplinirea obligaţiilor prevăzute la alin. (1) revine şi persoanei împuternicite.

CAPITOLUL VI

Supravegherea şi controlul prelucrărilor de date cu caracter personal

Autoritatea de supraveghere

Art. 21. (1) Autoritatea de supraveghere, în sensul prezentei legi, este Avocatul Poporului.

Autoritatea de supraveghere îşi desfăşoară activitatea în condiţii de completă independenţă şi

imparţialitate.
Autoritatea de supraveghere monitorizează şi controlează sub aspectul legalităţii prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidenţa prezentei legi.
în acest scop autoritatea de supraveghere exercită următoarele atribuţii:

elaborează formularele tipizate ale notificărilor şi ale registrelor proprii;
primeşte şi analizează notificările privind prelucrarea datelor cu caracter personal, anunţând operatorului rezultatele controlului prealabil;
autorizează prelucrările de date în situaţiile prevăzute de lege;
poate dispune, în cazul în care constată încălcarea dispoziţiilor prezentei legi, suspendarea provizorie sau încetarea prelucrării datelor, ştergerea parţială ori integrală a datelor prelucrate şi poate să sesizeze organele de urmărire penală sau să intenteze acţiuni în justiţie;
păstrează şi pune la dispoziţie publicului registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal;
primeşte şi soluţionează plângeri, sesizări sau cereri de la persoanele fizice şi comunică soluţia dată ori, după caz, diligentele depuse;
efectuează investigaţii din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări;
h) este consultată atunci când se elaborează proiecte de acte normative referitoare la protecţia drepturilor şi libertăţilor persoanelor, în privinţa prelucrării datelor cu caracter personal;
i) poate face propuneri privind iniţierea unor proiecte de acte normative sau modificarea actelor normative în vigoare în domenii legate de prelucrarea datelor cu caracter personal;
j) cooperează cu autorităţile publice şi cu organele administraţiei publice, centralizează şi analizează rapoartele anuale de activitate ale acestora privind protecţia persoanelor în privinţa prelucrării datelor cu caracter personal, formulează recomandări şi avize asupra oricărei chestiuni legate de protecţia drepturilor şi libertăţilor fundamentale în privinţa prelucrării datelor cu caracter personal, la cererea oricărei persoane, inclusiv a autorităţilor publice şi a organelor administraţiei publice; aceste recomandări şi avize trebuie să facă menţiune despre temeiurile pe care se sprijină şi se comunică în copie şi Ministerului Justiţiei; atunci când recomandarea sau avizul este cerut de lege, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I;
k) cooperează cu autorităţile similare de peste hotare în vederea asistenţei mutuale, precum şi cu persoanele cu domiciliul sau cu sediul în străinătate, în scopul apărării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ce pot fi afectate prin prelucrarea datelor cu caracter personal;
I) îndeplineşte alte atribuţii prevăzute de lege.
Întregul personal al autorităţii de supraveghere are obligaţia de a păstra secretul profesional, cu excepţiile prevăzute de lege, pe termen nelimitat, asupra informaţiilor confidenţiale sau clasificate la care are sau a avut acces în exercitarea atribuţiilor de serviciu, inclusiv după încetarea raporturilor juridice cu autoritatea de supraveghere.

Notificarea către autoritatea de supraveghere

Art. 22. - (1) Operatorul este obligat să notifice autorităţii de supraveghere, personal sau prin reprezentant, înainte de efectuarea oricărei prelucrări ori a oricărui ansamblu de prelucrări având acelaşi scop sau scopuri corelate.

(2) Notificarea nu este necesară în cazul în care prelucrarea are ca unic scop ţinerea unui registru destinat prin lege informării publicului şi deschis spre consultare publicului în general sau oricărei persoane care probează un interes legitim, cu condiţia ca prelucrarea să se limiteze la datele strict necesare ţinerii registrului menţionat.

(3) Notificarea va cuprinde ce! puţin următoarele informaţii:

numele sau denumirea şi domiciliul ori sediul operatorului şi ale reprezentantului desemnat al acestuia, dacă este cazul;

scopul sau scopurile prelucrării;

o descriere a categoriei sau a categoriilor de persoane vizate şi a datelor ori a categoriilor de date ce vor fi prelucrate;

destinatarii sau categoriile de destinatari cărora se intenţionează să li se dezvăluie datele;

garanţiile care însoţesc dezvăluirea datelor către terţi;

modul în care persoanele vizate sunt informate asupra drepturilor lor; data estimată pentru încheierea

operaţiunilor de prelucrare, precum şi destinaţia ulterioară a datelor;

transferuri de date care se intenţionează să fie făcute către alte state;

h) o descriere generală care să permită aprecierea preliminară a măsurilor luate pentru asigurarea securităţii prelucrării;

i) specificarea oricărui sistem de evidenţă a datelor cu caracter personal, care are legătură cu prelucrarea, precum şi a eventualelor legături cu alte prelucrări de date sau cu alte sisteme de evidenţă a datelor cu caracter personal, indiferent dacă se efectuează, respectiv dacă sunt sau nu sunt situate pe teritoriul României;

j) motivele care justifică aplicarea prevederilor art. 11, art. 12 alin. (3) sau (4) ori ale art. 13 alin. (5) sau (6), în situaţia în care prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice ori în scopuri statistice, de cercetare istorică sau ştiinţifică.

Dacă notificarea este incompletă, autoritatea de supraveghere va solicita completarea acesteia.

În limitele puterilor de investigare de care dispune, autoritatea de supraveghere poate solicita şi alte informaţii, în special privind originea datelor, tehnologia de prelucrare automată utilizată şi detalii referitoare la măsurile de securitate. Dispoziţiile prezentului alineat nu se aplică în situaţia în care prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice.

Dacă se intenţionează ca datele care sunt prelucrate să fie transferate în străinătate, notificarea va cuprinde şi următoarele elemente:

categoriile de date care vor face obiectul transferului;

ţara de destinaţie pentru fiecare categorie de date.

Notificarea este supusă unei taxe care trebuie plătită de operator autorităţii de supraveghere.

Autorităţile publice care efectuează prelucrări de date cu caracter personal în legătură cu activităţile descrise la art. 2 alin. (5), în temeiul legii sau în îndeplinirea obligaţiilor asumate prin acorduri internaţionale ratificate, sunt scutite de taxa prevăzută la alin. (7). Notificarea se va transmite în termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a actului normativ care instituie obligaţia respectivă şi va cuprinde numai următoarele elemente:

denumirea şi sediul operatorului;

scopul şi temeiul legal al prelucrării;
categoriile de date cu caracter personal supuse prelucrării.
(9) Autoritatea de supraveghere poate stabili şi alte situaţii în care notificarea nu este necesară, în afara celei prevăzute la alin. (2), sau situaţii în care notificarea se poate efectua într-o formă simplificată, precum şi conţinutul acesteia, numai în unul dintre următoarele cazuri:
atunci când, luând în considerare natura datelor destinate să fie prelucrate, prelucrarea nu poate afecta, cel puţin aparent, drepturile persoanelor vizate, cu condiţia să precizeze expres scopurile în care se poate face o asemenea prelucrare, datele sau categoriile de date care pot fi prelucrate, categoria sau categoriile de persoane vizate, destinatarii sau categoriile de destinatari cărora datele le pot fi dezvăluite şi perioada pentru care datele pot fi stocate;
atunci când prelucrarea se efectuează în condiţiile art. 7 alin. (2) lit. d).

Controlul prealabil

Art. 23. - (1) Autoritatea de supraveghere va stabili categoriile de operaţiuni de prelucrare care sunt susceptibile de a prezenta riscuri speciale pentru drepturile şi libertăţile persoanelor.
Dacă pe baza notificării autoritatea de supraveghere constată că prelucrarea se încadrează în una dintre categoriile menţionate la alin. (1), va dispune obligatoriu efectuarea unui control prealabil începerii prelucrării respective, cu anunţarea operatorului.
Operatorii care nu au fost anunţaţi în termen de 5 zile de la data notificării despre efectuarea unui control prealabil pot începe prelucrarea.
În situaţia prevăzută la alin. (2) autoritatea de supraveghere este obligată ca, în termen de cel mult 30 de zile de la data notificării, să aducă la cunoştinţă operatorului rezultatul controlului efectuat, precum şi decizia emisă în urma acestuia.

Registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal

Art. 24. - (1) Autoritatea de supraveghere păstrează un registru de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal, notificate în conformitate cu prevederile art. 22. Registrul va cuprinde toate informaţiile prevăzute la art. 22 alin. (3).
(2) Fiecare operator primeşte un număr de înregistrare. Numărul de înregistrare trebuie menţionat pe orice act prin care datele sunt colectate, stocate sau dezvăluite.
Orice schimbare de natură să afecteze exactitatea informaţiilor înregistrate va fi comunicată autorităţii de supraveghere în termen de 5 zile. Autoritatea de supraveghere va dispune de îndată efectuarea menţiunilor corespunzătoare în registru.
Activităţile de prelucrare a datelor cu caracter personal, începute anterior intrării în vigoare a prezentei legi, vor fi notificate în vederea înregistrării în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.
Registrul de evidenţă a prelucrărilor de date cu caracter personal este deschis spre consultare publicului.
Modalitatea de consultare se stabileşte de autoritatea de supraveghere.

Plângeri adresate autorităţii de supraveghere

Art. 25. - (1) în vederea apărării drepturilor prevăzute de prezenta lege persoanele ale căror date cu caracter personal fac obiectul unei prelucrări care cade sub incidenţa prezentei legi pot înainta plângere către autoritatea de supraveghere. Plângerea se poate face direct sau prin reprezentant. Persoana lezată poate împuternici o asociaţie sau o fundaţie să îi reprezinte interesele.

Plângerea către autoritatea de supraveghere nu poate fi înaintată dacă o cerere în justiţie, având acelaşi obiect şi aceleaşi părţi, a fost introdusă anterior.

În afara cazurilor în care o întârziere ar cauza un prejudiciu iminent şi ireparabil, plângerea către autoritatea de supraveghere nu poate fi înaintată mai devreme de 15 zile de la înaintarea unei plângeri cu acelaşi conţinut către operator.

În vederea soluţionării plângerii, dacă apreciază că este necesar, autoritatea de supraveghere poate audia persoana vizată, operatorul şi, dacă este cazul, persoana împuternicită sau asociaţia ori fundaţia care reprezintă interesele persoanei vizate. Aceste persoane au dreptul de a înainta cereri, documente şi memorii.

Autoritatea de supraveghere poate dispune efectuarea de expertize.

Dacă plângerea este găsită întemeiată, autoritatea de supraveghere poate decide oricare dintre măsurile prevăzute la art. 21 alin. (3) lit. d). Interdicţia temporară a prelucrării poate fi instituită numai până la încetarea motivelor care au determinat luarea acestei măsuri.

Decizia trebuie motivată şi se comunică părţilor interesate în termen de 30 de zile de la data primirii plângerii.

Autoritatea de supraveghere poate ordona, dacă apreciază necesar, suspendarea unora sau tuturor operaţiunilor de prelucrare până la soluţionarea plângerii în condiţiile alin. (5).

Autoritatea de supraveghere se poate adresa justiţiei pentru apărarea oricăror drepturi garantate de prezenta lege persoanelor vizate. Instanţa competentă este Tribunalul Municipiului Bucureşti. Cererea de chemare în judecată este scutită de taxa de timbru.

La cererea persoanelor vizate, pentru motive întemeiate, instanţa poate dispune suspendarea prelucrării până la soluţionarea plângerii de către autoritatea de supraveghere.

(10) Prevederile alin. (4)-(9) se aplică în mod corespunzător şi în situaţia în care autoritatea de supraveghere află pe orice altă cale despre săvârşirea unei încălcări a drepturilor recunoscute de prezenta lege persoanelor vizate.

Contestarea deciziilor autorităţii de supraveghere

Art. 26. - (1) Împotriva oricărei decizii emise de autoritatea de supraveghere în temeiul dispoziţiilor prezentei legi operatorul sau persoana vizată poate formula contestaţie în termen de 15 zile de la comunicare, sub sancţiunea decăderii, la instanţa de contencios administrativ competentă. Cererea se judecă de urgenţă, cu citarea părţilor. Soluţia este definitivă şi irevocabilă.

(2) Fac excepţie de la prevederile alin. (1), precum şi de la cele ale art. 23 şi 25 prelucrările de date cu caracter personal, efectuate în cadrul activităţilor prevăzute la art. 2 alin. (5).

Exercitarea atribuţiilor de investigare

Art. 27. - (1) Autoritatea de supraveghere poate investiga, din oficiu sau la primirea unei plângeri, orice încălcare a drepturilor persoanelor vizate, respectiv a obligaţiilor care revin operatorilor şi, după caz, persoanelor împuternicite, în cadrul efectuării prelucrărilor de date cu caracter personal, în scopul apărării drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale persoanelor vizate.

Atribuţiile de investigare nu pot fi exercitate de către autoritatea de supraveghere în cazul în care o cerere în justiţie introdusă anterior are ca obiect săvârşirea aceleiaşi încălcări a drepturilor şi opune aceleaşi părţi.

În exercitarea atribuţiilor de investigare autoritatea de supraveghere poate solicita operatorului orice informaţii legate de prelucrarea datelor cu caracter personal şi poate verifica orice document sau înregistrare referitoare la prelucrarea de date cu caracter personal.

Secretul de stat şi secretul profesional nu pot fi invocate pentru a împiedica exercitarea atribuţiilor acordate prin prezenta lege autorităţii de supraveghere. Atunci când este invocată protecţia secretului de stat sau a secretului profesional, autoritatea de supraveghere are obligaţia de a păstra secretul.

Dacă exercitarea atribuţiei de investigare a autorităţii de supraveghere are ca obiect o prelucrare de date cu caracter personal, efectuată de autorităţile publice în legătură cu activităţile descrise la art. 2 alin. (5) pentru un caz concret, este necesară obţinerea acordului prealabil al procurorului sau al instanţei competente.

Norme de conduită

Art. 28. - (1) Asociaţiile profesionale au obligaţia de a elabora şi de a supune spre avizare autorităţii de supraveghere coduri de conduită care să conţină norme adecvate pentru protecţia drepturilor persoanelor ale căror date cu caracter personal pot fi prelucrate de către membrii acestora.

(2) Normele de conduită trebuie să prevadă măsuri şi proceduri care să asigure un nivel satisfăcător de protecţie, ţinând seama de natura datelor ce pot fi prelucrate. Autoritatea de supraveghere poate dispune măsuri şi proceduri specifice pentru perioada în care normele de conduită la care s-a făcut referire anterior nu sunt adoptate.

CAPITOLUL VII

Transferul în străinătate al datelor cu caracter personal

Condiţiile transferului în străinătate al datelor cu caracter personal

Art. 29. - (1) Transferul către un alt stat de date cu caracter personal care fac obiectul unei prelucrări sau sunt destinate să fie prelucrate după transfer poate avea loc numai în condiţiile în care nu se încalcă legea română, iar statul către care se intenţionează transferul asigură un nivel de protecţie adecvat.

(2) Nivelul de protecţie va fi apreciat de către autoritatea de supraveghere, ţinând seama de totalitatea împrejurărilor în care se realizează transferul de date, în special având în vedere natura datelor transmise, scopul prelucrării şi durata propusă pentru prelucrare, statul de origine şi statul de destinaţie finală, precum şi legislaţia statului solicitant. în cazul în care autoritatea de supraveghere constată că nivelul de protecţie oferit de statul de destinaţie este nesatisfăcător, poate dispune interzicerea transferului de date.

(3) În toate situaţiile transferul de date cu caracter personal către un alt stat va face obiectul unei notificări prealabile a autorităţii de supraveghere.
(4) Autoritatea de supraveghere poate autoriza transferul de date cu caracter personal către un stat a cărui legislaţie nu prevede un nivel de protecţie cel puţin egal cu cel oferit de legea română atunci când operatorul oferă garanţii suficiente cu privire la protecţia drepturilor fundamentale ale persoanelor. Aceste garanţii trebuie să fie stabilite prin contracte încheiate între operatori şi persoanele fizice sau juridice din dispoziţia cărora se efectuează transferul.
(5) Prevederile alin. (2), (3) şi (4) nu se aplică dacă transferul datelor se face în baza prevederilor unei legi speciale sau ale unui acord internaţional ratificat de România, în special dacă transferul se face în scopul prevenirii, cercetării sau reprimării unei infracţiuni.
(6) Prevederile prezentului articol nu se aplică atunci când prelucrarea datelor se face exclusiv în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, dacă datele au fost făcute publice în mod manifest de către persoana vizată sau sunt strâns legate de calitatea de persoană publică a persoanei vizate ori de caracterul public al faptelor în care este implicată.

Situaţii în care transferul este întotdeauna permis

Art. 30. - Transferul de date este întotdeauna permis în următoarele situaţii:
a) când persoana vizată şi-a dat în mod explicit consimţământul pentru efectuarea transferului; în cazul în care transferul de date se face în legătură cu oricare dintre datele prevăzute la art. 7, 8 şi 10, consimţământul trebuie dat în scris;
b) când este necesar pentru executarea unui contract încheiat între persoana vizată şi operator sau pentru executarea unor măsuri precontractuale dispuse la cererea persoanei vizate;
c) când este necesar pentru încheierea sau pentru executarea unui contract încheiat ori care se va încheia, în interesul persoanei vizate, între operator şi un terţ;
d) când este necesar pentru satisfacerea unui interes public major, precum apărarea naţională, ordinea publică sau siguranţa naţională, pentru buna desfăşurare a procesului penal ori pentru constatarea, exercitarea sau apărarea unui drept în justiţie, cu condiţia ca datele să fie prelucrate în legătură cu acest scop şi nu mai mult timp decât este necesar;
e) când este necesar pentru a proteja viaţa, integritatea fizică sau sănătatea persoanei vizate;
f) când intervine ca urmare a unei cereri anterioare de acces la documente oficiale care sunt publice ori a unei cereri privind informaţii care pot fi obţinute din registre sau prin orice alte documente accesibile publicului.

CAPITOLUL VIII

Contravenţii şi sancţiuni

Omisiunea de a notifica şi notificarea cu rea-credinţă

Art. 31. - Omisiunea de a efectua notificarea în condiţiile art. 22 sau ale art. 29 alin. (3) în situaţiile în care această notificare este obligatorie, precum şi notificarea incompletă sau care conţine informaţii false constituie contravenţii, dacă nu sunt săvârşite în astfel de condiţii încât să constituie infracţiuni, şi se sancţionează cu amendă de la 5.000.000 lei la 100.000.000 lei.

Prelucrarea nelegală a datelor cu caracter personal

Art. 32. - Prelucrarea datelor cu caracter personal de către un operator sau de o persoană împuternicită de acesta, cu încălcarea prevederilor art. 4-10 sau cu nesocotirea drepturilor prevăzute la art. 12-15 sau la art.17, constituie contravenţie, dacă nu este săvârşită în astfel de condiţii încât să constituie infracţiune, şi se sancţionează cu amendă de la 10.000.000 lei la 250.000.000 lei.

Neîndeplinirea obligaţiilor privind confidenţialitatea şi aplicarea măsurilor de securitate

Art. 33. - Neîndeplinirea obligaţiilor privind aplicarea măsurilor de securitate şi de păstrare a confidenţialităţii prelucrărilor, prevăzute la art. 19 şi 20, constituie contravenţie, dacă nu este săvârşită în astfel de condiţii încât să constituie infracţiune, şi se sancţionează cu amendă de la 15.000.000 lei la 500.000.000 lei.

Refuzul de a furniza informaţii

Art. 34. - Refuzul de a furniza autorităţii de supraveghere informaţiile sau documentele cerute de aceasta în exercitarea atribuţiilor de investigare prevăzute la art. 27 constituie contravenţie, dacă nu este săvârşită în astfel de condiţii încât să constituie infracţiune, şi se sancţionează cu amendă de la 10.000.000 lei la 150.000.000 lei.

Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor

Art. 35. - (1) Constatarea contravenţiilor şi aplicarea sancţiunilor se efectuează de către autoritatea de supraveghere, care poate delega aceste atribuţii unor persoane recrutate din rândul personalului său, precum şi de reprezentanţi împuterniciţi ai organelor cu atribuţii de supraveghere şi control, abilitate potrivit legii.

(2)Dispoziţiile prezentei legi referitoare la contravenţii se completează cu prevederile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, în măsura în care prezenta lege nu dispune altfel.

(3)împotriva proceselor-verbale de constatare şi sancţionare se poate face plângere la secţiile de contencios administrativ ale tribunalelor.

CAPITOLUL IX

Dispoziţii finale

Intrarea în vigoare

Art. 38.- Prezenta lege intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi se pune în aplicare în termen de 3 luni de la intrarea sa în vigoare.

Ordonanţa Guvernului nr. 27/2002
privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor[24]

Art. 1. - (1) Prezenta ordonanţă are ca obiect reglementarea modului de exercitare de către cetăţeni a dreptului de a adresa autorităţilor publice petiţii formulate în nume propriu.
(2) Dreptul de petiţionare este recunoscut şi organizaţiilor legal constituite, acestea putând formula petiţii în numele colectivelor pe care le reprezintă.

Art. 2. - În sensul prezentei ordonanţe, prin petiţie se înţelege cererea, reclamaţia, sesizarea sau propunerea formulată în scris sau prin e-mail, pe care un cetăţean ori o organizaţie legal constituită o poate adresa autorităţilor publice centrale şi locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor şi ale celorlalte organe centrale din unităţile administrativ-teritoriale, societăţilor naţionale, societăţilor comerciale de interes judeţean sau local, precum şi regiilor autonome, denumite în continuare autorităţi şi instituţii publice.

Art. 3. - Petiţiile adresate autorităţilor şi instituţiilor publice prevăzute la art. 2 vor fi soluţionate în termenele şi în condiţiile stabilite prin prezenta ordonanţă.

Art. 4. - Conducătorii autorităţilor şi instituţiilor publice prevăzute la art. 2 sunt direct răspunzători de buna organizare şi desfăşurare a activităţii de primire, evidenţiere şi rezolvare a petiţiilor ce le sunt adresate, precum şi de legalitatea soluţiilor şi comunicarea acestora în termenul legal.

Art. 5. - Pentru soluţionarea legală a petiţiilor ce le sunt adresate conducătorii autorităţilor şi instituţiilor publice sesizate vor dispune măsuri de cercetare şi analiză detaliată a tuturor aspectelor sesizate.

Art. 6. - (1) Autorităţile şi instituţiile publice prevăzute la art. 2 sunt obligate să îşi organizeze un compartiment distinct pentru relaţii cu publicul, încadrat cu personalul necesar, care va avea pregătirea corespunzătoare şi care va primi, va înregistra şi se va îngriji de rezolvarea petiţiilor.
(2) Pentru rezolvarea temeinică şi legală a petiţiilor compartimentul prevăzut la alin. (1) le va îndruma către compartimentele de specialitate, cu precizarea termenului de trimitere a răspunsului.
(3) Compartimentul prevăzut la alin. (1) este obligat să urmărească soluţionarea şi redactarea în termen a răspunsului. Expedierea răspunsului către petiţionar se va face numai prin intermediul compartimentului care a înregistrat petiţia, acesta îngrijindu-se şi de clasare şi arhivare.
(4) Petiţiile greşit îndreptate vor fi trimise în termen de 5 zile de la înregistrare de către compartimentul prevăzut la alin. (1) autorităţilor sau instituţiilor publice în ale căror atribuţii intră rezolvarea problemelor semnalate în petiţie.

Art. 7. - Petiţiile anonime sau cele în care nu sunt trecut datele de identificare a petiţionarului nu se iau în considerare şi vor fi clasate potrivit prezentei ordonanţe.

[24] Ordonanţa Guvernului a fost aprobată şi modificată prin Legea nr. 233/2002 pe care o redăm în continuarea textului Ordonanţei

Art. 8. - (1) Autorităţile şi instituţiile publice sesizate au obligaţia să comunice petiţionarului, în termen de 30 de zile de la data înregistrării petiţiei, răspunsul, indiferent dacă soluţia este favorabilă sau nefavorabilă.

(2) Pentru soluţionarea petiţiilor primite de la o altă autoritate sau instituţie publică, potrivit art. 6 alin. (4), curge un nou termen de 30 de zile.

Art. 9. - În situaţia în care aspectele sesizate prin petiţie necesită o cercetare mai amănunţită, conducătorul autorităţii sau instituţiei publice poate prelungi termenul prevăzut la art. 8 cu cel mult 15 zile.

Art. 10. - (1) În cazul în care un petiţionar adresează mai multe petiţii, sesizând aceeaşi problemă, acestea se vor conexa, petentul urmând să primească un singur răspuns.

(2) Dacă după trimiterea răspunsului se primeşte o nouă petiţie cu acelaşi conţinut, aceasta se clasează la numărul iniţial, făcându-se menţiune despre faptul că s-a răspuns.

Art. 11. - În cazul în care prin petiţie sunt sesizate anumite aspecte din activitatea unei persoane, aceasta nu poate fi soluţionată de persoana în cauză sau de către un subordonat al acesteia.

Art. 12. - (1) Repartizarea petiţiilor în vederea soluţionării lor de către personalul de specialitate se face de către şeful compartimentului căruia i s-a trimis petiţia de către compartimentul prevăzut la alin. (1) al art. 6.

(2) Funcţionarii publici şi persoanele încadrate cu contract individual de muncă sunt obligate să rezolve numai petiţiile care le sunt repartizate potrivit alin. (1), fiindu-le interzis să le primească direct de la petenţi, să intervină sau să depună stăruinţă pentru soluţionarea acestora în afara cadrului legal.

Art. 13. - Semnarea răspunsului se va face numai de către şeful compartimentului care a soluţionat petiţia. În răspuns se va indica în mod obligatoriu temeiul legal al soluţiei adoptate.

Art. 14. - Semestrial autorităţile şi instituţiile publice vor analiza activitatea proprie de soluţionare a petiţiilor, pe baza raportului întocmit de compartimentul prevăzut la alin. (1) al art. 6.

Art. 15. - Constituie abatere disciplinară şi se sancţionează potrivit prevederilor Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcţionarilor publici sau, după caz, potrivit legislaţiei muncii următoarele fapte:

a) nerespectarea termenelor de soluţionare a petiţiilor, prevăzute în prezenta ordonanţă;

b) intervenţiile sau stăruinţele pentru rezolvarea unor petiţii în afara cadrului legal;

c) primirea direct de la petiţionar a unei petiţii în vederea rezolvării, fără a fi repartizată de şeful compartimentului.

Art. 16. - La data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe se abrogă orice dispoziţii contrare.

Legea nr. 233/2002
pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor

Articol unic. - Se aprobă Ordonanţa Guvernului nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind reglementarea activităţii de soluţionare a petiţiilor, adoptată în temeiul art. 1 pct. IV.7 din Legea nr. 751/2001 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanţe şi publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 1 februarie 2002, cu următoarele modificări şi completări:

1. Alineatul (1) al articolului 1 va avea următorul cuprins:

"Art. 1. - (1) Prezenta ordonanţă are ca obiect reglementarea modului de exercitare de către cetăţeni a dreptului de a adresa autorităţilor şi instituţiilor publice petiţii formulate în nume propriu, precum şi modul de soluţionare a acestora."

2. Articolul 2 va avea următorul cuprins:

"Art. 2. - În sensul prezentei ordonanţe, prin petiţie se înţelege cererea, reclamaţia, sesizarea sau propunerea formulată în scris ori prin poştă electronică, pe care un cetăţean sau o organizaţie legal constituită o poate adresa autorităţilor şi instituţiilor publice centrale şi locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor şi ale celorlalte organe centrale, companiilor şi societăţilor naţionale, societăţilor comerciale de interes judeţean sau local, precum şi regiilor autonome, denumite în continuare autorităţi şi instituţii publice."

3. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

"Art. 6. - (1) Autorităţile şi instituţiile publice prevăzute la art. 2 sunt obligate să organizeze un compartiment distinct pentru relaţii cu publicul, care să primească, să înregistreze, să se îngrijească de rezolvarea petiţiilor şi să expedieze răspunsurile către petiţionari.

(2) Compartimentul prevăzut la alin. (1) înaintează petiţiile înregistrate către compartimentele de specialitate, în funcţie de obiectul acestora, cu precizarea termenului de trimitere a răspunsului.

(3) Compartimentul prevăzut la alin. (1) este obligat să urmărească soluţionarea şi redactarea în termen a răspunsului.

(4) Expedierea răspunsului către petiţionar se face numai de către compartimentul pentru relaţii cu publicul, care se îngrijeşte şi de clasarea şi arhivarea petiţiilor."

4. După articolul 6 se introduce articolul 6^1 cu următorul cuprins:

"Art. 6^1. - Petiţiile greşit îndreptate vor fi trimise în termen de 5 zile de la înregistrare de către compartimentul prevăzut la art. 6 alin. (1) autorităţilor sau instituţiilor publice care au ca atribuţii rezolvarea problemelor sesizate, urmând ca petiţionarul să fie înştiinţat despre aceasta."

5. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

"Art. 7. - Petiţiile anonime sau cele în care nu sunt trecute datele de identificare a petiţionarului nu se iau în considerare şi se clasează, potrivit prezentei ordonanţe."

6. Alineatul (2) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(2) Pentru soluţionarea petiţiilor transmise, potrivit art. 6^1, de la alte autorităţi sau instituţii publice, termenul de 30 de zile curge de la data înregistrării petiţiei la autoritatea sau instituţia publică competentă."

7. Articolul 10 va avea următorul cuprins:

"Art. 10. - (1) În cazul în care un petiţionar adresează aceleiaşi autorităţi sau instituţii publice mai multe petiţii, sesizând aceeaşi problemă, acestea se vor conexa, petentul urmând să primească un singur răspuns care trebuie să facă referire la toate petiţiile primite.

(2) Dacă după trimiterea răspunsului se primeşte o nouă petiţie de la acelaşi petiţionar ori de la o autoritate sau instituţie publică greşit sesizată, cu acelaşi conţinut, aceasta se clasează, la numărul iniţial făcându-se menţiune despre faptul că s-a răspuns."

8. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

"Art. 13. - Semnarea răspunsului se face de către conducătorul autorităţii sau instituţiei publice ori de persoana împuternicită de acesta, precum şi de şeful compartimentului care a solicitat petiţia. În răspuns se va indica, în mod obligatoriu, temeiul legal al soluţiei adoptate."

9. La articolul 15, litera c) va avea următorul cuprins:

"c) primirea direct de la petiţionar a unei petiţii, în vederea rezolvării, fără să fie înregistrată şi fără să fie repartizată de şeful compartimentului de specialitate."

10. După articolul 15 se introduce articolul 15^1 cu următorul cuprins:

"Art. 15^1. - Modul de soluţionare a petiţiilor adresate Parlamentului şi Preşedintelui României se face potrivit reglementărilor proprii."

11. Articolul 16 se abrogă.

CONSILIUL EUROPEI

RECOMANDAREA REC(2002)2
A COMITETULUI DE MINIŞTRI CĂTRE STATELE MEMBRE PRIVIND ACCESUL LA DOCUMENTELE PUBLICE

(adoptată de Comitetul de Miniştri la 21 februarie 2002,
cu ocazia celei de-a 784-a reuniuni a delegaţilor miniştrilor)

Comitetul de Miniştri, în virtutea articolului 156 al Statutului Consiliului Europei;

Considerând că scopul Consiliului Europei constă în realizarea unei uniuni mai strânse între membrii săi pentru a proteja şi promova ideile şi principiile care alcătuiesc patrimoniul lor comun;

Cunoscând, în special, articolul 19 al *Declaraţiei universale a drepturilor omului*, articolele 6, 8 şi 10 ale *Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale*, *Convenţia Naţiunilor Unite privind accesul la informaţii*, *participarea publicului la procesul decizional şi accesul la justiţie în materie de mediu*, adoptată la Aarhus, Danemarca, la 25 iunie 1998 *şi Convenţia privind protecţia persoanelor în ceea ce priveşte procesarea automată a datelor cu caracter personal* din 28 ianuarie 1981 (STE nr. 108); *Declaraţia privind libertatea de exprimare şi de informare* adoptată la 29 aprilie 1982, cât şi *Recomandările nr. R (81) 19 privind accesul la informaţiile deţinute de autorităţile publice, nr. R (91) 10 asupra comunicării către terţe părţi a datelor cu caracter personal deţinute de organisme publice*, nr. *R (97) 18 privind protecţia datelor cu caracter personal colectate şi procesate în scopuri statistice* şi nr. *R (2000) 13 referitoare la politica europeană privind accesul la arhive*;

Ţinând seama de transparenţa administraţiei publice şi disponibilitatea imediată de informare privind chestiunile de interes public într-o societate pluralistă, democrată;

Considerând că accesul larg la documentele publice, pe bază de egalitate şi aplicând reguli clare:

- permite publicului să-şi formeze o imagine adecvată şi o opinie critică privind starea societăţii în care trăieşte şi a autorităţilor care o guvernează, favorizându-se participarea în cunoştinţă de cauză a publicului la problemele de interes comun;

- favorizează eficienţa administraţiei şi contribuie la menţinerea integrităţii acesteia, evitând riscul corupţiei;

- contribuie la afirmarea legitimităţii administraţiei în calitate de serviciu public şi consolidează încrederea publicului în autorităţile sale.

Considerând, în consecinţă, că statele membre trebuie să depună eforturi maxime pentru a asigura publicului accesul la informaţiile conţinute de documentele publice, sub rezerva protecţiei altor drepturi şi interese legitime;

Subliniind că principiile ce urmează constituie o normă minimă şi trebuie înţelese astfel încât să nu prejudicieze legile şi regulamentele naţionale care recunosc deja un drept de acces mai larg la documentele publice;

Considerând că autorităţile publice, în măsura în care prezentul instrument se concentrează asupra solicitărilor individuale de acces la documentele publice, ar trebui să-şi asume obligaţia de a aplica o politică activă de comunicare, bazată pe punerea la dispoziţia publicului a oricăror informaţii considerate utile unei societăţi democratice transparente;

Recomandă guvernelor statelor membre de a se inspira în dreptul şi practica lor din principiile enunţate în prezenta recomandare.

I. DEFINIŢII

În sensul prezentei recomandări:

"Autorităţile publice" semnifică:

i. guvernul şi administraţia naţională, regională sau locală;

ii. persoanele fizice sau juridice, în măsura în care acestea îndeplinesc funcţii publice sau exercită o autoritate administrativă conform dreptului naţional.

"Documentele publice" semnifică:

toate informaţiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deţinute de autorităţile publice şi care au legătură cu funcţia administrativă, excepţie făcând documentele care sunt în curs de pregătire.

II. INCIDENŢA

1. Prezenta recomandare nu se referă decât la documentele publice deţinute de autorităţile publice. Oricum, statele membre ar trebui să examineze în lumina dreptului şi practicilor lor interne în ce măsură principiile conţinute de această recomandare pot fi aplicate informaţiilor deţinute de organele legislative şi de autorităţile judiciare.

2. Această recomandare nu afectează dreptul de acces sau limitările accesului prevăzute în *Convenţia pentru protecţia persoanelor în ce priveşte procesarea automată a datelor cu caracter personal*.

III. PRINCIPIUL GENERAL PRIVIND ACCESUL LA DOCUMENTELE PUBLICE

Statele membre vor trebui să garanteze oricărei persoane dreptul de acces, la solicitarea acesteia, la documentele publice deţinute de autorităţile publice. Acest principiu va trebui să se aplice fără nici o discriminare, inclusiv cea bazată pe originea naţională.

IV. POSIBILE LIMITĂRI ALE ACCESULUI LA DOCUMENTE PUBLICE

1. Statele membre pot limita dreptul de acces la documente publice. Limitările vor trebui stabilite cu exactitate prin lege, fiind necesare într-o societate democratică şi proporţionale cu scopul de a proteja:

i. securitatea naţională, apărarea şi relaţiile externe;
ii. siguranţa publică;
iii. prevenirea, investigarea şi urmărirea în instanţă a activităţilor criminale;
iv. viaţa privată şi alte interese private legitime;
v. interesele comerciale şi alte interese economice, private sau publice;
vi. echitatea părţilor într-o instanţă jurisdicţională;
vii. mediul;
viii. misiunile de inspecţie, control şi supervizare ale administraţiei;
ix. politica economică, monetară şi rata de schimb a statului;
x. confidenţialitatea deliberărilor în interiorul sau între autorităţile publice din timpul pregătirii unui dosar.

2. Accesul la un document poate fi refuzat dacă divulgarea informaţiilor conţinute în document aduce sau este susceptibilă să aducă un prejudiciu unuia sau altui interes menţionat la paragraful 1, cu excepţia cazului în care un interes public superior justifică divulgarea.

3. Statele membre vor trebui să examineze posibilitatea de a fixa termene peste care limitările menţionate la paragraful 1 nu se vor mai aplica.

V. SOLICITĂRILE DE ACCES LA DOCUMENTELE PUBLICE

1. Solicitantul unui document public nu va trebui obligatoriu să motiveze de ce doreşte să aibă acces la respectivul document.

2. Formalităţile de solicitare vor trebui să fie minime.

VI. SOLUŢIONAREA CERERILOR DE ACCES LA DOCUMENTELE PUBLICE

1. O cerere de acces la un document public va trebui soluţionată de orice autoritate publică ce deţine acel document.

2. Cererile de acces la documentele publice vor trebui soluţionate pe bază de egalitate.

3. Orice cerere de comunicare a unui document public va trebui soluţionată cu promptitudine. Decizia va trebui luată, comunicată şi executată într-un timp stabilit care poate fi precizat în prealabil.

4. Dacă autoritatea publică nu deţine documentul public solicitat, aceasta va trebui, în măsura posibilului, să îndrume solicitantul către autoritatea publică competentă.

5. Autoritatea publică va trebui, în măsura posibilului, să acorde asistenţă solicitantului la identificarea documentului public cerut, dar aceasta nu este obligată să onoreze cererea dacă este vorba despre un document care nu poate fi identificat.

6. O cerere de acces la un document public poate fi refuzată dacă aceasta nu este rezonabilă.

7. Autoritatea publică ce refuză accesul la un sau la o parte a unui document public va trebui să prezinte motivele refuzului.

VII. FORMELE DE ACCES LA DOCUMENTELE PUBLICE

1. Când accesul la un document public a fost acordat, autoritatea publică va trebui să autorizeze consultarea originalului şi să furnizeze o copie, ţinând cont, în măsura posibilului, de preferinţele exprimate de solicitant.

2..Dacă o limitare se aplică unei părţi din informaţiile conţinute într-un document public, autoritatea publică va trebui, cu toate acestea, să comunice celelalte informaţii conţinute în document. Orice omisiune va trebui clar precizată. Dacă versiunea parţială a documentului solicitat induce în eroare sau este golită de conţinut, accesul poate fi refuzat.

3. Autoritatea publică poate acorda acces la un document public îndrumând solicitantul către sursele alternative mai uşor accesibile.

VIII. CHELTUIELILE PENTRU ACCESUL LA DOCUMENTELE PUBLICE

1. Consultarea unui document public la faţa locului ar trebui să fie în principiu gratuită.

2. Eliberarea unei copii a documentului public poate fi facturată la nivelul unui preţ rezonabil care nu ar trebui să depăşească valoarea reală a cheltuielilor de operare suportate de autoritatea publică.

IX. PROCEDURA DE VERIFICARE

1. Solicitantul a cărui cerere de acces la un document public a fost refuzată în totalitate sau în parte, amânată sau a rămas fără răspuns după termenul precizat în cadrul principiului VI.3 ar trebui să aibă acces la o procedură de verificare în faţa unei curţi sau a unei instanţe independente şi imparţiale prevăzută de lege.

2. Un solicitant ar trebui să aibă acces întotdeauna la o procedură rapidă şi mai puţin costisitoare de reexaminare de către o autoritate publică sau de verificare conform paragrafului 1 de mai sus.

X. MĂSURI COMPLEMENTARE

1. Statele membre ar trebui să ia măsurile necesare pentru:

i. informarea publicului asupra dreptului acestuia de acces la documentele publice şi asupra modalităţilor de exercitare a acestuia;

ii. a se asigura că agenţii lor publici au pregătirea necesară în ce priveşte îndatoririle şi obligaţiile ce decurg din punerea în aplicare a acestui drept;

iii. a se asigura că acest drept poate fi exercitat.

2. În acest sens, autorităţile publice ar trebui în mod special să:

i. gestioneze eficient documentele pe care le deţin pentru a le face uşor accesibile;
ii. aplice proceduri clare şi bine stabilite pentru conservarea şi distrugerea documentelor pe care le deţin;

iii. să informeze într-o manieră cât mai largă asupra problemelor sau activităţilor pentru care sunt responsabile, de exemplu prin elaborarea unor liste sau registre de documente aflate în posesia lor.

XI. INFORMAŢII OFERITE PUBLICULUI LA INIŢIATIVA AUTORITĂŢILOR PUBLICE

Autorităţile publice ar trebui din proprie iniţiativă şi în cazul în care este adecvat, să ia măsurile necesare pentru a face publice informaţiile pe care le deţin atunci când punerea la dispoziţie a acestor informaţii este în interesul promovării transparenţei administraţiei şi a eficienţei în interiorul administraţiilor sau încurajează participarea informată a publicului la chestiuni de interes public.

CONSILIUL EUROPEI

RECOMANDAREA Nr. R (81) 19
A COMITETULUI DE MINIŞTRI CĂTRE STATELE MEMBRE
PRIVIND ACCESUL LA INFORMAŢII DEŢINUTE DE AUTORITĂŢILE PUBLICE

(Adoptată de Comitetul de Miniştri la data de 25 noiembrie 1981, în cadrul celei de 340-a reuniuni a adjuncţilor miniştrilor)

Comitetul de Miniştri, în virtutea articolului 15.*b* al Statutului Consiliului Europei,

Având în vedere că obiectivul Consiliului Europei este acela de a realiza o unitate mai puternică în rândul membrilor săi;

Luând în considerare Recomandarea 854 a Adunării, privind accesul publicului la documente guvernamentale şi libertatea de informare;

Ţinând cont de importanţa informării adecvate a publicului referitor la probleme de interes public într-o societate democratică;

Având în vedere faptul că accesul publicului la informaţii are menirea de a spori încrederea publicului în administraţie;

Ţinând cont, prin urmare, de faptul că trebuie depuse eforturi maxime pentru a asigura accesul deplin al publicului la informaţiile deţinute de autorităţile publice,

Recomandă guvernelor statelor membre să se călăuzească după principiile anexate la prezenta recomandare în elaborarea legislaţiei şi în practica judiciară.

Apendice la Recomandarea nr. R (81) 19

Principiile ce urmează se aplică persoanelor fizice şi juridice. La aplicarea în practică a acestor principii se va ţine seama în mod corespunzător de cerinţele unei administraţii bune şi eficiente. Acolo unde asemenea cerinţe impun necesitatea modificării sau excluderii unuia sau mai multora dintre aceste principii, fie în cazuri particulare, fie în domenii specifice ale administraţiei publice, se vor depune toate eforturile pentru a asigura accesul la informaţii la cel mai înalt nivel posibil.

I.

Toate entităţile aflate sub jurisdicţia unui stat membru vor avea dreptul să obţină, la cerere, informaţii deţinute de autorităţile publice, cu excepţia celor deţinute de organismele legislative sau autorităţile judiciare.

II

Se vor pune la dispoziţie mijloace efective şi adecvate pentru a asigura accesul la informaţii.

III

Nu se va interzice accesul la informaţii pe motiv că persoana care le solicită nu are un anumit interes în problema respectivă.

IV

Accesul la informaţii va fi asigurat pe baza principiului egalităţii.

V

Principiilor de mai sus li se vor aplica numai limitările şi restricţiile necesare într-o societate democratică pentru protejarea intereselor publice legitime (securitatea naţională, siguranţa publică, ordinea publică, bunăstarea economică a ţării, prevenirea criminalităţii sau prevenirea divulgării informaţiilor primite cu titlu confidenţial) şi pentru protejarea vieţii private şi a altor interese particulare legitime, ţinându-se totuşi seama în mod corespunzător de interesul legitim al unui individ faţă de informaţiile deţinute de autorităţile publice, care îl privesc personal.

VI

Asupra oricărei solicitări de informaţii se va lua o decizie într-un termen rezonabil.

VII

Autoritatea publică ce va refuza accesul la informaţii va trebui să expună motivele pe care se bazează refuzul, potrivit legii sau practicii.

VIII

La cerere, orice refuz de a oferi informaţii va fi supus revizuirii.

RAPORT EXPLICATIV

Introducere

1. Se recunoaşte în general că un sistem democratic poate funcţiona cu maximă eficienţă atunci când publicul este pe deplin informat. Mai mult decât atât, datorită dezvoltării sociale şi tehnologice, viaţa modernă a devenit atât de complexă, încât autorităţile publice deţin adesea un volum mare de informaţii de interes şi importanţă generale. Pentru a asigura participarea adecvată a tuturor la viaţa publică, este necesar ca publicul, cu excepţiile şi restricţiile inevitabile, să aibă acces la informaţiile deţinute de autorităţile publice de la toate nivelele.

2. Viaţa cotidiană a individului este profund afectată de activităţile autorităţilor publice. Pentru a proteja drepturile individului, cel mai important lucru este ca acesta să cunoască informaţiile deţinute de către autorităţile publice – cu precădere informaţiile care îl privesc pe el sau interesele sale – şi ca accesul la informaţii să se facă pe baza principiului egalităţii.

3. Trebuie să menţionăm că accesul publicului la informaţii este de asemenea în interesul autorităţilor publice înseşi, deoarece acesta poate contribui la stabilirea unor relaţii mai strânse între administraţie şi individ şi astfel poate spori încrederea publicului în administraţie.

4. Ţinând seama de importanţa acestor considerente generale, s-a organizat un colocviu având ca temă "libertatea de informare şi obligaţia autorităţilor publice de a pune la dispoziţie informaţii". Acest colocviu a fost organizat de către Consiliul Europei la Graz, în perioada 21-23 septembrie 1976, în colaborare cu Facultatea de Drept a Universităţii din Graz. Concluziile acestui colocviu au fost analizate de Grupul de Lucru pentru Drepturile Omului în cadrul celei de a III-a reuniuni a acestuia (8-12 mai 1978) şi s-a decis crearea unei comisii de experţi care să studieze propunerile avansate în cadrul colocviului. Această comisie şi-a propus să preia sarcina de a elabora o recomandare către statele membre în acest domeniu. Înainte de a se lua o decizie referitor la această propunere, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat, la data de 1 februarie 1979, Recomandarea 854 (1979) privind accesul publicului la documente guvernamentale şi libertatea de informare, care recomanda Comitetului de Miniştri următoarele:

"să îndemne statele membre care nu au făcut încă acest lucru să introducă un sistem pentru libertatea de informare: de exemplu, accesul la documente guvernamentale, constând din dreptul de a solicita şi primi informaţii de la agenţiile şi departamentele guvernamentale, dreptul de a controla şi corecta dosarele personale, dreptul la viaţă privată şi dreptul la un proces rapid în instanţă în asemenea cazuri;".

5. Recomandarea 854 (1979) a fost înaintată de către Comitetul de Miniştri Grupului de Lucru pentru Drepturile Omului pentru analiză în mai 1979.

6. Prin Decizia nr. CDDH/9/161179 din 16 noiembrie 1979, Grupul de Lucru pentru Drepturile Omului a dat instrucţiuni comisiei de experţi referitoare la autorităţile publice şi accesul la informaţii "de a-şi continua studiul asupra problemei accesului la documente guvernamentale, inclusiv asupra drepturilor de a solicita şi obţine informaţii de la agenţii şi departamente guvernamentale şi să ia în considerare dreptul la viaţă privată şi pe acela al unui proces rapid în instanţă în asemenea cazuri, în vederea elaborării unei recomandări corespunzătoare pentru guvernele statelor membre."

Comisia de experţi în domeniul autorităţilor publice şi al accesului la informaţii a primit instrucţiuni să nu abordeze chestiunea "dreptului de a controla şi corecta dosare personale" menţionat în alineatul 13 (a) al Recomandării 854 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. În opinia Grupului de Lucru, acest drept ridică probleme importante privind protecţia individului faţă de acţiunile administraţiei şi trebuie analizat separate.

7. Un proiect de recomandare privind accesul la informaţii deţinute de autorităţile publice a fost elaborat de către comisia de experţi în domeniul autorităţilor publice şi al accesului la informaţii pe parcursul a două reuniuni care au avut loc în anul 1980 şi a fost examinat de Grupul de Lucru pentru Drepturile Omului în cadrul celei de a 9-a reuniuni (4-8 mai 1981). Textul a fost înaintat Comitetului de Miniştri şi adoptat pe data de 25 noiembrie 1981[în cadrul celei de a 340-a reuniuni a adjuncţilor miniştrilor].

CONSIDERAŢII GENERALE

8. Comisia de experţi a elaborat o recomandare care conţinea, în Apendice, opt principii generale privind accesul la informaţii deţinute de autorităţile publice după care li se recomanda guvernelor statelor membre să se călăuzească la elaborarea legislaţiei şi în practică. Termenul "principii" a fost utilizat cu scopul de a lăsa statelor membre cât mai multă libertate cu putinţă în a-şi alege mijloacele pentru a se asigura că administraţia se va conforma în esenţă principiilor stipulate în apendicele la recomandare.

Aceste principii trebuie înţelese ca stabilind standarde generale şi nu ca împiedicând un stat membru să recunoască drepturi şi protecţii suplimentare sau extinse pentru asigurarea accesului la informaţii sau de a extinde incidenţa aplicării acestora. Tot astfel, nici unul dintre principiile conţinute în prezenta recomandare nu trebuie interpretate ca implicând limitarea unor drepturi sau protecţii în legătură cu prevederile privind accesul la informaţii, care pot fi deja recunoscute de un stat membru.

9. Nota introductivă la principii arată foarte clar că acestea sunt aplicabile atât persoanelor fizice cât şi celor juridice, de vreme ce ambele categorii au interese similare de a avea acces la informaţii.

10. Mai mult, nota introductivă conţine o prevedere generală care se aplică tuturor principiilor. Aceasta are menirea de a garanta că principiile sunt aplicate în practică într-o manieră compatibilă cu cerinţele unei administraţii bune şi eficiente. Pentru a face mai flexibilă aplicarea principiilor, a fost inserată o clauză care dă posibilitatea de modificare sau neaplicare a anumitor principii, în cazuri particulare sau în domenii specifice ale administraţiei publice, insistând în acelaşi timp asupra oportunităţii de a asigura un nivel cât mai înalt cu putinţă a accesului la informaţii.

COMENTARII ASUPRA ANEXEI

Principiul I

11. Principiul I stipulează obiectul principal al recomandării (de exemplu, dreptul de a obţine informaţii chiar şi atunci când persoana interesată nu este parte într-o procedură administrativă. Protejarea cetăţeanului într-o asemenea procedură constituie obiectul Rezoluţiei (77) 31 privind protecţia individului în raport cu acţiunile administraţiei, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la data de 28 septembrie 1977. Acest principiu general se aplică persoanelor care intră în relaţii directe cu autorităţile publice, aşa cum se arată în conceptul privind jurisdicţia.

12. Termenul "autoritate publică" cuprinde toate autorităţile publice de la toate nivelele. Cu toate acestea, incidenţa aplicării recomandării nu se va extinde asupra organismelor legislative şi a autorităţilor judiciare.

Principiul II

13. Pot exista sisteme diferite pentru asigurarea accesului la informaţii. Aceste sisteme depind de structura şi practica fiecărei administraţii. Prin urmare, principiul II nu intenţionează să recomande

un anumit sistem pentru asigurarea accesului la informaţii. Ideea de bază este aceea că se vor asigura mijloace adecvate şi eficiente pentru obţinerea informaţiilor solicitate.

14. În consecinţă, alegerea între posibilităţile existente pentru a furniza informaţii este lăsată în seama fiecărui stat membru. E o chestiune de decizie dacă aceste mijloace adoptate iau forma unei legi, a unui cod practic formal, a unor reglementări speciale sau a altor mijloace.

15. Mijloacele de obţinere a informaţiilor pot include controlul registrelor, prevederea de răspunsuri în scris sau verbale sau furnizarea de copii ale documentelor. Nu trebuie să se acorde o preferinţă deosebită unui mijloc anume, cu condiţia ca acesta să fie corespunzător şi eficient, ţinând seama de circumstanţe şi de natura informaţiilor.

Principiul III

16. Dreptul privind accesul la informaţii are menirea de a veni în sprijinul publicului ca acesta să fie pe deplin informat asupra aspectelor vieţii publice. În acest scop, furnizarea de informaţii nu trebuie să depindă de stabilirea unui interes anume faţă de informaţiile respective.

Principiul IV

17. Acest principiu este în esenţă o clauză de nediscriminare. Scopul acestuia este acela de a garanta că, în condiţiile principiului V, informaţiile vor fi furnizate pe criterii egale şi în aceeaşi măsură tuturor celor care le solicită.

CONSILIUL EUROPEI

RECOMANDAREA Nr. R (2000) 13
A COMITETULUI DE MINIŞTRI CĂTRE STATELE MEMBRE
REFERITOARE LA POLITICA EUROPEANĂ PRIVIND ACCESUL LA ARHIVE

(Adoptată de Comitetul de Miniştri la data de 13 iulie 2000, în cadrul celei de 717-a reuniuni a adjuncţilor miniştrilor)

Comitetul de Miniştri, în virtutea articolului 15.*b* al Statutului Consiliului Europei;

Având în vedere că obiectivul Consiliului Europei este acela de a realiza o unitate mai puternică în rândul membrilor săi şi că acest obiectiv poate fi atins prin acţiuni comune în domeniul cultural;

În spiritul *Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale*, îndeosebi a articolelor 8 şi 10, şi a *Convenţiei privind protecţia persoanei în raport cu procesarea automată a datelor personale* (ETS nr. 108);

Având în vedere Recomandarea (81) 19 a Comitetului de Miniştri către statele membre privind accesul la informaţii deţinute de autorităţile publice şi Recomandarea (91)10 a Comitetului de Miniştri către statele membre privind comunicarea către terţi a datelor personale deţinute de instituţiile publice;

Considerând că arhivele constituie un element de cultură esenţial şi de neînlocuit;

Considerând că acestea asigură supravieţuirea memoriei umanităţii;

Având în vedere interesul sporit al publicului faţă de istorie, de reformele instituţionale ce se desfăşoară în prezent în noile democraţii şi de amploarea excepţională a schimbărilor care au loc în întocmirea documentelor;

Având în vedere faptul că o ţară nu devine pe deplin democratică până când fiecare dintre cetăţenii săi nu are posibilitatea de a cunoaşte elementele istoriei sale într-o manieră obiectivă;

Ţinând cont de complexitatea problemelor legate de accesul la arhive atât la nivel naţional cât şi internaţional, datorită diversităţii de cadre constituţionale şi juridice, cerinţelor de transparenţă şi confidenţialitate, de protejare a vieţii private şi de acces la informaţiile istorice care vin în contradicţie, toate acestea fiind percepute diferit de opinia publică din fiecare ţară;

Recunoscând dorinţa istoricilor de a cerceta şi a societăţii civile de a înţelege mai bine complexitatea procesului istoric în general şi pe cea a secolului XX în special;

Conştienţi fiind că o mai bună înţelegere a istoriei europene recente ar putea contribui la prevenirea conflictelor;

Ţinând seama că datorită complexităţii aspectelor legate de deschiderea arhivelor, este imperios necesară adoptarea unei politici europene privind accesul la arhive, bazată pe principii comune, conforme cu valorile democratice, recomandă ca guvernele statelor membre să ia toate măsurile necesare pentru:

i. a adopta legislaţia privind accesul la arhive inspirate fiind de principiile subliniate în această recomandare sau a aduce legislaţia existentă în concordanţă cu aceleaşi principii;
ii. a distribui recomandarea cât mai pe larg cu putinţă tuturor organismelor şi persoanelor vizate.

Anexă la Recomandarea Nr. R (2000) 13

I. Definiţii

1.În sensul prezentei recomandări:

a. termenul "arhive" are următoarele sensuri:

i. când este scris cu literă mică "a": totalitatea documentelor, indiferent de dată, formă sau provenienţă, emise sau primite de orice organism individual sau corporativ pe durata funcţionării acestuia şi predate Arhivelor spre păstrare permanentă; dacă nu se prevede astfel, prezenta recomandare se ocupă doar de "arhive publice", adică de cele întocmite de autorităţile oficiale;

ii. când este scris cu majusculă "A": instituţiile publice responsabile de conservarea arhivelor;

b. termenul "acces" are următoarele sensuri:

i. funcţia atribuită Arhivelor de a pune la dispoziţia utilizatorilor documentele pe care le deţin în custodie;

ii. îndeplinirea acestei funcţii;

c. "accesul la arhive" înseamnă posibilitatea de a consulta documentele arhivate în conformitate cu legislaţia naţională. În acest caz, noţiunea de acces nu cuprinde folosirea documentelor pentru obţinerea unor produse derivate, ce vor fi supuse unor acorduri specifice;

d. "utilizator" înseamnă orice persoană care consultă arhivele, cu excepţia personalului care lucrează în cadrul Arhivelor;

e. "date personale protejate" înseamnă orice informaţie referitoare la o persoană identificată sau identificabilă (subiectul datelor), pe care legea, reglementările sau instanţele o consideră că nu poate fi subiect al comunicării către public fără riscul de a leza interesele acelei persoane.

II. Legislaţia şi reglementările

2. În ţările europene, responsabilitatea de a stabili principiile generale care guvernează accesul la arhive revine puterii legislative şi, prin urmare, acesta va fi reglementat de către o lege

parlamentară. Prevederile practice vor fi împărţite între legi şi reglementări, în conformitate cu legislaţia fiecărei ţări.

3. Legile şi reglementările privind accesul la arhivele publice trebuie coordonate şi aduse în concordanţă cu legile privind domeniile conexe, îndeosebi cu acela privind accesul la informaţii deţinute de autorităţile publice şi cu cel privind protecţia datelor personale.

4. Criteriile privind accesul la arhivele publice, definite în lege, ar trebui să se aplice tuturor arhivelor de pe teritoriul unei ţări, indiferent de biroul de arhivă responsabil de conservarea acestora.

III. Măsuri privind accesul la arhivele publice

5. Accesul la arhivele publice constituie un drept. Într-un sistem politic ce reprezintă valorile democratice, acest drept ar trebui să se aplice tuturor utilizatorilor, indiferent de naţionalitate, statut sau funcţie.

6. Accesul la arhive este parte a funcţiei serviciilor arhivelor publice, pentru care, ca atare, nu ar trebui să se perceapă nici un fel de taxe.

7. Legislaţia ar trebui să prevadă următoarele:

a. deschiderea arhivelor publice fără restricţii particulare; sau

b. o perioadă de închidere generală a acestora.

7.1. Dacă este cazul, pot fi prevăzute excepţii de la această regulă generală, necesare într-o societate democratică, pentru a asigura protecţia:

a. intereselor publice majore demne de protecţie (precum apărarea naţională, politica externă şi ordinea publică);

b. persoanelor particulare faţă de comunicarea de informaţii privind viaţa lor privată.

2. Toate excepţiile de la regulă în perioada închiderii generale, fie că se referă la reducerea sau prelungirea acesteia, trebuie să aibă bază legală. Răspunderea pentru clasificarea documentelor ca fiind clasificate sau publice revine agenţiei care a întocmit documentele sau administraţiei superioare a acesteia, cu condiţia ca legislaţia naţională să nu atribuie această răspundere unui anumit birou de arhivă. Orice interdicţie a accesului la documente peste limita termenului obişnuit prevăzut trebuie făcută pe o perioadă prestabilită, la sfârşitul căreia documentele respective vor fi puse la dispoziţia publicului.

8. Instrumentele de căutare trebuie să cuprindă toate arhivele şi să le semnaleze, dacă este cazul, pe cele care au fost excluse. Chiar şi atunci când instrumentele de căutare semnalează existenţa unor documente clasificate şi cu condiţia că ele înseşi nu conţin informaţii protejate conform legii, acestea vor fi uşor accesibile, astfel încât utilizatorii să poată solicita permisiune specială de acces.

9. Reglementările aplicabile trebuie să ofere posibilitatea de a solicita permisiune specială de la autorităţile competente de acces la documentele care nu sunt disponibile în mod deschis. Permisiunea specială de acces trebuie să fie acordată în aceleaşi condiţii tuturor utilizatorilor care o solicită.

10. Dacă arhiva solicitată nu este accesibilă în mod deschis din motivele prevăzute de articolul 7.1, se poate acorda permisiune specială de acces la extrase sau pentru dezvăluirea parţială a datelor. Utilizatorul va fi informat că i s-a acordat doar acces parţial.

11. Orice refuz de a acorda acces sau permisiune specială de acces va fi comunicat în scris, iar persoana care face solicitarea va avea posibilitatea să atace o decizie negativă şi, ca ultimă alternativă, poate apela la instanţă.

IV. Accesul la arhive private

12. *Mutatis mutandis*, ori de câte ori este posibil, trebuie să se facă demersuri pentru a aduce modalităţile de acces la arhive private în concordanţă cu cele pentru arhivele publice.

CONSILIUL EUROPEI

RECOMANDAREA Nr. R (91) 10
A COMITETULUI DE MINIŞTRI CĂTRE STATELE MEMBRE PRIVIND COMUNICAREA CĂTRE TERŢI DATELOR PERSONALE DEŢINUTE DE AUTORITĂŢILE PUBLICE

(Adoptată de Comitetul de Miniştri la data de 9 septembrie 1991, în cadrul celei de 461-a reuniuni a adjuncţilor miniştrilor)

Comitetul de Miniştri, în virtutea articolului 15.b al Statutului Consiliului Europei;

Având în vedere că obiectivul Consiliului Europei este acela de a realiza o unitate mai puternică în rândul membrilor săi;

Ţinând seama de faptul că procesarea automatizată a datelor le-a dat posibilitatea organismelor publice să stocheze date, inclusiv date personale, pe care acestea le colectează în scopul exercitării funcţiilor pe care le deţin;

Fiind conştient de faptul că noile tehnici automatizate pentru stocarea unor astfel de date facilitează accesul terţilor la acestea, contribuind astfel la o mai mare circulaţie a informaţiilor în cadrul societăţii, pe care Comitetul de Miniştri a încurajat-o în *Recomandarea Nr. R (81) 19 privind accesul la informaţiile deţinute de autorităţilor publice,* precum şi în *Declaraţia privind libertatea de expresie şi informare* din data de 29 aprilie 1982;

Considerând cu toate acestea că automatizarea datelor colectate şi stocate de organismele publice impune necesitatea abordării impactului asupra datelor personale sau a dosarelor conţinând date personale care sunt colectate şi stocate de organismele publice în exercitarea atribuţiilor acestora;

Ţinând seama îndeosebi de faptul că automatizarea datelor personale sau a dosarelor conţinând date personale a sporit riscul de încălcare a vieţii private, deoarece permite un mai mare acces, prin intermediul mijloacelor telematice, la date personale sau dosare conţinând date personale deţinute de organismele public, precum şi comunicarea unor astfel de date sau de dosare conţinând date personale către terţi;

Conştient în această privinţă de tendinţele crescânde din partea sectorului privat de a exploata în interes comercial date personale sau dosare conţinând date personale deţinute de organisme publice, precum şi de dezvoltarea de strategii în cadrul organismelor publice care au în vedere comunicarea în scop comercial, prin intermediul mijloacelor electronice, a datelor personale sau dosarelor conţinând date personale către terţi;

Decis, prin urmare, să promoveze principiile privind protecţia datelor în virtutea *Convenţiei pentru protejarea persoanelor în raport cu procesarea automată a datelor personale*, din data de 28 ianuarie 1981, astfel încât să se asigure că această comunicare a datelor personale sau a dosarelor conţinând date personale de către organismele publice terţilor, în principal prin intermediul mijloacelor electronice, are bază legală şi este însoţită de protecţii pentru subiecţii datelor;

Ţinând seama îndeosebi că aceste principii privind protecţia datelor trebuie să se reflecte în noul context automatizat care caracterizează în prezent comunicarea datelor personale sau a dosarelor conţinând date personale terţilor în conformitate cu prevederile legale care reglementează accesul terţilor la date personale sau la dosare conţinând date personale;

Recomandă guvernelor statelor membre următoarele:

i. Să ţină seama de principiile conţinute în Apendicele la prezenta Recomandare ori de câte ori date personale sau dosare conţinând date personale, colectate şi stocate de organisme publice pot fi accesibile terţilor;

ii. Să acorde atenţia cuvenită principiilor conţinute în Apendicele la prezenta Recomandare atât la elaborarea legislaţiei cât şi în practica din domeniul automatizării şi comunicării de date personale sau de dosare conţinând date personale terţilor, prin intermediul mijloacelor electronice;

iii. Să asigure larga răspândire a principiilor conţinute în Apendicele la prezenta Recomandare în rândul organismelor publice;

iv. Să aducă principiile conţinute în Apendicele la prezenta Recomandare în atenţia autorităţilor înfiinţate în virtutea legislaţiei privind protecţia datelor sau a legislaţiei privind informaţiile din sectorul public.

Apendice la Recomandare Nr. R (91) 10

1. Incidenţă şi definiţii

Principiile conţinute în prezenta recomandare se aplică procesării automatizate a datelor personale care sunt colectate de organisme publice şi care pot fi comunicate terţilor.

Statele membre pot extinde incidenţa prezentei recomandări astfel încât să includă datele referitoare la grupuri, companii, asociaţii etc., indiferent dacă acestea deţin personalitate juridică, precum şi date personale în alt format decât cel automatizat.

În sensul prezentei recomandări,

1.3.1. - Expresia „date personale” se referă la orice informaţie legată de o persoană identificată sau identificabilă (subiectul datelor). Persoana nu va fi considerată „identificabilă” dacă identificarea necesită un interval de timp, un volum de muncă şi cheltuieli nejustificate.

- Expresia „organisme publice” se referă la orice administraţie, instituţie, organizaţie sau alt tip de organism care exercita atribuţii publice sau funcţii de interes public, în consecinţă fiindu-i atribuite competenţe publice.

Legislaţia naţională poate extinde incidenţa expresiei „organisme publice”.

Expresia „dosare accesibile terţilor” se referă la dosarele deţinute de organisme publice, care conţin date personale ce pot fi comunicate publicului sau terţilor care au un interes anume şi care sunt în concordanţă cu legile-cadru privind accesul la informaţiile din sectorul public sau privind libertatea de informare, cu prevederile constituţionale, precum şi cu legile, reglementările sau cazuistica specifice care autorizează terţii să aibă acces la informaţii deţinute de organisme publice, inclusiv prin intermediul publicării oficiale.

Expresia „comunicare” se referă la asigurarea accesului la dosare sau date personale fie prin autorizarea consultării acestora, transmiterea lor, distribuirea lor fie prin punerea la dispoziţie acestora indiferent de modalitatea sau mijlocul de comunicare în masă folosit.

Expresia „terţ” se referă la persoane fizice sau juridice cărora le sunt comunicate date personale de către organismele publice, cu excluderea altor organisme publice.

Legislaţia naţională poate extinde incidenţa expresiei „terţi”.

2. Principiile privind respectarea vieţii private şi protecţia datelor

Comunicarea, îndeosebi prin mijloace electronice, a datelor personale sau a dosarelor conţinând date personale de către organismele publice către terţi trebuie să fie însoţită de protecţii şi garanţii menite să garanteze că viaţa privată a subiectului datelor nu este prejudiciată în mod injust.

În primul rând, comunicarea de date personale sau de dosare conţinând date personale către terţi, nu ar trebui să aibă loc decât în următoarele condiţii:

a) o lege specifică prevede acest lucru; sau
b) publicul are acces la acestea în virtutea prevederilor legale care reglementează accesul la informaţiile din sectorul public; sau
c) comunicarea este în conformitate cu legislaţia naţională privind protecţia datelor; sau
d) subiectul datelor şi-a dat consimţământul de bună voie şi în deplină cunoştinţă de cauză.

Dacă legislaţia naţională nu prevede protecţii şi garanţii corespunzătoare pentru subiectul datelor, datele personale sau dosarele conţinând date personale nu pot fi comunicate către terţi în scopuri incompatibile cu cele pentru care au fost colectate datele.

Legislaţia naţională privind protecţia datelor trebuie să se aplice procesării de către terţi a datelor personale comunicate acestora de către organisme publice.

Datele confidenţiale

Datele personale care cad sub incidenţa oricăreia dintre categoriile prevăzute de articolul 6 al *Convenţiei pentru protejarea persoanelor în raport cu procesarea automatizată a datelor personale* nu trebuie stocate într-un dosar sau o parte a unui dosar care este accesibil în general terţilor.

Orice excepţie la acest principiu trebuie să fie neapărat prevăzută de lege şi însoţită de protecţiile şi garanţiile corespunzătoare pentru subiectul datelor.

Prevederile principiului 3.1 nu aduc atingere posibilităţii de stocare în dosare accesibile terţilor a categoriilor de date care, în alte împrejurări, ar fi considerate confidenţiale, dar care se referă la acei subiecţi ai datelor din viaţa publică ce exercită funcţii care ţin de domeniul public şi, drept rezultat, datele lor sunt accesibile terţilor.

Date accesibile publicului larg

Scopurile pentru care vor fi colectate şi procesate datele din dosarele accesibile terţilor, precum şi cele de interes public, care justifică facerea lor publică trebuie specificate în conformitate cu legea şi practica naţională.

Anterior sau în momentul colectării, subiecţii datelor trebuie să fie informaţi în conformitate cu legislaţia şi practica naţională referitor la caracterul obligatoriu sau opţional al colectării, la baza legală şi la scopul colectării şi procesării datelor personale, precum şi referitor la interesul public ce justifică facerea lor publică.

Organismele publice trebuie să aibă posibilitatea de a evita comunicarea către terţi a datelor personale care sunt stocate într-un dosar accesibil publicului şi care se referă la subiecţi ai datelor a căror securitate şi viaţă privată sunt grav ameninţate.

Accesul la şi comunicarea datelor personale prin mijloace electronice

Procesarea automatizată a datelor personale conţinute în dosare accesibile terţilor trebuie să se efectueze în conformitate cu legislaţia naţională.

Legislaţia naţională trebuie să stipuleze condiţiile care guvernează comunicarea şi accesul la date şi, în principal, să stipuleze condiţiile care reglementează comunicarea automatizată şi consultarea *on-line* a unor astfel de date.

În momentul comunicării automatizate, trebuie introduse dispozitive tehnice menite să limiteze spectrul chestionărilor şi documentărilor electronice, în vederea prevenirii consultării neautorizate sau preluării de date personale sau de dosare ce conţin astfel de date.

Procesarea de către terţi a datelor personale provenind din dosare accesibile terţilor

În situaţia în care subiectul datelor este obligat prin lege să-şi depună datele pentru stocare în dosare accesibile terţilor, procesarea datelor personale de către terţi trebuie fie supusă obţinerii unui consimţământ expres şi în deplină cunoştinţă de cauză din partea subiectului datelor, fie în conformitate cu condiţiile legale.

În cazul în care se aplică condiţia obţinerii consimţământului, subiectul datelor trebuie să aibă posibilitatea de a-şi retrage consimţământul în orice moment.

Acolo unde nu este obligatorie stocarea datelor personale într-un dosar accesibil terţilor, subiectul datelor trebuie să fie informat anterior sau în momentul colectării asupra drepturilor sale:

a) de a nu stoca datele într-un dosar accesibil terţilor; sau
b) da a stoca datele într-un astfel de dosar şi de a fi comunicate, fără a permite terţilor să le proceseze; sau
c) să ridice obiecţii faţă de continuarea procesării datelor de către terţi; sau
d) să îi fie iradiate datele în orice moment.

Dacă un terţ creează dosare care conţin date personale obţinute din dosare accesibile terţilor, astfel de dosare trebuie să se conformeze condiţiilor prevăzute de legislaţia naţională privind protecţia datelor, inclusiv drepturilor subiectului datelor.

În special, subiectul datelor trebuie să aibă posibilitatea de a şti despre existenţa noului dosar, despre scopul acestuia şi despre dreptul său de a i se radia datele din dosarul în cauză.

Interconexiunea/combinarea dosarelor

Dacă nu este permisă de legislaţia naţională privind protecţiile adecvate pentru subiectul datelor, interconexiunea – în special prin intermediul conectării, fuziunii sau descărcării – dosarelor conţinând date personale constând din date personale provenind din dosare accesibile terţilor, în vederea creării de noi dosare, precum şi combinarea sau interconexiunea dosarelor sau datelor

personale deţinute de terţi cu unul sau mai multe dosare deţinute de organisme publice, în scopul completării dosarelor sau datelor existente, trebuie interzise.

Circulaţia transfrontieră a datelor

Principiile prezentei recomandări sunt aplicabile comunicării transfrontiere de date personale care sunt colectate de către autorităţile publice şi care pot fi comunicate terţilor.

Comunicarea transfrontieră a datelor personale către terţi care sunt rezidenţi ai unui stat care a ratificat Convenţia nr.108 şi care astfel deţine o lege privind protecţia datelor nu trebuie supusă condiţiilor speciale privind protecţia vieţii private.

Acolo unde se respectă principiul protecţiei echivalente, nu trebuie impuse restricţii asupra comunicării transfrontiere a datelor personale către terţi care sunt rezidenţi ai unui stat care nu a ratificat Convenţia nr.108 dar care deţine prevederi legale care sunt în conformitate cu principiile convenţiei respective şi ale prezentei recomandări.

Dacă legislaţia naţională nu prevede altfel, comunicarea transfrontieră a datelor personale către terţi care sunt rezidenţi ai unui stat ale cărui prevederi legale nu sunt în conformitate cu Convenţia nr.108 sau cu prezenta recomandare nu trebuie să se facă de regulă dacă nu sunt îndeplinite următoarele condiţii:

a) au fost luate măsurile necesare, inclusiv de natură contractuală, pentru respectarea principiilor Convenţiei 108 şi a prezentei recomandări, iar subiectul datelor are posibilitatea să ridice obiecţii faţă de comunicare; sau

b) subiectul datelor şi-a dat consimţământul de bunăvoie şi în deplină cunoştinţă de cauză şi are posibilitatea să şi-l retragă în orice moment.

Trebuie luate măsuri pentru a evita ca datele personale sau dosarele conţinând asemenea date să fie supuse comunicării transfrontiere automatizate către terţi, fără ca subiecţii datelor să aibă cunoştinţă despre aceasta.

Coordonarea / cooperarea

9.1 Acolo unde legislaţia generală care reglementează accesul la informaţiile din sectorul public prevede crearea unui organism de monitorizare a punerii în aplicare a acestei legislaţii şi există în acelaşi timp şi legislaţie generală privind protecţia datelor şi o autoritate separată responsabilă pentru aplicarea în practică a acelei legislaţii, autorităţile respective trebuie să ajungă la un acord menit să faciliteze schimbul de informaţii legate de condiţiile care reglementează comunicarea de date personale provenind din dosare accesibile terţilor.

REGLEMENTAREA NR. 1049/2001 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI

- 30 mai 2001 -

privind accesul public la documentele Parlamentului European, Consiliului şi Comisiei

PARLAMENTUL EUROPEAN ŞI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Având în vedere Tratatul privind înfiinţarea Comunităţii Europene, cu precădere articolul 255 (2),

Având în vedere propunerea Comisiei ([25]),

Acţionând în concordanţă cu procedura prevăzută de articolul 251 al Tratatului ([26]),

Datorită faptului că:

(1) Al doilea punct al articolului 1 al Tratatului privind Uniunea Europeană consfinţeşte conceptul de transparenţă, declarând că Tratatul marchează o nouă etapă în procesul de creare a unei unităţi şi mai strânse în rândul popoarelor Europei, în care deciziile se iau într-un mod cât mai transparent cu putinţă pentru cetăţean.

(2) Transparenţa le dă posibilitatea cetăţenilor să participe mai îndeaproape la procesul decizional şi oferă garanţia că administraţia se bucură de o legitimitate mai puternică şi că este mai eficientă şi mai responsabilă în faţa cetăţenilor dintr-un sistem democratic. Transparenţa contribuie la consolidarea principiilor democraţiei şi a respectului pentru drepturile fundamentale aşa cum sunt prevăzute de articolul 6 al *Tratatului privind Uniunea Europeană* şi de *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*.

(3) Concluziile reuniunilor Consiliului European desfăşurate la Birmingham, Edinburgh şi Copenhaga au subliniat necesitatea de a introduce o mai mare transparenţă în activitatea instituţiilor Uniunii. Prezentul Regulament consolidează iniţiativele pa care instituţiile le-au luat deja în vederea ameliorării transparenţei procesului decizional.

(4) Scopul prezentului Regulament este acela de a pune pe deplin în aplicare dreptul de acces public la documente şi de a stabili principiile generale şi restricţiile legate de acest acces, în conformitate cu articolul 252 (2) al Tratatului privind Comunitatea Europeană.

[25] OJ C.177 E, 27.6.2000, pag. 70

[26] Opinia Parlamentului European din data de 3 mai 2001 (nu a fost încă publicată în Monitorul Oficial) şi Decizia Consiliului din data de 28 mai 2001.

(5) Datorită faptului că problema accesului la documente nu este acoperită de prevederile Tratatului privind înfiinţarea Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Oţelului şi în Tratatul privind înfiinţarea Comunităţii Europene pentru Energie Atomică, Parlamentul European, Consiliul şi Comisia trebuie, în conformitate cu Declaraţia nr.41 anexată la Documentul final al Tratatului de la Amsterdam, să se călăuzească după prezentul Regulament în ceea ce priveşte documentele referitoare la activităţile acoperite de cele două tratate.

(6) Trebuie să se acorde acces mai larg la documente în situaţiile în care instituţiile acţionează în calitatea lor legislativă, inclusiv în virtutea competenţelor delegate, menţinând în acelaşi timp eficienţa procesului decizional al instituţiilor respective. Asemenea documente trebuie făcute direct accesibile într-o măsură cât mai mare cu putinţă.

(7) Potrivit articolelor 28 (1) şi 41 (1) ale Tratatului privind Uniunea Europeană, dreptul de acces se aplică de asemenea documentelor referitoare la politica externă şi de securitate comună şi la cooperarea organelor de poliţie şi judiciare în materie penală. Fiecare instituţie trebuie să respecte propriile reguli de securitate.

(8) Pentru a asigura deplina aplicare a prezentului Regulament asupra tuturor activităţilor Uniunii, toate agenţiile create de instituţii trebuie să pună în aplicare principiile prevăzute de prezentul Regulament.

(9) Datorită conţinutului lor strict confidenţial, unele documente trebuie să beneficieze de un regim special. Reglementările pentru informarea Parlamentului European asupra conţinutului unor astfel de documente trebuie să se stabilească prin acord inter-instituţional.

(10) Pentru a realiza o mai mare transparenţă în activitatea instituţiilor, accesul la documente trebuie acordat de către Parlamentul European, Consiliu şi Comisie nu numai la documentele elaborate de instituţii ci şi la cele primite de acestea. În acest context, reamintim că Declaraţia nr. 35 anexată la Documentul final al Tratatului de la Amsterdam prevede că un stat membru poate solicita Comisiei sau Consiliului să nu comunice părţilor terţe un document provenind din statul respectiv fără acordul prealabil al acestuia.

(11) În principiu, toate documentele aparţinând instituţiilor trebuie să fie accesibile publicului. Cu toate acestea, anumite interese publice şi private trebuie protejate prin intermediul excepţiilor. Instituţiile trebuie să aibă dreptul de a-şi proteja consultările şi deliberările interne, acolo unde este necesar să-şi protejeze abilitatea de a-şi desfăşura activitatea. La evaluarea excepţiilor, instituţiile trebuie să ţină seama de principiile conţinute de legislaţia comunitară referitoare la protejarea datelor personale, în toate domeniile de activitate ale Uniunii Europene.

(12) Toate reglementările referitoare la accesul la documentele instituţiilor trebuie să fie în conformitate cu prezentul Regulament.

(13) Pentru a se garanta că dreptul de acces este pe deplin respectat, trebuie să se aplice o procedură administrativă compusă din două etape, cu posibilitatea suplimentară a procedurilor judecătoreşti sau a petiţiilor înaintate Instituţiei Avocatului Poporului.

(14) Fiecare instituţie trebuie să ia măsurile necesare pentru a informa publicul asupra noilor prevederi în vigoare şi pentru a-şi instrui personalul în vederea asistării cetăţenilor la exercitarea drepturilor prevăzute de prezentul Regulament. Pentru a facilita exercitarea acestor drepturi de către cetăţeni, fiecare instituţie trebuie să acorde accesul la un registru al documentelor.

(15) Chiar dacă amendarea legislaţiei naţionale privind accesul la informaţie nu constituie nici obiectul nici efectul prezentului Regulament, este totuşi clar faptul că, în virtutea principiului de cooperare loială care guvernează relaţiile dintre instituţii şi statele membre, acestea din urmă trebuie să facă tot posibilul să nu împiedice aplicarea corespunzătoare a Regulamentului şi să respecte securitatea reglementărilor instituţiilor.

(16) Prezentul Regulament nu aduce nici un fel de atingere drepturilor existente de acces la documente ale statelor membre, autorităţilor judecătoreşti sau ale organelor de cercetare.

(17) Potrivit articolului 255 (3) al Tratatului privind Comunitatea Europeană, fiecare instituţie stabileşte prevederi specifice referitoare la accesul la documentele sale în propriul Regulament de procedură. Prin urmare, Decizia Consiliului nr. 93/731/EC din 20 decembrie 1993 referitoare la accesul publicului la documentele Consiliului ([27]), Decizia Comisiei nr. 94/90/ECSC, EC, Euratom din data de 8 februarie 1994 referitoare la accesul public la documentele Comisiei ([28]), Decizia Parlamentului European nr. 97/632/Ec, ECSC, Euratom din data de 10 iulie 1997, referitoare la accesul publicului la documentele Parlamentului European([29]) şi reglementările referitoare la confidenţialitate din documentele Schengen trebuie modificate sau abrogate, dacă este necesar,

AU ADOPTAT PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Scopul

Scopul prezentului Regulament este:

(a) de a defini principiile, condiţiile şi limitele în temeiul interesului public şi privat care guvernează dreptul de acces la documentele Parlamentului European, Consiliului şi Comisiei (în

[27] OJ L 340, 31.12.1993, pag.43, Decizia aşa cum a fost amendată ultima dată prin Decizia 2000/527/EC (OJ L 212, 23.08.2000, pag. 9).
[28] OJ L 46, 18.02.1994, pag. 58, Decizia aşa cum a fost amendată prin Decizia 96/567//EC, ECSC, Euratom (OJ L 247, 28.09.1996, pag.45).
[29] OJ L 263, 25. 09. 1997, pag. 27.

continuare „instituţiile”) prevăzute de articolul 255 al Tratatului privind Comunitatea Europeană de aşa manieră încât să asigure accesul cât mai larg cu putinţă la documente;

(b) de a stabili reglementări care să asigure exercitarea cât mai simplă a acestui drept; şi

(c) de a promova o practică administrativă optimă privind accesul la documente.

Articolul 2

Beneficiarii şi incidenţa

Orice cetăţean al Uniunii şi orice persoană fizică sau juridică având reşedinţa sau sediul înregistrat în unul dintre statele membre, are dreptul de acces la documentele instituţiilor, în conformitate cu principiile, condiţiile şi restricţiile definite de prezentul Regulament.

Instituţiile, în conformitate cu aceleaşi principii, condiţii şi restricţii, pot acorda accesul la documente oricărei persoane fizice sau juridice care nu are reşedinţa sau care nu are sediul înregistrat într-un stat membru.

Prezentul Regulament se aplică tuturor documentelor deţinute de o instituţie, adică, asupra documentelor elaborate sau primite de aceasta şi care se află în posesia acesteia, din toate domeniile de activitate ale Uniunii Europene.

Fără a aduce atingere articolelor 4 şi 9, se va asigura accesul publicului la documente, fie în baza unei cereri scrise fie în mod direct în formă electronică sau în baza unui registru. În mod special, accesul la documentele elaborate sau primite pe durata procedurii legislative se va face în mod direct, în conformitate cu articolul 12.

Documentele confidenţiale, aşa cum sunt definite în articolul 9 (1), vor fi supuse unui regim special, în conformitate cu articolul respectiv.

Prezentul Regulament nu va aduce atingere drepturilor publicului de acces la documentele deţinute de instituţii, care pot fi generate de instrumente de drept internaţional sau la documentele instituţiilor care pun în aplicare aceste instrumente.

Articolul 3

Definiţii

În sensul prezentului Regulament:

'document' înseamnă orice text, indiferent de formatul acestuia (tipărit sau stocat în formă electronică, înregistrare video sau audio) referitor la o problemă legată de strategiile, activităţile şi deciziile care sunt de competenţa acelei instituţii;

'terţ' înseamnă orice persoană fizică sau juridică sau orice entitate din afara instituţiei respective, inclusiv statele membre, alte instituţii şi organisme comunitare sau non-comunitare şi statele terţe.

Articolul 4

Excepţii

Instituţiile vor interzice accesul la un document în situaţiile în care divulgarea conţinutului acesta este de natură să submineze protecţia următoarelor:

interesul public în ceea ce priveşte:
- siguranţa publică;
- chestiuni militare şi de apărare;
- relaţiile internaţionale;
- politica financiară, monetară sau economică a Comunităţii sau a unui stat membru;

viaţa privată sau integritatea persoanei, în special conform legislaţiei comunitare referitoare la protecţia datelor personale.

Instituţiile vor interzice accesul la un document în situaţiile în care divulgarea conţinutului acesta este de natură să submineze protecţia următoarelor:
- interesele comerciale ale unei persoane fizice sau juridice, inclusiv proprietatea intelectuală;
- procedurile judiciare şi consultanţa juridică;
- scopul inspecţiilor, investigaţiilor sau auditurilor, cu condiţia să nu existe un interes public major pentru divulgarea conţinutului acestuia.

Accesul la un document, elaborat de o instituţie pentru uz intern sau primit de o instituţie, care are legătură cu o chestiune asupra căreia instituţia nu a luat o hotărâre, va fi interzis în condiţiile în care divulgarea conţinutului documentului este de natură să submineze grav procesul decizional al instituţiei, cu condiţia să nu existe un interes public major pentru divulgarea acestuia.

Referitor la documentele aparţinând terţilor, instituţiile se vor consulta cu terţul respectiv pentru a evalua dacă este aplicabilă o excepţie la paragrafele 1 sau 2, în condiţiile în care nu este absolut clar dacă conţinutul documentului poate sau nu poate fi divulgat.

Un stat membru poate solicita instituţiei să nu facă public un document provenind din statul membru respectiv fără consimţământul prealabil al acestuia.

În condiţiile în care numai anumite părţi dintr-un document solicitat sunt supuse anumitor excepţii, celelalte părţi ale documentului vor fi puse la dispoziţia publicului.

Excepţiile prevăzute de paragrafele 1-3 se vor aplica doar în perioada în care protecţia este justificată pe baza conţinutului documentului. Excepţiile se vor aplica pe o perioadă de maxim 30 de ani. În cazul documentelor supuse unor excepţii referitoare la viaţa privată sau interese comerciale şi

în cazul documentelor confidenţiale, excepţiile se pot aplica în continuare, dacă este necesar, şi după această perioadă.

Articolul 5

Documentele deţinute de statele membre

În cazul în care un stat membru primeşte o solicitare a unui document aflat în posesia sa, provenind de la o instituţie, în condiţiile în care nu este absolut clar dacă conţinutul documentului poate sau nu poate fi divulgat, statul membru se va consulta cu instituţia respectivă, în vederea luării unei decizii care să nu pună în pericol atingerea obiectivelor prezentului Regulament.

În caz contrar, statul membru poate înainta solicitarea instituţiei respective.

Articolul 6

Cererile

Cererile privind accesul la informaţii pot fi întocmite în scris, inclusiv în formă electronică, în una din limbile prevăzute de articolul 314 al Tratatului Comunităţii Europene şi într-o manieră suficient de precisă pentru a-i da instituţiei posibilitatea să identifice documentul. Solicitantul nu are obligaţia de a declara motivele pentru care face solicitarea.

Dacă o cerere nu este suficient de exactă, instituţia îi va cere solicitantului să clarifice cererea şi îi va oferi solicitantului asistenţă pentru aceasta, oferind, de exemplu, informaţii referitoare la utilizarea registrelor publice ale documentelor.

În cazul unei cereri referitoare la un document foarte voluminos sau la un număr foarte mare de documente, instituţia vizată se poate consulta cu solicitantul, în mod neoficial, în vederea găsirii unei soluţii echitabile.

Instituţiile vor furniza informaţii şi asistenţă cetăţenilor referitor la modul în care pot fi întocmite cererile de acces la documente şi locul în care acestea pot fi depuse.

Articolul 7

Procesarea cererilor iniţiale

1. O cerere privind accesul la documente va fi soluţionată cu promptitudine. Solicitantului i se va trimite o confirmare de primire. În termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, instituţia fie va acorda accesul la documentele solicitate, în conformitate cu articolul 10, în termenul prevăzut de acesta, fie, printr-un răspuns în scris, va prezenta motivele refuzului accesului parţial sau total la documente şi va informa solicitantul asupra dreptului acestuia de a face o cerere de confirmare, conform alineatului 2 al prezentului articol.

2. În cazul unui refuz total sau parţial, solicitantul, în decurs de 15 zile lucrătoare de la data primirii răspunsului instituţiei, poate depune o cerere de confirmare, solicitându-i instituţiei să-şi reconsidere poziţia.

3. În situaţii excepţionale, ca de exemplu în cazul unei cereri referitoare la un document foarte voluminos sau la un număr foarte mare de documente, termenul prevăzut de alineatul 1 poate fi prelungit cu încă 15 zile lucrătoare, cu condiţia ca solicitantul să fie notificat în prealabil şi motivele prelungirii să fie prezentate detaliat.

4. În situaţia în care instituţia nu răspunde în termenul prevăzut, solicitantul are dreptul să depună o cerere de confirmare.

Articolul 8

Procesarea cererilor de confirmare

O cerere de confirmare va fi soluţionată cu promptitudine. În termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, instituţia fie va acorda accesul la documentele solicitate, în conformitate cu articolul 10, în termenul prevăzut de acesta, fie, printr-un răspuns în scris, va prezenta motivele refuzului accesului parţial sau total la documente şi va informa solicitantul asupra remediilor pe care le are la dispoziţie, şi anume, intentarea unei acţiuni în instanţă împotriva instituţiei respective şi/sau depunerea unei reclamaţii la Instituţia Avocatului Poporului, în condiţiile prevăzute de articolele 230 şi 195 ale Tratatului privind Comunitatea Europeană.
În situaţii excepţionale, ca de exemplu în cazul unei cereri referitoare la un document foarte voluminos sau la un număr foarte mare de documente, termenul prevăzut de alineatul 1 poate fi prelungit cu încă 15 zile lucrătoare, cu condiţia ca solicitantul să fie notificat în prealabil şi motivele prelungirii să fie prezentate detaliat.

Lipsa unui răspuns din partea instituţiei în termenul stabilit va fi considerată răspuns negativ şi îi da dreptul solicitantului să intenteze o acţiune în instanţă împotriva instituţiei vizate şi/sau să depună o reclamaţie la Instituţia Avocatului Poporului, în conformitate cu prevederile relevante ale Tratatului privind Comunitatea Europeană.

Articolul 9

Regimul documentelor confidenţiale

Documentele confidenţiale sunt documentele provenind de la instituţii sau de la agenţiile înfiinţate de acestea, de la statele membre, statele terţe sau organizaţii, etichetate ca ’STRICT SECRETE’, ’SECRETE’ sau ’CONFIDENŢIALE’, în conformitate cu reglementările instituţiei vizate, care protejează interesele Uniunii Europene sau ale unuia sau mai multor state membre în domeniile aflate sub incidenţa articolului 4 (1) (a), îndeosebi siguranţa publică şi chestiunile militare şi de apărare.

Cererile privind accesul la documente confidenţiale depuse în virtutea articolelor 7 şi 8 vor fi soluţionate numai de acele persoane care au dreptul să ia cunoştinţă de astfel de documente. De asemenea, fără a aduce atingere articolului 11 (2), aceste persoane vor determina ce referinţe la documentele confidenţiale pot fi făcute în registrul public.

Documentele confidenţiale vor fi înregistrate în registru sau furnizate publicului numai cu consimţământul emitentului documentului.

O instituţie care decide să refuze accesul la un document confidenţial va prezenta motivele pentru care a luat această decizie, de aşa manieră încât să nu aducă atingere intereselor protejate de articolul 4.

Statele membre vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura soluţionarea cererilor privind documente confidenţiale fără încălcarea principiilor prevăzute de prezentul articol şi de articolul 4.

Reglementările instituţiilor referitoare la documente confidenţiale vor fi făcute publice.

Comisia şi Consiliul vor informa Parlamentul European cu privire la documentele confidenţiale, în conformitate cu acordurile încheiate între instituţii.

Articolul 10

Accesul pe bază de cerere

Solicitantul va avea acces la documente fie consultându-le la faţa locului fie prin intermediul unei copii, inclusiv, unde e posibil, o copie în formă electronică, în funcţie de preferinţa solicitantului. Costurile legate de efectuarea şi expedierea copiilor pot fi suportate de solicitant. Această taxă nu va depăşi costurile reale ale efectuării şi expedierii costurilor. Consultarea documentelor la faţa locului, copiile având mai puţin de 20 de pagini A4 şi accesul direct în formă electronică sau prin intermediul registrului vor fi scutite de taxe.

Dacă un document a fost deja făcut public de către instituţia vizată şi este uşor accesibil solicitantului, instituţia îşi poate îndeplini obligaţia de a acorda acces la documente prin informarea solicitantului asupra modului în care poate obţine documentul solicitat.

Documentele vor fi furnizate în versiunea şi formatul existent (inclusiv cel electronic sau alt format alternativ, precum Braille, imprimare mărită sau bandă înregistrată), ţinând seama întru totul de preferinţele solicitantului.

Articolul 11

Registrele

Pentru a pune în aplicare drepturile pe care le au cetăţenii în virtutea prezentului Regulament, fiecare instituţie va asigura accesul publicului la registrele documentelor. Accesul la registre trebuie să fie asigurat în formă electronică. Datele referitoare la documente vor fi înregistrate în registre fără întârziere.

Pentru fiecare document, registrul va menţiona un număr de înregistrare (inclusiv, acolo unde este cazul, numărul de înregistrare inter-instituţional), subiectul documentului şi/sau o prezentare în rezumat a conţinutului documentului şi data la care a fost emis şi înregistrat în registru. Înregistrarea datelor se va face de aşa manieră încât să nu submineze protecţia intereselor prevăzute de articolul 4.

Instituţiile vor lua fără întârziere măsurile necesare pentru deschiderea unui registru, care urmează a fi operaţional până la data de 3 iunie 2002.

Articolul 12

Accesul direct în formă electronică sau prin intermediul registrului

Instituţiile vor asigura, în măsura posibilităţilor, accesul direct al publicului la documente în formă electronică sau prin intermediul registrului, în conformitate cu reglementările instituţiei vizate.

În mod special, documentele legislative, însemnând documentele emise sau primite pe durata procedurilor de adoptare a documentelor care sunt mandatorii din punct de vedere juridic în sau pentru statele membre, trebuie făcute direct accesibile, în condiţiile articolelor 4 şi 9.

Acolo unde este posibil, alte documente, îndeosebi cele referitoare la elaborarea de politici şi strategii, trebuie făcute direct accesibile.

Acolo unde accesul direct nu este asigurat prin intermediul registrelor, registrul va menţiona cât mai multe date cu putinţă referitor la locaţia documentului.

Articolul 13

Publicarea în Monitorul Oficial

În afară de documentele prevăzute de articolul 254 (1) şi (2) al Tratatului privind Comunitatea Europeană şi de primul paragraf al articolului 163 al Tratatului Euratom, următoarele documente vor fi publicate în Monitorul Oficial, în condiţiile articolelor 4 şi 9:

propunerile Comisiei;

poziţiile comune adoptate de Consiliu, în conformitate cu procedurile prevăzute de articolele 251 şi 252 ale Tratatului privind Comunitatea Europeană şi motivele care stau la baza acestor poziţii, precum şi poziţiile Parlamentului European în cadrul acestor proceduri;

deciziile-cadru şi deciziile prevăzute de articolul 34 (2) al Tratatului privind Uniunea Europeană;

convenţiile încheiate în virtutea articolului 34 (2) al Tratatului privind Uniunea Europeană;

convenţiile semnate între statele membre în virtutea articolului 293 al Tratatului privind Comunitatea Europeană;

acordurile internaţionale încheiate de Comunitate sau cele încheiate în virtutea articolului 24 al Tratatului privind Uniunea Europeană.
În măsura posibilului, următoarele documente vor fi publicate în Monitorul Oficial:

(a) iniţiativele înaintate Consiliului de către un stat membru în virtutea articolului 67 (1) al Tratatului privind Comunitatea Europeană sau a articolului 34 (2) al Tratatului privind Uniunea Europeană;

(b) poziţiile comune prevăzute de articolul 34 (2) al Tratatului privind Uniunea Europeană;

(c) alte directive decât cele prevăzute de articolul 254 (1) şi (2) al Tratatului privind Comunitatea Europeană, recomandările şi opiniile.

În reglementările sale de procedură, fiecare instituţie poate stabili alte documente suplimentare care vor fi publicate în Monitorul Oficial.

Articolul 14

Informarea

1. Fiecare instituţie va lua măsurile corespunzătoare pentru a informa publicul asupra drepturilor de care acesta beneficiază în virtutea prezentului Regulament.
2. Statele membre vor coopera cu instituţiile în ceea ce priveşte furnizarea de informaţii către cetăţeni.

Articolul 15

Practica administrativă din instituţii

1. Instituţiile vor adopta practici administrative eficiente, pentru a facilita exercitarea dreptului de acces garantat de prezentul Regulament.

2. Instituţiile vor crea un comitet inter-instituţional pentru a examina practicile optime, a soluţiona posibilelor diferende şi pentru a discuta evoluţia viitoare a accesului publicului la documente.

Articolul 16

Reproducerea documentelor

Prezentul Regulament nu aduce nici un prejudiciu reglementărilor în vigoare privind dreptul de autor, care ar putea limita dreptul unui terţ de a reproduce sau folosi documentele publicate.

Articolul 17

Rapoartele

1. Fiecare instituţie va publica anual un raport pentru anul precedent, care va include numărul de cazuri în care instituţia a refuzat să acorde acces la documente, motivele refuzului şi numărul de documente confidenţiale care nu sunt înregistrate în registru.

2. Cel mai târziu până la data de 31 ianuarie 2004, Comisia va publica un raport privind punerea în aplicare a principiilor prezentului Regulament şi va face recomandări, inclusiv, dacă este cazul, propuneri de revizuire a prezentului Regulament şi un program de acţiuni, conţinând măsurile care trebuie luate de instituţii.

Articolul 18

Măsuri de aplicare

1. Fiecare instituţie îşi va armoniza reglementările de procedură cu prevederile prezentului Regulament. Amendamentele vor intra în vigoare începând cu data de 3 decembrie 2001.

2. În termen de şase luni de la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, Comisia va examina conformitatea Regulamentului Consiliului (EEC, Euratom) nr. 354/83, din data de 1 februarie 1983, privind deschiderea arhivelor istorice ale Comunităţii Economice Europene şi a

Comunităţii Europene pentru Energie Atomică(1) cu prezentul Regulament, pentru a asigura conservarea şi arhivarea documentelor în cel mai înalt grad cu putinţă.

Articolul 19

Intrarea în vigoare

Prezentul Regulament intră în vigoare în cea de a treia zi după publicarea sa în *Monitorul Oficial al Comunităţilor Europene*.

Acesta va fi aplicabil începând cu data de 3 decembrie 2001.

(1) Monitorul Oficial L 43, 15.2.1983, pag. 1.

Prezentul Regulament va fi obligatoriu în întregime şi va fi direct aplicabil tuturor statelor membre.